Sud

Revistă editată de „Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu“

7-8

NR. 7-8 (232-233) • ANUL XXIV • Iulie-August 2020

apare din anul 1996

Publicată cu sprijinul Primăriei și Consiliului Local Bolintin Vale

www.revistasud.ro

Avangarda de la „A la Z”

Viața imediată

Florin COLONAȘ

În presa avangardistă românească, revista „Viața imediată” reprezintă unul dintre cele mai misterioase titluri. Prin ce dovedește această caracteristică ? În primul rând, astăzi este o adevărată iluzie că poți consulta acest titlu. Sunt probabil doi-trei colecționari care o posedă și tot același număr din marile biblioteci din țara noastră o cuprind în inventarul lor, exemplarele aflându-se într-o grea suferință fizică.

NR 1

VIATA IMEDIATA

REVISTA DE LITERATURA

Poezia pe care vrem să o facem (Manifest)

Poezia europeana

Par Lagerquist
Julien Tuwim
Pierre Morhange
Gastiev

Traduceri de Petre Malcoci

Poezia vietii imediate

Mihai Moga
Paul Păun
Gherasim Luca
Geo Bogza
S. Perahim: Desene

Cronica

Geo Bogza: Evenimente, cărți, oameni. Câteva rânduri impotriva deșteptăciunii, Scrisoare foarte sinceră d-lui Mircea Grigorescu (in jurul întâmplărilor dela Criterion) Evadarea de sub semnul nefast al lui pseodo, ete.

Decembrie 1933 Pretul 3 Lei

Revista de literatură „Viața imediată” îl avea director pe Geo Bogza, costa trei lei, abonamentul era de 100 lei, dacă a apucat cineva să-l achite, deși se putea „plăti în două rânduri”. Avea patru pagini cu dimensiunea 42x34 cm, redacția se afla în Știrbei Vodă 22, București, iar tiparnița era la doi pași, pe Câmpineanu, având numele de „Îndreptarea”. Este bine de precizat, directorul primului număr, Bogza, a avut domiciliul în ultimii ani de viață, după seismul din 1977 (blocul din actuala Piața Cosmonauților fiind grav avariat) tot în Știrbei Vodă, colț cu Calea Victoriei.

Un al doilea aspect al misterului îl reprezintă publicarea pe prima pagină a acelui manifest, semnat de Bogza, Paul Păun, Gherasim Luca, S. Perahim, sub titlul „Poezia pe care vrem să o facem”. Iată cum începe manifestul: „După ce s-a scris la sfârșitul războiului o poezie de dispreț pentru realitățile vieții și pentru tot ceea ce se petrecea atunci pe pământ, poezie care pe atunci a fost nouă și s-a potrivit timpului acela de nevroză colectivă, de fierbinte și adeseori psihopată sete de viață, se face acum o poezie abstractă și intelectualistă, care nu are nicio legătură cu viața dintotdeauna și mai ales cu viața de azi.”

Mai departe, continuă cei patru apostoli ai poeziei: „Poezia nu se conduce după legi. Dar sunt câteva drastice condiții pe care un poem contemporan trebuie să le îndeplinească neapărat pentru a putea să existe”. O primă condiție ar fi „mai marea sau mai mica înverșunare împotriva oprimării. Așadar un poem trebuie să fie colțuros și zburlit în materia lui embrionară”.

Năzuința semnatarilor manifestului este „să captăm în stare sălbatică și vie ceea ce face caracteristica tragică a acestui timp, emoția care ne sugrumă de beregată, când ne știm contemporani cu milioane de oameni exasperați de mizerie și de nedreptate”.

Dorința majoră fiind: „o poezie a timpului nostru, care nu mai e timpul nevrozei colective și al setei fierbinți de viață. S-a terminat de mult cu poezia de vis, cu poezia pură, cu poezia hermetică”.

După cum se continua: „Tragedia eului, drama individului ca intelectual, drama de introspecție și de psihologie nu mai există [...] a început o altă dramă, aceea a individului ca ființă biologică, o dramă cu rădăcini în fiecare fibră de carne și în trăirea preistoriei, mai puțin speculativă ca cea dintâi, dar mai reală și mai suprem practică”.

Către partea finală a manifestului, părerile clare, conclusive, își fac apariția: „Noi vrem să rupem acest trecut de suavități și să-i dăm poeziei brânci în viață”. Apoi o altă profesiune de credință este

(continuare în pag. 14)

Cearta cu haosul

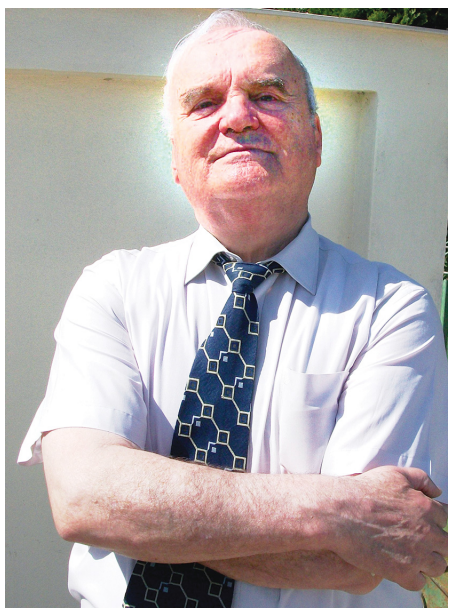
de Nina Cassian

Vizitatorii mei sunt:
un domn întrerupt la mijloc,
o doamnă continuă
și fiica lor de tablă,
un profesor care preda brânza,
un asasin răcit, o droaie
de furnici necăsătorite,
un copac cu mustăți,
o barză tânără,
un copil cu un picior de carton
și trei ignoranți ai legilor mișcării.

La sfârsit, apare
câinele de seară
care-i latră tare
și-i poftește-afară.

OAMENI DE LÂNGĂ NOI

Prof. CONSTANTIN BĂRBUȚĂ

la 80 de ani

pag. 20

Am citit despre...

Scriitori, în viziuni grafice (XI)

Florentin POPESCU

Nu știu dacă i-a venit cuiva ideea să publice un album al scriitorilor români văzuți de graficieni și pictori. Nu știu nici dacă nu cumva va fi existând deja un astfel de album care, alcătuit cu profesionalism și fără constrângeri legate de spațiu, de hârtie, de costuri și de altele, ar reprezenta, fără îndoială, o lucrare fundamentală atât pentru literatura cât și pentru grafica din România.

Parțial s-a mai făcut câte ceva. În urmă cu vreo zece ani și mai bine mi-a fost dat să fiu chiar redactorul unei asemenea lucrări. Ea se intitula „O istorie desenată a literaturii române” și era semnată de Dragoș Morărescu (Editura Muzeului Național al Literaturii Române). La același muzeu a apărut în anul 2009 „O istorie a literaturii române desenată de mari graficieni ai lumii”, autor Nicolae Ioniță. Foarte interesante și sugestive albume, asupra cărora mă voi opri în viitor.

Deocamdată, în acest număr vă propun, stimați cititori, un fel de interludiu: autoportretele scriitorilor.

Practica autoportretului nu este chiar atât de nouă pe cât s-ar părea la prima vedere. La noi ea a început de la pașoptiști și avea să ia ulterior un mare avânt.

Un poet și arheolog al cărui nume este aproape cu totul uitat astăzi, Nicolae Beldiceanu (1844-1896) ne-a lăsat un autoportret în creion în care scriitorul apare în poziția clasică, semiprofil. Capul este acoperit de numai câteva fire de păr, ochii emană tristețe și melancolie, iar bărbia este împodobită, așijderea capul, de puține fire de păr.

(continuare în pag. 2)

Titus Vîjeu
Cărțile Sudului (XXII)
pag. 5

George Apostoiu
Decolonizarea, dificila vreme a decontului
pag. 13

Luminița Cornea
Nicolae Scurtu – istoricul literar deplin
pag. 19

Interviu cu domnul Daniel Trăistaru, Primarul orașului Bolintin Vale
pag. 22

circumscrieri

Al doilea polis

Alexandru Cazacu

Se cunoaște că forța motrice a societăților a fost încă din epoci îndepărtate orașul. Factor de coagulare a competențelor, centru laic și religios, loc de formare, de confort și inovare, orașele au schimbat fața planetei și vor continua să o facă.

Tensiunea urban-rural a fost văzută de mulți drept un conflict de tip barbarie-civilizație, cu excepția mișcărilor ecologiste sau al celor adepte ale vieții în natură, care în ciuda unor simpatii și chiar succese temporare nu au reușit să ofere soluții reale. Atracția către orașe și zonele periurbane ale acestora a condus și la o creștere exponențială a numărului locuitorilor, atât datorită migrațiilor interne, cât mai ales emigranților care în ultimele decenii au luat cu asalt țările din Vestul Europei.

Pe lângă nivelul de trai superior, punctul de atracție principal al acestor orașe situate dincolo de Viena, la vest de noi, este decalajul relativ mic între ceea ce se propune și ceea ce se realizează. Raportul dintre orașul real și cel ideal (în sens administrativ-economic) spre care se tinde asimptotic este cel care contează pentru contemporanii noștri. Desigur, istoria, mentalitățile și mai ales capacitatea de gospodărire locală face diferența. La noi urbanizarea cuprinde puțin peste cinzeci la sută din populație în condițiile în care la începutul secolului trecut eram o țară preponderent rurală și nici măcar urbanizarea forțată, cu artificii industriale, din ultimii ani ai dictaturii comuniste nu a putut acoperi decalajele sat-oraș.

Constanța Buzea (1941-2012) a fost o poetă extrem de discretă, dar în același timp tenace în raport cu alegerile sale. Aproape introvertită și trăindu-și lirica cu asumare, dezvoltând o exigență înaltă față de sine, dar și față de ceilalți, autoarea a trebuit să facă față unor situații personale (un mariaj dificil, până la desfacerea acestuia, cu tumultosul poet Adrian Păunescu) și profesional-sociale unde deși recunoscută valoric nu a fost o mare beneficiară a breslei, cu atât mai puțin a sistemului căruia în primele cărți i-a făcut concesii minime. În fața agresiunii ideologice, apoi a constrângerilor economice, Constanța Buzea s-a comportat cu o demnitate exemplară.

Teritoriul poetic propus de autoare este un spațiu oniric în care se pătimește cu refugieri în trecut, iar suferința desparte apele între întâmplări și lucruri sub cupola unor contemplații, dar și a unor întrebări esențiale. Sacrificiul și recluziunea sunt propuse ca o inițiere, o fugă din lumea mundană tocmai pentru a reveni, contribuind la ameliorarea acesteia prin înalta tensiune morală din versuri: *Sunt tristă, dar de tine niciodată./ Fug animalele speriate de minuni/ La care nu mai știm să ne gândim/ Miercuri și marți, vineri și luni.// Săraci în zile, cine știe, trecem/ Legați la gît de lungi copilării/ Ninși de puterea sfintelor petreceri/ A nu fi, a te naște, a iubi// ce-mi dai să nu mor azi să mai rezist/ Leac pentru îngeri, cântecul meu trist.* (*Leac pentru îngeri*)

Deloc discretă și extrem de bătăioasă este mai vârstnica și mereu efervescenta **Nina Cassian** (1924-2014) care debutează cu un excelent volum la limita avangardei, apoi virează spre texte realist socialiste tipice obsedantului deceniu. După propriile declarații, compromisul estetic este asumat, nu și etic, căci autoarea a avut întotdeauna simpatii de stânga. Urmează apoi numeroase volume de versuri, cărți pentru copii și traduceri, inclusiv după stabilirea ei în Statele Unite către mijlocul anilor optzeci. Cu o anumită sinceritate, exprimată cerebral și deloc excesivă, dar care fotografiază esențialul, la care se adaugă spontaneitate și vervă metaforică, Nina Cassian oferă o lirică extrem de curajoasă și deopotrivă vulnerabilă. Capacitatea asociativă și descrierea antagonismului dintre civilizație și natură conferă originalitate. Dincolo de mica legendă a opțiunilor libertine ale poetei (parțial susținută de realitate) și de viața ei spectaculoasă și agitată (recent un documentar despre traseul Ninei Cassian beneficiază de mare succes) rămâne o voce a cetății de care nu s-a putut și nu se va putea să nu se țină seama, poate paradoxal, prin însăși luciditatea solicitată: *Eu am știut că timpul o să treacă/ Eu am știut/ Februarie e cel mai scurt/ și-mi rămâne plânsul afară din teacă// Tare curge, curge.../ Faima mea întâmplătoare/ își face cruce/ cu două picioare// Pentru ca umilința jocului/ să-mi fie lăsată/ m-am deplasat la fața locului/ fața locului era umflată.* (*Tumefiere*)

Poetele revizitate, total diferite temperamental, prima severă, retractilă, discretă, a doua vulcanică, torențială, extrovertită, au în comun apelul aproape permanent la responsabilitate, ce transpare mereu dincolo de reflexivități și recluziuni. Este posibil ca segregări și clivaje existente, precum și încremeniri în proiect să ducă la apariția unui al doilea polis, performant doar în proiecte și discuții despre viitor, în timp ce primul, cel real, începe încet să nu mai conteze și în cele din urmă chiar să nu mai existe decât ca un *no man's lands*. De noi depinde natura și intensitatea acestui decalaj.

pretexte

Al. Andrițoiu: „...am o colonie de aripi, îndrăznețe și gemene”

Gabriel Dragnea

Deoarece astăzi, în ziua când scriu aceste rânduri sunt cuprins de un romantism aparte, îmbrăcat într-o tristețe mută, parcă împrumutată din trupuri de păsări dintr-un cer străin, am simțit nevoia să mă opresc, asemenea unui tren tot mai lacom după halte uitate și gări scorojite, într-o stație despre care se vorbește puțin: Alexandru Andrițoiu. Poate pentru că acest poet este unul al timpului dublu – ca mulți alții, vizibili sau bine camuflați – dar, totuși, cu o voce lirică bună pe care nu i-o poate contesta nimeni. El se manifestă artistic într-o vreme a constrângerilor, a încorsetărilor unui comunism sugrumător căruia îi dedică poeme diverse – formă de supraviețuire devenită modă printre creatorii acelei perioade: *Partidul mi-a dat cel dintâi condei/ Și creta cea dintâi argintie/ Pe tablă „PACE” mâna mea să scrie/ Și-n pace să-nflorească anii mei.* (*Partidului*). Celălalt timp este ca animalul liber care aleargă sălbatic, aparent haotic, bucuros de posibilitatea explorării și trăirii noilor simțuri și senzații ale unei lumi noi, fără garduri, fără bariere, impuneri sau restricții de gândire și exprimare. Iată și glasul secund, liber al lui Andrițoiu ! Ca-ntr-un montaj paralel, două poeme distincte ale unor perioade distincte: *„Mă surprindea adesea anotimpul/ stând la răscrucea sufletului meu/ și urmărind, cu ochii-n patru, timpul/ ca pe-un vânat superb. Și-am vrut mereu/ să-mi cadă viu în plasa de mătase,/ să mi-l domesticesc, să-l am captiv,/ la mine in grădină. Ziduri groase/ mi l-ar fi-mprejmuit definitiv./ L-aș fi-nvățat să stea în două labe,/ să sară cu tertipuri și drăcii./ Ceasornicul cu cifrele-i arabe/ și calendarele cu file vii/ le-aș fi avut atunci la îndemână/ și, ager, degetu-mi arătător/ s-ar fi trezit că minutaru-l mână,/ cum vrea, înspre trecut sau viitor./ Dar timpul îmi scăpa din mâini. Se pare/ că nu în mine își găsea ecou,/ nu eu eram printre eroii care/ puteau să-l facă creator și nou/ Eu mai credeam în Feți Frumoși din basme/ și mai visam la codrul românesc./ Dar printre vechi legende și fantasme/ eu am văzut cum oamenii scrâșnesc./ Eu am vazut istoria cum plânge/ în cimitirul cu trei pruni bătrâni,/ cum suferința-n ochi i se răfrânge,/ cum flori de purpură îi cad din mâini”* (*Timpul*).

Spuneam mai devreme că Alexandru Andrițoiu este un poet al timpului dublu. Într-adevăr, el se manifestă artistic în două perioade istorice foarte diferite, atât din punct de vedere politic cât și cultural sau social. A vorbi despre aceste două perioade consecutive din viața unui creator – înainte și după 1989 – este ca și cum am defini zborul dinăutru și din afara coliviei. Cum este și cazul poetului Andrițoiu, pentru o viețuire relativ normală în spațiul literaturii a fost nevoie de compromisuri - ca și în prezent, de altfel, dar la un alt nivel, cu alte interese și pe alte paliere. Există, însă, o amprentă a trecutului care urmărește pe fiecare, fie el scriitor, sculptor, preot, dansator, ziarist sau profesor. De aceea, poate, astăzi se vorbește mai puțin despre poezia lui Alexandru Andrițoiu tocmai din cauza aparentei prietenii cu regimul comunist sau, cum ar spune alții, din cauza renunțării la verticalitatea opiniilor și a dreptei credințe. Cu toate acestea, înlăturând toate accidentele epocii comuniste din opera poetului vâșcăuan, cititorii pot descoperi o poezie adevărată pe care o pot citi în volume precum *Constelația lirei*, *Simetrii*, *Poeme noi* sau *Euritmii*.

Și, pentru că astăzi, așa cum vă mărturiseam în debutul acestui material, sunt cuprins de un romantism aparte, vreau să amintesc tuturor celor care au uitat sau acelora care nu știu versurile pline de muzicalitate, trăire, palpitânde ca o inimă neresemnată, care încă mai speră la o recunoaștere a sentimentului pur, în numele unei cifre „2" care își trăiește intens amintirile: *„O, mai cu seamă seara te iubesc,/ când lucrurile par nedeslușite,/ când porțile se-nchid c-un ritm firesc/ și iedera începe să palpite,/ când arborii-s mai tainici și mai mari/ și când se-aud fântânele mai bine,/ îmbucură-mă ! Fie să apari,/ chiar de vei trece-n ora fără mine.// Arată-mi-te iarăși respirând/ ca apele de lună îmbiate./ Un strop de mări în ochi mi s-a răsfrânt,/ căci mări și lacrimi sunt, la fel, sărate.// Adu-ți aminte de un biet dactil,/ de un fragment fragil de poezie/ pe care ți l-am strecurat, subtil,/ pe un pătrat lunatic de hârtie.// (...)O, mai cu seamă seara te iubesc,/ femeie, ce-ai rămas, în ani, departe./ Citesc și mă citești, și te citesc,/ și-mi stai ca semnul de mătase-n carte.”* (*De dragoste*, din vol. *Constelația lirei*).

Alexandru Andrițoiu nu a greșit când ne-a spus că în el „zvâcnesc stoluri de aripi lăuntrice”, că în sinea lui are „o colonie de aripi, îndrăznețe și gemene”. Așa cum a spus-o și el în finalul poemului *Aripi*, repet și eu în numele poeziei lui care merită să rămână printre filele retipărite de carte: *„Fie-ți deci zborul înalt”*, poetule !

Am citit despre... Scriitori, în viziuni grafice (XI)

(urmare din pag. 1)

Că astăzi uitatul Nicolae Beldiceanu avea și talent de desenator nu încape îndoială. Textele lui despre descoperirile arheologice (a deținut și o colecție de cca. 600 de piese) sunt împodobite cu înfloriturI, cuprinzând și figuri de domni sau siluete de mănăstiri de o mare finețe, foarte grăitoare privind talentul lui în acest domeniu.

Cu cât ne vom apropia mai mult de vremurile moderne, vom observa că și numărul scriitorilor care au ținut să le confere contemporanilor, dar mai ales posterității propria imagine a crescut.

Barbu Delavrancea ne-a lăsat un autoportret în medalion, o pictură de fapt. Îl ea îl vedem pe autorul celebrei piese „Apus de soare” din profil, accentul căzând pe o anume gravitate pe care o sugerează imaginea, parcă desprinsă de pe o monedă veche.

Fiind realizată la tinerețe (podoaba capilară și barba încă nedezvoltată îl trădează) imaginea aproape că nu are nimic comun cu fotografia pe care i-am întâlnit-o în edițiile operei lui sau în manualele școlare.

Iulia Hasdeu, geniala fiică a marelui B.P. Hasdeu, ne-a lăsat și ea un autoportret. De sub borurile unei mari pălării ne privesc, din semiprofil, niște ochi foarte vii, iar figura, ca de copil, exprimă deopotrivă nevinovăție și încredere în viață. Pe spate îi atârnă, parcă într-o neorânduială voită, plete lungi până mai jos de umeri.

Într-un autoportret semnat și datat 23 martie 1931 Tudor Arghezi apare tânăr, cu mustăcioară, cu ochelari, privind drept înainte. Poartă papion și e îmbrăcat într-o jiletcă încheiată până la ultimul nasture de sus. Privirea-i pătrunzătoare răzbate dincolo de lentilele ochelarilor – semn al stăpânirii și siguranței de sine. Poate de aceea (și nu numai de aceea) acest chip a fost reprodus în mai multe ediții ale operei scriitorului. Tot din același an, 1931, mai datează și un al doilea autoportret, în care autorul „Cuvintelor potrivite” s-a văzut pe sine ceva mai blând, privind parcă spre un interlocutor de dinafara cadrului. Are o ținută degajată, pare mult mai în vârstă decât în autoportretul anterior, are și acum nelipsitul papion, însă haina pare mai degrabă una de gală decât o jiletcă.

Autoportretul lui G. Bacovia prezintă un chip oarecare, lipsit de expresivitate artistică. Să fie, oare, efectul mentalității poetului – de a trece anonim prin lume și a lăsa să vorbească despre el doar poezia pe care o scria ? Tot ce e posibil…

Fără îndoială, foarte talentat la desen a fost Nicolae Labiș, de la care ni s-au păstrat mai multe autoportrete, unul mai convingător decât altul. Autorul minunatului poem „Moartea căprioarei”, dar și al „Luptei cu inerția” a fost, cum se știe, un înnoitor al formelor poetice și se voia un revoluționar. Este ceea ce a încercat să ne convingă, bunăoară, prin autoportretul intitulat „Flăcările negre”, unde ne apare chipul unui tânăr parcă abia desprins dintr-un cadru mai larg, cu imagini de mare tragism. O figură dură, privind încruntată în față, ca spre un dușman nevăzut. În prim-plan flacăra unei lumânări se străduiește parcă să lumineze chipul înnegurat al poetului. Totul – frizura cu cărare pe mijloc, fruntea încruntată, privirea aprigă, plină de duritate, ca și gâtul, lăsând impresia că tânărul s-a ivit de undeva din adâncurile unei mări – cată să exprime o nemulțumire sufletească, o revoltă, un spirit inadaptabil la realitățile vremii lui – inspirând vigurozitate și hotărâre. De unde se poate deduce cu ușurință că între această imagine și poezia lui Labiș există, poate, unele legături tainice, care așteaptă să fie descoperite…

SUD, PÂNĂ LA CAPĂT

Nicolae Dan Fruntelată

Cu o jumătate de an în urmă, începeam în acest spațiu de suflet din revista „Sud”, a fraților mei bolintineni, o carte de poeme scurte, de poeme-catren, pe care o numeam *Altamire*.

Poate dintr-un soi de criză orgolioasă a vârstei mele de acum, prin care încercam să las câteva semne desenate pe zidurile peșterii de carne care ne este vremelnic sălaș.

Primele treizeci de poeme au fost publicate aici. Au urmat altele și iată, acum am în față o carte subțire, tipărită de marele meșter și prieten al meu, Ștefan Dulu, la Editura „Semne”, ilustrată de pictorul, la fel de mare prieten, Tudor Meiloiu, fantastul păsărar al paradisului, o carte construită grafic de Anna-Mária Orbán, soția altui frate, Mircia Dumitrescu.

Am simțit nevoia să vă spun toate aceste lucruri ca și cum aș împărți o pâine proaspătă, o bucurie mare, cu toți ai mei.

Și s-o împlinesc aducând, cum se zice în teatru, în avanpremieră, încă vreo câteva scurte poeme. Apoi, voi trimite cartea în lume ca să-și urmeze destinul. Dacă va avea un destin.

Oricum, o voi așeza sub semnul de sfințenie al acestei veri grele, sub semnul de leac al rugii către stăpâna verilor noastre, Sfânta Prigoria...

Prigoria

Prigoria, parigoria
slujbă de Sfânta Maria
îndurarea vieții mele
lacrimă plânsă de stele
Dă-ne iar un strop de ploaie
lângă sarea din cuvinte
lângă vara care trece
pune-un semn din cele sfinte
fă o troiță măcar
din astă icoană mută
o prigorie în somn
umbra tristă mi-o sărută
cine-a fost, cine s-a dus
noaptea mea – melancolia
în biserica din trup
slujbă de Sfânta Maria

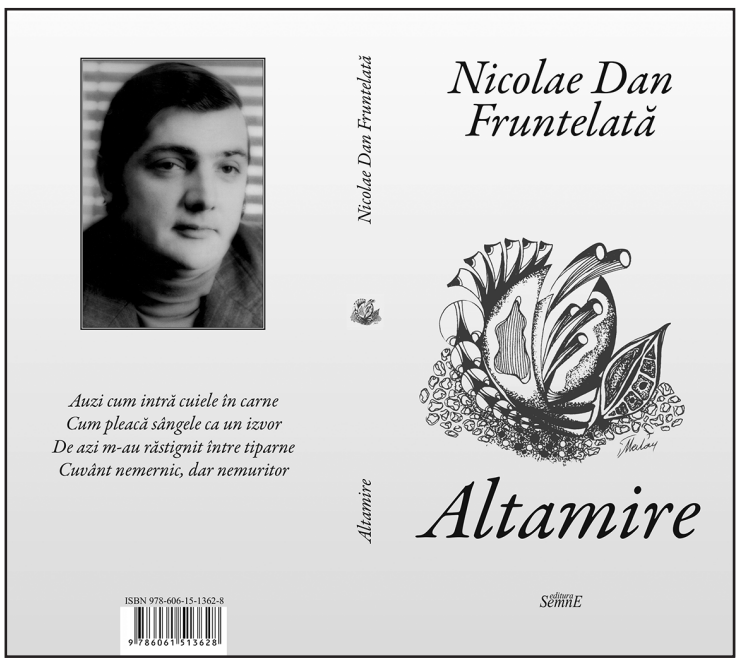
Altamire (III)

XXXVIII

Întruna-n somnul meu aud
Trecând cărvanele din Sud
Armânii mei duc grâu și sare
Vianei care nu mai moare

XL

Și berzele au plecat, și rândunicile
Numai nesomnul a rămas, numai fricile
Aerul e pustiu, înghețat, tot mai rar
Țara mea trece în evul polar

XLIV

Pentru fratele Grigore
Vom culege sânziana
Și vom trage până-n zori
Clopotul la Căpriana

XLVIII

Cifră arabă, ca un praf de pușcă
Cifră romană, câine care mușcă
Din infinitul meu, străvechi, ocult
Eu știu că la-nceput am fost mai mult

XLIX

Spală-mi visele și amintirea
Ia-mi picioarele și mi le spală
Magdalena mea din paraclisul
Unde moartea-i doar o sfântă boală

LIII

Țara mea e o limbă de clopot
Un cuvânt măsurând veșnicia
Țara mea e-o poveste uitată
De copiii de azi, România

LXII

Am visat că eram sârb
Purtând un cuțit în dinți
Și-mi spălam în Cerna calul
Un pandur din Mehedinți

LXIII

Unde sunt, unde mai sunt
Ionii fără de mormânt
Ce-ați adus în locul lor
Câini mascați în tricolor ?

LXX

Revoluție cu cai mascați
Lume îmbătată de minciună
Frați în beregata altor frați
Numai moartea, poate, ne adună

LXXX

S-a născut însângerat și trist
Prunc al disperării noastre, Crist
Când venea Crăciunul într-o țară
Depărtată și crepusculară

LXXXIV

Într-un nor vin corbii orbi
Peste patria trădată
Nu mai sunt de nicăieri
Poate n-am fost niciodată

XC

Mai am putere să v-aduc aminte
de neamul care a murit râzând
ca să ne naștem noi, toți fiii ploii
trădând, urând, mințind, alunecând

XCIII

Doamne, se repetă istoria
simt până-n nervi nenorocul, mânia
foaie verde, nu mă pierde
foaie verde, România

XCVIII

Împărate, iarba-i verde
Nu e orb cine nu vede
Pe câmpia vieții noastre
Orb e cel care nu crede !

CI

Tu, bunică, maica lumii
Constandină-ți ziceau unii
Alții numai minduiau
Armânește te strigau

CVIII

Nu era niciun zgomot, nicio lumină
Tâmplarul lumii termina un copârșeu
În care se va îngropa-n singurătate
Uitat de toți, bătrânul Dumnezeu

CXVII

Nu sunt eretic, Doamne sfânt
Dar Dumnezeu poate să vie
Oricând, oricum, pe-acest pământ
Să se boteze în câmpie

CXVIII

Îți voi spune-n frumen, je t’aime mult
vei pricepe, e sigur, e sur,
dacă nu, o, si non, c’est beaucoup
se va face de toamnă-mprejur

XXXII

Eu la părinți mă-ntorc numai în vis
În satul care a fugit pe hartă
Și nu știu poarta cine mi-a deschis
Parola care mângâie și iartă

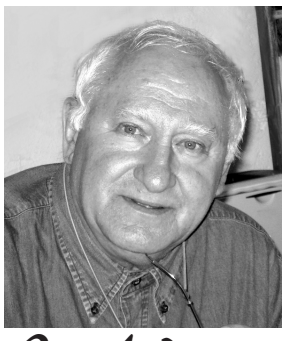
XXXV

Învăț să vorbesc mai puțin
Să-mi amintesc doar iubiri fără leac
Nu din trufie, ci din disperarea
Celui ce pleacă luminos și sărac

XXXVII

Ca o fecioară crudă, copilăria mea
Desculță, pe ulița de la moară
În fiecare noapte te visez
Mă scoți din casă și mă uiți afară

Nicolae Truță – un artist total

Don Andreiță

Furați prea lesne de zgomotele și strălucirile șocante, ne e teamă parcă să acceptăm sau să recunoaștem tăcutele frumuseți ca făcând parte din firescul nostru de fiecare zi, cel care ne dă pecetea personalității noastre. (Nicolae Truță)

Citez din istoricul Gheorghe D. Iscru, profesor universitar de elită și patriot imbatabil, un fragment din evocarea publicată în volumul colectiv „Slove de curcubeu la margine de timp" („*Amintiri despre Nicolae Truță*") *Editura Hoffman, 2015* (la cinci ani de la trecerea în eternitate a artistului) carte apărută prin strădania doamnei Elena Truță, soție, și a fiului George-Lucian Truță împreună cu soția sa, Oana; trei urmași de nădejde, care au înființat și o *fundație* pentru păstrarea memoriei marelui dispărut și promovarea valoroasei sale creații. Citez, așadar: „De fiecare dată când, aflându-mă în comuna natală Dobrețu, județul Olt, trec prin fața Primăriei, mă încearcă un sentiment de satisfacție, dar și de tristețe. De satisfacție, căci îl văd și-l salut, încă o dată, pe fiul satului nostru, Nicolae Truță, care își petrece cu privirea consătenii, de pe soclul instalat acolo de iubitorii și prețuitorii săi, prin grija fostului primar Marian Radu".

Din păcate, Nicolae Truță a plecat prea devreme (la 61 de ani, în plină putere creatoare) să împodobească cerul cu fresce din satul său și să-i înalțe statui de iubire lui Dumnezeu pe aleile Raiului. În curând, pe 16 august 2020, se împlinesc 10 ani de la plecarea lui. Prilej să ni-l aducem alături, în memorie, să stăm de vorbă cu el, să-i spunem lucruri pe care, luați cu ale vieții, poate nu i le-am spus la timp, ori nu i-am spus atât cât trebuia: dragostea și prețuirea noastră pentru el.

*

...Prin Dobrețu am trecut și eu; pe vremea când nici nu era vorba de un astfel de soclu (amintit de Gelu Iscru). Dobrețenii se vedeau adesea cu fiul lor Nicolae Truță, întâlnindu-l pe la câte o margine de pădure sau fâneață, cu bloc-notesul în mână, luând schițe sau notând impresii. Se năștea de pe atunci *Miresele Dobrețului*, albe și pure ca la începutul lumii, coloane de lumină mată, sprijinind cerul ca niște cariatide. Fremătau *Miresmele Dobrețului*, cu parfumul lor de fân înflorit sub lună, în nerăbdarea transpunerii în culoare. Le ținea tovărășie *Trifoiul cu patru… ploi*, trezit în fiecare dimineață de roua ce-i picura pe genele de frunze. Își așteptau rândul să-i pozeze *părinții, prietenii* (Floarea Calotă, Paul Tudor, Octavian Vișan, Constantin Dumitrache, Gabriel Bratu) *dascălii* (Ilie Marineanu, Spiru Vergulescu, V. G. Paleolog). O mie de fecioare coborâseră din Olimpul Carpatic și se oferiseră să-i pozeze *nud*; „nudurile cu atitudinile lor decente, fără urmă de vulgaritate", considerate de însuși creatorul lor drept „*Cumințenii ale Pământului* și pictură în egală măsură". Din când în când se mai uita și-n oglindă, dar mai ales în sufletul lui, și schița niște *Autoportrete*, de platou de pisc, urmărind cum se înmulțesc ridurile anilor pe chipul tânăr.

Acesta era/este/rămâne pictorul de vocație – și excepție – Nicolae Truță, venit pe lume într-o casă de țărani din comuna Dobrețu de Olt, la 9 februarie 1949; o așezare din extremitatea nord-vestică a județului Olt, sat despre care artistul spunea cu umor: „Fântâna noastră era în Vâlcea, căpițele de fân în Dolj și casa în Olt", simțindu-se „contopit și în lacrimă cu lumea celor desculți, ale căror urme pe rouă, pe brumă sau pe zăpadă" i-au încălzit sufletul și i-au asigurat nemurirea operei. Criticul de artă Florin Rogneanu din Craiova surprinde foarte bine această însușire esențială a vieții și artei sale: „Nicolae Truță este unul dintre puținii artiști care poartă cu sine, de-a lungul a trei decenii și jumătate de creație, fabulosul univers al copilăriei petrecute la Dobrețu, memoria pământului frământat de picioarele desculțe ale bunicilor și părinților țărani, pământ din care se ridică iarba și floarea, copacul și pădurea, omul și casa împrejmuită de gardul cu uluci, căpița de fân – simbol al unei civilizații străvechi".

*

Artist total, Nicolae Truță – un sudist cu inimă mare – s-a exprimat în mai multe domenii ale artei, cu încrengătura lor de genuri și specii: pictură, grafică, desen, sculptură, ceramică, cronică plastică, poezie, eseu, aforistică, jurnal – consacrându-se cu precădere picturii. Om al naturii, el s-a impus prin excelență ca un artist al peisajului; ceea ce l-a determinat pe marele scriitor Ion D. Sârbu să-l numească – superbă metaforă ! – „fructul copt al unui anotimp spiritual". În pictura sa de șevalet pulsează câmpul, pădurea, florile, dar și natura statică, portretul, compoziții figurative și nonfigurative – în tehnica uleiului pe pânză.

Într-un interviu pe care i-l lua scriitoarea Ioana Dinulescu în anul 2004, Nicolae Truță mărturisește despre începuturile sale artistice: „Demult, de foarte mult timp, putem spune fiind copil, desenam cu tăciunii din vatră pe pereți și reflectam tot vatra, ce vedeam eu acolo în imediata apropiere. După aceea, modelam lutul Dobrețului: făceam pe Iisus Hristos, făceam paparude, portrete. Asta, după ploaie. Deci, cum venea ploaia, era cea mai mare bucurie pentru mine. După aceea, n-am mai avut încotro"...

Pe lângă culoare, el a avut totdeauna alături, ca mijloc inspirat al creației, linia, desenul – despre care spunea, cu exigență de sine: „Dacă nu știi să desenezi e ca și când ai înota tot timpul pe gheață". Ioan Iovan, un reputat critic de artă din Timișoara (locul unde Truță și-a făcut studiile universitare de artă) surprinde foarte bine această însușire: „Ca orice artist de vocație, Nicolae Truță a apreciat în mod deosebit desenul și l-a exercitat în permanență, precum respirația... Plăcerea pentru crochiu și pentru starea spontană a desenării este dublată de satisfacția procurată de linia trasată franc și apărută dintr-o dată, ca o suflare ușoară, transparentă dar plină de viață. După cum, la fel, preferința pentru portret este pentru Nicolae Truță o formă de prietenie și prețuire, un fel de declarație de dragoste".

O privire critică de ansamblu o datorăm cercetătorului slătinean Laurențiu Guțică, desprinsă din revista „Oltul", din 5 mai 2006: „Nicolae Truță este un mesager venit de dincolo de veac care ne amintește că „poți învăța limba română doar privind tablourile lui Andreescu, Grigorescu sau Petrașcu". De fiecare dată, prin intermediul unei noi expoziții personale, Nicolae Truță încearcă să ne reamintească faptul că există o libertate pe care nu o poate lua sau dărui nimeni: libertatea de a gândi. Mesajul său artistic este că toți suntem datori Marelui nostru Creator, că viața fără ideal nu înseamnă decât întuneric". Cu ceva timp înainte de aceste cuvinte concluzive, artistul însuși o spune, cu cuvinte simple, la vernisajul expoziției personale din Slatina, în anul 1995: „Dând

"Miresmele Dobrețului", ulei pe pânză

la o parte zorzoanele obosite ca și noi de atâta purtare, căutăm drumul în care sugerarea să fie formă de încercare pentru virtualii vizitatori – și, desigur, că nici azi nu am pretenția că acest capitol este încheiat și că voi începe o nouă acoladă sub o zodie mult mai generoasă".

*

Propun să ne reamintim mărturisirea lui Nicolae Truță făcută în interviul luat de scriitoarea Ioana Dinulescu – citat mai sus – în care spunea cum, de mic, după ploaie, modela din lut portrete, paparude etc. Este vorba de o nouă latură a personalității sale artistice – sculptura – dezvoltată în paralel cu pictura. Amintesc numai câteva statui pe care orașul Slatina, Oltul le datorează acestui artist total: 1993 – are loc dezvelirea bustului ***Cronicarul Radu Greceanu***, turnat în bronz și amplasat în fața Colegiului Național "Radu Greceanu", din Slatina; 1994 – triplă vernisare: bustul ***Dr. Kițulescu*** (gips patinat) și bustul ***Ionașcu*** (piatră) amplasate la Spitalul Județean Slatina-Olt, precum și bustul lui ***Eugen Ionescu*** (piatră) amplasat inițial în parcul ce-i poartă numele, apoi mutat în fața Școlii „Eugen Ionescu"; 1995 – dezvelirea bustului (din piatră) ***Ion Minulescu***, amplasat în fața Colegiului Național „Ion Minulescu", din Slatina; 1996 – dezvelirea bustului (din piatră) ***Nicolae Titulescu***, amplasat în fața Colegiului Național-Vocațional „Nicolae Titulescu", din Slatina; 1997 – dezvelirea bustului (din piatră) ***Constantin Brâncoveanu***, amplasat în fața Școlii „Constantin Brâncoveanu", Slatina; 1998 – dezvelirea busturilor din piatră ***Mihai Eminescu, Constantin Brâncuși, George Enescu, Dinu Lipatti***, amplasate pe Aleea Personalităților, lângă Casa de Cultură Slatina, precum și busturile din piatră **Dumitru Dobrescu**, la Baza Sportivă ce-i poartă numele, și ***Delia Popescu-Labă***, în Cimitirul Strehareți-Slatina; 1999 – dezvelirea busturilor din piatră ***Tudor Vladimirescu***, la Liceul „Tudor Vladimirescu", din Drăgănești-Olt și ***Nicolae Lupu*** (pictor și scriitor) la Cimitirul din Vlești-Dolj; 2001 – dezvelirea busturilor din piatră ***Petre S. Aurelian***, la Liceul Economic „P. S. Aurelian", din Slatina, și ***Ecvestră,*** la Liceul Metalurgic Slatina; 2005 – dezvelirea bustului ***Alexe Marin***, la Liceul „Alexe Marin", din Slatina. Cititorul a putut observa că materialul de lucru a fost mai rar bronzul (scump !) și frecvent piatra, mai ușor de găsit, dar mai greu de disciplinat. Truță nu s-a plâns; a trudit, s-a împrietenit cu piatra, a creat opere spre slavă și neuitare – pentru care n-a luat niciodată un ban.

*

Zice-se că un artist n-ar fi complet, dacă nu este și poet. Nicolae Truță dovedește această însușire, în două ipostaze: realizarea de coperți la volume de literatură, realizând, totodată, grafic (58 de ilustrații) ediția monumentală „Poezii", de Mihai Eminescu (0,„70/ 1 metru !) tipărită la Editura Scribul din Slatina. Cealaltă însușire este aceea de creator de literatură: eseu, aforistică, jurnal – dar, mai ales, poezie; un poet distinct, valoros, cu cuvintele luate adesea din culorile șevaletului și apele cerului.

Scriitorul Paul Aretzu (oltean și el, de la Caracal) îngrijitorul ultimului volum de poezii, apărut post-mortem („Poezii alese", Editura Hoffman, 2018) îl cunoaște și-l prezintă, elocvent și expresiv, în această ipostază de poet: „artistul plastic (puternic captivat de domeniul său) a descoperit poezia ca prelungire a picturii, ca tablou cuvântător și, de aceea, textele lui exprimă entuziasmul acestei revelații. (...) Ceea ce se poate remarca, însă, cu ușurință este faptul că poezia a fost pentru el un reazem, un fel de casă a copilăriei, în care i-a plăcut să se întoarcă pentru a se regăsi cu partea magică a sufletului său." Într-adevăr, lui Nicolae Truță – pictorul, sculptorul, eseistul, memorialistul, poetul – i se potrivește mai bine ca oricui o zicere celebră a celebrului scriitor-aviator Antoine de Saint Exupery: „De unde sunt eu ? Sunt din copilăria mea. Sunt din copilăria mea ca dintr-o țară".

Fără alte comentarii – dând la o parte „zorzoanele" de prisos, cum însuși mărturisea – voi cita, în continuare, succinte și elocvente fragmente din poeziile cuprinse în această ultimă carte, în ordinea așezării lor în pagină (pe care cititorul le poate ordona după propria-i plăcere și voință). Din „*Autoportret*" – prima poezie: „Sunt un desculț cu părul alb / Cernut în pagină cu fulgi / Un om / Și atâta tot !". „*Ochiul de veghe*" – o implicită *ars poetica*: „Ia de la mine acest tub de culoare / În pântecul căruia găsești albastru visând / Și când ești obosită / De atâta drum / Deschide-l / Este ochiul de veghe / Egal cu pământul". „*Dorință*" – un testament: „În Lume sunt atâtea Utopii, / Așa a fost pesemne din zilele dintâi, / Ce aș putea să las în prag de seară / Decât un toc sorbind din călimară". *Mottoul* din capitolul „Discurs liric din lumea satului de odinioară": „Slătineanca noastră moară / Macină tot ce e viu / Și-ncet, încet te coboară / Înspre Somnul pământiu". „*Umbra catedralei*" – locul natal: „Dobrețul – un firicel de apă / Scursă din ochii nesomnului / O pâlpâire într-o lampă afumată / Și un desen grav, cu tăciunii din vatră. / E o lume cuibărită în mine / Cu aripi căzute din umbrele / Dumnezeului ce-și amână mereu / Vizita Înaltă pe covorul de troscot / Întins de când m-am născut / Pentru tine". „*Calendarul bătătorit*" – după alte criterii astronomice: „Decupajul pașilor desculți / În rouă / E un calendar / Bătătorit de când e / Lumea Lume, / Bătătorit, bătătorit". „*Pendulare*" – dincolo de Pendulul lui Foucault: „Fântânile sunt cruci mișcătoare / Pendulare de sete, sărut de răcoare". „*Anotimp*" – cu lerui-ler: „Au înflorit pomii / Acoperișurile / Prispele / Dealurile / Răscrucile / Fântânile / Cimitirele / Și visele / Iar oamenii / Vin spre casele lor / Bucuroși / Că Dumnezeu / Și-a scuturat / Barba / În albe zăpezi". „*Coacere*" – pe vatra de acasă: „Din Floarea Soarelui ai trecut în Floare Lunii / Din Floarea Lunii ai trecut în Floarea Pâinii / Fii binevenită / Sub țestul de dor". „*Piloni în flăcări*" – cu și fără soț: „Plopii – lumânările satului / Aprinse de lună / Cu flăcări în stele / Ele susțin bolta / Albastră / Să nu ne strivească / Puținul de viață". „*Bate toaca la Călui*" – o amplă baladă, 44 de strofe, închinată Mânăstirii oltene Călui: „Bate toaca la Călui / Sfinții vii se-adună-n zori / Intră-n casa Domnului / Cu smerenie și flori. (...) Bate toaca la Călui / Spusul ei rămâne-n noi / Cu-nvelișul dorului / Pentru lacrima din ploi. (...) Bate toaca la Călui / Valurile din Olteț / Își spun dorul amărui / Albului din var măreț. (...) Bate toaca la Călui / Cobiliță-n pendulări / Lumânarea omului / În urcușul din cărări. (...) Bate toaca la Călui / Pentru orbi și pentru prinți / Sufletul zugravului / Este transmutat în sfinți. (...) Bate toaca la Călui / Răspunsuri la întrebări / Puse de mult Domnului / Ca și treptele la scări". „*Simțire*" – ca la Dobrețu: „Miroase a Pustiu, miroase a-Nălțare / Miroase-a Cânepă, miroase a Răcoare, / Melița ronțăie verbul în maxilar poetic, / Cămașa sufletului cerșește azi un petic". „*Abecedarul meu*" – și-al nostru: „**A**pă, / **B**unătate, / **C**ăldură. / **D**umnezeu ! ?". „*Intuiție*" – de bun augur: „Ar fi bine dacă mâine / Ai putea să vii albastră / Și să dormi aici la mine / Să tot înflorești în glastră".

Ultimele două capitole – „Crochiuri" și „Motto" – vădesc mai pregnant cealaltă latură a artistului: gustul pentru joc, ludicul, umorul, (auto)ironia. Din „*Crochiuri*": „Versurile mele toate / Cică sunt nepolizate / Eu nu am un dozator / Ci scântei de polizor"; „Dobrețu avea cea mai verde Bibliotecă / Cărțile stăteau cu frunzele-n potecă / Și rădăcinile legau coperțile cu viață / Citeam la lumânare și florile de gheață": „Într-o aripă de pește / E un zbor ce se dospește"; „Cine are urechi de auzit / S-audă: / Muzica este nesomnul / Lui Dumnezeu". Din „*Motto*": „Merelor ținute-n sân / Le-a venit dorul de fân / E o vârstă ce le cheamă / Cu aur nesupt la vamă"; „Dau un Truță pe-un Chagall / Chiar de e-n ultimul hal / Schimb un Rembrandt cu un Truță / Și o roată la căruță"; „Așează-te puțin lângă mine / Să-ți simt obrajii fierbinți / Sub cupolele noastre creștine / Copiii-s lumânări la părinți"; „Moara preasfântului Știr / S-a așezat într-o rână / Spânzurată de un fir / Răsărit tot din făină"; „Moara aia blestemată / Macină doar stalagmite / Iar făina-i strecurată / Prin gene neadormite"; „O să fie cum vă spun / Porc planetar de Crăciun / Biserici, bisericuțe / Și pisici fără lăbuțe // O să fie cum vă spun / Un oraș într-un cătun / Cu trenuri din cârtițe / Mărfare din târtițe"; „E ceasul să mai treci și pe la mine / Secundă galopantă cu ritm nedeslușit / Să-ți iei părul rămas din nopțile divine / Să-l pui din nou la ceasul cu glasul răgușit"; „Frunză verde, pierdută în tren / Când am plecat de-acas' în pribegie / Abia azi te jeluiesc în catren / Mama mea sfântă, vârstă ruginie".

...Cum spuneam, pe 16 august (2020) se împlinesc 10 ani de când artistul total Nicolae Truță a trecut în eternitate. Fie aceste sincere rânduri (și gânduri) modest omagiu întru prețuirea, admirația și neuitarea sa, din partea unui pălmaș cu condeiul care s-a bucurat, cândva, de prietenia lui. De asemenea, un omagiu soției sale Elena Truță, pentru zbaterea neobosită întru păstrarea mereu vie a memoriei celui *plecat să doarmă puțin*.

CĂRȚILE SUDULUI (XXII)

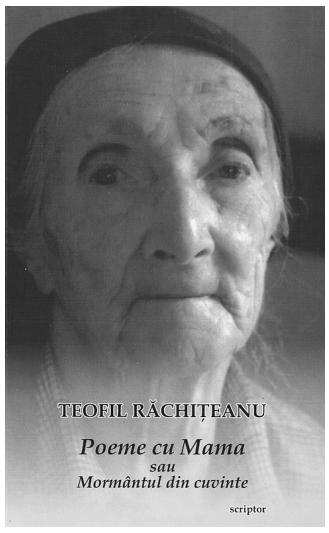

Titus Vîjeu

„Suferința e cântec”

L-am întâlnit de câteva ori pe Teofil Răchițeanu în satul său din inima Apusenilor. M-am dus la Răchițele ca urmare a îndemnului lansat cândva de Geo Bogza întru cunoașterea unui remarcabil poet dar și datorită prietenului nostru comun Nicolae Mocanu, scriitor clujean și editor, fost coleg de facultate cu Teofil în Alma Mater Napocensis.

Omul trăia într-o lume a sa, în casa-cabană de lângă o viforoasă

cascadă, unde ne-a primit și ne-a citit din poemele sale, mai toate purtând sigiliul de piatră al Munților Apusului, cum îi place să-și numească vatra nașterii și a ființei. Nu mi-a vorbit niciodată de tragedia întâmplată demult în familie și pe care aveam s-o descopăr târziu prin lectura cărții sale *Poeme cu Mama sau Mormântul din cuvinte* (editura *Scriptor*, Cluj-Napoca, 2020). O carte tulburătoare, închinată celei ce a dat viață celor zece copii crescuți de ea, Mina Petrii lui Indrei, fără sprijinul soțului, prins în vâltoarea istoriei noastre postbelice, când viața omului nu mai avea nici un preț.

Un interviu luat de regretatul istoric Constantin Dumitrescu pentru Radio Cluj acestei femei ajunsă la pragul celor nouăzeci de ani încearcă să dezlege taina uciderii tânărului soț și părinte al pruncilor rămași în grija mamei sărmane, rostitoare a unei Miorițe transilvane ascunzând „o poveste lungă și urâtă” care „bine-ar fi fost să știe numai poveste”. Graiul bătrânei este un grai fermecat, păstrat în sclipirea bobului de rouă și a umbrei de ferigă din codri. „Am luat ce lucruri ave Petre p-acolo și le-am dus cu mine acasă. Am cotat în straița lui, ave o straiță din piele de cerb, să aflu banii di pă boi, dar nu i-am aflat, îi luasă Șușman. Șă așe am rămas săracă și de bărbat și de banii aceia, arde-i-ar în ceie lume pă piele cui i-o luat și s-o folosât de iei.”

A supraviețuit mai bine de șase decenii crescându-și copilașii și fără să-l uite pe Petre al ei. „O fost multă vreme când io și pruncii mei am mâncat numai pâne și ceapă și și-aceia numai o dată-n zi. Și tăte aeste m-o durut, da mai rău și mai rău m-o durut sufletu. Așe mi-o fost mie viața – o suferință care nu se mai găta. Și pretină-am fost io și cu sărăcia, în asta am fost io mai bogată decât în tăte.”

Acestei ființe pogorâtoare parcă din vechile tragedii eline îi dedică fiul său Teofil câteva poeme tulburătoare, ivite din convingerea că „suferința e cântare”.

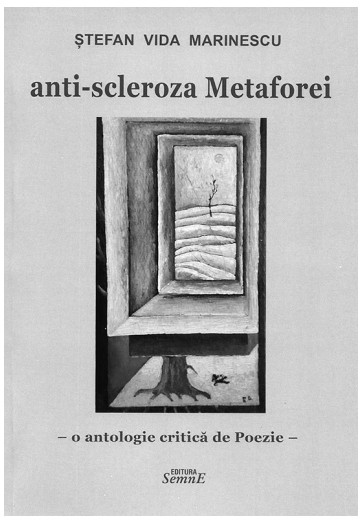
„Pe un nor, în lină slavă / Șade Maica mea bolnavă / Și de-acolo ca o sfântă / Blând mă, blând binecuvântă / Și din ochi lacrima-i cade / Și-unde cade, locul arde / Și se-aude-n miez de ființă / Că viața-i suferință / Și din moarte, strigăt mare: / Suferința e cântare.”

„Încă o generație salvată / de liniștea noastră.”

În urmă cu vreo patru decenii am întâlnit la Alexandria, unde realizam o emisiune culturală radiofonică, un tânăr poet sosit de la Videle, orașul în care funcționa ca profesor de limba română și al cărui nume avea să-l includă, parțial, în numele său de autor. Se numea Ștefan Marinescu (ulterior Ștefan Vida Marinescu) și scria o poezie de certă originalitate. Personaj sobru, chiar rezervat, Ștefan avea să debuteze editorial nu peste mult timp cu *Sala oglinzilor* volum tipărit în regie proprie la editura *Litera* din București. Schimbările politice intervenite după 1989 aveau să stimuleze prezența publică a acestui tânăr intelectual ce devenea semnatarul unui număr impresionant de cărți de poezie și critică literară, editor al unor publicații literare curajoase, găsindu-și timp și pentru cercetarea științifică inclusă în două teze de doctorat bine primite de mediul academic.

Pentru mine, poetul pe care-l întâlnisem demult în capitala Teleormanului reprezintă un destin de creator împlinit.

M-am bucurat să descopăr în antologia *Anti-scleroza metaforei* (ed. *Semne*, 2020) poeme ce păstrează însemnele tinereții sale lirice în tripticul dedicat Timișoarei și studenției sale (*Peste poduri*, *În jurul cești de cafea*, *O pereche de Lee*) tripticul încheindu-se, evident, cu nostalgia Lee Cooper a generației în blue-jeans...

Prin *Anti-scleroza metaforei* poemele sale se află în compania unor poeți recunoscuți drept afini, fapt ce conduce la încercarea „de a reține liniile de esență și de forță ale creației lirice a unor autori cu destine «separate», distincte într-un cvintet al sensibilității și al metaforei moderne, contemporane, departe de orice conjunctură și ingerință în anul de grație 2020".

Alături de Ștefan Vida Marinescu, din „cvintetul sensibilității” evoluează Domnița Neaga, Maria Postu, Nicoleta Stăvărache și Liviu Nanu. Formula ce-i unește într-o mică orchestră lirică este aceea pe care regretatul Dumitru Micu o sesizase în poezia lui Ștefan Vida Marinescu: „refuzul inerției, al fixării într-o formulă anume”...

Tot Dumitru Micu îl socotea pe acest harnic autor teleormănean un „scriitor aproape «total» (în terminologia lui G. Călinescu)” și am arătat deja polivalența domniei sale.

Vom zăbovi doar asupra însușirilor critice puse în valoare de textele cuprinse în *Fantaști și fanteziști contemporani* (ed. *Semne*, 2019) în care autorul jonglează abil cu Realia și Phantasma, „planete corolare” ale creației. Paul Valéry vorbea despre „spațiul unui gând” pe care cititorul e chemat să-l străbată (v. *Poésie et*

pensée abstraite, 1939) iar Ștefan Vida Marinescu propune un lot de „înblânzitori de fantasme” ce-și asumă „voluptatea riscului – mental și imaginar” în încercarea de a obține „o revanșă asupra realului, asigurat și stimulat de libertatea autentică de expresie”. Între cei aflați în analiză (Mihail Grămescu, Rodica Bretin, Oana Durican, Chris Chimoiu, Costi Gurgu) se află și Adrian Christian Kuciuk „prozator albanezo-român” ale cărui cărți mi-au stârnit interesul dedicându-i un amplu eseu numit – prin parafraza rollandă la cazul Istrati – „un Márquez balcanic”.

Multe pagini din carte vizează literatura unui alt teleormănean de vază prolificul sonetist Theodor Răpan a cărui poezie „e atinsă de efemeride, resimțind dureros o închinare a Vieții Bucuriei de-a gândi poetic cu «divagații» și alte... magii, ispite, amăgiri, tristeți, alături de R. Browning, între Deliorman și Viena, fixându-și, tulburător, reverii «la cap de pod», inefabil și demn de un Lautréamont”.

Referirea la Robert Browning (1812-1889) se justifică prin călătoriile acestuia în Italia (a și murit la Veneția, în Palazzo Rezzonico, devenit reședință a fiului său) drumurile poetului român prin lume fiind și ele exploataate liric. Poate că și „iconosonetele” liricului român „mare artizan de vers rotund, ritmic și meditativ, de muzicalitate, viziune și armonie a reveriei metafizice” l-au determinat pe harnicul exeget să-l alăture de fostul soț al minunatei Elisabeth Barrett Browning perceput la vremea sa drept „king the mystics”.

Oricum și în textele sale critice Ștefan Vida Marinescu se arată a fi în primul rând un poet...

„Dumnezeu privește la joaca noastră de-a viața, de-a moartea și chiar de-a Dumnezeu”

Deși a apărut la o editură prestigioasă (*Casa Cărții de Știință*, Cluj-Napoca) într-o colecție îngrijită de universitara Ioana Petraș, volumul de teatru al regretatului Ștefan Goanță (1933-2010) n-a avut efectul meritat asupra scenelor românești, aflate în chip paradoxal în căutarea pieselor contemporane, din ce în ce mai rare și mai lipsite de forță. Or, aceste cinci piese își meritau locul, fiecare în parte și chiar toate laolaltă în repertoriul teatrelor noastre. Scriitor afirmat cu precădere în aria prozei (romanele *Patul de zăpadă* – 1995, *Vinul de piatră* – 1997 ori trilogia epică *Popescu E. Napoleon* – 1999-2001 – sunt titluri ce au atras cititorii) el se arată un experimentat dramaturg.

Ștefan Goanță a fost – printr-un exercițiu profesional îndelungat de îndrumător în așezăminte de cultură, preponderent din Ardeal, un animator al formațiilor teatrale de amatori pe care a izbutit nu o dată să le apropie de performanțe neașteptate.

Probabil că aceste texte dramatice s-au născut din dorința autorului de a stimula mișcarea teatrală de amatori în obținerea unor succese derivate din slujirea artei spectacolului cu o vizibilă conștiință artistică. El știe să creeze caractere credibile și să le pună în relație prin situații abil construite. De asemenea, rostirea acestora e atent controlată, replicile decurgând din fibra caracterială a personajelor.

Astfel, *A fost odată*, consemnat drept „episod eroic” convoacă spectatorul / cititorul la o dezbatere pe tema războiului și a sacrificiului, pe tema eternă în fapt a vieții și-a morții.

Câmpul de luptă se reduce la pâlnia unui obuz în care se vor regăsi mai mulți soldați și civili dar și o prezență fantomatică (Zâna). La granița dintre viață și moarte într-o clipă în care „piere omul și rămâne lumea” se pun în discuție multe întrebări și se

încearcă obținerea unor răspunsuri la care omenirea speră de mii și mii de ani. Precum Fernando Arrabal în al său *Picnic pe câmpul de luptă* sau în *Viva la muerte* Ștefan Goanță își obligă personajele să cugete în rezonanță cu mizeria cruntă și inacceptabilă a războiului care, în pofida logicii universale, continuă, veac după veac, să însângereze lumea. Dar spre deosebire de dramaturgul francez de origine spaniolă, adept și creator al unui „théâtre panique” scriitorul român izbutește să confere o viziune lucidă asupra temei, chiar dacă apelează cum am mai spus deja, la proiecții de-a dreptul magice. Rezultatul este o parabolă plină de sensuri tragice. E unicul caz în această direcție, celelalte piese de teatru fiind concepute sub semnul comicului. Campate în epoci istorice diferite [*Eternul Prinț* se desfășoară în anii ’50, când pe pereți se mai aflau „portretele slinoase ale lui Marx, Engels și Stalin”, asigurându-și însă și o „contemporanizare”, la distanță de câteva decenii, iar *Comedie cu morți*, *Miss... Miss* (Repetiție cu public) și *Două mii și...* oglindesc schimbările politice de după 1989], ele au un dinamism scenic evident. Personajele aparțin păguboasei tranziții românești în care se regăsesc foști activiști convertiți la democrație și multă gloată dispusă să treacă lesne de la o „lectură” a istoriei la alta fără a pricepe mare lucru din acest exercițiu. Ele își pierd din ce în ce mai mult identitatea civilă, fiind desemnate prin litere majuscule și chiar prin cifre într-un carusel al prostiei și al acțiunii nătânge. Am zice că Ștefan Goanță și-a scris piesele cu suferința de a urmări naufragiul unei lumi pe care a iubit-o și respectat-o, dar care pare a-și fi pierdut cu totul valorile. De aceea, actorul ce-l întruchipează pe prințul melancolic al Daniei știe că Dumnezeu „privește la nevolnicii în care lutul de carne a învins sufletul de cer”, drept care-și permite să se adreseze Creatorului cu această întrebare cumplită: „Doamne, de ce nu ți-ai încheiat mirabila Geneză la sfârșitul celei de a cincea zi ? De ce a trebuit să-l faci și pe om ?”.

Probabil că dacă destinul nu i-ar fi fost prea timpuriu întrerupt scriitorul acesta febril ne-ar fi oferit multe răspunsuri la multele întrebări pe care timpul nostru tot mai ciudat le îndreaptă spre cei aleși.

Vasile Mandric

Vasile Mandric (n. 26.10.1937, Hărmănești, jud. Iași), este ziarist, epigramist, poet și eseist. După debutul din anii liceului, a publicat volume de poezie și proză, majoritatea la edituri din Brăila, unde locuiește. Câteva dintre acestea: *Eli lama sabahtani* (2000), *Spațiu răsturnat* (2014), *Sonete* (2014), *Sonete sub acoperire* (2015), *Aventura secundei* (2016), *Praf în cap* (2017), *101 Sonete absurde* (2018), *Simfonia albastră* (ediție română-franceză, traducere de Maria Mogoșanu). A publicat în revistele: „Convorbiri literare", „Analele Brăilei", „Porto-Franco", „Zenit", „Pagini dunărene", „Flacăra Iașului", „Înainte", „Arcașul etc. A înființat cenacluri și reviste fiind un „făuritor de destine literare", după cum notează scriitorul și editorul Mihai Vintilă, „făcând pentru alții câte ceva, dar mai puțin pentru sine", cum apreciază scriitorul ieșean Emilian Marcu în prefața unei cărți a poetului brăilean. Vasile Mandric este un împătimit sonetist, disciplinându-și tumultul inimii și topind în muzicalitatea celor 14 versuri ale acestui tip de poezie iubiri și revolte, iluzii și deziluzii, receptând aspectele realității când cu duioșie și candoare, când cu ironie până la sarcasm, văzând absurdul ca parte necesară a ludicului, fără de care viața ar fi cu adevărat absurdă, de neînțeles și de nesuportat. (***Victoria Milescu***)

CUVINTELE MĂ DOR

Cuvintele mă dor pe dinăuntru,
Pe dinafară vreau să cer un sfat,
Că le găsesc, mai totdeauna, întru,
Durere ori iubire și păcat.

Oricum, le știu un rost pe dinafară,
Dar înăuntru e enigma lor,
Acolo-n gânduri sufletul îmi ară,
Prin spuza de speranță și de dor.

Simt cum Prezentul își ia zborul
Trecutul-fiară rea ce-nghite tot,
Dar eu mai sper să mângâi viitorul !

Cum stau pitit și scriu într-un ungher
Mai înțeleg atâtea câte pot,
Din timpul meu trecut și efemer !

SONET

(De ce mă mint...)

De ce mă mint cu gândul în amurg,
Că noaptea neagră, albă am s-o fac,
Întreb secundele ce trec și tac,
De ce în Marea Timpului se scurg ?

În zarea neagră focul s-a cam stins,
Răcoarea nopții tremură de frig
Și-o amintire m-a făcut să strig,
Că pân-la ziuă nu-s de somn atins.

Frânturi de amintiri le cos cu ace,
Să dau deoparte o perdea de fum,
Ce mi-a ascuns trecutul meu, dibace,

Iar o iubire loc tăcut își face,
Se-așază lângă mine, la drum lung
Și-o lacrimă pe gene nu-mi dă pace !

SIMFONIA ABSURDULUI

Absurdul surd își cântă Simfonia,
Prin Cosmos zburdă sunetele mute,
Iar *rațiunile*-s demult pierdute
Și-un clavecin îngână melodia.

Printre pupitre zgomote valsează
Și-adoarme Somnul gândurilor toate,
Unde vârtejul viselor nu poate
Interveni când omul delirează !

Sunt preistoric, am doar o aripă
Timpul trece în goană ca taifunul,
Mileniul se ascunde într-o clipă !

Un pește-am fost și acuma pot să zbor,
Că înțeleg mai bine ce-a zis UNUL:
Opriți planeta ! Eu vreau să cobor !

SIMFONIA ADEVĂRULUI

De ce Absurdu-ascultă Simfonia,
De după gardul *rațiunii pure*,
Iar Adevăru-i nevoit să jure,
Lui Kant recunoscându-i veșnicia.

Lumina doarme până-n zori de noapte,
Minciuna e rostită-n gura mare,
Ne mor secundele de-i sărbătoare,
Iar Muza-n loc de versuri îți dă lapte !

Izvorul e secat de inspirații,
Un *Zero absolut* înjură – DOI
Și te obligă iar să-i intri-n grații.

Spunând că el a zămislit pe UNUL,
Vezi cum trecutul vine înspre noi
Iar Timpul tot o face pe nebunul !

NEÎNCREDERE

O, cum mă mint eu de frumos,
Că am *sonete*, am poeme,
Dar sufletul în mine geme,
Că mi-a fost Timpul tenebros.

N-am scris lozinci, nici osanale
Nemernicilor care-au fost,
Pierzându-mi timpul fără rost,
Tot încercând o altă cale.

Când, totuși, am găsit cărarea,
Am mers pe-aceasta, tot mai sus,
Venise vieții înserarea !

Acu-i târziu, trecutul geme,
Degeab-am spus, ce-aveam de spus...
Cine mă caută-n poeme ? !

SONET DE MARȚI

M-așteaptă foile pereche,
Căci pân-la ziuă-i timp destul,
Noaptea mă trage de ureche,
Să scriu măcar un preambul.

Și-i fac Sonetului o strofă
Din amintirea unui vis
C-am să-l îmbrac în scumpă stofă,
Așa precum în Carte-i scris.

Terținele le fac rotunde,
În mijloc e-un cuvânt mai rar
Și-acolo sufletu-mi ascunde.

Citind te-apropii de poveste,
Poeții nici nu au habar...
Că autorul nu mai este !

EVENIMENTUL ZILEI

Întorc o foaie, des, de calendar
Și scriu pe ea la începutul filei,
Sonetul meu-evenimentul zilei,
Ce mi-l aduce amintirea-n dar.

Nu trece-o zi la ușă să nu sune
Și-i însoțit de Muza mea bătrână,
Așa că eu o țin o săptămână,
Numai atât cât vremurile-s bune.

Când este frig și-afară-i vreme rea,
M-afund în cărți ce nu au fost citite
Și îmi găsesc acolo lumea mea.

Iubirile-s doar semne de-ntrebări,
Furiș, prin amintiri mai stau pitite,
Pe puntea de suspine și mirări.

GÂNDURI

Ce gânduri noi mă poartă peste tot,
În vis plutind prin anii ce-au trecut,
De ce-i urăsc, căci rău nu mi-au făcut,
I-aș întreba pe ei, însă nu pot.

Ce gânduri negre peste tot mă poartă,
Când știu că-n urma mea un fum se lasă,
Iar anul trece mut și nici nu-i pasă,
Că Viitorul n-am să-l duc de toartă.

Ce gânduri șchioape merg, tiptil-tiptil,
Cu mine-n cârcă duc, prin timp, povara,
Că-n amintire încă sunt copil.

Mi-am pus în suflet capse cu trotil,
Crezând că timpul, sigur, mă omoară,
Dar n-au știut cât sunt eu de util.

SONET

(Tânăr fiind...)

Tânăr fiind, eu n-am știut ce-i frica
Și priceput am fost la toate cele,
Dar zilele – îmi pare rău de ele –
c-am risipit viața pe nimica.

Și am momente când m-apucă dorul,
De-acel trecut cu bucurii pierdute,
Însă, instinctul zice: - *Du-te,*
Și ca un câine, mușcă-ți Viitorul !

Dar ce folos că-n față-i o oglindă,
Iar o enigmă e ascuns de ea
Și eu mă văd, cum intru într-o ghindă,

Dar Soarta știe bine ce-o să fie,
Mă uit cu bucurie-n urma mea,
Dac-o rămâne numai ce voi scrie !

SONET

(De sărbători...)

De sărbători, mă strânge-n brațe vinul,
Feteasca cea regală mă îmbată,
În versuri nebunaticul mă cată,
Numai cu el, la pofte, îmi fac plinul.

De cap mă prinde amețeala dulce
Și-o sfântă nebunie mă apucă,
Aș vrea ca amintirea să mă ducă,
În timp, până aproape de Neculce !

Pe Dealul Cătălinei, sub umbrar,
Am stat și eu c-o sticlă și-o bărdacă,
Cu Vin Voievodal de la *Cotnari.*

Pe vremea-aceea, nu știam să spun
Și nici Bahluiul nu știa că...dacă,
Voi scrie un *Sonet*, să fiu mai bun.

SONET

(O fată blondă...)

O fată blondă măsura peronul,
În halta mică din copilărie,
Eu i-am cerut iubirea în chirie
Și ea mi-a dat, la schimb, *Decameronul.*

Dar chiar atunci, intra rapidu-n gară,
Turbat fiind, flămând de depărtări,
Luând și fata dincolo de zări,
Lăsându-mi viața neagră și amară

Și-acum, mă duc să aflu câte-o știre,
Platou-i plin de amintiri pustii,
Iar fata este-acum...o amintire,

Alt tren, acuma, trece și mă-ngână,
Boccacio iar mă-ndeamnă la prostii...
Din rafturi curge-o lacrimă păgână !

Luminița Cornea

File de monografie:

O VIAȚĂ SUB SABIE (V)

Preotul e un om de țărână și, ca orice om făcut de Dumnezeu, are slăbiciuni, boli, dorințe, idealuri. Preotul are îndoieli, neînțelegeri, răfuieli cu sine însuși. Preotul simte, plânge, se roagă. Preotul poate fi ispitit, are tentații, păcate, trecut, amintiri, răni vechi. Are dureri de trup, dureri de suflet, cicatrici pe inimă de la prea multă suferință. Preotul este un om care trăiește într-o presiune enormă în fiecare zi. Stă în fața lui Dumnezeu, Îl frânge pe Hristos, Împăratul veacurilor, în mâinile sale de lut, se împărtășește mereu cu Sângele mântuitor, ascultă cumplite păcate la spovedanie, blagoslovește pe muribunzi, citește bolnavilor incurabili. Preotul îngenunchează în fața Sfintei Mese și se atinge cu fruntea de pieptul Stăpânului, ascultând întru uimire bătăile inimii lui Dumnezeu. Preotul este un bulgăre de țărână plină de roua Duhului Sfânt. Rugați-vă pentru el !

Toate aceste referiri la preotul devotat și dăruit le-am citit undeva, nici nu are importanță unde. Important este că sunt adevărate și mi-au pătruns în suflet. Le citeam și tot mai mult mi se profila în minte imaginea tatălui meu – preotul Ioan Graure, născut în Câmpia Dunării, dar obligat de împrejurări nefaste să trăiască o viață, permanent amenințat, sub sabia lui Damocles, în Transilvania. A îndrăgit meleagurile ardelene – cum nu, când sunt atât de minunate ?- dar în străfundul sufletului a rămas Oinacul, satul de pe malul Dunării, unde a copilărit.

După ce a păstorit în Năoiu, pe Câmpia Transilvaniei, s-a mutat cu familia, mai bogată cu o fiică, aproape de confluența Târnavelor, în satul Cergăul Mic, lângă Blaj. Pe vremea aceea, a anilor ’50, distanța de 15 km dintre Cergăul Mic și Blaj era... uriașă, deoarece nu exista niciun mijloc de transport. Drumul se parcurgea pe jos sau cu căruța. Fiica Luminița se afla la școală la Blaj. Avea o fragedă vârstă (din clasa a IV-a), îi era dor de părinți și de sora ei. Ajungea greu acasă, de multe ori pe jos. După atât de mulți ani, își amintește și acum de acele drumuri, cu opriri, pentru popas, fixate în timp de oamenii locului.

Poate de aceea, atunci când s-a ivit ocazia, în 1962, preotul Ioan Graure s-a transferat în parohia Biia, raionul Târnăveni, care avea în apropiere stație CFR. Distanța față de Blaj era cam aceeași, dar fiica putea să facă ușor naveta, cu trenul, la Liceul „Iacob Mureșianu” din Blaj.

La parohia Biia, protopopiatul Târnăveni, părintele Graure a fost preot paroh între anii 1962-1970. Aici, pe lângă preocupările duhovnicești, întreținerea bisericii, a construit casa parohială pe terenul din spatele sfântului lăcaș. A muncit pentru realizarea acestei construcții ca și cum ar fi muncit pentru propria-i casă. În urma susținutei activității pastoral-misionare, preotul Ioan Graure a primit distincția bisericească de iconom.

Părintele Graure acorda mult timp pregătirii predicilor, alcătuirii lor, rostind cuvinte de învățătură după fiecare Sfântă Liturghie, conform rânduielilor bisericești. Cunoștea cuvintele Sfântului Ioan Gură de Aur, precum că atunci „*când s-a ivit predica și când Pavel a împrăștiat-o pretutindeni, înșelăciunea era alungată, iar adevărul se reîntorcea, toate cele răufăcătoare se sfârșeau și piereau, precum ceara la foc, mistuite ca paiele de flacără, iar flacăra strălucitoare a adevărului se înalță veselă până în înaltul cerului*”[1].

Biia era localitate mai mare decât Cergăul Mic, cu populație mixtă, română-maghiară, cu parohie și biserică maghiară. Tocmai se finalizase clădirea nouă a școlii. Fiica cea mică, Elena, a studiat clasele I-VII la Biia. În clasele I-IV, a avut un învățător mai în vârstă, considerat de promoțiile anterioare ca foarte bun, Ioan Horșia. Târziu, după 1990, am aflat, absolut întâmplător, că fusese preot greco-catolic la Blaj. A refuzat să devină preot ortodox și, pentru asigurarea existenței, a primit să fie învățător, punându-și tot sufletul în educarea și pregătirea copiilor pentru viață. Învățătorul Ioan Horșia locuia într-un sat învecinat, Spini (azi, Lunca Târnavei), de unde făcea zilnic navetă.

În satul Spini, în anul 1964 a venit preot Nicolae Grebenea (1905-2006). Fiica Luminița, elevă de liceu, și-l amintește ca pe un om veșnic cu zâmbetul pe buze. Venea des în vizită la familia Graure din Biia. De la el, Luminița a auzit prima dată de Mircea Eliade. Mai mult, i-a dăruit romanul *Nuntă în cer*. Îi povestea în frumoase cuvinte despre Mircea Eliade, autor absolut necunoscut, pe atunci, pentru Luminița.

De-a lungul timpului, familia Graure a aflat multe informații despre preotul Nicolae Grebenea, care a făcut 23 de ani și jumătate de închisoare politică, sub trei dictaturi, dar știa să se bucure de fiecare clipă, avea o blândețe și o bunătate îngerească. A ajuns să trăiască după 1990, până la venerabila vârstă de 101 ani. A scris

Familia preot Ioan Graure, Biia, iarna 1966

și a tipărit o carte de căpătâi pentru întreaga perioadă de viață pe care a trăit-o, semnificativ intitulată *Amintiri din întuneric*[2]. Despre această carte interesantă am putea spune multe, dar nu este acum momentul. Ne mai oprim puțin la personalitatea părintelui Nicolae Grebenea. Iată cum este caracterizat de părintele Iustin Pârvu: „*este mereu același – deschis, curat, frumos la suflet, elegant în răspuns, de cea mai înaltă ținută academică, drept pe toată linia – atât cu vrăjmașii, cât și cu oricine altcineva. Este omul care întruchipează cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „Toate le suferă, toate le crede, toate le nădăjduiește, toate le rabdă. Dragostea nu cade niciodată”* (Corinteni 13: 7-8)[3]. De cele mai multe ori, își încheia predicile ori discursurile cu o formulă devenită celebră și care-l definea, cunoscută de altfel de toată lumea, dar spusă într-un anumit mod: *Sursum corda !* (Sus să avem inimile !). În cuvântul său, la înmormântarea părintelui Grebenea (marți 4 iul. 2006, Iași), preotul Varlaam Merticaru, pe atunci vicarul Arhiepiscopiei Iașilor, a afirmat că „*părintele Nicolae Grebenea este obrazul curat al Bisericii*”[4].

Ne-am oprit puțin asupra personalității părintelui Nicolae Grebenea, deoarece există o legătură directă făcută de Securitatea comunistă a anilor ’70 între cei doi preoți.

Pr. drd. Ionuț Manu[5], într-o foarte valoroasă lucrare din cadrul pregătirii pentru doctorat, *Supravegherea clericilor după eliberarea din detenție. Cazul părintelui Nicolae Grebenea*, consemnează, pe baza cercetărilor de la Arhiva C.N.S.A.S., câteva note referitoare la preotul Ioan Graure din Biia. Nota 22 menționează următoarele:

„*Se dorea de către Securitate a fi recrutat preotul Ioan Graure ca agent informator asupra părintelui Nicolae Grebenea, deoarece era cunoscut în rândul Securității “ de la un alt informator “, faptul că acesta este în relații foarte bune cu părintele Nicolae. Agentul respectiv înștiințase astfel Securitatea: „Sursa informează următoarele: despre preotul Graure Ioan din comuna Biia. A venit în comuna Biia de 4 ani, din comuna Cergăul Mic, raionul Mediaș, cu susnumitul am discutat de mai multe ori legat de C.A.P.-ul din comuna Biia și el spunea că trebuie să avem răbdare că din ce în ce va merge tot mai bine, mereu dă exemplu pe tatăl său din Giurgiu care o duce destul de bine în C. A. P. și, de asemenea, dă exemplu C.A.P.-ul din Șona care merge f. bine, spune membrilor să participe la lucru și să muncească cinstit că numai așa vor putea ajunge să aibă ce le trebuie. În relație de prietenie se află cu învățătorii Gheorghe Dahnovici, Turcu Gheorghe și Epureanu Matei secretar la sfat – cu aceștia se vizitează în comună. De asemenea, este în relații bune cu preotul Grebenea Nicolae din comuna Sona, satul Spini, pe care l-a vizitat în Spini, iar Grebenea vine foarte des în comuna Biia la preotul Graure, unde stă ore întregi. Când sursa a fost de față aceștia au discutat mai multe probleme familiare. Ultima dată a fost Grebenea N. în vizită la Graure în ziua de Sf. Gheorghe, sâmbătă 23 aprilie 1966.* [urmează numele conspirativ] Bucur Petru”[6].

În nota 23, pr. drd. Ionuț Manu consemnează în rezumat povestirea părintelui Grebenea din cartea sa: „*Conform mărturiei părintelui Grebenea, Securitatea a reușit chiar să-l câștige pe părintele Graure drept informator, însă acesta se deconspirase în taină domniei sale. Astfel când părintele Graure primea întrebări de la organele de Securitate, acesta venea cu ele la părintele Grebenea, discutau împreună care ar fi cele mai bune răspunsuri, le scria și apoi le preda securității*”.

În volumul memorial *Amintiri din întuneric*, preotul Grebenea descrie exact, după atâția ani, relația pe care a avut-o cu preotul Ioan Graure, în ceea ce privește urmărirea lor de către Securitate:

„Un preot vecin din Biia, I. Graure, om cumsecade, ținea legături cu mine și făceam unele slujbe împreună cu el și la mine pentru înmormântări, maslu etc. El îmi ajuta și la actele de gestiune. Era un om de omenie. Într-o zi mi-a spus că a fost chemat la Securitate și i-au zis:

– Vrem să-l băgăm pe Grebenea în temniță, dar nu politic, ci pentru furt.

– Dar el e corect, am zis.

– Și ce dacă e corect, nu interesează asta.

– Dar el e cu totul corect, de o desăvârșită corectitudine. Îl băgați și așa ?

– Nu ! Dacă e cu totul corect îl mai lăsăm. Dumneata să ne spui ce face și să-i pui întrebările ce ți le spunem, ne interesează răspunsul lui, pe care ni-l vei comunica întocmai.

Apoi a continuat:

– Am încercat că mă opun dar m-au amenințat dur. N-am rezistat: am cedat. Iartă-mă ! Eu îți voi spune de fiecare dată întrebările lor și îmi vei da răspunsurile și eu le voi duce la ei. N-avem altă ieșire.

– Bine, așa vom proceda. Îți mulțumesc.

Iată ***un om admirabil !***”[7].

După câteva pagini, părintele Grebenea continuă în cartea sa: „*mă simțeam urmărit foarte îndeaproape. Cu preotul I. Graure, fie-i fericit sufletul și plăcută amintirea, căci a murit, colaboram perfect. Și când era vreun eveniment mai important în viața internațională sau de la noi – venea cu întrebările și, după ce discutam împreună care ar fi cele mai bune răspunsuri, el le scria și le ducea la Securitate. Așa a mers tot timpul, vreo șapte ani, până s-a mutat în județul Brașov*”[8].

(Va urma)

---

[1] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cuvântul al IV-lea la Sfântul Apostol Pavel*, în vol. *Predici la sărbători împărătești și cuvântări de laudă la sfinți*, Ed. Inst. Biblic și de Misiune al BOR, București, 2002, p. 254.

[2] Pr. Nicolae Grebenea, *Amintiri din întuneric*, Piatra Neamț, 1997, 707 p.

[3] Pr. Iustin Pârvu – Cuvânt înainte la volumul *Amintiri din întuneric*.

[4] Pr. Dorin Ploscaru, *Părintele Nicolae Grebenea – biografia unui mare mărturisitor*, în ziarul *Ceahlăul*, Piatra-Neamț, 2006; https://www.buciumul.ro/2020/07/02/parintele-nicolae-grebenea-o-viata-de-vajnic-luptator-martir-si-marturisitor-2/ (21.07.2020).

[5] Pr. Ionuț Manu, doctorand al Facultății de Teologie Ortodoxă „Andrei Șaguna”, din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, *Supravegherea clericilor după eliberarea din detenție. Cazul părintelui Nicolae Grebenea*; vezi: https://www.revistateologica.ro/wp-content/uploads/2018/04/Ionu%C5%A3-Manu-Supravegherea-clericilor-dup%C4%83-eliberarea-din-deten%C8%9Bie.pdf.

[6] Arhiva C.N.S.A.S., Fond Informativ, dosar nr. 235976, vol. 2, f. 318.

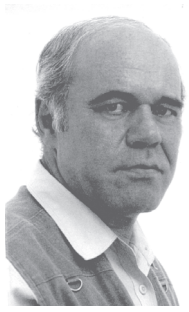
[7] Pr. Nicolae Grebenea, *op.cit.*, p. 491-492.

[8] *Ibidem*, p. 503.

CĂRȚILE PRIETENILOR MEI (XXIV)

Între topos și atopos

Dl. Gheorghe Păun, amfitrion la „Curtea lui Urmuz”

Florentin Popescu

Argeșenilor în mod special, dar și cititorilor din toată țara în general, numele domnului Gheorghe Păun le este arhicunoscut, atât din ipostaza de fizician de renume, academician, cât și în aceea de scriitor, publicist și director al revistei „Curtea de la Argeș”, lunar aflat în cel de al unsprezecelea an de apariție, o publicație – mai este, oare, nevoie s-o spunem ? – de multiplu interes social, istoric și cultural, în paginile căreia și-au găsit/își găsesc loc idei și teme de importanță majoră.

Nu este, de aceea, deloc exagerat, să spunem că la ora actuală dl. Gheorghe Păun este, poate, cel mai activ academician în plan cultural, având la activul d-sale, realizări câte n-au avut/nu au mai multe ministere de resort din țară.

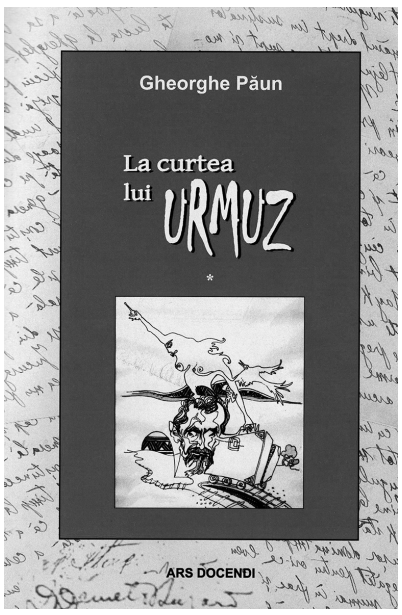
Domnia sa este prezent în agora deopotrivă ca scriitor și publicist, dar și ca inițiator și susținător al unor proiecte deosebite, meritorii cu atât mai mult cu cât – se vede cu ochiul liber ! – cultura este, la nivel oficial, marginalizată, lipsită de fonduri și de sprijin din partea statului.

Grație d-lui Gheorghe Păun, la Curtea de Argeș (locul în care acesta viețuiește și activează) pe clădirea Centrului Cultural a fost amplasat un medalion al lui George Topîrceanu (care dă și numele centrului) , pe o alta, de peste drum de Primărie, așijderea, mai an a fost amplasat un medalion cu efigia lui Urmuz (Demetru Demetrescu-Buzău), iar în parcul din fața Centrului Cultural a fost dezvelit un bust al lui Eminescu (opera sculptorului Radu Adrian), ca să nu mai punem la socoteală o serie de manifestări culturale periodice, cum ar fi, ca să dăm un singur exemplu, „Ziua revistei Curtea de la Argeș”, *în jurul* și *cu sprijinul* căreia a funcționat, până de curând, și un club de lectură.

Din când în când, la unele intervale de timp, dl. academician mă onorează cu câte o carte, o nouă apariție editorială, pe amândoi legându-ne atât „înfrățirea” dintre revistele pe care le păstorim („Curtea de la Argeș” și „Bucureștiul literar și artistic”) cât și o mai veche și adevărată prietenie literară.

Poșta ultimelor zile mi-a adus o astfel de carte care, dincolo de conținutul ei propriu-zis se constituie într-o nouă dovadă a implicării totale a autorului ei în viața cetății, respectiv a Curții de Argeș, față de care dl. Gheorghe Păun se arată a fi nu numai bun cunoscător ci și un mare iubitor. Și cum să nu fie așa din partea unui om de cultură când e vorba de „orașul regal”, cu o istorie atât de bogată și deținătoarea unor monumente și vestigii ale trecutului cum puține alte așezări din România mai au ?

Volumul despre care este vorba poartă sugestivul titlu „La curtea lui Urmuz” (Editura Ars Docendi, București, 2020). Un generic, desigur, ușor metaforic, imaginar și totodată simbolic, de vreme ce în Curtea de Argeș nu se mai păstrează nici măcar casa în care s-a născut acest precursor al suprarealismului (nu numai cel românesc, ci și cel european – cum, cu îndatorare, recunoștea și Eugen Ionescu). E adevărat, cum aminteam mai sus, locul cu pricina este marcat astăzi printr-o placă și un medalion (realizate de același Radu Adrian, care ne-a dat și bustul Luceafărului poeziei noastre), însă mai presus de argumentele concrete privind viața și opera lui Urmuz, sunt multele cărți care s-au scris despre el, stabilindu-i un loc important în istoria literaturii naționale. În treacăt fie spus, Vasile Cârlova și Urmuz sunt singurii scriitori cu o operă mică în dimensiuni despre care s-au scris studii și volume care au întrecut cu mult paginile rămase de la ei. Și asta spune mult despre locul, rolul și valoarea acestora.

Bun cunoscător al celor, multe, câte s-au scris despre Urmuz, dl. Gheorghe Păun nu face istorie literară și cu atât mai puțin critică *în* și *pe marginea* textelor urmuziene, ci a optat pentru altceva, cu nimic mai prejos decât au făcut alții. Domnia sa recurge la o trecere în revistă a opiniilor predecesorilor, pe de o parte, iar pe de alta pune în lumină, dacă mai era nevoie, noutatea (în epocă și mai târziu, prin reverberațiile postume, până azi) a operei urmuziene. Totodată, d-sa face și o operă de popularizare a bibliografiei scriitorului asupra căruia și-a focalizat întreaga atenție. Din acest punct de vedere recurge la citarea lui Geo Bogza, poate cea mai autorizată: «Astfel, dintr-o meditație care-l va fi dus cine știe până peste câte granițe ale realității și din violența necesității de a fi prezent într-un concret pe care-l disprețuia și din care s-ar fi vrut evadat s-a născut arta acestui straniu Urmuz care, alături de Eminescu, prin zbuciumul și sfârșitul lor tragic, prin încăpățânarea de a nu găsi în viață vreun confort oarecare, sunt singurii de la noi care au ridicat pulsațiile literaturii până acolo unde peste ocean le-a dus Edgar Poe și în Franța galeria ciudată, de panopticum, a „poeților blestemați”».

Preocupat până la obsesie de personalitatea lui Urmuz, dl. Gheorghe Păun notează, consemnează, revine, citează și comentează subiectul în mai multe reprize (citește texte): *Dinspre Argeș spre Nirvana, Nume mari despre Urmuz, De la Eminescu la Urmuz, Surprinzătorul Urmuz* (2 episoade), *Aristotel, Nietzche, Urmuz*... Acest din urmă titlu îi este prilejuit de lectura unei cărți („Pelicanul sau babița” de Ana Olos), despre care conchide că este «un text de critică literară care se citește ca o bucată literară. Erudit, mintos, ludic, dens, dar relaxat, invocând lecturi incredibil de variate, „aduse din condei” la temă, oferind piste spre înțelegerea mesajului celor 17 versuri (cu „morală” cu tot), ipoteze de fapt, „traduceri” care ar putea părea hazardate dacă nu ar fi precedate de citate, referințe, detalii biografice (din viața lui Urmuz, cu precădere din copilărie, dar și mărturisiri ale autoarei legate de scrierea eseului, de revelațiile sale greu de verbalizat».

Scriam mai la început că dl. Gheorghe Păun este pe deplin implicat în viața socială și culturală a Curții de Argeș și un aspect – poate cel mai important ! – al acestei implicări o reprezintă și prezența săptămânală în paginile ziarului *Argeș Expres*, cu câte o tabletă.

„Cartea de față – suntem avertizați în „Cuvântul înainte” – este o continuare directă a celor trei volume cu titlul „Vedere de pe Dealul Olarilor”, apărute tot la Ars Docendi, în 2014, 2016, respectiv 2018. Iar asemănările sunt numeroase, de la format la copertă… Sunt incluse (cu foarte mici modificări locale) tot 77 de tablete, apărute săptămână de săptămână, miercuri, în ziarul *Argeș Expres* din Curtea de Argeș.

Serialul din ziar a fost dedicat lui Urmuz, trist-bizarul genial născut la Curtea de Argeș, cu o operă de câteva zeci de pagini, dar ce pagini !, care a avut – și încă are ! – un impact uriaș asupra literaturii române, ba chiar și asupra celei europene (Eugen Ionescu, suprarealiștii etc. și-l revendică, adesea, ca un precursor. (…)

Va fi mult vorba despre Urmuz în cele ce urmează, dar despre subiecte privind „urmuzainismul lumii”, de la corectitudinea politică la manipulare, de la politichie la post-adevăr, de la evenimente de pe alte paralele și meridiane la chestiuni mai de-ale noastre, de pe Argeș. Sunt semnalate și un număr de cărți care merită deschise”.

Ceea ce surprinde în această a doua categorie de texte, cu alte subiecte decât Urmuz, este, înainte de toate informația „la zi” a autorului. Răsfoind cărți primite din toate zările lumii, citind reviste, navigând, cum se spune, pe Internet, dl. Gheorghe Păun este la curent cu tot ce se mișcă nu numai la noi, ci pe întreaga planetă. Și fiind atât de bine informat nu rămâne „nemuritor și rece” aproape la nimic. Își spune părerea, își devoalează credințele și judecățile aproape colocvial. Citindu-l, nu poți să nu-i dai dreptate, întrucât simți numaidecât un soi de empatie, ai pe alocuri senzația că gândești și tu la fel, numai că d-sa ți-a luat-o înainte. Nimic nu poate fi mai frumos și mai dătător de satisfacții decât să te simți și tu în asentimentul celui care ți-a adus, prin paginile lui, un gând, o idee, un sentiment la care simți că subscrii necondiționat.

Dl. Gheorghe Păun scrie cu aceeași degajare, cu aceeași dezinvoltură și despre Uniunea Europeană și despre cutare carte inspirată de Primul război mondial, despre uimitoarea limbă română, dar și despre corectitudinea și incorectitudinea politică, despre monumentele neîngrijite ale orașului, dar și despre post-adevărul și mistificările din mass-media și nu numai.

Personaj mult umblat prin lume, autorul poartă pretutindeni în inimă și în suflet ceea ce se numește „apa băută în copilărie” și de aceea nu e de mirare că într-un loc întâlnim gânduri precum următoarele: „… am umblat mult prin lume, peste tot m-am simit bine, dar peste tot m-am simțit străin. Pe de o parte, mi-am dat seama de asta chiar acolo, sufeream pentru că nu auzeam românește în jur. Pe de altă parte, îmi lipsea tot timpul ceva subtil și esențial, știam acolo că era vorba despre „sufletul locului”, de la arhitectură la copacii din jur, de la formele de relief la abundența neonului – artificialului, de la culori la mirosuri, iar la una dintre reveniri am avut o revelație: îmi lipseau până și gardurile de ulucă de la țară, acelea înșirate pe costișe, în jurul grădinilor, năpădite de tufe de măceș și de lemn câinesc, negre ulucile, inegale, strâmbe uneori – dar atât de umane ! Nicăieri în lume nu veți găsi garduri de ulucă… Garduri de sârmă, electrice, ziduri eventual sau garduri… deloc, garduri verzi, buxuși fasonați „la sfoară”, pot fi de plastic și n-ar fi nicio diferență…

Inutil să mai adaug că nicăieri în lumea (în „lumea civilizată”, desigur…) nu veți întâlni oi pe stradă…

De-asta spun: oameni buni, uitați graba de două-trei minute, lăsați-vă atrași în poveste de turmele de oi pe care le întâlniți pe drumurile noastre cu un capăt la munte, cu un capăt în cer. Bucurați-vă pur și simplu – și recitiți *Miorița*… Nici nu vă dați seama ce șansă avem, ce bogați suntem… Încă…”.

La sfârșitul lecturii am trăit sentimentul că dl. Gheorghe Păun a fost amfitrionul meu la Curtea lui Urmuz și că pe-ndelete, cu răbdare și înțelegere, cum stă bine unei gazde primitoare, m-a purtat prin istorie și prin actualitate, prezentându-mi un întreg film al lumii de azi, așa cum, aidoma unui cameraman de film sau de televiziune, l-a văzut, l-a ascultat și l-a înțeles d-sa. Lucru mare și rar.

Poeta cu melancolii misionare

Alexandru CAZACU

Ca un bun exemplu de prevestire *post eventum* poate fi văzut volumul de versuri al scriitoarei și jurnalistei Daniela Șontică intitulat *Iubita cu nume de profet*, apărut la Editura Tracus Arte în anul 2014.

Cartea este un creuzet de amintiri și profeții din varii etape existențiale ale poetei, iar coordonata temporală glisează din zona copilăriei până în prezentul investigat discret, folosindu-se atât acumulările specifice parcurgerii unui drum, cât și mijloacele primei vârste. Totul sub o permanentă, profundă, lipsită de stridență conștiință creștină ce tutelează o adevărată *mestiere di vivere* asumată în toate piesele lirice propuse. Încă din primele pagini, în chiar poezia care dă titlul volumului, eul auctorial se prezintă și prezintă cititorului nivelul de reflexie urmărit: „Iar eu sunt Daniel/ și am descărnat aceste semințe de vis/ într-o seară de nisan/ am aruncat înțelesuri în grădina părăginită/ la picioarele tale/ sub ochii tăi nedormiți de veac/ de dorul pădurii în care întrevezi dragostea și moartea/ cum stau la taifas”.

Întoarcerea în lumea propriei copilării dă prilejul redescoperirii unor senzații și stări care contribuie la înțelegerea de aici și acum a lumii: „peste oceane vom călători/ ca peste bălțile plânsului/ vom învinge Nilul/ vom lupta cu stihiile/ vom salva bibliotecile de la incendiu/ .../ De pe strada mea îngustă/ această iubire se vede foarte mare” (*Poveste de pe strada mea*). Timpul trecut, ce uneori rănește, este internalizat, vindecat și asumat tocmai cu ajutorul înțelegerii primilor ani: „au venit iubirile din trecut/ s-au vindecat una câte una/ din toate la un loc/ s-a născut o piatră cu privirea blândă/ un copil de pâine si vin:/ l-am mâncat/ l-am băut/ și era bun./ Și a rămas cu mine până la sfârșit” (*Copilul bun*).

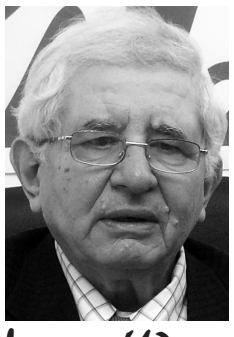
J.P. Sartre spunea că *l'enfant pose le vrai questions*, iar versurile de mai jos parcă vin să completeze maxima scriitorului francez arătând cum copiii au mereu intuițiile și trăirile marilor sentimente: „Girafa, Heidi și alte fetițe/ nu și-au mai luat zborul spre tine/ pentru că în surdina de mătase a câmpului/ cu grâu și maci/ am zis să mai rămân o vreme cu trupa mea de artificii/ poate asistăm la minunea îngropării plânsului/ poate vom vedea cum răsare cireșul copt/ ca să ne potolim cu el singurătatea.” (*Trupa mea de artificii*)

Pe două componente centrale este sprijinită lirica erotică a volumului. Prima este una entuziastă, amintind de bucuriile mărturisirii din Cântarea Cântărilor: „Pentru tine/ o să-mi las părul lung/ până la gleznele zornăitoare/ După asta o să mă recunoști/ și după rugăciunile îngropate la rădăcina măceșilor/.../ din această vale/ unde visăm să ne regăsim într-o zi:/ două păpuși de lut roșu/ care se iubesc de la facerea lumii” (*Evă rătăcitoare*), respectiv: „Aș mai vrea o trecere spre dimineață cu tine/ și să te numesc între muritori stăpân/.../ iar oamenii să ne creadă coborâtori pe sub apele lumii/ gata să aducem fericirea pe unde trecem” (*Iar oamenii*). A doua componentă ține de o demnă și serenă acceptare a pierderii iubirii ori începutului acesteia. O trăire elegantă în acel *living after* chiar dacă regretele vor dăinui transfigurate în interogații atinse de „*mătasea frigului*”: „*Desenez pridvoare mari din stejar/ și în ele o umbră de femeie/ținând în brațe flori presate/.../ În definitiv/ este femeia care așteaptă/ să-i crească deznădejdii un trandafir din umăr*” (*Flori presate*), respectiv „*Numărasem zilele fără el/ și n-am mai dorit/ decât să știu să cânt / fado-ul stingher/ să mă împrietenesc cu rechinii/ apoi să devin exagerat de înaltă.*” (*Dorință*) De remarcat la acest capitol microscopicele piese dramatice „Scrisoare pariziană” și „Nici o promisiune” care stau mărturie unui trecut unde totul „*era o mare promisiune de fericire*”.

Există și o incursiune în socialul imediat prin care se pun în lumină mari drame, chiar tragedii, ale celor mici, ale marginalilor, victime directe sau colaterale ale năucelii propriei noastre libertăți și mai ales a lipsei de solidaritate cunoscut fiind faptul că virtutea este rar recompensată social. Un lăptar care „*începe să fie trist*” și încărunțește, căci nu mai este dorit de nimeni, deși refrenul său „*are greutatea vrabiei care trece prin arșiță ca o sulință ușoară*” și care „*depune în fiecare sticlă un ban de aur și moare de fiecare dată*”. Poeți ce pleacă repede dintre noi iar atunci „*catargele lumii se îndoaie și curg pe sub înghețuri*”. O liftieră ce dispare ca un martor al unei lumi apuse, dar și „*femeia cu palma oglindă*”, cerșetoare care este „*rudă cu tot orașul/ cu pământul întreg/ fericiți cei ce plâng*”.

Daniela Șontică reușește cu acest volum să realizeze ceea ce puțini poeți pot sau vor să facă. Anume folosirea melancoliei, introspecțiilor și a timpului interior, cu propriile sale dimensiuni, pentru transformarea sensibilității într-o *terra mission* prin detașarea calitativă de prejudecăți seculare. Iar odată cu aceasta cuvintele și poezia formată de ele devin subtil misionare, indiferent de subiectul tratat liric. Este pariul câștigat al acestei cărți împreună cu mesajul ei urban și sensibil în expresie care arată cum „*Dumnezeu lucrează încă la noi*”.

„UNIVERSITĂȚILE MELE” (V)
Ani de liceu

Neagu Udroiu

Puteau fi trei la număr,precum era moda timpului. De era să curgă totul ca pe roate, cum am început școala primară la șase ani, la vârsta de 21, în condiții normale de temperatură și presiune aș fi terminat deja facultatea ! Pe urmă armata, apoi însurătoarea, copii. Cine poate ști ce se putea alege de unul ca mine. Dar n-a fost să fie...

Am întrerupt mersul la școală după clasa a IV-a – un an – plecatul la școala de meserii a strecurat încă un an de pauză liceală, iar măsura de a prelungi cursurile cu o clasă a dus totul în prelungiri. Mai exact spus, s-a ajuns la cinci ani. Cât o facultate socotită. Dar nu am a mă plânge de adaosul neprevăzut cu care m-am pomenit pe cap.

Ar fi ceva de spus despre nefirescul juxtapunerii acestor ani de liceu. Începusem, cu dreptul, aș zice, la Bolintinul din Vale, unde părea convocat tot ținutul de Sud al țării. A trebuit să termin clasa a VIII-a la f.f. Speram să reiau la seral la vreuna din școlile medii din Capitală. Ceea ce mi-a ieșit. Dar cam împiedicat. Țineam să ajung la un liceu de Centru. Gândul m-a purtat la „Nicolae Bălcescu”, fost și viitor Colegiul Național „Sf. Sava”. Secretarul școlii noastre de la „Vulcan”, domnul Ghinescu, profesor de Latină de felul său, dascăl admirabil, s-a asociat acestui demers. În primul rând, creând premizele, a eliberat o adeverință că sunt încadrat în strada Samuil Vulcan nr. 8, omițând deliberat detaliul că sunt elev și nu amploaiat. Prin Ordin de ministru era interzis să urmezi două școli simultan. În al doilea rând a început dansul telefoanelor. Cunoștea bine un profesor de acolo. Acesta l-a descurajat. De ce, nu știu. Dar n-a descurajat: m-a luat de mână și am ajuns împreună la directorul pentru secția serală de la „Bălcescu”. Dezamăgire: cu mine de față, acesta i-a explicat toată tărășenia: liceul fiind în centru avea căutare de speriat. Nici nu mai sunt locuri în bănci, afirma cu toată convingerea.

Am recalandrat de unul singur: am bătut la poarta Liceului Lazăr. Eram ca și înscris când secretara mi-a comunicat că sunt trecut în clasa a opta C. A noua, vreți să spuneți, intervin eu autoritar. M-am dumirit. Până atunci, liceu de fete fiind, „Lazăr” nu primise băieți. Inaugurarea o făcea anul școlar în curs (deja început de câteva zile). N-a lipsit mult să accept repetarea clasei. M-a sfătuit să-mi văd de drum. Mai sunt școli medii în București ! Pe scurt, mi-am văzut de drum. Un drum care se termina la liceul „Șincai”. Lăcaș cu faimă, dar situat mai spre marginea orașului, nu avea aceeași căutare.

N-o să mă credeți: gândul îmi rămăsese la „Bălcescu”. Să fi fost de vină și lecturile școlare ? Oricum, toamna următoare mă găsea, cu acte în regulă, în cataloagele liceului lipit de clădirea Ministerului Învățământului. Aici voi susține peste doi ani și examenul de maturitate, BAC-ul de azi. Cu o poză de ultimă oră atașată la parbriz, îmi voi încerca norocul la Politehnică.

Trec pe hârtie aceste notații din dragul de a-mi aminti, cu voce tare, numele câtorva dascăli care mi-au modelat existența în drumul spre „maturitate”. Despre domnul Carbarău, bolintineanul, vorbirăm nu o dată. El a rămas acolo, în satul dintre Argeș și Sabar. Aici am descoperit pe „doamna de română” – Demetra Sânzianu. Școlită în Apus, avea o cultură generală uimitoare. Cunoștea italiana la perfecție, explicație pentru ușurința cu care opera în universul Renașterii și ai idolilor săi. Harul său pedagogic se manifesta în fel și chip. Te convingea aproape că în unele privințe știi lecția mai bine decât ți-a predat-o. Mergea când și când în vizită la Mărțișor. Când poetul a primit Premiul Herder, ne spunea cu glas conspirativ: „Urmează Nobel !” Să amintesc la capitolul dascălilor de Română pe profesorul Costea. Ardelean locuind acum în Cotroceni. Se mărturisea cu glas tremurat: „Diktatul de la Viena m-a obligat să-mi părăsesc Clujul meu drag și să ajung în acest București unde numai acasă la mine nu mă simt”. Făcuse parte dintr-un larg colectiv de cercetători care lucra la întocmirea unui dicționar al limbii române. Avea ceva din atitudinea tribunilor de la Blaj prin vocea timbrată, prin ținută, prin modulația cuvintelor în frază.

La „Sava” făcea carieră la acest capitol Nicolae Saftu. Faptul că modera un concurs pentru elevi, radiodifuzat, îl făcea, odată în plus, ascultat și respectat. Cochetase în tinerețe prin redacții ale vremii, avea voce de scenă și comportament senioral. Înalt, călca ritmic, privind mereu înainte la oarece depărtare, știindu-se urmărit. Ce note ai la Saftu ? Te trezeai interpelat de cei ce încercau să-ți știe poziția pe scara Richter. Un nume cu care defilam noi când ieșeam în lume era C.I.Ț, pe numele său din catalog Constantin Ionescu-Țiu. Dragostea pentru el era generată de logodna lui îndelungată cu Gazeta matematică – o revistă plină de ecuații și probleme ce așteptau să fie rezolvate. Cum făceai un set de cel puțin zece „rezolvări”, erai îndrituit la gestul clasic: Pac la „Război !” Mai pe înțelesul tuturor, să-ți trimiți extemporalele la redacție, unde un juriu calificat te lua la puricat. Punct ochit, punct lovit: reușiții se vedeau menționați, cu nume și prenume la rubrica de rezolvitori. Era pasul următor celui comis de bravii candidați la Olimpiadele tinerilor matematicieni, cu faze pe raion, pe oraș, pe țară. Intrai în rândul lumii... Dragostea noastră pentru ecuațiile încifrate s-a bucurat de influența catalizatoare a domnului Țiu. Alături am fost privilegiați la Fizică prin prezența a doi ași ai pedalei. La început profesorul Mironescu, un dascăl masiv, distins, cu voce baritonală. L-a urmat, la despărțirea nedorită de domnia sa de Ion Săceanu, mai tânăr, înalt și el, uscățiv și pasional în priceperea de a decripta câte ceva din ascunzișurile fizicii, tot mai încifrate și, prin aceasta, mai atrăgătoare. La Istorie era doamna Velichi, care conferea catedrei o eleganță aparte. Soțul, nume cunoscut în școala bucureșteană – era profesor la „Șincai”.

Sunt oaspeți înrădăcinați în memoria noastră. Este contribuția anilor de liceu la expandarea cunoștințelor despre tot ce e în lume. În Lumea apropiată de noi, firește.

Festivalul Național de Literatură „Marin Preda”

Ediția a XVII-a, 15 și 16 octombrie 2020

Consiliul Județean Teleorman și Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Teleorman, în parteneriat cu revistele: „Luceafărul de dimineață”, „Proza 21", „Neuma”, „Argeș”, „Bucureștiul literar și artistic”, „Mozaicul”, „Litere”, „Pro Saeculum”, „Sud” și „Caligraf”, organizează **Festivalul Național de Literatură „Marin Preda”**, ediția a XVII-a, ale cărui manifestări finale urmează a se desfășura în zilele de 15 și 16 octombrie 2020, la Alexandria și la Siliștea-Gumești.

Festivalul își propune să omagieze personalitatea scriitorului Marin Preda, la împlinirea a 40 de ani de la moarte, și să promoveze prozatori de talent, care nu au debutat în volum. În cadrul ***concursului de proză scurtă***, organizat cu acest prilej, se acordă următoarele premii:

– ***Premiul „Marin Preda”*** și Premiul Revistei „Luceafărul de dimineață” (în valoare de 1000 lei);

– ***Premiul I*** și Premiul Revistei „Proza 21" (în valoare de 800 lei);

– ***Premiul I*** și Premiul Revistei „Neuma” (în valoare de 800 lei);

– ***Premiul I*** și Premiul Revistei „Argeș” (în valoare de 800 lei);

– ***Premiul al II-lea*** și Premiul Revistei „Bucureștiul literar și artistic” (în valoare de 700 lei);

– ***Premiul al II-lea*** și Premiul Revistei „Mozaicul” (în valoare de 700 lei) ;

– ***Premiul al II-lea*** și Premiul Revistei „Litere” (în valoare de 700 lei) ;

– ***Premiul al III-lea*** și Premiul Revistei „Pro Saeculum” (în valoare de 600 lei);

– ***Premiul al III-lea*** și Premiul Revistei „Sud” (în valoare de 600 lei) ;

– ***Premiul a III-lea*** și Premiul Revistei „Caligraf” (în valoare de 600 lei).

Prozele scurte premiate vor fi incluse într-un volum, ce va fi lansat în cadrul manifestărilor finale ale festivalului; de asemenea, vor fi publicate de revistele partenere.

Concurenții vor trimite ***1-3 proze scurte pe suport de hârtie***, care nu pot depăși 15 pagini în total, culese cu font 12 (Normal, Times New Roman, 1.5 Space), ***în câte 10 (zece) exemplare***, semnate cu un motto, același motto figurând și pe un plic însoțitor, conținând o fișă cu datele de identificare ale autorului: numele și prenumele, data și localitatea nașterii, adresa poștală, adresa de e-mail și numărul de telefon mobil, precum și un CD cu textele trimise, inscripționat cu același motto.

Lucrările pentru concurs vor fi trimise, ***până la data de 1 septembrie 2020***, pe adresa: ***Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Teleorman***, str. Ion Creangă, nr. 52-54, 140056 – mn. Alexandria, jud. Teleorman, cu mențiunea „pentru concurs”.

În funcție de situația determinată de criza Covid-19, organizatorii pot să aleagă varianta finalizării doar a concursului de proză scurtă, realizându-se jurizarea lucrărilor, acordarea premiilor și editarea caietului premianților, procedură care va fi comunicată online. În acest caz, laureații urmează să primească diploma, suma în bani și caietul premianților.

Nicolae Scurtu

UN ADMIRATOR AL LUI NICOLAE CARTOJAN

Printre cei ce s-au bucurat de aprecierile istoricului literar Nicolae Cartojan, putem aminti și pe teologul, folcloristul, cercetătorul de documente literare și culturale Dumitru Furtună (1890-1965), unul dintre neobosiții cărturari.

Impresionat de cercetările sale în domeniul circulației unor celebre traduceri din literatura europeană veche și foarte veche, pe care Dumitru Furtună le-a descoperit și publicat în revista sa, *Tudor Pamfilie*, Nicolae Cartojan i se adresează, cerându-i unele lămuriri de ordin istoric și filologic.

Învățatul teolog și cărturar nu ezită să dialogheze, epistolar, cu profesorul și savantul de la București, căruia îi oferă toate detaliile clarificării unor probleme deloc accesibile.

Dumitru Furtună, care poseda o imensă sumă de lecturi, izbutește să conteste și să înlăture unele opinii ale lui Leca Morariu în ceea ce privește circulația poemelor homerice în spațiul Bucovinei de odinioară.

Adună, selectează și trimite lui Nicolae Cartojan, care era cea mai autorizată instanță științifică, toate informațiile și datele necesare unei astfel de cercetări de istorie literară.

Între cei doi cărturari a existat o *corespondență* și o *colaborare* ce se cuvin a fi cercetate și comentate cu o anumită rigoare și, firește, deferență.

*

Băile Tekirghiol – Sat
Vila „Speranța”, jud[ețul] Constanța
20 iunie 1925
Prea onorate domnule Cartojan,

Sunt de câteva zile aici la băi, unde mi-a sosit azi, de Sf[inții] Petru și Pavel, scrisoarea d[umnea]v[oastră] din 23 iunie.

Nu e vorba de *Iliada*, ci traducerea mea e *Odiseia*, de *Odiseia* a vorbit revista „Tudor Pamfile”.

Notați că în „Glasul Bucovinei” (un număr recent), d[omnul] Leca Morariu vorbind pe larg despre articolul meu, cunoscut de d[umnea]v[oastră], pare că nu e convins deplin că circula acest m[anu]s[cris] al *Odiseiei* prin Bucovina, înclinând a susține ceea ce a spus mai înainte, că adică *Războiul Troadei*[1] a fost singurul *Onir* al strămoșilor noștri.

Vă voi cita n[umă]rul acela din „Glasul Bucovinei”.

Îndată ce mă duc acasă (pe la 27 iulie) vă trimit toate amănuntele dorite de d[umnea]v[oastră] cu privire la m[anu]s[cri]sul meu. Voi sili și cu copierea.

V-aș ruga când primiți n[umă]rul nou din revista mea „Tudor Pamfile”, faceți-i vreo recenzie în „N[eamul] Rom[ânesc]” sau „Convorbiri” spre a se cunoaște pe ici pe colo.

Cu dragoste aleasă, al d[umnea]v[oastră] devotat,
Econ[om] D[umitru] Furtună

Note

Originalul acestei epistole, inedite, se află în biblioteca profesorului Nicolae Scurtu din București.

O EPISTOLĂ NECUNOSCUTĂ A LUI DIMITRIE VÂRBĂNESCU

Biografia graficianului, desenatorului, pictorului și publicistului Dimitrie Vârbănescu (n. 5 octombrie 1908, Giurgiu – m. 2 mai 1963, Paris) se impune a fi cercetată și studiată spre a întregi portretul creator al unuia dintre cei mai cunoscuți artiști avangardiști.

Investigațiile, de până acum, întreprinse de istoricul Emil Păunescu și publiciștii Cătălin Davidescu, Elena Ștefan și Ion Gaghii au adus contribuții notabile privind itinerarul biografic și artistic al acestui solitar.

Impresiile, evocările și aprecierile lui Eugen Cernătescu, un excelent cunoscător al operei lui Dimitrie Vârbănescu, contribuie, esențial, la o situare justă a creației traducătorului și pictorului de orientare *constructivistă*.

Epistola ce se publică acum, trimisă poetului și publicistului Sașa Pană (1902-1981), a fost reprodusă, doar în *fotocopie*, în arhicunoscuta sa carte de amintiri și evocări[2].

Relevante și prețioase sunt informațiile privitoare la operele lui Urmuz și Jean Giono, prieten al unor scriitori români și a cărui creație a fost interpretată și ilustrată admirabil de Dimitrie Vârbănescu.

Deși succintă, această epistolă deschide punți de cercetare în arhive și biblioteci franceze, publice și particulare, unde se află, cu certitudine, și *urme* românești.

O astfel de cercetare, deloc comodă, ar reliefa prezența creatorilor români într-o mare cultură europeană.

*

GRAND CAFE GLACIER
Manosque
Manosque, 16 martie 1937

Stimate d[omnu]le Sașa Pană,

Am primit scrisoarea d[umneavoa]stră și, câteva zile mai târziu, operele complete ale lui Urmuz[3]. Mă scuz, de a nu vă fi răspuns imediat, însă anumite condițiuni (pentru a nu le numi afaceri) m-au împiedicat.

Sunt la Manosque de câteva zile, unde proiectez împreună cu Jean Giono[4], traducerea romanului *Le Chant du Monde*[5] în românește.

Pe de altă parte, vom scoate o ediție a aceleiași cărți, ilustrată de mine.

În ceea ce privește Urmuz, prietenii mei au fost așa de agreabil surprinși, că au proiectat o traducere completă a operei sale. Vă voi ține la curent de aceasta.

Mă scuz de a nu vă putea scri[e] mai mult astăzi.
Veți avea amănunte în scrisoarea viitoare.
Dimitrie Vârbănesco

Note

Originalul acestei epistole se află în biblioteca lui Sașa Pană din București.

DIMITRIE BOLINTINEANU ÎNTR-O RARISIMĂ ANTOLOGIE

Antologiile literare s-au impus, cu ritmicitate și pregnanță, în secolele al XIX-lea și, mai ales, în al XX-lea, grație importanței scriitorului și valorii estetice a operei.

Inițial antologiile erau elaborate de autorii în cauză sau de unii dintre cei mai buni cunoscători ai operei integrale a scriitorului respectiv.

În literatura română sunt câteva antologii arhicunoscute, datorate lui Perpessicius, Ion Pillat, Mircea Streinul, Zaharia Stancu, Vladimir Streinu și altora.

Antologia la care ne referim astăzi a fost elaborată de un poet francez, Joseph Capéran, care a locuit câtva timp în România și care a fost profund impresionat de imaginile poetice existente în creația unor scriitori pașoptiști.

Antologia are și un titlu semnificativ, *Les Franco-Roumaines. Poésies d'Alecsandri, Bolintineanu, etc. Traduites en vers français.* Paris, Imprimerie Typographique de E. Watelet, 1893, 43 pages.

Ea conține zece poezii ale lui Vasile Alecsandri, patru poezii ale lui Dimitrie Bolintineanu, una a lui Andrei Mureșanu, precum și o odă, *A la Roumanie,* consacrată aniversării *Independenței României*.

Această crestomație literară, tipărită la Paris, într-un tiraj confidențial, a devenit azi o raritate bibliofilică.

Ea se deschide cu un cuvânt lămuritor ce aparține cronicarului literar Clovis Hugues, în care își exprimă atașamentul și prețuirea față de literatura română.

Așadar, îl *restitui*, aici, în limba lui Voltaire, dar și în cea a lui Mihai Eminescu.

E necesar să precizez că din opera poetică a lui Dimitrie Bolintineanu, Joseph Capéran reține și traduce poemele *Ultima noapte a lui Mihai Viteazul, Mircea cel Mare și ambasadorii, Mama lui Ștefan cel Mare* și, în fine, *Daniel Sihastrul.*

*

On a souvent comparé la poésie à une fleur. Elle en est une, la plus belle entre toutes, avec cette supériorité sur les autres fleurs qu'elle s'épanouit et chante à la fois. Mais ce qu'on n'a pas assez dit, c'est qu'elle varie selon les soleils et les climats, tantôt resplendissante de ciel, tantôt voilée d'une brume légère, toujours ressemblante à la terre où elle a poussé.

Certes, les poètes quel que soit le pays où ils sont nés, n'ont pas d'autres fonctions que de refléter la nature et d'exprimer la vie universelle. Les hommes sont tous le même homme. Ils naissent, aiment, travaillent, luttent, souffrent et meurent, sans que le sanglot de l'un fasse oublier le sanglot de l'autre. Toutes les douleurs fraternisent, tous les rires s'envolent de la même lèvre. La croissance de l'être égalise tout, comme la mort. Pas une larme qui ne soit toutes les larmes. Sous tous les cieux et sur tous les sols, des berceaux s'ouvrent et des tombes se referment. La rose et le papillon s'aiment partout. Les poètes ont à peu près tout dit, quand ils ont dit que la patrie est belle, que le soleil est bon et que l'échange des âmes est doux. Il n'y a qu'un seul baiser. Ce qui varie dans le chant des bardes, ce n'est ni la nature ni la vie, c'est ce que j'appellerai la couleur locale du Rêve et de l'Idée. Relisez la Bible: tout le Jourdain y coule, tout le Thabor s'y dresse, tous les Cèdres du Liban y tressaillent. C'est tout l'homme; mais c'est aussi toute la Judée. Ouvrez l'œuvre de n'importe quel grand poète: vous constaterez qu'elle est faite autant avec son génie qu'avec le génie particulier de sa nation et de sa race. Une Norwégienne d'Ibsen incarnera peut-être tout l'amour; mais elle sera surtout l'amoureuse norwégienne. Une tempête gronde dans Ossian; l'olivier tremble avec toutes ses feuilles d'argent dans les poèmes de Frédéric Mistral; toute la Roumanie est dans ces pages où mon lyrique ami, le poète Joseph Capéran, a traduit quelques poètes roumains avec un enthousiasme si pénétrant.

La lecture de ces vers éclatants d'originalité m'a donné tout de suite une griserie de grand air dans les montagnes. J'étais très haut, très haut, en des régions où l'on se sent comme emporté sur la nuée, dans le battement d'ailes des aigles. Puis je suis descendu, j'ai franchi des plaines qui s'en allaient baiser le ciel, dans la profondeur des horizons. Par moment, des cavaliers passaient, des sabres luisaient au travers des broussailles, des drapeaux claquaient au vent, des cris de guerre s'élevaient. C'était la Roumanie qui m'était révélée par ses poètes.

Je remercie Capéran de s'être fait le loyal intermédiaire de ces grands artistes entre leur pays et le nôtre. Il a vécu au milieu du peuple roumain et il l'aime bien, parce qu'il le connaît bien. Tout ce que nous savons, nous autres, c'est que la Roumanie aussi aime bien la France et que le jeune poète français a bien fait de nous rapporter de là-bas la fleur bleue du souvenir, cueillie sur les rives chantantes du Danube.

*

Adesea poezia a fost comparată cu o floare. Ea este într-adevăr una din aceste flori, cea mai frumoasă între toate, având acea superioritate asupra celorlalte flori, căci ea înflorește și cântă în același timp.

Dar ce nu s-a spus încă este că ea se schimbă după soare și după climă, când strălucitoare ca cerul, când învăluită de o ceață ușoară, mereu asemănătoare pământului în care a crescut.

(continuare în pag. 11)

(urmare din pagina 10)

Desigur, oricare ar fi țara în care s-au născut, poeții nu au altă menire decât aceea de a reflecta natura și a exprima viața universală.

Oamenii sunt toți la fel. Se nasc, iubesc, muncesc, luptă, suferă și mor fără ca suspinul unuia să facă uitat suspinul celuilalt.

Toate durerile fraternizează, toate râsetele își iau zborul de pe aceleași buze. Dezvoltarea ființei umane egalizează totul, la fel ca moartea. Nici o lacrimă nu este diferită de celelalte.

Sub toate cerurile și pe toate solurile se deschid leagăne și se închid morminte. Trandafirul și fluturele sunt iubiți peste tot.

Poeții au spus aproape totul când au spus că patria este frumoasă, că soarele este bun și că schimbul dintre suflete este duios.

Nu există decât un singur sărut. Ceea ce se schimbă în cântecul barzilor nu este nici natura, nici viața, ci ceea ce eu aș numi culoarea locală a *visului* și a *ideii.*

Recitiți *Biblia,* întreg Iordanul curge aici, tot Taborul se înalță aici, toți Cedri Libanului tresar aici. Este Omul, dar și toată Iudeea.

Deschideți opera oricărui mare poet și veți constata că opera sa este făcută atât de geniul său, cât și de geniul particular al neamului său și al rasei sale.

Norvegiana lui Ibsen va încarna poate toată dragostea, dar ea va fi, mai ales, îndrăgostita norvegiană.

O mare furtună în Ossian, măslinul tremură din toate frunzele argintii în poemele lui Frédéric Mistral, toată România este în paginile în care prietenul meu liric, poetul Joseph Capéran, a tradus câțiva poeți români, cu un entuziasm atât de impresionant.

Lectura acestor versuri, mustind de originalitate, mi-a dat imediat amețeala cerului puternic din munți.

Mă aflam foarte sus, foarte sus, în ținuturi în care te simți purtat pe nori, în fâlfâirea aripilor vulturilor. Apoi am coborât, am traversat câmpii care mergeau să sărute cerul, în profunzimea orizonturilor. Din când în când cavalerii treceau, săbii scânteiau printre mărăcini, drapeluri fluturau în vânt, strigăte de război se ridicau.

Era România care-mi fusese revelată de poeții săi.

Îi mulțumesc lui Capéran pentru faptul că s-a făcut mijlocitorul loial al acestor mari artiști în țara lor și a noastră.

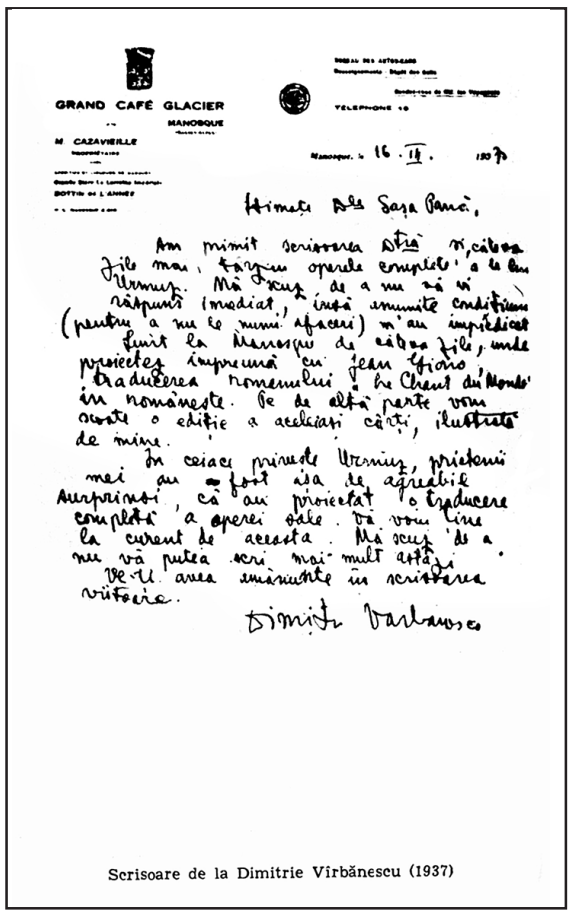
El a trăit în mijlocul poporului român, îl iubește mult pentru că îl cunoaște bine.

Tot ceea ce știm noi ceilalți este că România iubește și ea Franța și că tânărul poet francez ne-a adus de acolo floarea albastră a amintirii, culeasă pe malurile cântătoare ale Dunării.

CLOVIS HUGUES

Notă

Această carte se află în biblioteca profesorului Nicolae Scurtu din București.

GRAND CAFÉ GLACIER
MANOSQUE
M. CAZAVIELLE

Manosque, le 16.11.1937

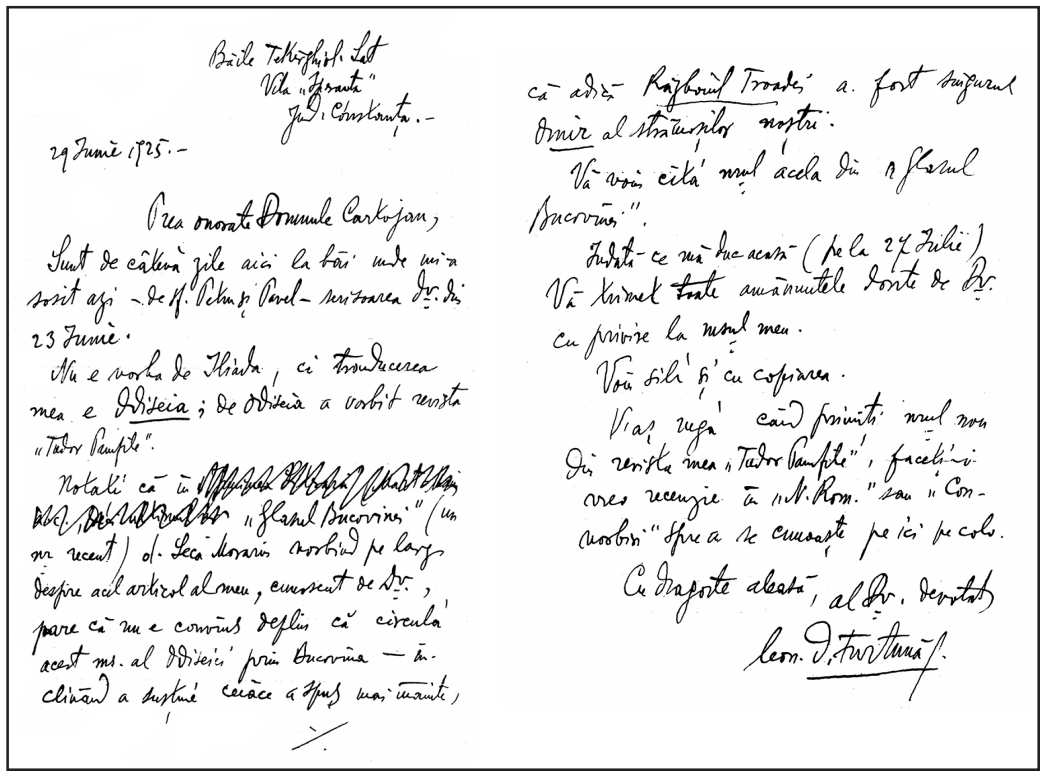
Stimate Dle Saya Panu,

Am primit scrisoarea dvs. și cărțile mai, terminu operele complete ale lui Ibrăileanu. Mă scuz de a nu vă răspunde (mediat) încă imediat condițiunea (pentru a nu le numi afaceri) m'au împiedicat. Sunt la Manosque de câteva zile, unde proiectez împreună cu Jean Giono traducerea romanului Le Chant du Monde în românește. De de altă parte vom scoate o ediție a acelorași cărți, ilustrată de mine.

În ceiace privește Ibrăileanu, prietenii mei au fost așa de agreabil surprinși, că au proiectat o traducere completă a operei sale. Vă voiu ține la curent de aceasta. Mă scuz de a nu vă putea scrie mai mult astăzi. Vă rog primiți asigurarea mea de deosebită stimă.

Dimitrie Virbănescu

Scrisoare de la Dimitrie Virbănescu (1937)

Baile Tekirghiol Lot
Vila „Zoranta"
Jud. Constanța.-

29 Iunie 1925.-

Prea onorate Domnule Cartojan,

Sunt de câteva zile aici la băi unde mi-a sosit azi - de la Pelimon Pavel - scrisoarea Dv. din 23 Iunie.

Nu e vorba de Hlaia, ci traducerea mea e Odiseia; de Odiseia a vorbit revista „Tudor Pamfile".

Notați că în „Glasul Bucovinei" (un nr. recent) d-l Leca Morariu vorbind pe larg despre acel articol al meu, cunoscut de Dv., pare că nu e convins deplin că circulă acest ms. al Odiseii prin București — înclinând a susține cevace afirmă mai înainte,

că adică Războiul Troadei a fost asigurul Omir al strămoșilor noștri.

Vă voiu citâ rândul acela din „Glasul Bucovinei:".

Îndată ce mă due acasă (pe la 27 Iulie) Vă trimet toate amănuntele dorite de Dv. cu privire la rândul meu.

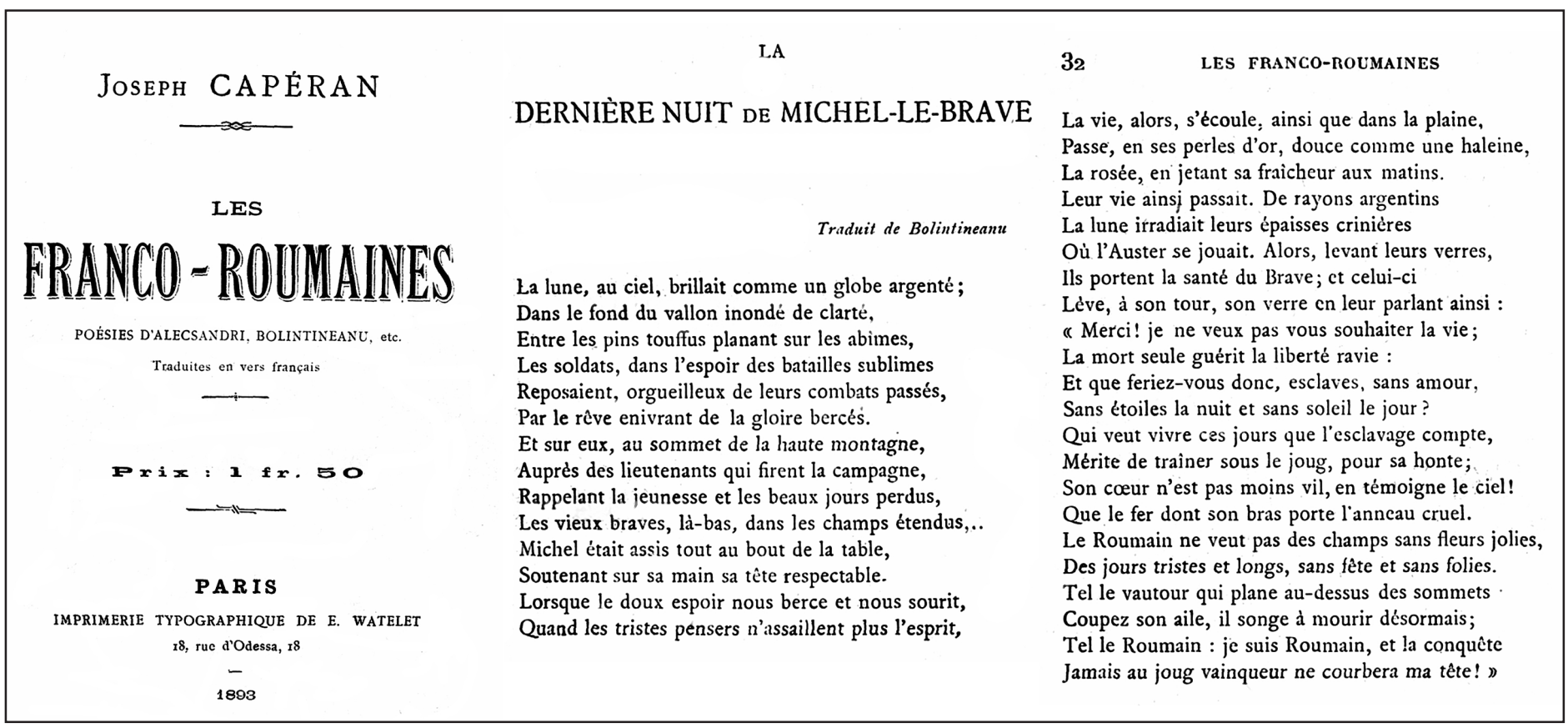
Vom sfârși și cu corigerea.

Vă rog când primiți rândul meu din revista mea „Tudor Pamfile", faceți-mi vreo recenzie în „N. Rom." sau „Convorbiri" fiindcă se cunoaște pe ici pe colo.

Cu deosebite alese, al Dv. devotat

Leon. D. Furtuna

Scrisoare Nicolae Cartojan către Dumitru Furtuna

JOSEPH CAPÉRAN

LES
FRANCO-ROUMAINES

POÉSIES D'ALECSANDRI, BOLINTINEANU, etc.
Traduites en vers français

Prix : 1 fr. 50

PARIS
IMPRIMERIE TYPOGRAPHIQUE DE E. WATELET
18, rue d'Odessa, 18

1893

LA
DERNIÈRE NUIT DE MICHEL-LE-BRAVE

Traduit de Bolintineanu

La lune, au ciel, brillait comme un globe argenté;
Dans le fond du vallon inondé de clarté,
Entre les pins touffus planant sur les abimes,
Les soldats, dans l'espoir des batailles sublimes
Reposaient, orgueilleux de leurs combats passés,
Par le rêve enivrant de la gloire bercés.
Et sur eux, au sommet de la haute montagne,
Auprès des lieutenants qui firent la campagne,
Rappelant la jeunesse et les beaux jours perdus,
Les vieux braves, là-bas, dans les champs étendus,..
Michel était assis tout au bout de la table,
Soutenant sur sa main sa tête respectable.
Lorsque le doux espoir nous berce et nous sourit,
Quand les tristes pensers n'assaillent plus l'esprit,

32 LES FRANCO-ROUMAINES

La vie, alors, s'écoule, ainsi que dans la plaine,
Passe, en ses perles d'or, douce comme une haleine,
La rosée, en jetant sa fraîcheur aux matins.
Leur vie ainsi passait. De rayons argentins
La lune irradiait leurs épaisses crinières
Où l'Auster se jouait. Alors, levant leurs verres,
Ils portent la santé du Brave; et celui-ci
Lève, à son tour, son verre en leur parlant ainsi :
« Merci! je ne veux pas vous souhaiter la vie;
La mort seule guérit la liberté ravie :
Et que feriez-vous donc, esclaves, sans amour,
Sans étoiles la nuit et sans soleil le jour ?
Qui veut vivre ces jours que l'esclavage compte,
Mérite de traîner sous le joug, pour sa honte;
Son cœur n'est pas moins vil, en témoigne le ciel!
Que le fer dont son bras porte l'anneau cruel.
Le Roumain ne veut pas des champs sans fleurs jolies,
Des jours tristes et longs, sans fête et sans folies.
Tel le vautour qui plane au-dessus des sommets
Coupez son aile, il songe à mourir désormais;
Tel le Roumain : je suis Roumain, et la conquête
Jamais au joug vainqueur ne courbera ma tête! »

---

[1] Leca Morariu, *Războiul Troadei. După Codicele Const. Popovici* (1796). Cernăuți, 107 pagini. (Cu șapte clișee, fragment amplificat din cursul universitar *Pagini din literatura Bucovinei*, reproducere din „Glasul Bucovinei", 6, 1923).
[2] *Născut în 02. Memorii – file de jurnal – evocări,* București, Editura Minerva, 1973, fotocopia nr. 42 se află între paginile 496-497.
[3] *Urmuz*. București, 1930.
[4] Jean Giono (1895–1970), prozator însemnat și bun prieten cu câțiva români, Ion Schintee și Constantin Ciopraga.
[5] Jean Giono, *Le Chant du Monde*. Paris, Gallimard, 1934.

ETNO-LOG

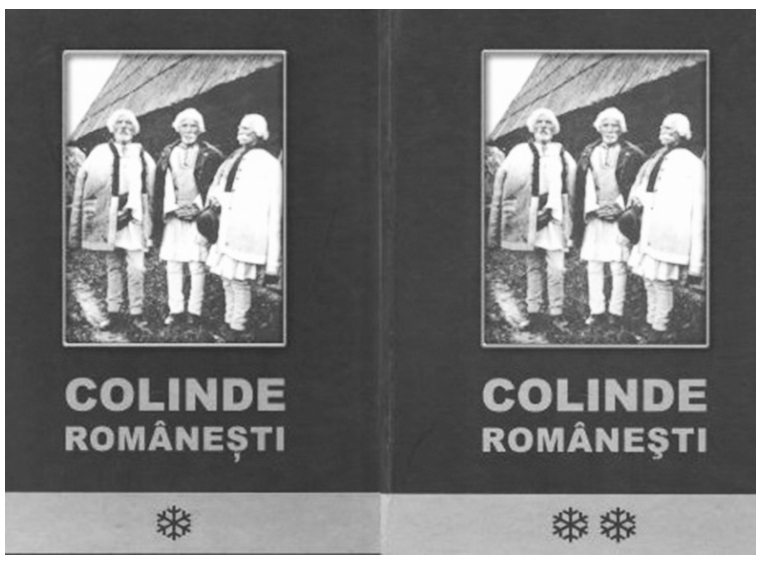
Un colind... în plină vară

Ioana-Ruxandra Fruntelată

De obicei, în satele noastre, cercetările etnologice de teren se fac vara. Pentru că, oricât de binevoitoare ar fi gazdele la care vrem să tragem, nu pot să ardă o căruță de lemne ca să dezmorțească pereții înghețați ai unei camere nefolosite pe timp de iarnă. Asta mi-a spus, cândva, tanti Cornelia, o femeie din neamul înțelept și inteligent al țăranilor liberi, când am vrut să merg să observ colindatul de Crăciun la Mândra, un sat emblematic pentru Țara Făgărașului și a Oltului: „Nu veniți, doamnă, că ard lemnele degeaba, tot nu se încălzește și vă îmbolnăviți pe aici !"

Din acest motiv, deși am avut șansa de a participa de două ori la cercetări ale colindatului „în direct" (în Vâlcea, în Țara Loviștei și în Călărași, pe malul brațului Borcea al Dunării), în majoritatea cercetărilor de teren pe care le-am realizat, am întrebat vara despre

Ioan Bocșa (coord.) 2003 *Colinde românești*, ordonare, clasificare: Ileana Szenik, transcrieri: Corneliu Bogariu, Adela Țârc, Alina Stan, Florentina Crișan, Petrișor Bruzan, redactare muzicală și tehnoredactare: Áron Fazakas, Ileana Szenik, redactare texte și copertă: Ciprian Mizgan-Danciu, Editura Media Musica a Academiei de Muzică „Gheorghe Dima" Cluj-Napoca, 2 vol (fotografie din domeniul public).

obiceiurile de Crăciun.

Prin Vrancea sudică, în lunca Siretului, la Vulturu, o comună formată din cinci sate bine gospodărite și foarte interesante din punct de vedere etnologic, pentru că în fiecare dintre ele se puteau identifica alte tradiții reprezentative, alte moșteniri și alte imagini identitare, stăteam de vorbă acum câțiva ani, în ziua sărbătorii Adormirii Maicii Domnului, cu domnul S. D., un purtător de patrimoniu recunoscut în comunitate pentru practicarea și transmiterea colindatului de ceată bărbătească. Pasionat de discuție, domnul D. a început să ne exemplifice melodiile colindelor locale, dar, auzindu-l cântând, gazda la care ne aflam (chiar primarul comunei Vulturu, domnul N. P.) l-a avertizat „că se umple de buboaie", confirmându-ne, astfel, că în localitate se cunoștea și se respecta interdicția rituală ce-i oprea pe oameni de la interpretarea colindelor înainte de Postul Crăciunului, pentru că nu îndeplineau condiția de puritate ce le-ar fi permis să se apropie de textele sacre.

Gândurile de mai sus au fost provocate de aflarea mai multor informații publice privind inițierea, de către un grup de 34 de parlamentari de la PNL, PSD, PMP și minorități, a proiectului de lege referitor la „instituirea, în perioada 6-31 decembrie, a zilelor colindului din România". Conform acestui proiect, odată „instituite": „Zilele colindului din România pot fi marcate de către autoritățile administrației publice centrale și locale, de către societatea civilă, precum și de către persoane fizice sau juridice, prin organizarea de evenimente educative, de voluntariat, cu caracter social. De asemenea, consacrarea acestei perioade poate fi făcută și prin participarea la orice astfel de evenimente".

În plus, „unitățile de învățământ, unitățile de cult, centrele comunitare și instituțiile culturale pot participa la acțiuni de promovare a practicării colindului, precum și de identificare și creare a fondului de colinde", iar în cazul aprobării proiectului, Ministerul Culturii are la dispoziție 60 de zile de la intrarea în vigoare a legii pentru „a întocmi" „un calendar de evenimente pentru zilele colindului din România".

Cu alte cuvinte, conform acestui proiect, Zilele colindului din România ar contribui la aerul festiv al „lunii cadourilor" prin alocarea unor resurse (substanțiale, fără îndoială) pentru organizarea, de exemplu, a unui concert de muzică ușoară, a unei curse de schi fond sau a unei tombole cu scop caritabil, activități educative, în care se pot implica voluntari dedicați propășirii societății. Totul, desigur, sub semnul „neaoș" al „colindului", ce va patrona, în discursurile de ocazie, orice „acțiuni de promovare" a „fondului de colinde" ce va fi nu numai „identificat", ci chiar „creat" în entuziasmul colectiv (care fond ?; al cui, când ar trebui să se știe bine, la nivelul unor diriguitori ai culturii naționale, cât de conservatoare și contextualizate local sunt repertoriile de cântece rituale ?).

Vorba internautului Alexandru Puiu: „În cazul în care ai mers cu colindul toată viața în aceeași zi, la fel și părinții, bunicii sau străbunicii tăi, să știi că ai făcut-o prost. Nu e normal să mergi cu colindul în seara de Ajun, când vine Moș Crăciun, doar în acele câteva ore stabilite de sute de ani. Conform particularităților unui nou proiect care a trecut marți de Comisia pentru cultură, arte și mijloace de informare în masă, perioada colindelor va fi alta" (https://playtech.ro/2020/zilele-colindului-din-romania-legiferate-ce-inseamna-noua-sarbatoare-nationala-si-cum-te-afecteaza/, data accesării: 20 iulie, 2020).

Din păcate, spre stupefacția noastră, ceea ce un om fără pregătire de specialitate a văzut imediat, Comisia pentru cultură, artă și mijloace de informare în masă a Camerei Deputaților, care, printre altele, are și misiunea nobilă de a proteja patrimoniul cultural național (http://www.cdep.ro/pls/parlam/structura2015.co ?idl=1&idc=10, data ultimei accesări: 20 iulie, 2020), a ignorat, aprobând proiectul de lege în ziua de 26 mai a.c., cu zece voturi pentru și două (totuși) abțineri.

Purtătorul de patrimoniu Stan Dima din Vulturu, jud. Vrancea, discută cu cercetătorul Eugen Țepeș-Stroia despre colindatul de ceată bărbătească, în anul 2016. Foto: Ioana Fruntelată (cercetare finanțată de Centrul Cultural Vrancea).

De curiozitate, am răsfoit Procesul verbal (public) în care s-a consfințit „instituirea zilelor colindului din România" (http://www.cdep.ro/comisii/cultura/pdf/2020/pv052526.pdf, data ultimei accesări: 20 iulie, 2020). În acest document, citim că, iată, un domn deputat, Iulian Bulai, „a menționat faptul că cea mai importantă lucrare pe tema colindului românesc este cea a domnului Ovidiu Trifan, care nu a avut nevoie de reglementări legale". Așadar, a avut cineva și o rezervă cu privire la „instituirea" prin lege a unei sărbători vechi cât lumea românească. A simțit cineva o înfiorare, chiar în necunoștință de cauză, pentru că, oricât de respectabil este domnul profesor Ovidiu Trifan, niciun etnolog n-a auzit de dânsul. A auzit, în schimb, de Athanasie M. Marienescu, de G. Dem. Teodorescu, de Bela Bartok, de Constantin Brăiloiu, de George Breazul, de Traian Herseni, de Petru Caraman, de Ovidiu Bârlea, de Nicolae Băieșu, de Monica Brătulescu, de Sabina Ispas, de Ilie Moise, de Iosif Herțea și nu în ultimul rând, de Ioan Bocșa, a cărui monumentală lucrare, *Colinde românești*, propunând o tipologie muzicală a genului inspirată dintr-o colaborare cu Ileana Szenik, a primit premiul „Ciprian Porumbescu" al Academiei Române în anul 2005. Cu atâtea surse documentare de prim rang la îndemână și cu o Comisie națională pentru salvgardarea patrimoniului cultural imaterial la Ministerul Culturii, pare incredibil că acest patrimoniu este total ignorat de cei care s-au angajat să-l apere.

Desigur, mai ales pentru că unii dintre noi am participat la înscrierea dosarului de candidatură al „Colindatului de ceată bărbătească din România și Republica Moldova" pe Lista reprezentativă a patrimoniului cultural imaterial a UNESCO (a se vedea: https://ich.unesco.org/en/RL/mens-group-colindat-christmas-time-ritual-00865), am reacționat, am vrut să oprim aberația, am redactat mai multe texte către „forurile" conducătoare, încercând să le explicăm, în cuvinte cât mai simple și la obiect, că a transforma un complex festiv ritual ca acela calendaristic hibernal într-o sărbătoare de stat cu un conținut atât de vag încât devine suspect e ca și cum ai mâzgăli cu o culoare groasă un cer pictat de Aman, distrugând pentru totdeauna finețea, nuanțele și negrăita bogăție a unei culturi ce s-a păstrat, de bine de rău, până în zilele noastre.

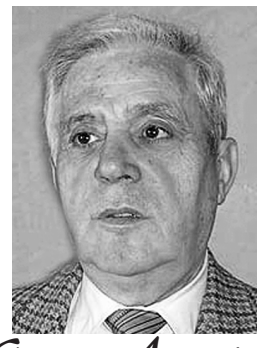
Așa cum, din păcate, ne-am obișnuit la noi în politică, nu am avut niciun succes. Legea merge înainte și o să ne trezim, curând, ca în bancul despre poporul care sărbătorea o tradiție importantă la o anumită dată, într-un anumit loc și într-un fel anume. Cu timpul, însă, oamenii au uitat când, unde, cum și chiar ce sărbătoreau. Și o vreme și-au mai amintit, confuz, doar că sărbătoreau (cândva, undeva, cumva)... ceva.

Curând, vom sărbători și noi – de ce nu, că doar e mai cald și mai „distractiv" decât iarna – un colind... în plină vară.

Fotografie a colindătorilor din Mândra, jud. Brașov (ceata din 2005-2006), alături de prietenele lor. Foto după foto: Claudia Nistor (cercetare finanțată de Muzeul de Etnografie din Brașov și Administrația Fondului Cultural Național).

Decolonizarea, dificila vreme a decontului

George Apostoiu

Niciodată acceptată cu înțelegere de către metropole, discuțiile despre colonialism izbucnesc din când în când. Ocazional și ipocrit. La urma-urmei, de ce ar trebui trecute cu vederea crimele colonialismului ? Ele s-au tradus prin privare de libertate individuală și de grup, sclavagism, împilare, atentat la identitate culturală, religioasă sau politică și, nu în ultimul rând, crime împotriva umanității. Recent, cu ocazia împlinirii a 75 de ani de la „transferul" unei țări, Congo, din proprietatea regelui Leopold, în cea a guvernului belgian, actualul rege al Belgiei, Philippe, a prezentat „regrete profunde" poporului congolez, nu însă și scuze. Nu știu ce ar fi însemnat scuzele pentru un popor exterminat pe plantațiile de cauciuc. Mai nimic. Dar, măcar să se fi conformat modei prin care crimele unor regimuri politice sunt trecute în istorie prin vorbe, nu prin condamnare. Parlamentul belgian are de gând să constituie o comisie de anchetă pentru recunoașterea responsabilității complete a statului în chestiunea crimelor colonialismului. Nu ar fi rău să aflăm adevărul.

Redau mai la vale, o sinteză a capitolului despre colonialism din volumul „Charles de Gaulle,. Monarhul celei de a V-a Republici".

La sfârșitul celui de al Doilea Război Mondial, Franța încă mai deținea colonii și teritorii aflate sub mandat în Asia (Vietnam, Laos, Cambodgia), în Orientul Apropiat (Siria, Liban, Maroc, Tunisia, Algeria), în Africa sub-sahariană (Ciad, Congo-Brazzaville, Dahomei, Gabon, Coasta de Fildeș, Republica Malgașă, Mauritania, Niger, Senegal, Volta Superioară, Guineea), ceea ce reprezenta o suprafață de 15 ori mai mare decât a metropolei.

Între 1947-1950, Franța s-a încurcat în Indochina într-un conflict care nu putea fi susținut de o economie ce nu-și recăpătase încă întreaga vigoare, botezat chiar de francezi „sale de guerre", război murdar. Evident, o astfel de aventură nu putea să se termine decât catastrofal. Ceea ce s-a și întâmplat prin dezastrul de la Dien-Bien-Phu și prin acordurile de la Geneva din 1954. Este uimitoare opacitatea Parisului și pe un alt plan: înfrângerea Italiei fasciste și a Germaniei naziste condusese, între altele, la incriminarea colonialismului. Lumea nu mai era în război, pericolele veneau acum de la instabilitatea ordinii mondiale, de la apariția blocurilor militare-ideologice, și de la radicalizarea mișcărilor de independență din colonii în bună parte susținute politic de Moscova. „Decolonizarea avea să fie una dintre trăsăturile definitorii ale primelor decenii postbelice, Istoricește, odată cu aceasta, procesul decolonizării, având un suport juridic și politic, nu mai putea fi oprit.

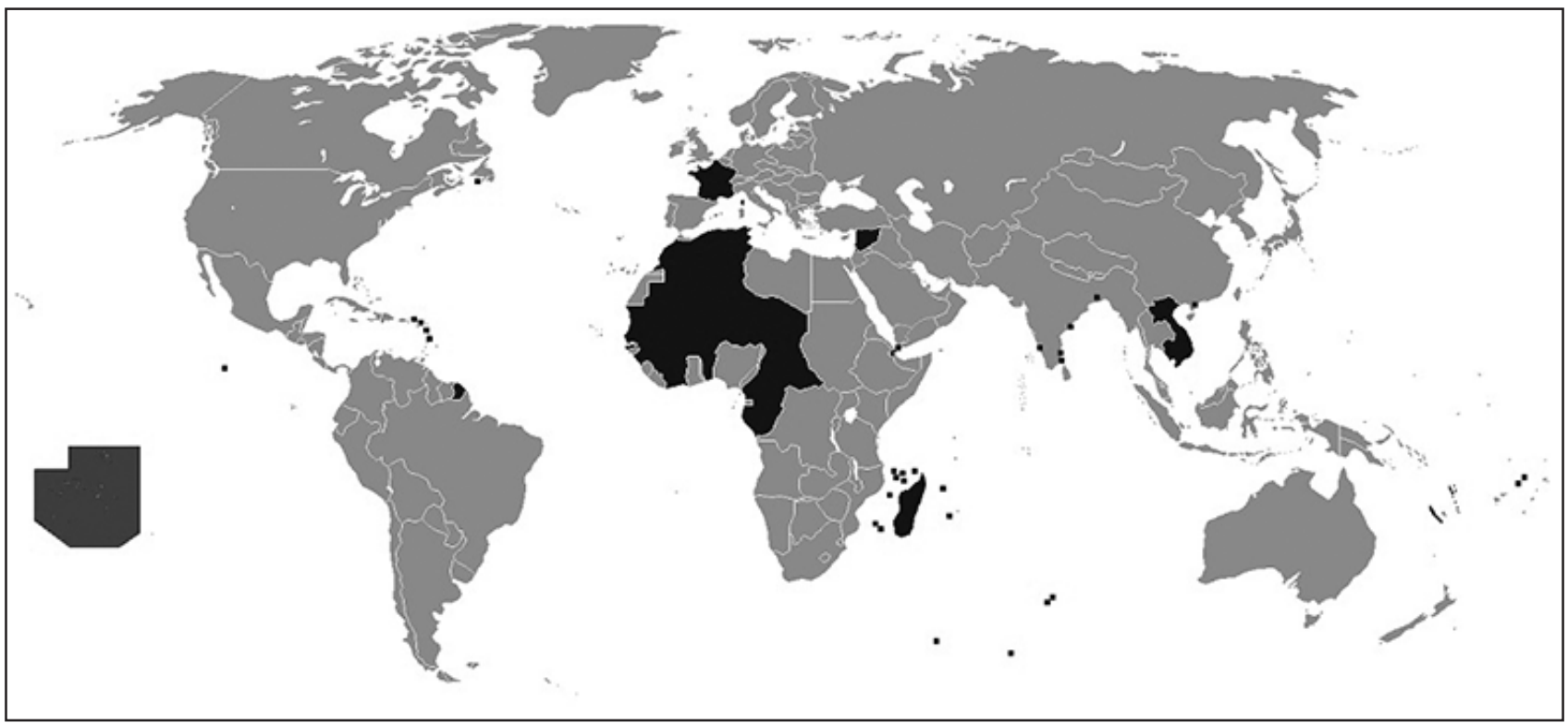
Nici Charles de Gaulle nu s-a împăcat ușor cu ideea pierderii coloniilor; în 1945 trimisese trupe franceze în Indochina. El este cel care a dat ordin să fie înăbușite mișcările de răzvrătire izbucnite în unele dintre coloniile franceze africane. Instalarea ca președinte al Franței, în 1958, îl găsește ca un aprig apărător al Africii franceze. Dar, dacă chiar și prin ONU fusese găsit tertipul de a mai conserva influența în unele colonii prin trecerea acestora sub mandatul metropolei, de ce să nu se găsească și alte formule de supraviețuire ? Parisul a inventat pentru uz intern *Uniunea franceză*, denumire a coloniilor africane. Ideea se va prăbuși cu toată abilitatea francezilor de a susține teoretic o inițiativă politică. Autodeterminarea, pas important spre independență, va deveni un subiect fierbinte în relațiile coloniilor franceze cu metropola. În căutare de soluții salvatoare, scopul acestei formule era greu de definit. Elita africană instruită la Paris este sedusă de idee, numai că încă nu făcea distincție între autodeterminare și independență. Félix Houphouët-Boigny, intelectual școlit la Paris, se opune desprinderii Coastei de Fildeș de administrația de la Paris, Léopold Sédar Sengor militează pentru un statut de semi-dependență a Senegalului, iar Sékou Touré refuză pentru Guineea franceză orice formulă alternativă la independență.

Decolonizarea presupunea a continua în viața internațională ideea wilsoniană a statului național. Fără să fi fost depășite complet efectele reglementării păcii cu Germania – Războiul Rece devenise o nouă realitate – mișcările de independență au fost duse în numele idealului de autonomie și de unitate al locuitorilor care comunică în aceeași limbă, au aceleași tradiții culturale și civilizatoare. Statul național, ca păstrător al acestor valori, devine dușmanul imperiului colonial. Aici găsim primul substrat și primul mobil al criticii naționalismului. Mobilul acestei condamnări în condițiile decolonizării este în primul rând economic. Condamnarea social-naționalismului german și a democrat-naționalismului sovietic are rațiuni politice și ideologice. Lumea ieșită din înțelegerile marilor puteri învingătoare în Al Doilea Război Mondial nu este ideală în primul rând pentru că jumătate din Europa a fost abandonată Uniunii Sovietice. În al doilea rând, pentru că imperiile coloniale rezistaseră destul de bine la noua împărțire. Probabil că prețul acesteia se regăsește în contul trădării est-europenilor. Dacă în lagărul sovietic nu se întrezăreau șanse de eliberare, spargerea imperiilor coloniale era previzibilă și apropiată.

La 18 aprilie 1955, Indonezia găzduiește, la Bandung, Conferința statelor independente din Asia și Africa, la care participă 29 de state. Acum apar pe scena internațională lideri noi: premierii indonezian Sukarno, chinez, Chiu En-lai, egiptean, Nasser și indian, Nehru. „Importanța conferinței de la Bandung are mai ales o valoare simbolică: ea marchează o etapă în trezirea popoarelor coloniale, afirmarea dreptului lor la independență și revendicarea acestuia de către cei care nu și-l dobândiseră încă". (Constantin Vlad, *op. cit.*) Se năștea „lumea a treia", cea care va opta, treptat și neomogen, pentru nealiniere, neutralitate, pentru zone denuclearizate.

Imperiul colonial francez nu avea cum să scape procesului decolonizării. În Franța, guvernul Mendès France este cel care începe pregătirile pentru acordarea independenței unora dintre colonii. Succesorul lui, Gaston Defferre, adoptă în 1956 o „lege-cadru" prin care li se acordă autonomie coloniilor din Africa. Autonomie, nu independența, ceea ce nemulțumește pe Independentiști. În Madagascar, Tunisia, Maroc izbucnesc revolte care, deocamdată sunt reprimate militar. Franța înregistrează în Indochina primul mare dezastru în războaiele coloniale, la Dien Bien Phu (7 mai 1954). De unde să înceapă dezangajarea având în vedere conservarea unui profit, totuși ?

În *Memorii de război,* de Gaulle scria că „cheia acțiunii este Canalul de Suez". În Camera Comunelor, Churchill declara că Franța va putea păstra Siria pe care o avea înainte de război.

Coloniile franceze în secolul XX

ea continua procesul început în secolul XVIII, în decursul căruia numeroase popoare își constituiseră state proprii. O etapă distinctă a acestui proces o reprezentase perioada interbelică din secolul XX, când, în lumina principiului naționalităților, după prăbușirea imperiilor otoman, habsburgic și țarist, pe harta politică a Europei apăruseră o serie de state noi. Decolonizarea postbelică va privi îndeosebi popoarele din Asia și Africa. La sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial, principalele puteri coloniale erau Marea Britanie, Franța, Olanda, Italia, Belgia, Portugalia. Deși regimul colonial, inclusiv în forma teritoriilor aflate sub mandat, instituită după Conferința de pace de la Paris, era perimat din punct de vedere istoric, acest adevăr se va impune greu. Poate că cel mai important semn că vremea sistemului colonial trecuse îl constituia faptul că cele două state care ieșeau din război cu statut de superputeri, Statele Unite și URSS, se opuneau menținerii acestui sistem" (Constantin Vlad, *Diplomația secolului XX,* Fundația Europeană Titulescu, București, 2006) Numai că imperiile nu cedează la masa verde puterea. Forța tradiției imperiale era încă foarte puternică în secolul tuturor posibilităților, cum a fost considerat cel de al XX-lea. Libertățile fundamentale la independență, la cugetare liberă, la asociere etc., erau reprimate de metropole prin război. Dreptul popoarelor de a dispune singure de propria soartă, literă moartă în multe tratate, dacă nu în toate, fusese reglementat în Carta de la San Francisco, biblia ONU, iar Declarațiile trebuie puse în legătură cu intenția președintelui egiptean Nasser de a naționaliza Canalul de Suez. Uniunea Sovietică, atunci condusă de Hrușciov, cere ultimativ Marii Britanii, Franței și Israelului să înceteze agresiunea împotriva Egiptului. Consiliul de Securitate ia în dezbatere problema războiului pentru Suez. Londra sesizează pericolele și găzduiește o conferință internațională pentru aplanarea conflictului. Parisul și Londra se consultă cu Tel-Aviv-ul într-o formulă mai puțin ortodoxă. La 16 octombrie (1956) premierii britanic Eden și francez Mollet convin cu israelienii o strategie de urmat și la sfârșitul lui octombrie forțele aeriene franco-britanice încep bombardarea Egiptului. Armata egipteană scufundă vasele aflate în Suez. Eden va cădea în dizgrația Washingtonului și își va da demisia. La fel și Guy Mollet. Franța iese șifonată și din războiul pentru Canalul de Suez. Americanii evaluaseră corect pericolul produs de blocada Suezului: „Cu orice preț, declară președintele Eisenhower, trebuie prevenit ca sovieticii să pună mâna pe poziția de lider mondial printr-o falsă, dar convingătoare grijă arătată națiunilor mici. Întrucât Asia și Africa, aproape în mod unanim urăsc una sau alta dintre cele trei națiuni: Marea Britanie, Franța și Israelul, sovieticii au nevoie doar să propună o pedepsire severă și imediată a celor trei spre a avea de partea lor cele două continente." (Constantin Vlad, *op. cit.*)

Colonialismul nu s-a făcut în muzica îngerilor.

Avangarda de la „A la Z”

(urmare din pagina 1)

enunțată: „Voința noastră categorică de a smulge poezia din cercul îngust al inițiaților”.

A scrie numai pentru inițiați reprezintă „blazonul râios și refugiul de neputință al tuturor poeților noștri din ultima vreme [...] noi vrem să facem o poezie pentru toți oamenii, pentru miile de oameni”. Pentru aceasta, semnatarii manifestului subliniază „efortul uriaș care să o apropie de estetica elementară a vieții” și mai departe se accentuează: „poezia să devină elementară în sensul în care apa și pâinea sunt elementare, se va petrece o reîntoarcere epocală a poeziei la viață. Atunci toți oamenii vor avea dreptul la pâine și la poezie”.

NR 1

VIATA IMEDIATA

REVISTA DE LITERATURĂ. DIRECTOR GEO BOGZA. 3 LEI

MELANCOLIE

POEZIA PE CARE VREM SA O FACEM

GEO BOGZA
PAUL PAUN
GHE RASIM LUCA
S. PERAHIM

Ultimele rânduri din manifest se constituie într-o idee-crez care se ridică împotriva poeziei din acel moment, „egoistă și falsă”, după care se afirmă începutul unei scrieri a „poeziei adevărate, o poezie care să poată fi citită de o sută de mii de oameni”. Pe scurt, un manifest militant, în cel mai profund sens al cuvântului.

Dacă în primul număr, din decembrie 1933, încă de pe prima pagină găsim un astfel de material de forță, ne putem gândi imediat ce va fi urmat în următoarele numere.

Din păcate, a fost singurul număr apărut, dintr-o lungă listă, dorită de toată lumea, proiectul fiind generos dacă luăm în seamă anunțul abonamentului anual...

Geo Bogza avea o experiență editorială de redactor șef, publicând în noiembrie 1927 primul număr din „Urmuz”, însoțit de alte patru numere până în iunie 1928. Un al șaselea număr a rămas în proiect, stând martor într-un caiet dintr-o colecție aflată în străinătate.

Numerele 3, 4, 5 din „Urmuz” au avut câte un supliment sub forma unui ștraif colorat (cărămiziu, galben, bleu) cu teme incendiare, amprentă tip Geo, de asemenea fiecare număr era anticipat de un afiș, ceea ce în cazul revistelor noastre avangardiste nu s-a întâmplat decât în cazul revistei „UNU”.

Animat de cele mai bune intenții, Bogza s-a aventurat în afacerea tipăririi acestei reviste bazându-se pe modesta afacere a sifonăriei din Buștenari, dar situația economico-politico-socială avea să se înrăutățească brusc după greva ceferiștilor și petroliștilor din februarie 1933, asasinarea pe peronul gării din Sinaia a primului ministru I.G. Duca, accentuarea „curbelor de sacrificiu”, toate acestea lovind în nivelul de trai al populației, arta și cultura intrând în mare suferință pecuniară. În plus, la „Viața imediată” au început lupte intestine. În sprijinul acestui amănunt, deloc de neglijat, avem mărturia lui Sașa Pană, atent observator, participant, memorialist al momentului, care la pagina 443 din „Născut în 02" (Editura Minerva, București, 1973) redă rezumatul reuniunii la care au participat Maxy, Radu Popescu, Bogza, foști algiști și în echipa „Bluzelor albastre”, în care „algiștii” și mai ales șeful redactor al „Vieții imediate” nu a putut să-și clarifice atitudinea. Chiar între Bogza și emulii săi s-a încins o discuție în contradictoriu, drept pentru care Bogza a cerut un răgaz de o săptămână. El a fost dezavuat de o parte din colaboratori (Paul Păun, Baranga), care s-au dezis de activitatea lui. Se pare că „Viața imediată” a sucombat chiar la naștere.

Interesant, în 3 decembrie (v. Pană, p. 439) autorul jurnalului „Născut în 02" amintește că lui Ion Călugăru „Nu i-a plăcut primul număr al *Vieții imediate*, revista moșită sub obroc de Bogza”. Există, deci, o banderolă ? Nu este cunoscut astăzi acest accesoriu întâlnit la avangardistele publicații românești („Sadismul adevărului”, „Poemul invectivă”, „Plămânul sălbatec” ș.a.).

După cum se poate observa, existau dizarmonii, uneori abrupte, în rândul avangardiștilor, deși la exterior părea totul învăluit în armonice superioare. Așa se întâmplă, însă, în viața imediată...

Să cercetăm celelalte pagini ale publicației.

În paginile în oglindă, doi și trei, poezie, multă poezie.

În pagina a doua poezie europeană, în cea de-a treia, poeții

Viața imediată

noștri și creațiile lor.

Cea de-a doua pagină are în capul listei, sub frontispiciul „Durerea unui poet suedez”, pe Par Lagerquist, din care citățm câteva versuri din finalul poeziei „Cântec funebru”:

„Acum s-a sfârșit. Acum ai murit
Iubeam picioarele tale mari. Și mâinile tale le iubeam.
Acum ele au murit. Acum nu mai e nimic.
Eu trebuie să-mi continui drumul aici pe pământ,
să merg.
Tu ai murit
Acum nu mai e nimic.
Ai murit.
Acum nu mai e nimic în toată lumea.”

Un alt subtitlu: „Tristețea unui poet polonez”, Julian Tuwim, cu poezia „Melancolia celor șezând pe lângă zid”, din care spicuim:

„Ei sunt sfinți cu toate că dorm pe lângă ziduri
Cu toate că nu o știu; eu o știu.”

Pe această pagină există și un desen al lui S. Perahim: „Săraci cântând la casă bogată”.

Periplul poetic european continuă cu francezul Pierre Morhange. Din poezia „Duminică” am ales fragmentul:

„Iar acum când nu mai am de lucru
când uzina e rece și rugineşte
fiecare zi e o duminică
urăsc fiecare zi
și vreau să dorm
iubesc numai somnul.”

Ca și anterioarele poezii, cea a poetului rus Gastiev, „Rădăcina noastră este în fier”, traducerea paginii aparține lui Petre Malcoci. Este un spirit încins, total opus precedentei creații franceze:

„Cer cuvântul camarazi, cer cuvântul
ecoul de fier îmi acoperă vocea, uzina tremură de
nerăbdare
iar eu mă ridic mereu mai sus, sunt acum la înălțimea
furnalelor
dar nu ca să spun o poveste, sau ca să țin un discurs
ci pentru strigătul meu de fier
pentru strigătul meu de îndemn la luptă.”

Pe cea de-a treia pagină poezie algistă, în final cu redactorul șef, dar și un nume necunoscut, Mihai Moga. Deocamdată nu știu cine este personajul. Poate fi un pseudonim sau poate un autor care a părăsit rapid arta scrisului, dar în acest caz l-ar fi publicat Geo ?

Acest Moga are trei poezii: „Sunt oameni cu ochi tulburi”, „Fiecare bulă fiecare floare”, „Va răsări groaza”. Ultima dintre aceste creații poetice debutează și se încheie cu același îndemn:

„Cineva a vorbit popoarelor:
ascuțiți-vă dinții popoarelor,
cuțitele voastre pentru tăiat berbeci vor tăia de azi înainte
carne de oameni
[...]
ascuțiți-vă dinții și râdeți popoare
fiindcă numai râsul vă mai ține dinții;
fiii își vor întrece părinții
fiii vor fi mai tari și mai câini
ascuțiți-vă dinții, popoare !’

Un mesaj cât se poate de actual astăzi, când există atâtea învrăjbiri între națiii, apărute în cele mai diverse zone ale globului, amplificând tensiunea între oameni, religii, rase, concepții, moduri de viață.

Paul Păun este prezent cu „Poem de dimineață” și „Voi oameni picături de otravă”. Din care citățm finalul:

„O să vă prindă odată dimineața
Spălați de un somn adevărat, ușor ca aerul
(a cărui virtute de ușurare, de limpezire, n-ați prețuit-o)
Sau la sfârșitul acestei nopți
încurcată între rochiile lungi
între serpentinele vechi și mucuri de țigări și fire de păianjen
îngroziți de priveliștea cu câmpuri noi, cu fier și cu soare
apărută ca un stăpân
o să găsiți o râpă seacă, o mare
sau propria voastră picătură de otravă ?”

Gazda, Geo, se înscrie în josul paginii a treia cu „Poemul servitorului Teofil”:

„Ferestrele camerii mele de la mansardă sunt
totdeauna deschise
[...]
Teofil, aud atunci prin ferestrele deschise, Teofil
Vino repede cu peria să mă ștergi pe pantofi
[...]
Teofil să încui poarta devreme, să duci cățeaua la plimbare.
[...]
Teofil să pui apă la flori, Teofil să mături
mai bine
și vocea lui, a imbecilului, n-am auzit-o
niciodată.”

Un maestru al algelor, trecut pe afiș – dar nu am vorbit nimic despre afiș, din păcate –, este Gherasim Luca.

„Viața imediată” are afiș ! Bogza a fost grijuliu cu reclama, deși afișul a costat (tipografia și hârtia), a trebuit răspândit, lipit pe ziduri, garduri, ceea ce mai costa ceva, iar puse clandestin, era de furcă cu ele, trebuiau lipite noaptea, ba mai era nevoie de „cinstit” vreun vardist. Să nu uităm că „Integral”, „Punct”, nu au niciun afiș, „Contimporanul” are doar un afiș, „75HP” – zero afișe. Cel mai mult s-a preocupat Pană, la 51 de numere, circa 46 de afișe identificate până în prezent.

În revista „Sud” vom reproduce singurul exemplar cunoscut, provenit din arhiva Bogza, având dimensiunile de 51,5x42 cm, pe un fond cărămiziu, cu un sumar exact al publicației.

Gherasim Luca, în „Tragedii care vor trebui să se întâmple” afirmă cu tărie:

„Sunt liber
și pot observa cu deosebită atenție lucrurile care mă înconjoară
[...]
poeții de azi, poeții cu degete tremurătoare ca niște
plopi și scurte ca niște gloanțe
au fiecare acasă câte un gât alb de femeie care
trebuie asasinat
[...]
poeții de azi cu degete tremurătoare ca niște
plopi și scurte ca niște gloanțe
poeții cu pietre de toate mărimile prin toate buzunarele
trebuie să știe că singura greutate e spargerea primei
vitrine întâlnite pe marile bulevarde
fiindcă toate celelalte se sparg de la sine
după cum e de ajuns să stingi o singură stea ca
pe urmă celelalte stele să se stingă de la sine.”

Autorul „Lupului văzut printr-o lupă” mai are și o a doua producție poetică – „Aceasta nu e decât o încercare”, din care extragem:

„Femeia mea – cea mai frumoasă femeie de pe suprafața
pământului
femeia-pian, femeia oglindă, femeia-tuică, femeia-primăvară,
femeia pentru care am scris toate poemele mele – fără nici
un pic de rușine.
[...]
De ce nu vrei să înțelegi că râsul tău de cocoană îmi produce
o scârbă de nedescris
Mi-ai face mai mare plăcere dacă l-ai înlocui cu un revolver
încărcat
ți-ar sta mai bine cu dinții crăpați
și ar fi o mare răzbunare să aud acest sgomot.
Poemul sgomot
soția bogatului negustor de ciorapi s-a împiedicat de o piatră
și mototolită zace pe trotuar, cu picioarele ridicate spre cer
ca într-o rugăciune sălbatică
și zâmbetul neînțeles al hamalului cu încărcătura grea pe umeri.”

Pe cea de-a patra pagină, sub o impozantă manșetă „DECEMBRIE”, Geo Bogza își ia „partea leului”, în calitate de cronicar, o variantă a „bestiarului” din revista prietenului Sașa, „UNU”.

O pagină întreagă, culeasă cu litere mărunte, densă în informații, din care încercăm să spicuim câteva idei. Ar fi bine dacă se vor dovedi cele mai interesante, desprinse din aceste evenimente, cărți, oameni.

În „câteva rânduri împotriva deșteptăciunii”, cronicarul Bogza notează: „Deșteptăciunea este o boală previzibilă și mai antiumană decât prostia”. Confesându-se în continuare: „Dacă ocolesc prostia și nu o pot înțelege, îmi dau în schimb seama de toate păcatele deșteptăciunii”. Extinzând aria considerațiunilor, spune că „am fost deștept împreună cu toți prietenii și camarazii mei de literatură”. Apoi se desolidarizează de idee, invocând: „Acum eu nu mai vreau să fiu deștept. Știu ce este deșteptăciunea, cunosc o serie de oameni deștepți și mă ridic împotriva lor, împotriva ei”.

Penalizând literatura noastră, subliniază: „Toată literatura noastră de acum e scrisă aproape numai de deștepți. Nicăieri o frază din care să nu izbească deșteptăciunea autorului”.

Urmează un apel la omul obișnuit: „Deșteptăciunea e o infirmitate care împiedică viața să intre în oameni. Feriți-vă și fiți deștepți ! Acei care vor vrea să renunțe de bună voie la deșteptăciune, aceia vor fi mai aproape de viață și de ei înșiși.”

Mai aflăm din cuprinsul bogatei pagini faptul că André Gide prezidează mitinguri antifasciste în ochii a mii de oameni (nu exista stare de urgență sau de alertă; gripa spaniolă se dusese pe pustii).

„Patmos și alte poeme” va costa 60 de lei la Editura Vremea, în timp ce la „Adevărul”, cu 80 de lei putea fi cumpărat F. Gladkov, „Pământ nou”, romanul vieții de la țară, în timp ce „Cimentul” fusese romanul vieții industriale care se reface.

„Pământ nou” reprezintă romanul „renunțării la sufletul individualist, al încrederii, al liniștii, al unei mari și cosmice certitudini de viață găsită în colectivism”.

În „Scrisoarea foarte sinceră a domnului Mircea Grigorescu”, arată frământarea pricinuită de demisia reputatului ziarist Mircea Grigorescu de la „Criterion”, anunțată în „Adevărul” printr-o scrisoare semnată de el. Bogza se întreabă: „până unde se întinde putregaiul în această danemarcă a Criterionului ?”.

Polemic este și pamfletul „Evadarea de sub semnul nefast al lui pseudo”, care începe astfel: „Scriitori străini care vizitează România și care când se întorc în țară la ei, o ponegresc, e veche”. Pornind de la antiteza literatura sufletului bolnav, literatura mizeriei și de la trioul gazetăresc Leon Pierre Quint (care nu este chiar un terchea-berchea), Ghiță Ionescu, Petru Manoliu, lansând judecăți de valoare asupra celor scrise de ei, Bogza, după o pertinentă analiză a enunțurilor acestor slujbași ai cuvântului scris, conchide tranșant: „avem nevoie de o poezie care să se potrivească realităților noastre imediate și mai ales marii și indubitabilei realități: mizeria. Acei care vor porni de la această realitate în care nu se amestecă niciun fel de Pseudo (acest al treisprezecelea semn al zodiacului) vor fi primii pe un drum autentic și bun”.

După ce am disecat cu mare atenție numărul acestei epave de navă eșuată a matelotului de la Buștenari, mă întreb pe bună dreptate, ce nebănuite materiale ne-ar fi furnizat barca „Vieții imediate” ieșită în larg dacă ar fi avut „vânt bun la pupă”.

Șerban Codrin

Marian Dopcea sau utopia poeziei mântuitoare

Poeți ai sudului (XIII)

Poetul Marian Dopcea a debutat energic la începutul anilor ’70 ai secolului din urmă, a fost selectat în antologii, ca totul, aparent, să se stingă. Ardelean, cu studii teologice, neterminate, la Sibiu, și filologice la București, s-a străduit între 1976-2015 profesor de limba română la liceul din orașul Isaccea, un fel de sat mai mare, județul Tulcea, chiar la „poarta” intrării în delta Dunării. Nu mai are ambiții de bard național, se consacră lecturii și prieteniei cu mulți pictori, care părăsesc metropolele și se mută cu casa și șevaletul cât mai aproape de fluviul maiestuos, atrași, mistic, de mitul luminii din primăvară până în toamnă.

Aparent profesor la catedră, ignorând boema citadină, Marian Dopcea își continuă aventura de poet departe de ochii confraților și ai criticii literare. Creația sa, deloc abundentă, ignorând-o, aici, pe cea memorialistică, eseistică și de cronicar literar de întâmpinare, ar încăpea într-un singur volum, precum *Căile Domnului, poeme alese 1970-2018*, editura Karagraf, 2018. Se sugerează că aceste „poeme de-o viață de om” fac parte dintr-un corpus poetic mult mai bogat, însă, deocamdată, se preferă o selecție de texte din cele peste 10 volume tipărite, cărțului cu circulație restrânsă, printre cunoscători.

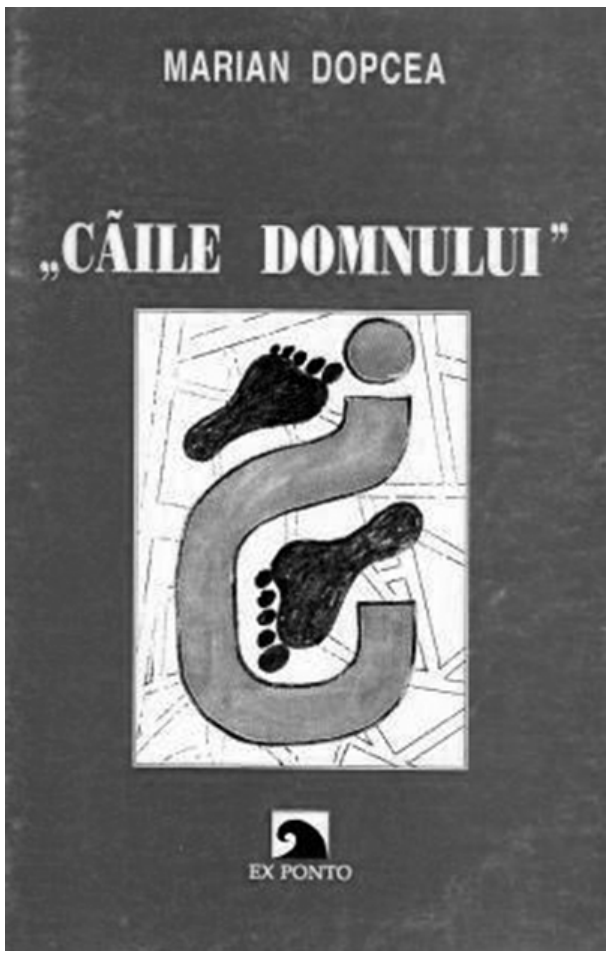
Criticii Ion Negoițescu, Laurențiu Ulici, fostul său profesor de liceu Cornel Moraru, Nicolae Manolescu, Ion Roșioru, George Vulturescu, Simona-Grația Dima, Ion Tudor Iovian, Al. Cistelecan, Ștefan Borbely i-au certificat existența extrem de promițătoare, însă Marian Dopcea a ignorat atracția muzei, scriind în afara oricăror tentații de a ocupa un loc în patrimoniu. În realitatea relativă a poeziei, faptele literare îndrăznite de poet stau cam pieziș față de drumul în aparență neumblat și neglijat. Aparent poet al culturii, livresc, aparent poet al naturii libere, ca în pictura luminoasă a prietenilor săi cu penel, aparent poet parabolic, aparent poet religios, aparent poet satiric, pamfletar cu otrăvuri de viespe/ scorpion, Marian Dopcea e de toate la un loc și de fiecare în parte, încât lirismul său se lasă vizitat, niciodată dominat, de cam toate temele mari ale poeziei, niciodată într-un număr abundent de texte, niciodată în texte de amploare.

Când poeme ritmate/rimate, când poeme în vers liber și alb, când sonete, când rondeluri, când catrene, când poeme în două, trei, patru strofe, Dopcea nu are un tipar, ci se lasă influențat de momente, de împrejurări, nicidecum de inspirație, pentru că totul pare condus de un fel de rațiune, de liberă judecată, de luciditate, de un romantism bine temperat. Poemele dau impresia unui rumeguș strălucitor, scurte și percutante, fără sinteze, preferând crochiul, desenul simplu în loc de fresca monumentală și atotcuprinzătoare. Astfel Socrate, Kavafis, Lenin, Ginghis-han, Oedip, Holderlin, Wolf von Aichelburg, Sofocle se transformă în eroi lirici, unde eventuala măreție tragică sau micime ironică capătă dimensiuni de miniatură focalizată sub lupă.

Iată pe unul dintre ei: *„Bătrânul Sofocle, se zice, ca să-și astâmpere/ fiii netrebnici, reluă într-o ultimă tragedie/ povestea nefericitului Oedip – și cetatea de partea cui e adevărul/ pe dată înțelese;// numai un orb, sugera poetul, poate citi în/ adâncurile firii umane până la capăt,/ numai cine trăit-a implicat în oroare până la capăt/ poate primi, în sfârșit, împăcarea cu sine, cu zeii.”* (*Sofocle*)

Vladimir Ilici, instigatorul la ură universală, a riscat să intre în istorie nu prin porțile măreției inventate din vorbe, vorbe, vorbe de celălalt Vladimir, Maiakovski, ci prin putoarea de iad inventat de holocaustul și gulagul leninist. Un alt Vladimir, Udrescu de data asta, a avut o grijă aparte pentru revoluționarul irațional, transformat în pastrama dintr-un mausoleu, veștejindu-i demența într-o carte dinadins monumentală, *„Boieri Dumneavoastră – hegemonice”*. Marian Dopcea este, în schimb, hain de ironic, beștelindu-l șmecherește pe asasinul bolnav, dar nemilos, nihilist, duhnind a răutate și totalitarism: *„Doarme Vladimir Ilici, vegheat/ De băieți cu ochi albaștri, căprui –/ Băieți ce-au învățat de la ’mnealui/ Cum că „inteligența”-i un căcat/ Și omul, de gândești, nimica nu-i.// Doarme Vladimir Ilici, senin – /Și paznicii dintâi îs azi moșnegi –/ Și o duhoare, dinspre Kremlin,/ Se-ntinde, rea, asupra lumii-ntregi,/ Adeverind că sufletu-i hain,/ Stins nu-i de tot – și nu s-o stinge-n veci.// Doarme Vladimir Ilici, în cristal,/ De vreo șase decenii – și mai bine !/ Ci duhul lui asupră-ne se-aține,/ Pârțâit, fleșcăit, hibernal.../ Și-un dampf de sulf de pretutindeni vine.”* (*Somnul lui*) Nu probabil, ci sigur Vladimir Maiakovski s-a otrăvit în emanațiile propriilor sale poeme, teribile, însă cu atât mai triste, ale unui lacheu sinucigaș în căutare de jupân cu ifose de revoluționar.

Trecem peste Marian Dopcea poet al dragostei în toate tuburile orgii, de la candoare la o suculentă parodie pornografică, ca să-l găsim trubadurul dintotdeauna al naturii, al gâzelor argheziene, al pământului. În plin postmodernism, sau poate tocmai de aceea, poetul nu se sfiește de albine, de fluturi, de fericitele grădini, de buhaii

de baltă și scoruși: *„Vezi fluture cercând eterul moale,/ în primăvară pajiști înflorite,/ mânjii strivind lăstarii sub copite,/ cu Firea, Mumele, înscrisă-n poale;// de aur pești în ape despletite,/ albine ostenind între petale –/ ascultă ale gâzelor țimbale,/ sfioasele nuntiri învălurite.// Vezi și te bucură de-acestea toate/ semen al meu, prieten scump și frate – / nuntind și tu. Îmbată-ți cu azur/ simțirea naltă, ochiul minunat:/ Întreaga Fire-i pentru nuntă – pat/ altar și preot. Act e totul, pur.”* (*Vezi fluture*). Prefăcându-se livresc, poetul lansează aluzii la sunete fundamentale din Eminescu, Arghezi, ficționând o altă muzică, la fel de inefabilă. Mitul lui Ulise, veșnicul condamnat să călătorească, iată, capătă sonuri bacoviene, cine și-ar fi imaginat ! *„Stele smintite se hlizesc. Nu-mi pasă !/ Nerod, pământul se învârte-ntruna. Holbează ochii, ca o țață, luna –/ Ci eu, iubiții mei, mă-ntorc spre casă,// Căzând, din când în când, împiedicat/ De-un zeu hoinar ce umblă pururi beat.”* (*Ulise*)

Ca un discipol neînscris, totuși, la școala lui Wallace Stevens, Marian Dopcea pare să ne sugereze că poezia îl ajută să-și trăiască viața, îi propune mici născociri, care, înșirate pe-o ață imaginară, alcătuiesc însăși viața sufletească foarte intensă, de multe ori tulbure, întotdeauna autoironică: *„Tovarăș mi-e de când mă știu, eșecul;/ Din ce-am visat doar praful s-a ales./ Însă nimic n-am învățat, zevzecul,/ Din zi în zi mai abitir visez.”* (Posibilul) Detașat, neparticipativ, de fapt poetul își accentuează participarea, implicarea: *„Îmi privesc semenii, tot mai des,/ ca pe niște lucruri oarecare –/ Fără niciun pic de-nfiorare,/ Fără niciun pic de interes./ / Însuși chipul meu, când se alege/ În oglindă, șters îi și inert:/ Lucru albicios. Și nu-l mai cert,/ Vai ! Pentru nici o fărădelege.”* (*Lucruri*)

Nu știu cât de credincios/necredincios este poetul nostru, însă un fapt este perceptibil: crede în poezie, un ritual care ține loc de un Dumnezeu absent, Dumnezeul miilor de ani, când a stăpânit discreționar spiritualitatea umană, ideile, imaginația, artele, calendarele, monumentele. Scepticismul grecesc a fost strangulat, amuțit de creștinism, a devenit păcat, blasfemie, acuzare de erezie, însă timpurile se schimbă ireversibil, gloria fastuoasă a lumii își pierde supremația, devine o tot mai mică birocrație cu putință de ocolit, de ignorat. Temerile există în continuare, spaimele, durerile, frica de marele necunoscut nu sunt anulate de nimeni din psihicul uman, din conștiință, însă ceva mai persistă, ceva mai supraviețuiește, ceva se încăpățânează să mai tragă targa pe uscat: poezia ca un balsam real versus consolările fără consistență, cerești. Această utopie a poeziei mântuitoare, acest înlocuitor mesianic pare dominant, obsedant, apare și dispare, unduiește cu insistență în/ printre toate viziunile poetului. Când, totuși, Dumnezeu își clamează trufaș existența, când se vrea cu obstinență prezent, preasfântul joacă roluri marginale, secundare, distribuite cu indulgență de poet. *„Căile Domnului, încurcate,/ Te duc pe unde nici nu ai visat./ În castelul aproapelui pat/ Prind să-nflorească păcatele.// Tot mai vânjos, Nefârtatele:/ Vecinu-i cu capul crăpat./ Invocăm, fiindcă noi am scăpat,/ Căile Domnului, încurcatele –/ / Și Domnul, deasupra, surâde-ncântat.”* (*Fatum*) Atât. Nu i se mai acordă mari mântuiri și fapte, decât minore, ca în „Rondelul somnului lui Dumnezeu”: *„Se opintește îngerul zevzec/ În coaptă miere ațâțată,/ Râde strâmb și sudorile-l trec/ Și lumea-i o imensă poiată.// Alăturea unul cu bot de berbec/ Behăie vesel, cu deștiul arată:/ Se opintește înger zevzec/ În coaptă miere ațâțată.// Ce ușor cele sfinte se trec/ Din lumină-n lumină spurcată !/ Izvorul mântuirii e sec;/ Domnu-a adormit printre stele și, iată –/ Se opintește înger zevzec. “* Sau, cu aluzii la o lume sărită din țâțâni, fără dumnezeire: *„În înstelata-i, rece veșnicie,/ Ascuns mereu, s-a decrepit și Domnul./ Tot mai adesea îl cuprinde somnul/ Și-atunci, inert, de lume nu mai știe;// Și ies atunci, de bunăseamă-n lume/ Cei nechemați, ispite semănând/ În minți și trupuri – de nu-și află rând/ Ludea la zaiafet, la râs și glume:// Jocuri, oprite altfel, desfășoară/ Cu frenezie-n fericite văi./ Țipă copii, ling casele văpăi –/ Și siluiesc bărbații – și omoară.”* (*Din când în când*) Fără Dumnezeu, mai crede poetul, golul e mai gol, răul e mai rău, netrebnicia e mai netrebnicie, dar calea de întoarcere nu există: *„Să-ncerc un vers aș vrea: Ci nu se-ndură/ De mine Cel de Sus – și iar rămân/ Doar peste golu-ntunecat stăpân/ Și peste trupul răvășit de ură.// Hulpav am fost, netrebnic și hapsân,/ Scăldându-mă-n păcat, spurcat la gură,/ Nemulțumit mereu de-înghițitură,/ Poftind mereu mai mult, ca un capcân./ Un vers măcar: justificare vie/ Fărâmei mele de umanitate,/ Mesaj al judecății ce-o să vie// Și-o să se-ncheie cu iertare, poate –/ Un vers, măcar, cu iz de păpădie,/ Balsam pe inima ce încă bate.”* (*Un vers*)

Uneori, scriitura lui Marian Dopcea se complace în forme fixe, dar este numai o aparență. Formele fixe nu sunt nici discreditate, parodiate, nici luate într-o foarte mare seriozitate, ci par răsărite din nimic, fără efort, fără scop. Există pentru că există. În poezia sa se întrevede o foarte ambițioasă sinteză de forme și de conținuturi, pentru că a fost deja scrisă, iar Marian Dopcea face parte din speța acelor poeților care o rescriu, o extrag din palimpsest, o redescifrează, însă nu o repetă, nu o plagiază, precum postmoderniștii, ci o realcătuiesc din vagi amintiri, din vagi fragmente de idei, din vagi enunțuri devenite anonime. Astfel, aparent secătuit, izvorul poeziei reînvie, Dumnezeu este reschițat cu toată apăsata sa absență. De remarcat, în schimb, prezența insistentă a spiritului auctorial prin întrebările directe, prin caracterul de monolog dramatic pe care îl îmbracă adesea poemele. Dacă autorul ar fi renunțat la titluri, ar fi dat impresia de continuitate dintr-un text în altul, întregul cuprins al cărții devenind un poem amplu.

Deloc villonesc sau arghezian, ci sceptic, fără iluzii, sigiliu al atitudinii sale față de o lume neprimitoare, Marian Dopcea își permite, spre final, un *Testament*, unde, printr-un monolog, pare să-și sintetizeze mesajul de nemântuit al poemelor dintr-o viață de om: *„Îmi pare rău că v-am ascuns, poeme,/ atâția ani...îmi pare rău să plec/ lăsându-vă grozav de neajutorate/ în lumea-n care alfabetul contează/ tot mai puțin...îngrijorat mă gândesc/ la viitorul vostru incert...astăzi penița/ îmi zgârâie inima secătuită – și scrie,/ fără voia mea, parcă, testamentul acesta:/ „Îmi pare rău, poeme, că v-am ascuns !”*

Testamentul ar fi trebuit continuat, însă lui Marian Dopcea îi place stilul eliptic, fragmentar, așadar trebuie să admitem că, în ceea ce-l privește, nu cuvintele contează, ci, mai ales, absența lor.

Poet foarte important, o conștiință introvertită, ne transmite un mesaj grav: grafomania este păguboasă, marile spirite transmit numai mesaje esențiale sau tac. Tac profund, cu mii și mii de sensuri aluzive...

Civilizația umană în căutarea unei noi direcții
Criza lumii moderne

Gl.Bg.(r) Gheorghe DRAGOMIR
Președinte *Centrul de Etică și Strategii (CES)*

Motto: *A spune că lumea modernă se află în criză, înseamnă cel mai adesea a afirma că ea a ajuns într-un punct critic sau, cu alte cuvinte, că e iminentă o transformare, mai mult sau mai puțin profundă, că e de așteptat să se producă, în mod cert și nu peste mult timp, o schimbare de orientare, de voie sau cu forța, mai mult sau mai puțin brusc, cu sau fără catastrofe.* (Rene Guenon, *La crise du monde moderne*, Ed. Galimard, 1946)

Într-adevăr, Rene Guenon ne vorbește despre o anume stare de neliniște generală în care trăim azi, de acel presentiment a ceva pe cale să se săvârșească, care acționează necontrolat asupra imaginației producând reprezentări dezordonate pe interpretarea exagerată și manipulatoare a „semnelor" care anunță APOCALIPSA.

Pentru a obține o imagine cât de cât reală în ceea ce privește semnificația epocii actuale, ne vom aminti de scrierile lui Rene Guenon care fac referire la doctrina hindusă, cea care împarte durata unui ciclu uman în patru faze ale „unei întunecări crescânde a spiritualității umane" cunoscută în tradiția antichității occidentale sub numele: vârsta de aur, de argint, de bronz și de fier. Potrivit tradiției hinduse, ne aflăm în cea de-a patra fază a Manvantara (ciclul uman), Kali -Yuga (vârsta sumbră), care începe cu șase mii de ani în urmă, când adevărurile, care erau odinioară accesibile tuturor oamenilor, au devenit tot mai ascunse și mai greu de atins, fiind cunoscute și păzite de către elitele unor organizații inițiatice, pentru a menține controlul asupra mișcărilor lumii.

Dezordinea parțială care tinde să se globalizeze în cel de-al doilea deceniu al Mileniului III, nu este întâmplătoare, ci este consecința unor legi naturale și conține elemente necesare ordinii totale, deși este totuși o deviere, o anomalie care trebuie judecata după cuvântul Evangheliei: *Sminteala trebuie să fie, însă vai de cel prin care vine sminteală.*

Într-adevăr, lumea de azi parcă este cuprinsă de „frenezia smintelii", haosul și decadența se propagă cu repeziciune ca un virus ce produce o pandemie globală, lumea așteptând o „oportunitate" pentru a se revolta pașnic sau violent, împotriva actualei forme de guvernanță la nivel planetar impusă de conducători corupți de putere, incompetenți și plini de aroganță, simple marionete în mâinile corporațiilor transnaționale și organizațiilor oculte. Pe acest fond, s-au accentuat și tind să se accentueze confruntările dintre Orient și Occident care s-au transformat în războaie și conflicte militare limitate, care au generat consecințe tragice pentru milioane de persoane nevoite să-și părăsească căminele și să-și caute un adăpost în occidentul modern și decăzut, care s-a transformat în ultimul deceniu într-un bazar multietnic și religios, fragmentat social, cultural și religios.

O soluție la situația complicată prin care trece occidentul captiv în propria capcană, ar fi reîntoarcerea la propria tradiție spirituală care ar crea condiții ca opoziția dintre orient și occident să dispară treptat, dar pentru aceasta este nevoie de un amplu proces de educație pentru a înțelege mai profund spiritualitatea orientală, de o înfrângere a ignoranței și a prejudecăților de o parte și de alta, ceea ce ar anihila manifestările de intoleranță, xenofobie și extremism de orice fel.

Este timpul ca occidentul să redevină leagănul tuturor civilizațiilor, să reaprindă luminile spiritualității sale, să renunțe la tendințele sale hegemonice de a cotropi sub diverse forme alte popoare și de a atrage alte națiuni în vârtejul aventuros al activităților sale geopolitice dezordonate, de a răspândi germenele acaparării și devorării, ce caracterizează lumea modernă. „*Omenirea e de mult învățată că marile puteri să umble pe alții, să le facă ordine, cu sau fără chemare. E cazul cel mai tipic de acaparare și devorare, de puterile care prin vivacitatea acestui instinct au devenit mari. Ele și-au întemeiat deopotrivă, teorii care să le confere acest drept considerându-l chiar o obligație morală și combătând în numele lui, niciodată fără un folos material.*" (Paul Everac, *Mic breviar despre politică*, Ed. Bren, 2005).

Trezirea popoarelor din coma indusă de promisiunile amăgitoare: dreptate, libertate, egalitate, fraternitate, democrație devine deja în zilele noastre o realitate tangibilă, odată cu păsirea în era civilizației post-umane guvernată de Inteligența Artificială.

De la Revoluția Franceză, când păturilor sărace, marginalizaților sociali, armatei de cerșetori și prostituate și pușcăriașilor, elitele franceze le-au promis că înlăturarea monarhiei corupte și parazitare, ghilotinarea reginei Maria Antoaneta „austriaca" și a regelui Ludovic al XVI-lea, va aduce un regim politic nou – REPUBLICA – în care drepturile, libertățile, demnitatea umană vor fi statuate în noua Constituție, iar inegalitățile de tot felul vor dispare, s-a săvârșit marele păcat de a minți poporul, nu ca la noi în decembrie 1989 cu televizorul, ci în acordurile Marseillezei.

Este bine să amintim aici, că regele Ludovic al XVI-lea era înclinat să accepte un regim monarhic constituțional, dar elitele revoluționare, aparținând masoneriei, au preferat instaurarea unui „regim democratic" dezlănțuind teroarea și suspiciunea cu instrumente de control a maselor și de menținere la butoanele puterii, o minoritate radicalizată și coruptă, pentru a dobândi cât mai multă putere.

Timp de aproape două sute cincizeci de ani, toate revoluțiile democratice ce au urmat, s-au folosit de aceste promisiuni amăgitoare și utopice pentru a-și dobândi legitimitatea, iar elitele occidentale să creeze instituții democratice care să le dea măcar iluzia că cei mulți au puterea, că democrația reprezentativă le asigura controlul asupra instituțiilor statului și a modului de organizare spirituală a societății.

Cu toate că Europa și America au regimuri democratice consolidate care sunt considerate modele de succes în guvernanța popoarelor, totuși, evoluțiile politice, economice și sociale la început de Mileniu III au scos în evidență o erodare semnificativă a instituțiilor democratice și ale statului de drept, o neîncredere accentuată a cetățenilor în clasa politica și în conducători, o fragmentare profundă a societății, o elită birocratică și arogantă transformată într-o confrerie parazitara și aservita intereselor marilor corporații.

De asemenea, democrațiile occidentale se confruntă cu o adâncire semnificativă a inegalităților sociale, cu reactivarea unor sentimente de ură rasială, cu tendințe secesioniste, extremiste antimigrație și xenofobe, care au scos în stradă mulțimi revoltate la nivel planetar pentru schimbarea actualei stări de lucruri, sperând că o lume mai bună ar putea fi construită.

Asistăm la o nouă generație de activiști numită „fulgii de nea", fără ideologie și angajament social, care protestează pro sau contra a orice, în forme pașnice sau violente, anunțând zorii haosului și anarhiei și dispariția treptată a partidelor politice tradiționale și înlocuirea lor cu mișcări și forumuri civice care își vor propulsa proprii candidați la alegerile locale, parlamentare și prezidențiale.

America secolului XXI, declinul unui imperiu, zorii imperiului euro-asiatic (Rusia, China, India)

Măsurile luate de guverne pentru combaterea pandemiei, de izolare și distanțare socială, de închidere a lăcașelor de cult și cimitirelor, sunt interpretate ca lovituri directe aplicate de organizațiile oculte prin reprezentanții infiltrați la nivelul guvernelor și organizațiilor internaționale, pentru a semăna neîncredere în corpul ecleziastic al principalelor religii ale lumii și direcționarea lor spre o nouă religie universală creată și controlată de către ocultă internațională, inclusiv prin folosirea Inteligenței Artificiale.

America, considerată „paradisul oportunităților și libertăților", începe să semene cu „imperiul sălbăticiei" imaginat de Kaplan, unde ura, discriminarea rasială și de gen, xenofobia, secesiunea, adâncirea inegalităților sociale, anunță declinul, haosul, prăpădul și distrugerea, putând genera premisele izbucnirii unui război civil devastator.

Ferry de Kerkhove (profesor universitar la Ottawa și cu 38 ani experiența în diplomația canadiană) publică recent un material în care sublinia că: „*Cu cât ne apropiem de 8 noiembrie, data alegerilor prezidențiale americane, tot mai mult suntem în drept să ne îngrijorăm de riscul unui război civil în SUA. Nu este vorba de dramaturgie. Este mai degrabă refuzul aleșilor Partidului Republican de a restrânge puterile președintelui Trump, îndeosebi în domeniul afacerilor externe și apărării... e de așteptat ca Donald Trump să fie din ce în ce mai dezlănțuit. Asta nu cere mare lucru, decât o scânteie și nu zic că asta va sosi neapărat. Riscul rezidă și în existența celor 300 milioane de arme în circulație în SUA (106 milioane de arme de foc automate și de asalt), țara este divizată. Nordul și Sudul ca în timpul războiului de secesiune (1861-1865). În SUA moartea lui George Floyd a accelerat tensiunile care erau deja vii între republicani și democrați și între comunitatea neagră și restul populației.*"

Într-un interviu recent acordat ziarului german *Der Spiegel*, economistul Nouriel Roubini preciza: „*10% dintre cei mai bogați americani dețin 80% din valoarea pieței bursiere, iar 75% nu dețin nici măcar o acțiune. Un studiu FED a evidențiat că 40 % dintre americani nu au 400 dolari bani gheață pentru a fi pregătiți pentru urgențe, iar urgența o trăim acum. Este și o motivație socială pentru actualele proteste din SUA, trei sferturi din manifestanți sunt albi din categoria celor menționați mai sus. Va fi o vară fierbinte pentru SUA cu 42 milioane șomeri și cu economia în recesiune, chiar dacă în luna iunie s-au creat 4,5 milioane noi locuri de muncă.*"

„Invicibila armată americană", brațul înarmat al complexului militaro-industrial care înghite anual, din toate timpurile, mii de miliarde de dolari și-a dovedit din plin incompetența și abuzurile în războaiele duse cu state inferioare din punct de vedere economic și militar, cu Coreea (1950), apoi Vietnam, până în perioada recentă în raport cu eșecurile răsunătoare înregistrate în invaziile din Irak și Afganistan.

Pentru a mușamaliza abuzurile și crimele de război ale militarilor, administrațiile americane, indiferent de coloratura politică s-au opus oricăror încercări de aducere în fața Curții Penale Internaționale a cazurilor semnalate, asigurând militarilor un statut privilegiat în raport cu cei aparținând altor state membre NATO, sau cu forțele ONU de menținere a păcii. Recent, președintele Trump a dispus sancțiuni împotriva CPI pentru „îndrăzneala" de a cere anchetarea și punerea sub acuzare a unor militari americani pentru crime de război comise în Irak și Afganistan. De altfel, este aceeași atitudine aroganta și sfidătoare la adresa organismelor internaționale care nu sunt pe placul intereselor americane, așa cum s-a întâmplat și cu OMS, căreia administrația Trump i-a retras finanțarea în contextul pandemiei de coronavirus.

Dacă administrația Trump, aflată sub influența ultraconservatorilor, va continua să-și afirme „măreția" situându-se deasupra legilor care guvernează relațiile internaționale prin nerespectarea tratatelor și acordurilor semnate și a instituțiilor cu vocație universală: ONU, OMS, OMC și va stârni în continuare nemulțumiri și neîncredere din partea puținilor aliați, o reevaluare a relațiilor și termenilor aranjamentelor economico-comerciale și de securitate va fi necesară. „Performanța" administrației Trump este că a „reușit" în plan extern să fie tot mai izolată și neluată în seamă, iar pe plan intern, să divizeze și să antagonizeze societatea americană.

O situație care putea arunca în aer societatea americană și să creeze premisele declanșării unui război civil a fost recenta intenție a președintelui de a desfășura forțe armate echipate de război pentru a restabili ordinea în marile orașe, inclusiv în capitală, prevalându-se de o lege din 1807 care nu a fost invocată de niciun președinte în ultimul secol. Situația a fost evitată prin decizia fermă a șefului Pentagonului și unor ofițeri superiori ai armatei, care au refuzat să dea curs cerinței președintelui, argumentând că rolul armatei este dea apăra țara de inamici externi și nu de propriul popor. Sunt convins că aceste atitudini vor fi sancționate de președinte așa cum a procedat și cu alți demnitari sau generali care nu i-au împărtășit opiniile.

Fervoarea demolării și distrugerii colective practicate cu frenezie sub sloganul „**Nu pot să respir**" de către protestatarii americani și din Europa occidentală care s-au revoltat împotriva abuzurilor și violențelor poliției, s-a transformat rapid într-o mișcare internațională de condamnare a sclaviei, discriminării rasiale, marginalizării sociale, sărăciei și inegalităților, care își propune demolarea memoriei colective, a istoriei, culturii, artei și a tot ce este legat de trecutul istoric întunecat care amintește de sclavia negrilor. S-a ajuns astfel la un gen de „revoluție culturală" care amintește de perioada inchiziției, a Revoluției franceze, a celei bolșevice, revoluția maoistă și de cele petrecute în Europa de est în decembrie 1989, când s-au distrus statui, s-au pus la stâlpul infamiei în piețele publice și s-au ars opere de artă sau alte produse culturale, s-a înfierat cu „mânie proletară" trecutul, s-a aruncat la coșul de gunoi al istoriei trecutul „compromițător" și obsedant.

Academicianul Ioan Aurel Pop, președintele Academiei Române, într-un articol intitulat sugestiv: „Fervoarea demolării" sublinia cu amărăciune că: „*Astăzi, explicația distrugerii memoriei colective este discriminarea bazată pe culoarea pielii și care, în aproape toate țările, în timpuri mai mult sau mai puțin îndepărtate, a făcut numeroase victime. O asemenea tară, America – oficial SUA – care începând cu perioada colonială și până în a doua jumătate a secolului XIX-lea a statuat oficial, prin legi și reglementări cu putere de lege, sclavia negrilor. Mult mai grav este faptul că, de la interzicerea sclaviei în SUA (1865), au trebuit să treacă o sută de ani până la îndepărtarea ultimelor legi discriminatorii în partea statelor aparținând Confederației (1963). În practica vieții cotidiene însă, nici până astăzi discriminările de tot felul, inclusiv cele bazate pe culoarea pielii, nu au dispărut complet, nici în SUA și nici în alte regiuni. Evident, gradul lor de extindere și forța lor de manifestare diferă foarte mult de la continent la continent, de la țară la țară, de la comunitate la comunitate.*"

Mai recent, valul violențelor a fost direcționat împotriva unor statui aparținând unor personalități politice, culturale sau religioase „suspectate" de rasism, care se cer a fi demolate, în timp ce statuile lui Marx și Lenin (amplasate în unele state americane) zâmbesc ironic în barbă, văzând că stră-strănepoții lor din America și Europa occidentală se întorc în forță la ideologia neo-marxista și la „lupta de clasă".

Pentru a irita și încinge spiritele, președintele Trump a etichetat public dezordinea civilă care au cuprins întreaga Americă ca fiind provocate de huligani, infractori, bolnavi mintal, iar pentru restabilirea ordinei vor fi trimise trupe bine înarmate de la Pentagon, idee respinsă de responsabilii militari. Cu toate acestea, președintele nu s-a liniștit, ci a plecat de la Casa Albă pe jos, însoțit de zeci de membri ai serviciului de securitate, pentru a se deplasa la Biserica Episcopală Evanghelistă Sf. Ioan, cunoscută ca biserica președinților, de unde, cu Biblia într-o mână a declarat cu emfază: „*Țara noastră este mare. Este ceea ce gândesc. Este cea mai mare din lume. O s-o facem și mai mare și aceasta nu ne va lua mult timp... Vedeți ce se întâmplă ? Asta revine... Asta revine în forță. Țara noastră va fi mai mare ca niciodată.*"

Ce a vrut să ne transmită președintele ? Că ne putem aștepta la un război de anexare a Mexicului ori a unor regiuni din Canada pentru ca America să devină și mai mare ?

Scriind aceste rânduri mi-am amintit de un cântec din copilărie: „Podul de piatră s-a dărâmat, a venit apă și l-a luat; vom face altul pe râu în jos, altul mai mare și mai frumos !" Deci America pe care l-a luat-o valul protestelor, va fi reconstruită și i se va reda măreția sub un nou mandat Trump ! Față de alegația președintelui, episcopul Bisericii Sf. Ioan, Marian Edgar Budde, a ținut să-i dea o replică la CNN: „*Sunt revoltat. El nu a venit nici să se roage, nici să recunoască agonia națiunii noastre și în particular a persoanelor de culoare care reclamă sfârșitul a 400 ani de rasism sistemic.*"

Este momentul să amintim că, într-un secol XX de hegemonie planetară expansionismul american a sufocat și spoliat de bogății popoare, transformându-le în coloniile marilor corporații, prin recurgerea la războaie, lovituri de stat, revoluții „portocalii" sau „primăveri arabe", devenind jandarmul planetei care prin acaparare și devorare și-a extins influența și a impus modelul de viață american. Dacă secolul XX a fost american, semnele indică că în secolul XXI imperiul american va fi în declin, iar globalizarea influenței Asiei prin port-drapelul său, China, va ocupa golurile geostrategice lăsate de SUA și UE. În aceste condiții, SUA va fi nevoită să se retragă pe metereze pentru a supraviețui ca o altă superputere în cadrul multilateralismului și să reziste asalturilor geopolitice, geo-economice și geostrategice ale țărilor membre BRICS, al căror rol și influență va fi în creștere. Relațiile SUA cu fostul său partener euroatlantic, UE, vor cunoaște noi momente de tensiune și confruntare generate de măsurile reciproce de mărire a taxelor vamale, de interzicere reciprocă a călătoriilor din SUA spre Europa și invers, de viziuni diferite privind relația cu Rusia, de modul de management al resurselor financiare, umane și militare în cadrul NATO, în privința parteneriatelor economice și nu numai ale UE cu China, India, Turcia, Israel.

Scăderea influenței americane în lume și declinul evident în care se află este subliniat cu lux de amănunte și de fostul consilier pentru securitate națională John Bolton în recenta carte „The room where it happened", lansată la 23iunie, în ciuda presiunilor și piedicilor venite din partea Casei Albe. Autorul prezintă publicului un portret deloc măgulitor al președintelui Trump pe care îl caracterizează ca fiind: „*incompetent pe scena internațională, ironizat și luat peste picior de către înalții responsabili ai propriei administrații, obsedat să obțină cu orice prilej capital de imagine și mai puțin preocupat să promoveze interesele țării.*" Un moment important descris de autor se referă la întâlnirea președintelui Trump cu președintele Putin la Helsinki (2018), când John Bolton, pe atunci consilier pentru securitate națională a făcut tot posibilul pentru a fi prezent la această întrevedere știind vulnerabilitățile în materie de politică externă și securitate ale președintelui american, pentru a preveni eventuale gafe ori interpretări greșite a unor teme supuse discuțiilor. „*Putin m-a uimit, relata autorul, prin competenta și calmul său și încrederea în el, indiferent de problemele economice și politice discutate privind Rusia. Cunoștea perfect prioritățile Moscovei în domeniul securității naționale.*"

Nu întâmplător, analizând comportamentul celor trei personalități aflate în prim-planul politicii internaționale, putem cu ușurință să înțelegem în ce măsură, pregătirea, experiența și calitățile personale pot influența deciziile ce se iau în cadrul negocierilor pe marile subiecte ale lumii contemporane.

Pe un plan, avem un președinte american narcisist și capricios, înclinat spre inițiative și „gesturi" spectaculoase în politica externă, care merge la cacealma, supralicitând, fiind interesat de propria imagine și mai puțin de rezultatul negocierilor și doi președinți, Putin și Xi, aparținând unei culturi și civilizații euro-asiatice, cu tradiții în în arta negocierii și diplomației, care abordează cu calm, pragmatism și fermitate cele mai sensibile teme, promovând însă cu obstinație interesele propriilor popoare sau grupuri de state partenere, bucurându-se de respectul și aprecierea omologilor, chiar și atunci când pozițiile sunt divergențe.

Un exemplu recent care demonstrează lipsa de viziune și coerentă a politicii externe și de securitate americane, îl constituie anunțul președintelui Trump de a relua negocierile cu Rusia în problema New Start și de a include în negocieri la noul tratat și China, deși în februarie 2019 s-a făcut mare vâlvă și un adevărat show mediatic prin începerea procedurilor de retragere unilaterală a SUA din FNI, după ce RUSIA a fost acuzată, fără probe, că fabrica rachetele 9 M 729 a căror portanță atinge 2500 km, astfel încălcând prevederile tratatului. Retragerea oficială din FNI a fost efectivă la 2 august 2019. Revenirea administrației americane la masa negocierilor pentru un nou tratat este o altă manevră de campanie electorală pentru a arăta lumii că actualul președinte american este „flexibil" în deciziile geostrategice, deși în realitate mult trâmbițatele negocieri bilaterale conduse din partea americană de Marshall Billinglea și din partea rusă de către vice-ministrul de externe, Serghei Raybkov și care se vor desfășura la Viena, vor fi sortite eșecului.

Este aceeași rețetă ca în cazul anunțului președintelui Trump de a negocia direct un acord cu Iranul, în ciuda presiunilor exercitate asupra statelor și companiilor europene și nu numai de a respecta sancțiunile economice americane la adresa Iranului, în caz contrar vor suferi consecințele. La 29 iunie a.c., agenția iraniană de știri (FARS) anunța că: „*Iranul a emis mandat de arestare împotriva președintelui Trump sub acuzația de ucidere și terorism prin asasinarea la Bagdad, la 30 ianuarie 2020, a numărului doi în ierarhia conducerii iraniene, Qassem Solimani.*"

(continuare în pag.17)

(urmare din pagina 16)

Pentru aducerea la îndeplinire a mandatului, Iranul a solicitat ajutor Interpolului.

O altă decizie de politică externă americană care a stârnit rumoare și nedumerire în cancelariile internaționale a fost anunțul președintelui de anulare a lucrărilor G-7 pe care urma să le găzduiască în luna iunie, pentru luna septembrie, ținând însă să precizeze că: „*oricum țările care formează grupul sunt depășite și nereprezentative, dorind să invite la viitoarea întâlnire: Rusia, Coreea de Sud, Australia și India, G-7 urmând să se transforme în G-10 sau G-11.*"

Dar ca să fie „tacâmul" de politică externă complet, Donald Trump s-a raliat poziției premierului israelian, Benyamin Netanyahu, care la 17 mai a.c. a declarat că va „*împiedica Haga să deschidă o anchetă pentru crimele de război prezumate a fi fost comise în Cisiordania, Gaza și Ierusalimul de est*", calificând această intenție a CPI drept „*o amenințare strategică pentru Israel*", iar secretarul de stat american, Mike Pompeo (fost șef al CIA), cu ocazia lucrărilor Conferinței de Securitate de la München, declara că: „SUA va încerca să împiedice deschiderea unei anchete împotriva Israel pentru crime de război, pentru că acest tribunal este corupt".

La fel ca și șeful său, tot ce nu este pe placul SUA trebuie sancționat, etichetat ca fiind organisme internaționale corupte, deci America nu se supune decât propriilor legi, însă toate celelalte state și organisme internaționale să se supună capriciilor americane, altfel sunt considerați inamici.

Continuând paradoxurile echipei americane de conducere, vorbind despre inamicii SUA, recent, șeful FBI, Cristopher Wray a declarat următoarele: „*Partidul Comunist Chinez este cea mai mare amenințare pe termen lung pentru securitatea americană, la fiecare zece ore autoritățile americane deschid o anchetă de contraspionaj care implică China.*"

Fără comentarii !

Anti-sclavia o nouă mască a crizei

În câteva zile, problema sclaviei și discriminării rasiale s-a transformat, grație rețelelor de socializare, în prioritate la nivel planetar, fiind înscrisă pe agenda guvernelor atât în Europa, cât și în cele mai îndepărtate colțuri ale lumii, făcându-se conexiuni cu traficul de carne vie (o formă modernă a sclaviei) și cu modul de a munci al imigranților.

Asistăm la o amplă campanie de epurare profesională pe motiv de comportamente și atitudini rasiale ale unor salariați din cadrul companiilor americane, ca răspuns la presiunea străzii și a unor ONG-uri. În ciuda declarațiilor și discursurilor pompoase care condamnă rasismul, la nivelul companiilor americane, indiferent de profilul de activitate, ori la nivelul instituțiilor publice, se mențin politici nefaste pentru salariații de culoare, cărora li se impun un arbitraj intern sau li se cere să atace în instanță pe funcționarii suspecți de comportamente rasiale și discriminatorii. Dar, ghinion ! Nu de rare ori, se întâmplă că cei care reclamă asemenea comportări să fie concediați.

Trebuie menționat că rasismul este profund împământenit în cultura corporatistă, cât și în sistemul judiciar, astfel că sunt numai patru PDG negri în cadrul celor 500 companii de top, iar din date guvernamentale reiese că numai 3% din posturile de conducere sunt ocupate de negri și numai 1% în Google, Facebook, Uber. Președintele Fondation Ford, Warren Walker declara că: „*Lumea antreprenorială americană a abandonat negrii. Chiar după o generație de studenți negri cu diplome la universități de prestigiu, hiper dotați, care pleacă în luarea cu asalt a lumii întreprinderilor, dar se pare că se lovesc de un zid.*" Evelyne Carter, directoarea agenției Paradigm, care ajută să se elaboreze strategii în materie de incluziune și diversitate, a lansat apelul că: „*Negrii să povestească ceea ce au pătimit. Cei care sunt confruntați de mult timp cu rasismul, sunt în sfârșit ascultați*", iar Stephanie K. Johnson de la Universitatea Colorado, concluziona: „*Dacă nu faci nimic de-a lungul unui secol pentru ca atitudinile și comportamentul rasial să se schimbe și se continuă și astăzi la fel, oamenii își dau seama și vor protesta la nesfârșit.*"

La ora actuală, când mânia și indignarea împotriva sclaviei și rasismului explodează în SUA, companii de prestigiu și cu tradiție precum Grupul Mars care deține marcă de orez Uncle Bens, Grupul Quaker Oats, pentru cerealele de ovăz Aunt Jemima, marca de înghețată fabricată de Dreyers, Esquimaux, au anunțat că își vor schimba numele pentru că vehiculează „stereotipuri rasiste".

Pe un alt plan, celebrități din mass-media și-au anunțat demisia pentru criticile ce le-au fost aduse privind convingerile, ori manifestările cu tentă rasistă. Este cazul redactorei șefe de la situl Refinery 29, a redactorului șef al magazinului Bon Appetit, Adam Rapoport, a lui James Bennet, directorul paginii de opinie de la *New York Times*, redactoarea șefă Claudia Eller, de la *Variety* și lista poate continua, inclusiv din zona divertismentului.

America corporatistă a ocolit primul amendament al Constituției care se referă la garantarea și apărarea dreptului la libera exprimare, generându-și o adevărată poliție a gândirii corporatiste care nu acceptă scuzele și cine știe, poate că în viitor vor înființa departamente de „reeducare" la fel ca în China și fosta URSS pentru acei salariați care vor avea curajul să gândească și să se exprime liber.

Putem concluziona că, asistăm la un colaps mental al occidentului marcat de tensiuni sociale, etnice și religioase tot mai radicale, atât ca urmare a suprapunerii peste criza sanitară, cea economică și neîncrederea cetățenilor în actualul sistem de guvernanță.

America, ca de obicei în ultimul timp, dă tonul la tot felul de nerozii conceptuale, pe care le exportă în lume ca fiind rodul democrației funcționale ce ar trebui luată drept model de întreaga planetă.

Astfel, în acest țipar se încadrează recentul incident tragic cu George Floyd, care a pus în mișcare un nou curent aflat la modă, antisclavie și antirasial, care scăpat de sub control va avea efecte mult mai dăunătoare pentru omenire decât pandemia de coronavirus.

Continuarea acestei politici va adânci și mai mult ruptura între diversele minorități rasiale din SUA și Europa, va declanșa conflicte rasiale și religioase ce vor cutremura lumea. Antisclavia și antirasismul pot fi elemente ale viitoarelor conflicte asimetrice care vor ataca modul de organizare spirituală a societății omenești, identitatea culturală, istoria și tradițiile popoarelor.

Să fie acesta semnalul de afirmare a Noii Ordini Mondiale ?

Oricum, asistăm la un proces bine gândit de imbecilizare a popoarelor care vor fi obligate prin legi adoptate de minți bolnave să se reevalueze istoria umanității pentru a fi în acord cu noile tendințe venite de peste ocean. Semnele deja sunt tot mai vizibile și cu multă încărcătură emoțională, dacă privim filmulețele transmise pe rețelele de socializare care ne înfățișează un grup de tineri albi care spală picioarele negrilor în semn de iertare a păcatelor, ori o tânără albă, care într-un acces de isterie, îngenunchează în fața unor tineri negri cărora le săruta cu „devoțiune" bocancii, în disprețul acestora. Mai recent, un grup de congresmeni americani, șezând ca niște ostatici ai „corectitudinii politice", ipocriziei, a trendurilor dictate mediatic, îngenunchiați, un gest religios, pentru ce, nici ei nu știu prea bine, sunt prezentați de CNN ca pe o știre de ultimă oră.

Săptămânal vedem la știri cum soldați și polițiști americani, suedezi și de alte nații, îngenunchează în fata migranților, iar ca regulă generală, albii în fața negrilor.

Paradoxul situației este că, dacă ești alb în occident, devine un „mare drept și o supremă datorie" să îngenunchezi din cauza vinovăției altora, din cauza istoriei și a unui sistem politic și de guvernanță bolnav și corupt care apasă asupra viitorului democrației occidentale.

Oare pentru obținerea „iertării", albii vor înființa bordeluri în America și Europa unde prostituatele albe vor practica servicii gratuite și exclusive negrilor, bordeluri subvenționate de stat ?

EUROPA va cădea în această capcană geostrategica care o va fragiliza și dezbina tot mai mult ?

Față de evoluțiile îngrijorătoare la care America este supusă în ultimele săptămâni, președintele Donald Trump, în alocuțiunea sa prilejuită de Ziua Națională, cu ocazia vizitei din 3 iulie la muntele Rushmore, a ținut să facă unele precizări pe care le vom reda succint în rândurile următoare: „*Nu-i vom lăsa niciodată să smulgă Americii eroii de pe propriile monumente și din inimile noastre... Azi ne arătăm recunoștința pentru viețile și moștenirile extraordinare ale lui George Washington, Thomas Jefferson, Abraham Lincoln și Theodore Roosevelt. Ca președinte, mă aflu în fața dumneavoastră și a lumii pentru a proclama că acest monument nu va fi distrus niciodată, acești eroi nu vor fi niciodată insultați, moștenirea lor nu va fi niciodată ștearsă și faptele lor nu vor fi niciodată uitate, iar muntele Rushmore se va înălța întotdeauna ca un prinos etern părinților țării noastre și libertății noastre. Națiunea noastră este martora unei campanii înverșunate care vrea să șteargă istoria, să ne defăimeze eroii, să anuleze valorile noastre și să ne îndoctrineze copiii. Bande furioase încearcă să dărâme statuile fondatorilor, să mânjească monumentele noastre sfinte și să dezlănțuie valuri de crime în orașele noastre. Mulți dintre acești oameni nu au idee ce fac, dar unii din ei știu foarte bine. Vom demasca aceste mișcări periculoase, vom proteja copiii națiunii noastre de asaltul radical și vom proteja felul nostru de viață la care ținem. În școlile, redacțiile și chiar în companiile noastre s-a infiltrat un curent de extremă stângă fascistă, care vrea să ne impună supunere oarbă. Amenințările sunt reale. De aceea, am mobilizat forțele legale federale pentru a proteja monumentele, a aresta participanții la violențe și a pune sub acuzare pe cei vinovați.*"

Interesant discurs, dar SUA trăiește ceea ce a semănat în alte țări prin încurajarea unor mișcări separatiste, lovituri de stat, revoluții „portocalii și primăveri arabe", destabilizând zone de interes pentru securitatea națională americană și a corporațiilor care impun linia geostrategică a guvernului și administrației prezidențiale. SUA a semănat vânt, iar acum culege furtună !

Cu o analiză atentă a cauzelor și a modului în care au evoluat ultimele evenimente care au radicalizat societatea americană, am putea să ne gândim că actualele mișcări de protest pentru combaterea rasismului și sclaviei pot fi considerate opera democraților de a tempera tendințele secesioniste care se manifestă încă în sud. Să nu uităm că, timp de un secol, negrii s-au apropiat de democrați pe care i-au votat în mod constant, caracteristica socio-economică indică că bazinul electoral al democraților este format din clasa de mijloc, inclusiv a migranților latino și afroamericani. În 2015, președintele Obama a lansat un proiect de comunicare transparentă cu cetățenii, sens în care a creat un site pentru preluarea mesajelor și petițiilor la Casa Albă. Surpriza a fost mare când, în numai două luni, au fost înregistrate peste 200.000 petiții în care se solicita separarea Sudului de Nord, situație ce a creat îngrijorare la nivelul administrației prezidențiale care a dispus închiderea sitului. Lucrurile nu s-au oprit aici, ci au evoluat în sensul că delegați ai statelor din sud au transmis o propunere concretă de a negocia cu nordul, subliniind că deja au propriul steag, monedă și imn. La vremea respectivă, administrația Obama a răspuns că în aceste condiții Sudul trebuie să renunțe la dolar ca moneda națională și să achite mai întâi toate sumele trimise de guvernul central pentru administrație și investiții în dezvoltarea Sudului. Negocierile au rămas în impas, însă exprimă o stare de tensiune tot mai accentuată între Sud și Nord.

Am alocat un spațiu generos analizei situației din SUA, ținând seama de faptul că România a semnat în 2011 un parteneriat strategic care se întinde până în 2025, cu o puternică componentă militară și geostrategica pentru frontiera de est a NATO, în contextul în care SUA a anunțat retragerea din Germania a 25.000 militari și armamentul convențional corespunzător, care vor fi relocați în Polonia, iar în baza aeriană de la Câmpia Turzii se vor investi aproape 200 milioane de dolari pentru modernizare, devenind o bază militară importantă pentru NATO și SUA.

De asemenea, trebuie să reamintim că relația UE-SUA și SUA-Turcia este în continuare tensionată și s-ar putea răsfrânge negativ și asupra locului și rolului României în cadrul UE, existând riscul de izolare și de a rămâne captiva într-o menghină geopolitică, geostrategică și geoeconomica a marilor puteri, așa cum s-a aflat periodic pe parcursul istoriei sale zbuciumate.

Pentru a gestiona o asemenea situație extrem de complicată este nevoie de oameni de stat capabili, buni patrioți, care să pună mai presus de orice interesele naționale, valorificând cu înțelepciune oportunitățile geostrategice ce rezultă din alianțele politico-militare la care am aderat.

Pandemia de covid-19 ar putea fi semnalul ultim, sau ultima „stație" pentru războaiele viitorului ?

De-a lungul istoriei umanității războaiele au fost caracterizate de surpriză, dezinformare, păcălirea adversarului. În secolul VI î.Hr., în lucrarea „Arta Războiului", Sun Tzu sublinia că „*pentru a avea succes într-o confruntare militară este nevoie să se recurgă la mistificare, înșelare și surprinderea inamicului*", ceea ce a caracterizat inclusiv războaiele din epoca modernă: Pearl Harbour, Blitzkrieg, Yom Kypur, Războiul din Golf, invazia din Georgia, ocuparea Crimeei.

Din păcate, războiul împotriva pandemiei putea fi prevenit dacă se ținea seama, atât în Franța cât și la nivelul Politicii de Securitate și Apărare a UE, de prevederile și avertismentele cuprinse în Carta Albă a Apărării din 2008 în care, potrivit evaluărilor Ministerului Apărării francez, se evoca: „*posibilitatea izbucnirii unei pandemii și se identificau vulnerabilități noi impuse de elemente determinante pentru adaptarea apărării și securității naționale.*"

Avertismentele s-au multiplicat în 2013, când se descrie riscul: „*unei noi pandemii de înalt nivel patogen cu o puternică acțiune letală, rezultând din emergenta unui nou virus care traversează barierele speciilor, sau un virus scăpat dintr-un laborator izolat.*"

În baza acestor noi informații, guvernul francez a înființat o celulă de criză (cu 30 persoane), transformată într-o agenție cu atribuțiuni în pregătirea pentru a răspunde la urgențe sanitare (EPRUS) și să gireze în numele statului stocurile naționale de produse sanitare, inclusiv de vaccinuri și produse chirurgicale.

În 2016, agenția în cauză a fost desființată în mod inexplicabil. Ce a urmat în Franța odată cu declanșarea pandemiei de covid-19, se cunoaște. Interesant că nici până în prezent nu s-a dat publicității rezultatul anchetei și nu au fost formulate acuzații la adresa vinovaților !

Pandemia de coronavirus, surpriză strategică ?

Da, pandemia ne-a arătat că surprizele strategice sunt o certitudine istorică, iar analiza de „caz" a indicat că întreaga arhitectură europeană și americană de securitate, cu pilonii săi de bază: economia, politica sanitară și chiar structurile de apărare și securitate s-au dovedit a fi vulnerabile și în imposibilitate de a reacționa coerent și vizionar pentru a împiedica propagarea virusului, într-o concepție unitară a NATO și PESD.

Țări cu puternice și performante sisteme de urgență și cu economii solide (SUA, Franța, Germania) și-au dovedit slăbiciunea în fața unui război biologic, prin lipsa stocurilor de echipamente de protecție sanitară, a măștilor, testelor, ventilatoarelor și a unei strategii adecvate pentru a asigura protecția militarilor aflați în misiuni pe portavioane, submarine, nave de război, astfel că un număr mare de militari au fost contaminați și nevoiți să fie scoși din dispozitivele de luptă și carantinați.

În ciuda alocărilor bugetare pentru apărare care au devenit în ultimul deceniu o povară serioasă pentru PIB-ul țărilor membre UE și NATO, totuși inamicul covid-19 a reușit în scurt timp să pună în dificultate occidentul, care nu și-a îndeplinit misiunea de apărare a popoarelor în fața unor amenințări și provocări asimetrice.

Drept urmare, se pune întrebarea justificată dacă și ce învățăminte strategice am tras și cum vor fi concepute noile politici de securitate și apărare a popoarelor în fața războaielor viitorului ?

Personal cred că dacă aceste politici nu vor fi abordate holistic, riscăm să ne găsim complet nepregătiți pentru viitoarele confruntări cu inamici văzuți sau nevăzuți, care își vor baza acțiunile pe folosirea nanotehnologiilor și a Inteligenței Artificiale.

Drept urmare, ar trebui regândită întreaga strategie de securitate și apărare, atât la nivel național cât și în cadrul UE, un rol important revenind serviciilor de informații care trebuie să fie flexibile și să asigure mobilitate și operativitate în acțiuni, să aibă capacitatea să anticipeze amenințările și riscurile de securitate, inamicii și țintele, să devină vectori esențiali ai securității naționale în exteriorul și interiorul țărilor și să reacționeze profesionist la surprizele strategice.

Odată cu dezvoltarea, perfecționarea rapidă și globalizarea nanotehnologiilor și Inteligenței Artificiale, confruntările viitorului se vor muta în spațiul virtual care oferă un câmp de luptă nelimitat, atât inamicului, dar și de apărare, de aceea se impune o evaluare rapidă a sistemelor de protecție antivirus și împotriva atacurilor cibernetice, ale structurilor proprii de securitate și apărare, dar și a infrastructurilor critice și instalațiilor sensibile din domeniul telemuncii.

Pandemia de coronavirus ar putea fi o etapă intermediară în pregătirea unui atac cibernetic de amploare asupra sistemelor critice la nivel global ?

Tot ce este posibil, pentru că războaiele asimetrice se duc într-o societate modernă supertehnologizată, digitalizată, bogată și sofisticată care a devenit interdependentă în cadrul globalizării, dar este complexă și fragilă.

De aceea, orice disfuncție poate bloca întregul sistem în absența unor structuri redundante, lucru dovedit de pandemia covid-19, care a scos în evidență efectele devastatoare ale unei noi forme de conflict asimetric. La amenințările cele mai probabile: terorism cu noile sale forme de manifestare; atacuri cibernetice; dezinformare; amenințări sanitare și bacteriologice; trebuie să le corespundă răspunsuri adecvate, necesitând adesea înființarea de noi structuri.

Dacă în ultimele două decenii s-au înregistrat unele progrese în combaterea terorismului (aparat juridic specializat, forțe speciale și structuri informative profesionalizate), pandemia a evidențiat întinderea riscurilor care amenința teritoriile naționale (război bacteriologic, atacuri electromagnetice etc.), ceea ce impune o definire mai clară a misiunilor de securitate internă și operațiunile externe, care este dată din ce în ce mai mult de diversificarea amenințărilor.

Deci, este nevoie de o schimbare profundă a mentalităților, pornind de la ideea că dacă nu poți să prevezi tot, măcar să ai capacitatea de a te adapta rapid la procesele de decizie și la construirea unor sisteme fiabile care să permită să recunoască în timp real, semnalele slabe de manifestare a amenințărilor pentru a interveni cu decizii operaționale punctuale.

Aceasta presupune pe lângă o autonomie decizională specializată și o abordare multispecializată a amenințării și a proceselor decizionale cât mai apropiată de forțele speciale și mai puțin de structurile noastre militare convenționale.

Totodată, este nevoie de un nou concept al culturii de securitate care să genereze o mai bună cooperare între civili și militari și o regândire a lanțului logistic, să se dezvolte procese de alertă pe rețelele de socializare, să se implice marile întreprinderi și tehnologiile de vârf, într-o strategie de securitate cibernetică națională. Lumea post-covid este periculoasă și instabilă care va afecta și alocarea de sume importante de la buget pentru apărare, ceea ce va impune parteneriate cu firme a căror activitate ar putea fi orientată și spre domenii strategice care să fie cofinanțate alături de armată.

În fața creșterii fără precedent a riscurilor strategice, trebuie regândit și accelerat procesul de modernizare și eficientizare a structurilor de informații și a forțelor armate, în pas cu noile tehnologii și cu aplicațiile cele mai diverse ale Inteligenței Artificiale.

Problema securității naționale în fata amenințărilor și riscurilor asimetrice trebuie să se afle în atenția întregii clase politice, a societății civile și organismelor cu atribuțiuni, într-o dezbatere publică dincolo de interesele politicianiste, chiar dacă virusul electoral care va domina acest sfârșit de an s-a transformat într-un puternic factor de imagine și media.

Să sperăm că în România curentul antisclavie și antirasism va fi tratat cu multă atenție și precauție atât de către Parlament, guvern, președinție și societatea civilă, pentru a se evita excesele și declanșarea unor conflicte interetnice. Să sperăm că noul ambasador american va avea decența și eleganța de a fi mai reținut în a se implica în politica internă românească și se va abține să ne impună noul curent aflat la modă în SUA, care deja produce efecte negative, adâncește haosul și anarhia.

Pe un alt plan, românii vor fi interesați să urmărească evoluțiile politico-economice și sanitare din SUA în contextul pregătirilor pre-electorale pentru alegerile prezidențiale, care se anunță tensionate și confuze atât prin performanțele personale ale celor doi candidați care sunt tot mai confuze și contradictorii și luptele de culise care se dau în spatele ușilor închise în cele două tabere.

Pe de o parte avem o situație complexă cu care se confruntă președintele Trump, atât în interiorul propriei familii în contextul dezvăluirilor recente făcute de nepoata sa, Mary Trump, în cartea „Too much and never enough" în care face o prezentare deloc măgulitoare președintelui arătând că: „*familia mea a creat omul cel mai periculos al planetei*" și acțiunile grupului numit „Proiectul Lincoln" (înființat în 2019) care reprezintă republicanii ostili președintelui și politicii sale, considerând că: „*în termen de standard democratic Trump este pe cale să distrugă Instituțiile americane, de aceea ei susțin că moral nu pot să-l lase să facă asta.*"

O altă problemă căreia cei doi candidați trebuie să-i facă față este sănătatea lor, care sunt convins că va fi o miză serioasă în timpul campaniei electorale.

Vom urmări în continuare evoluțiile de peste Ocean, iar în următoarele materiale ne vom opri cu analiza asupra noii puteri globale – China și a modului în care va influența, în bine sau rău, viitorul omenirii în cadrul Noii Ordini Mondiale.

București, 20 iunie 2020

Muzeul unui ideal uman – Olimpismul

Florin COLONAȘ

În această perioadă, în care ar fi avut loc marea manifestare olimpică de la Tokio, în loc de o cronică a grandioasei manifestări sportive vă invit la Lausanne să vizităm împreună un muzeu.

Străbătând un gigantic parc aflat pe malul lacului Leman, trecând pe lângă Elysée, loc de popas a numeroase expoziții de fotografie, replică a celebrului „Jeu de Paume" parizian, gazdă temporară a expoziției foto-imaginilor pictorului francez Jean Dubuffet, fascinat de priveliștea întinderii de apă a lacului, coborând scări, parcurgând alei cu vegetație luxuriantă, zărești albul clădirii în fața căreia flutură stindardul olimpic, cu cele cinci cercuri colorate întrepătrunse, simbolizând înfrățirea diferitelor rase și totodată pacea care trebuie să domnească între națiuni.

Olimpiadele, aceste jocuri sportive care cuceresc inimile a sute de milioane de oameni de pe întregul mapamond, sunt coordonate de către un Comitet Internațional Olimpic cu sediul la Lausanne.

Este normal ca după atâtea ediții ale Jocurilor Olimpice, revitalizate în 1896, la Atena, să se strângă un material documentar imens în legătură cu acest inegalabil eveniment sportiv planetar. Ținând cont de faptul că exsită și o componentă cultural-artistică, s-a înălțat un muzeu olimpic care funcționează într-o clădire ultra-modernă, cu subsol și trei etaje, în care sunt expuse o varietate enormă de fotografii, documente, filme, echipamente sportive, grafice, afișe, medalii olimpice. Se construiește astfel o identitate vizuală a J.O. de la începuturi până în zilele noastre.

Dar, pentru a intra în atmosfera grandioaselor manifestări, încă din exterior ești acomodat prin intermediul unei piste cu tartan de o sută de metri, de ștachetele înalte pentru săritura în înălțime ale cubanezului Sottomayor, sau a prăjinistei ruse Isimbaieva. Alături de acestea, operele de artă ale unor artiști plastici contemporani cunoscuți: Botero, Tapies, Nicky de Saint-Phalle, întregesc atmosfera prin dialogul viu sport-artă.

În apropiere de intrare, trupul zvelt din bronz al unei copile „zeițe" cu coadă de cal, care evoluează la bârnă. Cine poate fi decât acea ființă care a „rupt inima" careului de arbitraj obținând perfecțiunea, notată prima dată în istorie cu zece și care se numește Nadia Comăneci.

La primul pas în incinta princiară a minunatei clădiri, vizitatorul este întâmpinat de legendarul atlet jamaican Usain Bolt în blocstartul cursei de sprint pe distanța de o sută de metri plat. De aici încolo încep tot felul de surprize. Mijloacele audio și video se țin lanț. Diferitele jocuri țin captivi vizitatorii minute în șir. Se explorează o zonă de mare interes pentru locuitorul din orice punct al globului. Pătrunzi pe „terra incognita" a J.O. debutante în Elada, la Atena în 1896 și ajunse în iarna 2018 în îndepărtata Coree de Sud.

Desfășurate la fiecare patru ani, cu excepția intervalului celor două războaie mondiale, diversificate în 1924 prin apariția Jocurilor de iarnă, intervalul acestora din urmă rămânând tot cvadrianual, dar disjunse de cele de vară, desfășurându-se la doi ani, între acestea.

Jocurile au o rădăcină veche. Încă din antica Grecie aveau loc întreceri între atleți. Când se desfășurau Jocurile, conflictele militare încetau, iar atleții din tabere diferite se întreceeau în a-și disputa întâietatea în cel mai cavaleresc mod. Olimpiadele erau purtătoare de pace și înțelegere între oameni. De aceea și fondul steagului olimpic este alb, simbol al purității sufletești.

Jocurile Olimpice au o istorie milenară, disputându-se neîntrerupt între 776 î.Hr. și 394 d.Hr., când împăratul Teodosie cel Mare le suspendă, considerându-le păgâne.

Muzeul olimpic din Lausanne

Intervalul de patru ani a fost introdus de istoricul grec Timacus (în 264 î.Hr.), fiind menționat de Polybius și Diodor din Sicilia, întotdeauna jocurile însoțind sărbătorile dedicate lui Zeus în cetatea Olimpia.

Dacă pentru artă a existat o Renaștere artistică, Olimpiadele moderne marchează renașterea mișcării sportive.

Omul care a militat și a realizat această mișcare a fost baronul Pierre de Coubertain. El emite această idee în 1894 și prin lupta sa materializează conceptul prin deschiderea pe stadionul atenian Averoff, în 1896, a primei olimpiade moderne la care au participat 285 de sportivi din 13 țări.

România participă prima dată în 1924 la Paris, când ruygbiștii noștri obțin medalia de bronz. A urmat altă medalie, de argint, în 1936, la călărie.

După război, participăm prima dată în 1952, la Helsinki, când Iosif Sârbu obținea titlul olimpic la tir, armă liberă calibru redus, poziția culcat. De aici încolo, la următoarele ediții obținem titluri olimpice și multe medalii la atletism, box, gimnastică, haltere, înot, tir, lupte, sporturi nautice etc.

De câțiva ani, în fața Arcului de Trimf din Capitală ființează Muzeul Olimpic și Sportiv unde se poate urmări traseul olimpic al nației noastre și care este bine să fie vizitat de orice amator de sport și nu numai.

Olimpismul a generat o mișcare culturală, la fiecare ediție existând manifestări specifice în domeniul cultural-artistic. Totodată, el a încorporat și o mișcare a ideilor, ajungându-se astfel la o Chartă Olimpică, care cuprinde organizarea, acțiunea și funcția J.O. Spunea despre aceste deziderate părintele olimpiadelor moderne, baronul Coubertain: „Olimpismul nu reprezintă un sistem, ci o stare de spirit".

Interesant este faptul că acest animator, care a reușit să impună o mișcare mondială, olimpismul, cu principiile sportului ca factor al sănătății trupești și mentale, nu a reușit același rezultat atunci când a propus un sport care nu a prins, nici atunci, nici acum și anume scrima ecvestră, disciplină pe care el a practicat-o. În Muzeul Olimpic există un tablou în mărime naturală al baronului în costum de scrimă. În spațiul muzeal care-i este dedicat, în afară de un alt tablou cu calul său, sunt mai multe imagini, între care și unele de grup cu elevii săi de la cunoscute colegii unde a fost profesor, învățăcei cărora, desigur, le-a insuflat ideile sale: armonia corpului și a spiritului, bucuria efortului, depășirea de sine, respectul pentru ceilalți.

Fiecare ediție a J.O. posedă propria identitate. În afara faptului că se introduc mereu noi discipline, care intră pe scena mondială a sportului, practicându-se în multe zone geografice (sunt afiliate la C.I.O. peste 200 de țări), explozia de noutăți în domeniu a condus la schimbarea look-ului Jocurilor, expresie directă a timpului și a tendințelor momentului, generându-se astfel un veritabil limbaj universal.

La fiecare secțiune s-a creat un flux care transportă vizitatorul în mijlocul unei aventuri grafice, o experiență creativă a muzeului prin demonstrarea secretelor de fabricație a afișelor care conduc la acea identitate reușită, traversând numeroase ediții ale Olimpiadelor.

Dacă ar fi să ținem cont de mascotele fiecărui Joc, de la baloanele colorate din parc ale ediției Mexico (1968) la imensa mascotă de opt metri, creată de Javier Mariscal la Barcelona (1982), numită Cobi, la Sam de la Los Angeles, Waldi la München (1972) sau veselele mascote de iarnă de la Lilianhammer, Haakon și Kristin sau cea mai recentă, de la ediția hibernală sud-coreeană Soohorang, aceste figuri îndrăgite, devenite populare, jucând rolul unor ambasadori, purtătoare ale mesajelor de pace și prietenie între națiunile lumii.

Dacă în antichitate cel premiat cu o cunună din frunze de măslin era doar învingătorul, în epoca modernă aurul, argintul și bronzul răsplătesc triumvirii de pe podium. Forma acestora este însă foarte diferită în timp. În 1900 erau dreptunghiulare, în 1920 rotunde, dar mari, alteori cu o formă parabolică, găurite ca cele de la Torino. Bineînțeles, compoziția lor fiind mereu diferită, oricum valoarea simbolică rămânând primordială pentru cei ce sunt animați de îndemnul olimpic: *Citius*, *Altius*, *Fortius* !

Emil Talianu

Adunarea Generală a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

Adunarea Generală a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România (UZPR), sesiunea a II-a, din 11 iulie a.c., reunind ziariști și șefi de filiale din toată țara, a avut pe ordinea de zi mai multe puncte de cea mai mare importanță.

În primul rând, s-a votat în unanimitate alegerea lui Doru Dinu Glăvan în funcția de președinte al UZPR.

Apoi, au fost alese și celelalte organisme de conducere ale Uniunii: Consiliul Director, Comisia de atestare profesională, Comisia de cenzori.

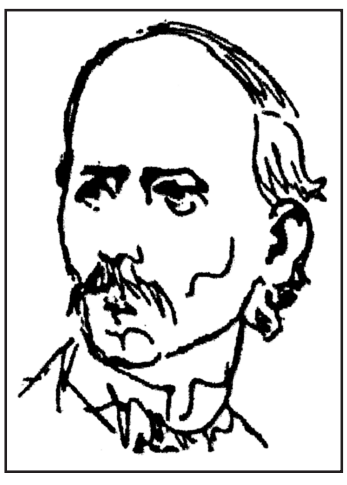
Membrii noului Consiliu Director sunt: Nicolae Băciuț, Mădălina Corina Diaconu, Claudius Dociu, Daniela Gîfu, Iuliana Gorea Costin, Roxana Istudor, Miron Manega, Răzvan Onesa, Sorin Stanciu, Gheorghe Văduva, Cornel Cepariu, Mihai Milca, Mircea Pospai.

Componența celorlalte organisme de conducere a UZPR a rămas neschimbată, cu excepția trecerii la conducerea Comisiei de atestare profesională a binecunoscutului jurnalist Dan Constantin, odată cu numirea ca vicepreședinte a lui Sorin Stanciu, alături de Roxana Istudor.

Adunarea Generală a UZPR a aprobat în unanimitate ca filialele să țină alegeri pentru conducere la fiecare patru ani, continuarea eforturilor pentru legiferarea zilei de 28 iunie ca Zi a Ziaristului Român, inițierea unor site-uri de profil, sub egida UZPR, care să conecteze Uniunea cu presa din America latină și respectiv cu Orientul îndepărtat.

Adunarea Generală a UZPR, statutară, derulată în numele jurnaliștilor care fac parte din cea mai mare organizație de breaslă din România, a aprobat în totalitate programul pentru viitorii patru ani al președintelui Doru Dinu Glăvan, care, alături de noua sa echipă, și-a propus și a prezentat colegilor din toată țara un program ambițios, care continuă realizări remarcabile.

EVENIMENTE CULTURALE SUDISTE

Orașul Bolintin Vale, revista „Sud" și Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu (ACTIB) își doresc reluarea manifestărilor culturale, a căror planificare a fost bulversată de grava criză sanitară prin care trece omenirea.

Prima manifestare din această toamnă este programată pentru data de 5 septembrie și se va desfășura sub deviza: „Bolintin – modernitate și tradiție". Se intenționează familiarizarea participanților cu monumentele de patrimoniu din localitate printr-un tur ghidat, în fapt o plimbare „la pas" și o vizită la Școala Veche, edificiu aflat în plin proces de restaurare. Un alt moment al zilei va fi oferit de lansarea volumului „Despre oameni și ziduri. Cronicari ai arealului bolintinean", despre care vor vorbi specialiști de marcă în domeniu, academicieni și profesori universitari. Partea ultimă va fi rezervată cunoașterii tradițiilor culinare bolintinene într-o ambianță naturală, de un pitoresc tulburător.

Cea de-a doua manifestare pe care o anunțăm, inclusă în Festivalul Toamna Culturală Bolintineană 2020, este programată a se desfășura pe 6 octombrie, dată care coincide cu ziua de naștere a celui mai de seamă dintre edilii localității, boierul-primar Constantin Șt. Bolintineanu. Cu acest prilej, i se va dezveli o placă memorială de către dl. primar Daniel Trăistaru și va fi prezentat un volum care cuprinde cele mai importante aspecte referitoare la viața și activitatea sa. Fiind ctitor al bisericii cu hramul Adormirea Maicii Domnului, de la a cărei restaurare în forma în care se prezintă azi se împlinesc 110 ani, se va oficia o slujbă de pomenire de către Preasfintitul Părinte Episcop dr. Ambrozie, Episcopul Giurgiului, personalitate sensibilă la devenirea socio-culturală a celor pe care îi păstorește.

Organizatorii vor lua măsurile necesare pentru respectarea normelor sanitare impuse de autorități, instruindu-i, la fața locului, pe participanți în privința regulilor și rugându-i să le urmeze întocmai.

Având în vedere că numărul participanților va fi, prin forța împrejurărilor, limitat, rugăm pe doritori să-și comunice din timp intenția participării, pentru a putea rezerva locul.

Pentru a fi la curent cu celelalte manifestări desfășurate sub egida Festivalului Toamna Culturală Bolintineană 2020 vă rugăm să urmăriți paginile revistei și www.revistasud.ro.

Pentru rezervări și informații telefonul de contact este: 0720350555.

Nicolae Scurtu – istoricul literar deplin

Luminița CORNEA

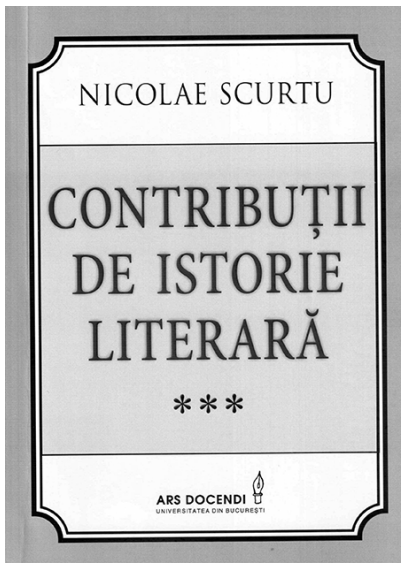
Niciodată istoria literară n-a ocupat primul loc în ceea ce privește aparițiile editoriale. Astăzi, apar sute de volume de poezie și proză, pe când volumele de istorie literară sunt apariții rare. Situația este aceeași și în cazul cronicilor literare, care sunt îndeosebi despre poezie, apoi despre volume de proză, în timp ce textele dedicate cărților de istorie literară se găsesc rar prin revistele noastre literare. Puținii istorici literari contemporani publică arareori în presa literară iar atunci când tipăresc un volum îl scot într-un număr mic de exemplare.

Un caz aparte este profesorul dr. Nicolae Scurtu, membru marcant al Uniunii Scriitorilor din România, Filiala București, cu peste o mie de articole apărute în reviste importante din București și din alte centre culturale ale țării. Până în prezent, Nicolae Scurtu a publicat peste 20 de volume de istorie literară. Volumele domniei sale nu vor putea fi ignorate de viitorii cercetători din domeniul istoriei și criticii literare. Pasiunea de cercetător literar se îmbină fericit cu aceea de colecționar. De unde această îmbinare „fericită" ? Datorită înclinației, cu totul deosebită, dezvoltată de-a lungul timpului pentru manuscrisele și documentele literare inedite. Nicolae Scurtu are un adevărat har în a depista documente rare și manuscrise din fondurile publice (biblioteci și arhive) și particulare, pe care le adnotează, le comentează și le publică. Studiile și volumele publicate ni-l relevă pe Nicolae Scurtu drept un specialist în descifrarea materialelor documentare, respectiv a epistolelor scrise de mână.

Am în față cele mai recente (cred) două volume semnate de Nicolae Scurtu, și anume *Contribuții de istorie literară*, vol. 3, București, Ars Docendi (Universitatea din București), 2018, și *Cercetări literare. Scriitori și publiciști giurgiuveni*, Bolintin Vale, Editura Sud, 2019. Ambele, deși apărute la edituri diferite (prima, cunoscută ca o editură deosebit de elevată, iar a doua, ca o foarte tânără editură), au o prezentare grafică de excepție în concepția căreia, desigur, a avut un cuvânt greu de spus și autorul. Același lucru putem afirma și în legătură cu prezentarea generală a cărților. Scrisorile sunt redate aerisit, în acord cu exigențele prezentării unui text epistolar. După fiecare capitol, urmează note, din care cititorul poate afla date / informații despre proveniența manuscriselor, plus comentarii istorico-literare.

După norme științifice riguroase, ambele volume conțin *Indice de nume*, foarte necesar cercetătorului, și *Iconografie* (mai bogată în volumul editat la *Sud*), care cuprinde fotografii ale personalităților evocate, ale unor coperte de cărți cu valoroase autografe și facsimile ale unor scrisori.

În ce privește structura, diferența esențială dintre cele două volume este de altă natură care, până la urmă, ține tot de autor. Volumul *Contribuții de istorie literară* beneficiază de o substanțială și pertinentă prefață intitulată *Nicolae Scurtu – istoricul literar* (semnată de prestigiosul istoric și critic literar clujean Mircea Popa), după care urmează abrupt studiile autorului. Al doilea volum, *Cercetări literare. Scriitori și publiciști giurgiuveni*, apărut la tânăra, dar deja cunoscuta *Editură Sud*, are o introducere a autorului, cu titlul *O instituție culturală – revista „Sud"*, fără referire la conținutul propriu-zis al volumului.

Cartea *Contribuții de istorie literară* (aflată la al treilea volum), la care ne-am referit, cuprinde mai multe capitole, incluzând 33 de scriitori menționați în titluri. Unii dintre scriitori sunt prezentați cu documente inedite în mai multe capitole. Astfel, în două capitole – Irina Lecca, Nicolae Drăganu, Monica Lazăr, și în trei capitole – Romulus Cioflec, Nichifor Crainic, Ana Blandiana.

Volumul *Cercetări literare. Scriitori și publiciști giurgiuveni* cuprinde mai multe capitole, cu referire la numele a 20 de scriitori, dintre care zece apar în mai multe capitole; în două capitole – Ion Carbarău, Alexandru Cartojan, Florin Niculescu, Emil Gulian, Nicolae Cantonieru, în trei capitole – I.A. Bassarabescu, Nicolae Crevedia, în patru – Vasile Militaru, Nichifor Crainic și, în cinci capitole – Nicolae Cartojan. Bineînțeles că toți cei 20 de scriitori și publiciști au legătură directă sau colaterală cu meleagurile bolintinene și giurgiuvene.

Ambele volume conțin scrisori descoperite de autor și, în câteva cazuri, texte inedite ale unor cuvântări sau scurte opere rămase necunoscute ale scriitorului prezentat, cu adnotări și mențiunea provenienței: *Biblioteca Academiei Române*, *Biblioteca Națională a României*, *Muzeul Național al Literaturii Române* din București, *Arhivele Naționale* din București, câteva biblioteci private și cele mai multe din biblioteca profesorului Nicolae Scurtu din București.

În volumul editat de *Ars Docendi*, la 14 scriitori, epistolele și documentele literare prezentate aparțin bibliotecii istoricului literar Nicolae Scurtu, iar în volumul tipărit de *Editura Sud*, biblioteca personală a autorului este menționată, ca proveniență, de 18 ori, din 20 de scriitori incluși în titlurile capitolelor. Această statistică ne confirmă încă o dată extraordinara pasiune de colecționar a profesorului Nicolae Scurtu. Nu ne îndoim de faptul că domnia sa deține, mai mult sau mai puțin în taină, încă multe scrisori, documente literare ce așteaptă cu nerăbdare să iasă la lumină. Desigur, nerăbdarea este a cercetătorului literar interesat de prețiosul tezaur aflat în proprietatea autorului volumelor prezentate.

De multe ori, în adnotările și comentariile sale, Nicolae Scurtu intră în „povestea", în dedesubturile vieții literare a scriitorilor, realizează conexiuni între opere, autori, publicații literare, recomandă restituiri corecte, alteori face observații pertinente privind datarea sau localizarea unor fapte (rareori neconvingătoare, ex. menționăm că Romulus Cioflec, în *Românul*, în multe cazuri, nu-și semna materialele, alteori, semna cu inițiale ori folosea pseudonime).

Desigur ar fi fost mai interesant, și pentru cercetători, și pentru cititorii curioși de a vedea scrisul olograf al scriitorilor, ca alături de textul transcris să fie redat în paralel facsimilul scrisorii / textului inedit. Probabil, din punct de vedere tipografic, lucrarea este mai greu de realizat, dar merita. Interesul ar fi sporit iar valoarea volumului ar crește.

Informațiile istorico-literare din ambele volume sunt deosebit de prețioase, drept urmare nu ne vom mira când le vom vedea citate în diverse opere de specialitate. Un cercetător avizat poate realiza lucrări de sinteză cu o valoare incontestabilă, pe baza documentelor scoase la lumină de Nicolae Scurtu și publicate în volumele prezentate, precum și în altele semnate de distinsul profesor și istoric literar. Toate cărțile, studiile, întreaga sa activitate dovedesc că Nicolae Scurtu are cu adevărat valențele unui istoric literar deplin. De aceea este necesar ca volumele domniei sale să intre în circuitul literar printr-un număr suficient de exemplare, care să asigure prezența în marile biblioteci, în bibliotecile județene, în centrele de cultură etc. Doar așa, truda și pasiunea de-o viață a istoricului literar Nicolae Scurtu vor fi recunoscute la adevărata lor valoare în literatura și cultura română. Îi dorim sănătate și putere ca să valorifice în întregime bogata-i comoară !

Don C. Ștefan

O carte de suflet despre vlăsceni

De curând, la Editura Betta, a fost tipărit un roman aparte, *Vlăscenii*, semnat de prof. dr. Marin Cristian, din satul Hulubești, comuna Călugăreni, județul Giurgiu.

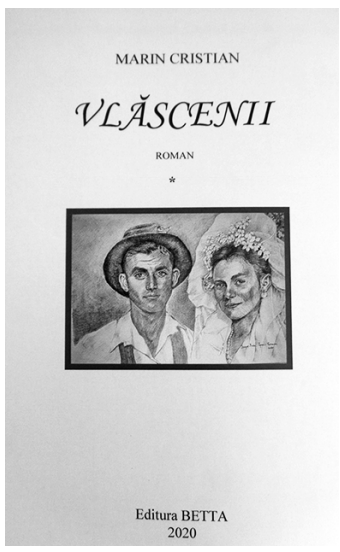
Autorul a abordat, de-a lungul anilor, două direcții principale de creație: cea istorică, îndeosebi dedicată epocii lui Mihai Viteazul: *Mihai Viteazul restauratorul Daciei și al Bisericii strămoșești* (2011), *Călugăreii de pe Neajlov, în timp și spațiu* (2012), *Io, Mihai Voievod, din mila lui Dumnezeu Domn al Țării Românești și al Ardealului și a toată Țara Moldovei* (2013) și altele, tipărite la Casa de editură și librărie *Nicolae Bălcescu*, din București și la Editura *Grai și Suflet – Cultura Națională*, în urma cărora a și obținut titlul de doctor în specialitate.

Cea de a doua direcție este dedicată unor opere în proză și dramatice, precum: *Voievodul valah* (2014), *Hoții de curcubee* (2017), la Editura *Grai și Suflet – Cultura Națională*; *Povestiri vlăscene* (2018), la Editura *Arefeana* și altele, unde a avut prilejul să-și manifeste talentul literar incontestabil și convingător.

Fiind un om al locurilor, mintea și sufletul său sunt încărcate de specificul tradițional al vlăscenilor.

De-a lungul timpului, am scris o cronică despre cartea *Hoții de curcubee* și i-am tipărit volumul următor de *Povestiri vlăscene*, cunoscând-i astfel forța creatoare și perspectiva de dezvoltare literară.

Am constatat că, de fapt, Marin Cristian nu este un povestitor în sensul clasic al cuvântului, ci un narator cu sufletul încărcat de obiceiurile, tradițiile și întâmplările specifice acestor meleaguri. Asemănarea îl apropie, comparativ, de Marin Preda, Duiliu Zamfirescu, Cezar Petrescu, Zaharia Stancu și alții, dar, spre deosebire de aceștia, nu urmărește în creațiile sale o structură cărturărească aparte, pe capitole identificate cu titluri dedicate, punctele subiectului (expozițiune, intrigă, desfășurarea acțiunii, punctual culminantă și deznodământul), evoluția progresivă a personajelor, ci narează cumulativ, prezentându-ne faptele pe diferite categorii: obiceiurile satului, sărbătorile religioase, nunta, botezul și decesul; muncile câmpului pe anotimpuri, trecerea de la satul patriarhal la cel socialist, prin înființarea unei Întovărășiri și apoi a Gospodăriei Agricole Colective, în funcție de așezarea terenurilor; arestarea unor cârciumari, *dușmani ai poporului*, interesul gospodinelor satului pentru magazinele din București; rolul activiștilor de partid; raportul dintre miliția, învățător și săteni – astfel încât nu asistăm la o desfășurare narativă obișnuită, ci mai degrabă la o curgere lentă, precum a Argeșul sau a Neajlovului pe aceste meleaguri – o înșiruire de nuvele dispersate, legate doar prin câteva personaje: Ilie Manea, țăranul isteț care ajunge președintele întovărășirii și chiar merge într-o delegație în Uniunea Sovietică, fiind ales apoi deputat în Marea Adunare Națională (parlamentul din vremea aceea); gospodina Lina Vlăsceanu, copiii: Petrișor și Mitruș, cârciumarii: Jan Venculescu și Gheorghe Cocean, profesorul Mitruș Vlăsceanu, directorul Liceului Tehnologic *Mihai Viteazul* și prietenul său, Petrișor Vlăsceanu; doctoral Radu Negulescu și președintele gospodăriei colective Petruș Dolică, noul primar Olteanu, învățătorul Niță Chișcu și miliția Mocofanu, care-l lovește pe dascăl, când acesta făcea meditație (gratuit), cu fiul lui, pe care îl moralizase că nu învață.

Deși autorul a încercat să schimbe unele nume, printr-o caracterizare *a la Caragiale*, ori prin anagrame, câteva personaje mai recente, pe care le-am cunoscut, pe când eram profesor la liceul din localitate, sunt identificabile și însuși autorul, sub numele de Mitruș Vlăsceanu. Nu spun că ar fi bine sau rău, ci îmi recunosc emoția când citesc o carte atât de aproape de realitate. Așa a fost, de exemplu, accidentul de la vânătoarea nocturnă, din pădurea locală, când șeful de post și primarul au fost împușcați *întâmplător*, de un alt grup de vânători. Nu-mi amintesc dacă a fost chiar așa, dar literar, pare o pedeapsă bine meritată de cei care îi persecutau pe țărani.

De la viața tradițională de odinioară, la noua orânduire socialistă, saltul este dramatic; oamenii nu voiau să se adapteze condițiilor impuse și încercau să saboteze unele activități ale comuniștilor: „Primarul și slujitorii primăriei erau săteni leneși, cu puțin pământ. Îi urau de moarte pe țăranii pricopsiți, care munciseră și își făcuseră rosturi bune" (p. 63). Ori acum, scara valorilor era răsturnată și la conducere veniseră profitorii și ipocriții.

Spre deosebire însă de alți autori care au abordat aceeași problematică socială, recent față de Nicolae Breban, cu romanul *Frica*, Marin Cristian nu se lasă subjugat de tema luptei de clasă, ci revine frecvent la chipul luminos al satului natal, cu ample descrieri de natură în diferite anotimpuri, realizând uneori adevărate poeme în proză. Copilul Petrișor, de exemplu, este un fel de Nicolae Moromete, din Vlașca, dar prioritățile lui sunt: joaca, viața satului și relațiile de rudenie, apărând mai retras, ca erou înfățișat de autor, la persoana a III-a, nu ca Nicolae, din *Moromeții*, care povestește la persoana întâi, printr-o viziune caleidoscopică, înfățișând oamenii satului și întâmplările vremurilor de atunci.

Deși cunosc bine felul narativ al lui Cristian Marin, de scriitor intuitiv, călăuzit mai mult de instinct decât de teoria literară, nu sunt sigur dacă profesorul de istorie, devenit narator beletristic, a avut timp să citească scriitorii în a căror operă se întâlnește tematica rurală, la care am făcut trimiterile anterioare. Cred, mai de grabă, că el a scris dintr-un patos țărănesc străvechi, a cules și sistematizat anumite evenimente, la care a fost martor direct și atent ca să nu cumva să-i scape ceva care ar putea interesa pe cititorul actual – de aici și impresia de aglomerare și suprapunere.

Dar iată că reușește ! Putem considera că a apărut, după un secol, un Ion Creangă Vlăscean „trecut prin cultură", cum ar fi spus George Călinescu, despre Calistat Hogaș, ca dovadă că talentul său nativ poate umple cu ușurință, și în mod firesc, unele goluri de construcție literară. Astfel Marin Cristian apare ca un prozator de profunzime, cu multă forță de muncă, un trudnic sigur pe mijloacele sale de exprimare.

Într-un contrabalans cu scriitorii de la Bolintin Vale: Vasile Grigorescu, Ștefan Crudu, Gabriel Dragnea, Constantin Bărbuță, Alexandru Cazacu, Dan Florică și alți câțiva prieteni de-ai lor, de prin împrejurimi, reuniți în jurul revistei *Sud*, iată că din Călugăreni s-a ridicat cu aceeași forță creatoare un prozator bine motivat de frumusețea satului românesc. Parcă aceste două localități îi invită (provoacă) la o întrecere creativă și pe scriitorii din municipiul de reședință al județului, Giurgiu, amintindu-i în această competiție pe poeta juristă Mariana Nedea și pe prozatorul și criticul literar Emil Talianu, recent ales Președinte al unei structuri teritoriale a Uniunii Ziariștilor Profesioniști.

Lucrând, pe vremuri, ca inspector școlar și ca instructor cultural pe aceste meleaguri, îi admir, deopotrivă, pe toți condeierii cu adevărat talentați și mă bucur că, prin contribuția lor, se afirmă puternic la nivel național.

(Marin Cristian, *Vlăscenii,* vol. I-II, Editura Betta, București, 2020.)

Profesorul Constantin Bărbuță la 80 de ani

Ialomițean, statornicit pe meleaguri vlășcene în urmă cu mai bine de cinci decenii și jumătate, profesor de istorie, geografie și drept, director de școală generală și liceu, inspector școlar și consilier juridic, Constantin Bărbuță, membru al Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu, colaborator și fondator al revistei „Sud”, a împlinit recent 80 de ani de viață, prilej pentru redacția noastră de a-i ura un „La mulți ani!” călduros și de a-i adresa câteva întrebări la care ne-a răspuns cu amabilitate.

Redacția (Red.): *Stimate domnule profesor, vă rugăm să relatați, pentru cititorii „Sud”, unele date ale bogatei dvs. biografii.*

Constantin Bărbuță (C. B.): Voi reda, cu plăcere, unele momente, încă vii, în memoria mea, care îmi provoacă, de fiecare dată, multiple emoții și nostalgii.

M-am născut la 29 iulie 1940 în satul Sărățeni, azi dispărut, comuna Ograda, județul Ialomița, fiind al patrulea într-o familie de țărani cu nouă copii. La vârsta de patru ani, cocoțați pe șira de paie cea mai înaltă, urmăream coloanele de tancuri, camioane și tehnică militară, ce se deplasau spre București în august 1944; la șapte ani am trăit grozăvia secetei, iar la zece ani munceam la plivit țipirig în orezăria din satul Dimieni, la cinci km de casă și chiar mai departe, la „Balancea”, între Bucu și Slobozia. Peste toate aceste vicisitudini stăruie imaginea luminoasă a învățătorului Duțu Teodorescu, de la școala cu clasele I-IV Dimieni, care în ciuda unei deficiențe de auz a remarcat aplecarea mea spre învățătură și cu o tenacitate demnă de marii dascăli s-a zbătut, la propriu, pentru a-mi convinge părinții să „treacă” la colectiv, iar eu să fiu înscris în clasa a V-a la Liceul „Mircea cel Bătrân” din Slobozia. A fost momentul când, o spun fără exagerare, mi-am luat soarta în propriile mâini, căci până la terminarea studiilor, unsprezece ani mai târziu – gimnaziul, liceul, facultatea – am obținut bursă de merit.

Red.: *Când și cum ați fost atras de Clio atât de mult încât ați devenit dascăl de istorie ?*

C. B.: Acesta este un alt moment decisiv, la fel de important, precum cel relatat. În liceu am avut profesori foarte buni, la fiecare materie, bine pregătiți, exigenți, impecabili în ținută: Câmpeanu – Română, Despa – Matematică, Alexandrescu – Latină, Nițescu – Biologie, Zodilă – Geografie, Marcovici - Franceza și, nu în ultimul rând, Badea Aurel – Istorie, căruia îi datorez începutul apropierii de muza la care faceți referire și opțiunea pentru profesia pe care nu o voi părăsi, nici după obținerea licenței în drept, deschizătoare de orizonturi, mai ales după evenimentele din ’89. Acesta obișnuia ca la sfârșitul orei să verifice, prin întrebări, cât de atenți eram; un astfel de moment a devenit memorabil pentru mine. „Cu ce cuvinte s-a adresat soldaților, generalul Bonaparte, înaintea bătăliei de la Piramide ?”. Văzând ezitarea generală, am ridicat, timid, două degete și am răspuns: „Soldați, din înaltul acestor piramide patruzeci de secole vă contemplă !” după care, profesorul, uimit, mi s-a adresat printr-o glumă afectuoasă: „Bravo, copile, tu ai să-mi iei locul.” Admirabila premoniție avea să se adeverească, parțial, unsprezece ani mai târziu când șansa de a cunoaște, în limba lui Balzac, celebrul discurs, a surâs elevilor școlii Mârșa, din fostul raion Videle, unde am fost repartizat după absolvirea facultății, începând cu 1 septembrie 1963, dată care a marcat debutul în cariera mea de dascăl.

Red.: *Cititorii „Sud”, cei mai tineri în special, vor fi interesați, desigur, să afle mai în detaliu cum se prezentau, în urmă cu aproape șase decenii, școala rurală, procesul de învățământ, elevii, cadrele didactice.*

Eveniment cultural bolintinean la Academia Română, iunie 2019: Prof. Constantin Bărbuță, Ștefania Dinu, Marian Grigore

Prof. Constantin Bărbuță vorbind la un eveniment cultural la Biblioteca Județeană Giurgiu, aprilie 2019

C. B.: Școlarizarea tuturor copiilor de vârstă școlară era un deziderat politic major și indicator de evaluare a școlilor, conducerii și cadrelor didactice, elevii amenințați de corigență beneficiau de pregătire suplimentară, gratuită, la școală, în plus cadrele didactice aveau în fișa postului difuzarea cunoștințelor științifice sau participarea, după aptitudini, la activități artistice, eu însumi fiind inclus din primul moment în corul căminului cultural.

Lecțiile erau predominant teoretice, expuneri, explicații și demonstrații la tablă, intuire pe planșe sau hărți, confecționate ad-hoc, însă învățătorii și profesorii, tinerii mai ales, compensau prin pregătirea psiho-pedagogică și metodică, dar și printr-un entuziasm autentic.

Red.: *Deși foarte tânăr și fără experiență, ați devenit director de școală.*

C. B.: A fost o conjunctură, să zicem favorabilă, după ce primul meu director, eminent profesor, a trecut la Secția raională de învățământ. Un curs rapid de perfecționare, gradul definitiv, masteratul și primele rezultate au confirmat încrederea care mi se acordase. Din această perioadă, efervescentă, profesional aș aminti, cu riscul de rigoare, un alt moment crucial, proiecție a celor relatate: aflând că două copile, surori gemene, cu handicap sever de vorbire și auz nu au putut fi înscrise, dar veneau la școală, am îndrumat și sprijinit părinții către spitalul de specialitate din București, unde au fost luate în evidență, tratate, recuperate parțial, școlarizate și integrate social. Din informațiile pe care le dețin, una încă lucrează într-o instituție medicală.

Experiența acumulată în cei opt ani și promovarea cu notă maximă a examenului pentru gradul II în învățământ, au determinat transferul, pe același post de conducere, la Liceul „Dimitrie Bolintineanu” din Bolintin Vale începând cu 1 septembrie 1971 unde am rămas, alternând funcțiile, până la predarea definitivă a catalogului în 2010.

Red.: *Activitatea dvs. la liceu este bine cunoscută, eram elev, colega mea, Ștefania Dinu, Doctor în Istorie, astăzi în conducerea unui important muzeu de profil, era olimpică la Istorie. Vă rugăm să detaliați, pentru cititorii „Sud”, care au fost, în opinia dvs., acele determinări sau motivări personale de natură să susțină această fidelitate și continuitate în carieră, dedicată, în întregime, arealului școlii și mediului bolintinean ?*

C. B.: La început a existat, într-adevăr , o determinare, cum spuneți, izvorâtă din repartiția pe post, obligatorie, un număr de ani; deopotrivă, în cazul generației mele, a predominat și credința într-un principiu, azi depășit, că trebuie să slujești țara, acolo unde este nevoie – *ubi patria, ibi bene* ! M-am integrat în viața socială și spirituală locală, ca și cum aș fi fost în satul natal, căsătoria și familia, examenele, neîntrerupte, mai bine de 15 ani, respectul în breaslă și comunitate, constituie temeiurile unui atașament generator de experiențe, împliniri și satisfacții.

Red.: *Domnule profesor, aș dori, la încheierea acestui interviu, să redați opinia dvs. despre ceea ce credeți că a însemnat în peisajul spiritual bolintinean apariția revistei „Sud”, la care dvs. ați avut o contribuție atât de importantă.*

C. B.: Vă răspund printr-o altfel de afirmație: să fiu exhaustiv, nu pot, concis, da ! Momentul „Sud” este referențial pentru istoria culturală locală; a stimulat preocupările de cunoaștere a valorilor bolintinene cât și din arealul sudic, a demonstrat că se poate rezista vicisitudinilor, fiind unanim recunoscut meritul celor doi redactori șefi animați de patriotism local și profesioniști, a constituit tribună de lansare a unor tineri autori, poeți, scriitori, locali și nu numai, deveniți certitudini în domeniu, a înlesnit mai buna cunoaștere a istoriei Bolintinului prin promovarea unor acțiuni permanente și lucrări reprezentative precum Toamna Culturală Bolintineană sau „Bolintin, cartea orașului” și, desigur, multe altele, ce vor fi evocate, cu mândrie, anul viitor când revista va aniversa un sfert de secol de existență.

Red.: *Domnule profesor vă mulțumesc și vă urez din partea întregii Redacții și, pot zice, din partea cititorilor revistei să continuați cu aceeași putere munca în folosul culturii române și să vă bucurați de mulți ani fericiți !*

A consemnat Vasile Grigore

Un om dedicat culturii şi educaţiei PROFESORULUI CONSTANTIN BĂRBUŢĂ LA ÎMPLINIREA A 80 DE ANI

Domnului profesor... la aniversare !

Să-ți amintești de adolescență și de anii de liceu este un lucru minunat, iar de profesorii care ți-au deschis calea spre noi orizonturi și ți-au presărat încredere în forțele proprii este o bucurie și o mare onoare.

Unul dintre acești Profesori, pe care i-am cunoscut, ca elevă a Liceului „Dimitrie Bolintineanu", din orașul Bolintin Vale, în perioada 1982-1985, de care mă leagă amintiri frumoase și pentru care am un profund respect este domnul profesor de istorie Constantin Bărbuță.

Un om special, un profesor dedicat, care, de-a lungul celor patru ani de liceu m-a făcut să mă îndrăgostesc și mai mult de materia mea preferată ISTORIA.

Cum a reușit ? Prin modul cum ne vorbea despre marile momente ale istoriei românești și universale și cum a știut să „exploateze" pasiunea mea pentru această materie.

Cum m-a descoperit ? Mă bucur că am acum ocazia de a povesti, pentru că este o amintire dragă sufletului meu. Eram la începutul clasei a IX-a, la sfârșit de trimestru, când trebuia să dăm teza la Istorie. Subiectul a fost legat de revoluția de la 1848 în Țările Române, temă care îmi plăcea foarte mult și pentru care m-am pregătit. Nota obținută... 10. Dar, domnului profesor nu i-a fost de ajuns. Pentru a se convinge că nu am copiat cumva și că nota obținută este una meritată, înainte de a-mi da teza, mi-a pus câteva întrebări legate de subiect. Pentru că am dat răspunsurile corecte, domnul profesor s-a convins că eleva Ștefania Dinu, din clasa a IX-a G, nu a copiat, și mai mult, și-a dat imediat seama că am potențial și că, împreună cu alți colegi și colege din liceu, puteam forma o echipă pentru viitoarele olimpiade de istorie.

Așa a început totul… am citit foarte mult, am învățat să scriu eseuri și sinteze și am beneficiat din partea dumnealui de pregătire specială pentru olimpiadele de istorie pe liceu, pe județ și apoi pe țară. Tot acest efort a culminat cu câștigarea Premiului al II-lea la Olimpiada Națională de Istorie a României desfășurată la Iași, în 1985, pe când eram clasa a XII-a. Trebuie să amintesc și faptul că orele desfășurate la clasă și cele petrecute cu domnul profesor Bărbuță în vederea „antrenamentului" pentru olimpiadă erau o încântare. Ne acorda foarte multă atenție, ne povestea cu pasiune și har și transforma ISTORIA într-o frumoasă călătorie peste timp.

După absolvirea Facultății de Istorie a Universității din București, am revenit, de această dată ca profesoară, la liceul pe care l-am absolvit, unde l-am regăsit pe domnul profesor făcându-și meseria de dascăl cu același devotament și profesionalism.

Pe lângă activitatea didactică, domnul profesor Constantin Bărbuță a scris și scrie numeroase articole în ziare și reviste de specialitate, mai ales în revista *Sud*, este un bun cunoscător al legislației în general și în domeniul educației în mod special, a fost și este în continuare implicat în valorificarea și promovarea istoriei locale.

Acum, la aniversarea a 80 de ani, îi urez domnului profesor multă sănătate, realizări frumoase și să rămână același spirit tânăr și o sursă nesecată de inspirație pentru cei din jur. A fost și este pentru mine un model și un reper important în cariera de istoric… un profesor de nota 10.

Domnul profesor Constantin Bărbuță face parte din categoria acelor profesori pentru care, așa cum am citit într-un recent articol semnat Viorel Ilișoi, „cauți o stea", și eu cred că acum „am steaua mea", în mare parte și datorită Domniei Sale.

Mulțumesc revistei *Sud*, colegului meu Vasile Grigore, care mi-a lansat invitația de a așterne aceste câteva rânduri dedicate domnului Constantin Bărbuță la împlinirea acestei venerabile vârste și urez tuturor împliniri pe măsura aspirațiilor.

Ștefania DINU,
Doctor în Istorie,
Director general adjunct al Muzeului Național Cotroceni

Profesorul, colegul și omul Constantin Bărbuță...

În anul 1981 pășeam sfios, ca orice adolescent, în clasa a IX-a la Liceul „Dimitrie Bolintineanu" din localitatea Bolintin Vale. Fiind pasionat de istorie încă din gimnaziu, mi-am dorit să urmez profilul *Filologie* într-un liceu din București, dar nu am putut deoarece în acel an nu s-a permis înscrierea în București. Existau licee cu profilul dorit și la noi în județ, dar ar fi trebuit să mă duc la Giurgiu și să stau la internat. Am preferat Bolintinul, fiind convins că pot să-mi urmez visul de a face istorie și aici. Timpul mi-a demonstrat că nu m-am înșelat.

Unul dintre directorii liceului în acea perioadă a fost domnul profesor Constantin Bărbuță. Printre colegii dumnealui am întâlnit o serie de profesori foarte buni, în frunte cu regretata mea dirigintă, doamna Elena Manolache, profesoară de Limba și literatura română și cu domnul profesor de istorie, Neculai Șandru.

Ce mi-a atras atenția, încă din primul an de studiu, a fost dorința domnilor profesori de istorie și eforturile depuse pentru a avea elevi cât mai bine pregătiți cu care să participe la

1972, prima promoție de absolvenți de liceu a prof. Constantin Bărbuță, director la instituției

concursurile școlare și să se mândrească. Nu intru în amănunte de acest gen pentru că ar fi foarte mult de povestit, dar dintre elevii dumnealor, în anul 1989, trei erau studenți la Facultatea de Istorie din cadrul Universității București. Munca și pasiunea pentru educarea tinerei generații le-au fost răsplătite și de felicitările primite, prin intermediul nostru, al studenților de atunci, de la profesorii universitari de elită.

În 1994, aveam să revin la Liceul „Dimitrie Bolintineanu" , dar de data aceasta în calitate de profesor de Istorie. Emoțiile au fost și mai mari decât prima dată, însă au fost cumva estompate de revederea foștilor mei profesori, printre care și domnul Constantin Bărbuță care m-a sprijinit fără rezerve în cariera mea profesională. Am colaborat cu dumnealui, reușind împreună să menținem un standard ridicat de pregătire pentru elevi, materializat în rezultatele obținute la diferite concursuri și la examenele de bacalaureat.

Sunt doar câteva impresii și amintiri în urma emoțiilor firești de acum, când domnul profesor Constantin Bărbuță împlinește o vârstă venerabilă.

Aș vrea să îi mulțumesc cu această ocazie pentru ajutorul pe care mi l-a dat în toți anii în care i-am fost elev și coleg, pentru exemplul demn de urmat pe care îl reprezintă în continuare pentru mine, atât ca om, cât și ca dascăl și pentru sfaturile pe care mereu le primesc cu plăcere.

Multă sănătate, domnule profesor, putere de muncă și cât mai mulți ani în care să puteți oferi „sfaturi utile pentru cei mai tineri", cum vă place dvs. să spuneți !

Prof. Marian DUMITRU

Cu emoție, Domnului Profesor, pentru cei 80 de ani !

Am onoarea si bucuria de a scrie câteva cuvinte despre domnul profesor Constantin Bărbuță. Deși nu am preocupări de acest fel, am acceptat cu plăcere invitația Redacției având în vedere faptul că domnul profesor mi-a fost coleg și îndrumător la începutul activității mele didactice. Acum mai mulți ani făceam primii pași ca tânăr profesor la Liceul Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu", unde am fost primită cu căldură de către domnul profesor Constantin Bărbuță. Au urmat câțiva ani în care mi-a fost alături cu sfaturi prețioase, de care are nevoie un tânăr la început de drum, în ce privește aspectele metodice ale acestei frumoase misiuni, aceea de dascăl.

Dar mi-a fost alături și în activitatea extrașcolară și îmi amintesc cu emoție primul discurs pe care m-a încurajat să-l țin la o activitate dedicată zilei de 1 Decembrie.

Această colaborare specială pe care am avut-o cu omul și profesorul Constantin Bărbuță a continuat și după încheierea activității sale didactice, fiind un om de cultură cu preocupări în acest sens, foarte implicat în activitatea revistei *Sud*, în activitățile „Asociației pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu", prilejuri în care ne-am revăzut cu emoție de fiecare dată. Aceste momente ne-au dat ocazia să ne amintim cu drag de anii care au trecut și totodată am primit susținere, încurajări și doar cuvinte frumoase despre vechea noastră colaborare.

Pe drumul maturizării mele profesionale, am constatat că am norocul de a face ceea ce îmi place și deși nu a fost mereu ușor a contat începutul alături de un om dedicat școlii, educației și culturii, așa cum este Profesorul Constantin Bărbuță.

La împlinirea frumoasei vârste de 80 de ani, am bucuria să-i transmit în acest mod special: La mulți, mulți ani cu sănătate !

Prof. Ramona Badea

Unui coleg deosebit

Bolintinul din Vale a fost și rămâne vatra culturală a unei zone geografice aflate la granița județelor istorice Ilfov și Vlașca, unde personalități ale locului, cât și numeroși intelectuali stabiliți aici au contribuit, într-o fericită și durabila simbioză, la constituirea a ceea ce se poate numi „spațiul spiritual bolintinean".

Despre unul dintre aceștia, o lucrare dragă mie, „Bolintinul, bolintinenii, Bolintineanu" consemnează: „Remarcat ca tânăr profesor și apreciat ca director al scolii generale Mârșa, profesorul de istorie Constantin Bărbuță a fost numit director al Liceului D. Bolintineanu la 1 septembrie 1971 și va rămâne adânc implicat în evoluția instituției până la pensionare".

Altfel spus, parafrazând cunoscuta urare „de la tinerețe, pân' la bătrânețe", care, în cazul nostru, se pare că nu l-a ajuns încă, deși împlinește venerabila vârstă de 80 de ani.

Constantin Bărbuță a fost unul dintre colegii mei foarte apreciați de elevi și părinți ,respectat în comunitate pentru competența și capacitatea sa puse cu devoțiune în slujba educării și formării tinerei generații, exigent cu sine și ceilalți, uneori sever, niciodată fără motiv, care a apărat prin exemplul personal prestigiul școlii și respectul legii.

Pot afirma, fără nici o ezitare, după aproape trei decenii trecute de atunci, că într-o perioadă cu schimbări majore și rapide în legislația școlară, experiența și pregătirea colegului meu, inspector școlar și jurist, au reprezentat sprijinul necesar și important pe care profesorii promovați ca tineri directori, între care mă aflam, l-au primit cu promptitudine și bună credință ori de câte ori am avut nevoie.

Nu pot încheia aceste gânduri de suflet înainte de a reliefa implicarea personală, sau ca manager școlar în viața culturală locala, ori în timpul unor evenimente cu impact pentru comunitate.

Ținuta profesionala și etica impecabilă, dăruirea și energia, spiritul optimist și comunicativ îndreptățesc includerea colegului meu, acum octogenar, între cei ce au contribuit determinant la evoluția spațiului spiritual bolintinean la cumpăna secolelor XX și XXI.

La mulți ani, Senior !

Prof. Milica Dan

INTERVIU CU DOMNUL DANIEL TRĂISTARU, PRIMARUL ORAȘULUI BOLINTIN VALE

Domnul Daniel Trăistaru este bolintinean de origine și inginer constructor de profesie, iar în urma votului exprimat de cetățenii orașului Bolintin Vale la scrutinul din 5 iunie 2016 i-a fost încredințată o îndatorire de înaltă responsabilitate, aceea de primar. Reușitele în cariera profesională, ca și calitățile personale l-au impus atunci în preferințele electorilor, la mare distanță în fața contracandidaților. De aici se subînțelege că așteptările de la mandatul dumnealui au fost proporționale cu încrederea acordată, iar revista „Sud", în rândurile de mai jos, și-a propus să intermedieze un dialog între cele două părți, căci, după cum se cunoaște, publicația noastră apare datorită „bunăvoinței" cetățenilor și deschiderii spre cultură a administrației bolintinene.

Redacția (**Red.**): *Domnule primar Daniel Trăistaru, sunteți în preajma finalizării mandatului încredințat de cetățenii orașului Bolintin Vale, prin urmare este un moment cum nu se poate mai nimerit pentru un bilanț al realizărilor și, de ce nu, o proiecție pentru viitor. Pentru început vă solicităm un punct de vedere personal: simțiți că ați reușit să îndepliniți așteptările bolintinenilor ?*

Daniel Trăistaru (**D. T.**): Dacă ar fi să mă refer la abordarea, căutarea și găsirea de soluții pentru problemele și neajunsurile pe care le are încă Bolintin-Vale, răspunsul este unul pozitiv, am identificat soluții pentru majoritatea dintre ele, avem finanțări pentru multe proiecte, unele sunt în curs de implementare, iar altele au fost finalizate. Dar dacă ne referim la așteptările generate de nerăbdarea cetățenilor de a vedea cu ochii lor lucruri concrete, cât mai multe, mai avem de lucru până a-i mulțumi pe deplin pe toți bolintinenii.

Nu e o scuză, dar este un argument necesar a fi înțeles de cât mai mulți: atunci când nevoile sunt multe, este foarte dificil să le rezolvi pe toate, într-un timp foarte scurt. Pentru că unele dintre investiții trebuie să urmeze o succesiune obligatorie (cum ar fi, de exemplu, lucrul la rețelele de utilități și asfaltarea), pentru altele nu găsim finanțare atât de repede pe cât ne dorim, procedurile de achiziții publice durează și acestea foarte mult timp, implementarea proiectelor nu este la fel în toate cazurile, deoarece nu toți constructorii sunt serioși etc. Ce îmi doresc eu este ca cetățenii să aibă încredere în ceea ce fac și să înțeleagă că de cele mai multe ori a face repede nu înseamnă și a face bine. Încerc, cu constrângerile pe care le am, să realizez ceea ce mi-am propus pentru bolintineni, într-un timp cât mai scurt.

Red.: *Pentru cei care cunosc câtuși de puțin Bolintinul din urmă cu patru ani sunt extrem de vizibile transformările intervenite în aspectul său. Prin unele locuri orașul arată ca un adevărat șantier, prin altele deja se văd rezultatele. Vă rugăm să ne vorbiți despre proiectele de infrastructură și construcții derulate în timpul mandatului dvs., ca și despre stadiul în care se află și termenele de finalizare.*

D. T.: Acum patru ani am plecat pe un drum la capătul căruia Bolintinul trebuia să devină locul în care ne place și ne dorim să trăim. Pentru acest deziderat, am avut un plan de bătaie, un „masterplan", în care am punctat, pe domenii, proiectele pe care consideram necesar a fi implementate. Am considerat că trebuie să avem o viziune completă asupra a ceea ce avem de făcut, pentru a putea face pașii corecți atunci când pornim la treabă. Pentru cele 35 de proiecte de investiții vizate, am căutat și de cele mai multe ori am găsit soluții pentru a le transpune în realitate. Pe lângă proiectele menționate acum patru ani ca direcții de urmat pentru orașul nostru, în mandatul acesta, împreună cu consiliul local, am identificat și altele ca fiind necesare și pe care le-am introdus în planul nostru.

Voi trece în revistă, succint, pentru cititorii revistei „Sud" și bolintineni deopotrivă, câteva dintre proiectele puse în operă sub conducerea mea, cu toate că, poate ar fi fost bine să le cunoască pe toate, însă cum spațiul acordat discuției noastre este, prin forța lucrurilor, limitat, nutresc speranța că o vom face cu o altă ocazie.

• Extinderea cu patru săli de clasă a Școlii Gimnaziale nr. 1 Malu Spart. Acesta a fost primul proiect important început și finalizat în mandatul meu. Lucrările începuseră și fuseseră întrerupte în urmă cu mai multe decenii, starea obiectivului fiind una deplorabilă în anul 2016. În cadrul proiectului s-a realizat o nouă clădire modernă a școlii, cu toate utilitățile necesare. Valoarea proiectului a fost de peste 1,5 milioane lei, cu finanțare din fonduri naționale și locale.

• Dotarea cu echipamente școlare a tuturor unităților de învățământ din orașul Bolintin Vale. Am solicitat și primit finanțare de la Guvernul României, prin Programul Național de Dezvoltare Locală, pentru dotarea cu echipamente a tuturor instituțiilor de învățământ din orașul nostru. Valoarea proiectului a fost de peste 224.000 de lei, cu finanțare din fonduri naționale, prin Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) II.

• Concesionarea serviciului de iluminat public. La propunerea primarului și cu aprobarea consiliului local, serviciul de iluminat public a fost concesionat de un operator de specialitate care a înlocuit și suplimentat corpurile vechi de iluminat stradal cu unele moderne, eficiente și economice. Valoarea proiectului a fost de peste 1,8 milioane lei, cu finanțare din fonduri locale.

• Teren de sport la Școala Gimnazială Malu Spart. După finalizarea noii construcții a școlii, a urmat construirea unui teren de sport multifuncțional pentru elevi, la standarde europene. Suprafața de joc este una modernă, elastică, din tartan și este împrejmuită și iluminată nocturn cu un sistem de iluminat cu corpuri eficiente. Valoarea proiectului a fost de 412.000 de lei, cu finanțare din fonduri locale.

• Loc de joacă pentru copii în satul Malu Spart. Având în vedere necesitatea de a avea un spațiu în care copiii să-și petreacă timpul, am realizat în Malu Spart un loc de joacă destinat copiilor preșcolari și din clasele primare, unde aceștia vor putea efectua activități sportive și recreative, constituind și un spațiu de odihnă pentru părinții însoțitori. Locul de joacă este dotat cu echipamente de joacă, cu paviment elastic (dale din cauciuc) care asigură siguranța în jurul echipamentelor de joacă și elemente de mobilier urban etc. Valoarea proiectului a fost de 77.000 de lei, cu finanțare din fonduri locale.

• Teren de sport multifuncțional cu vestiare și grupuri sanitare în satul Crivina. Deoarece Crivina nu beneficia de un teren de sport unde locuitorii să-și petreacă timpul liber într-un mod sănătos, la propunerea primarului, consiliul local a hotărât înființarea unui asemenea stabiliment. Astfel, s-a construit un teren de sport multifuncțional, destinat sporturilor de echipă (handbal, baschet, volei, tenis, badminton, minifotbal). Suprafața de joc este din gazon artificial, este împrejmuită și iluminată cu un sistem cu corpuri eficiente. Pentru vestiare a fost realizată o clădire care adăpostește și grupurile sanitare. Valoarea proiectului a fost de 490.000 de lei, cu finanțare din fonduri locale.

• Sală de sport cu o tribună cu capacitatea de 180 de locuri. În Bolintin Vale a fost realizată o modernă sală de sport, polivalentă, în care se desfășoară activități sportive și culturale. Investiția a fost derulată și implementată de către Compania Națională de Investiții, pe un teren pus la dispoziție de primărie în incinta Liceului Tehnologic „D. Bolintineanu". În cei aproape trei ani de funcționare, sala polivalentă a adăpostit o multitudine de evenimente, atât de anvergură locală, cât și națională, fiind un loc de atracție pentru cetățenii din orașul nostru.

Valoarea proiectului a fost de aproximativ 5,6 milioane lei, cu finanțare din fonduri naționale și locale.

• Modernizare dispensar Crivina. Dispensarul din satul Crivina a fost modernizat, refăcându-se în integralitate finisajele interioare, exterioare și introducându-se încălzire centrală. Valoarea lucrărilor a fost de 80.000 de lei, cu finanțare din fonduri locale.

• Modernizare dispensar Malu Spart. Dispensarul din Malu Spart a fost modernizat, refăcându-se finisajele interioare, instalația electrică și instalația sanitară. Valoarea lucrărilor a fost de 28.000 de lei, cu finanțare din fonduri locale.

• Reparații drumuri comunale în Bolintin Vale, Crivina, Malu Spart și Suseni. Au fost realizate lucrări de reparații pe drumurile comunale, acolo unde carosabilul era foarte degradat și nu urma să fie intervenții majore la sistemul rutier în perioada următoare. Valoarea lucrărilor a fost de 535.000 de lei, cu finanțare din fonduri județene și locale.

• Extindere rețea gaze naturale în orașul Bolintin Vale. Așa cum știm cu toții, de la darea în folosință a rețelei de gaze naturale, cu aproximativ 20 de ani în urmă, orașul s-a extins în zone în care rețelele de utilități nu erau realizate. Astfel, am promovat și executat extinderea rețelei de gaze naturale acolo unde am avut solicitări din partea cetățenilor. În total, extinderea rețelei de gaze naturale are circa șapte km. Valoarea lucrărilor a fost de 2,2 milioane lei, cu finanțare din fonduri locale și din fondurile operatorului.

• Extindere rețea de alimentare cu energie electrică în orașul Bolintin-Vale. La fel ca în cazul rețelei de gaze naturale, a fost necesar să extindem și rețeaua de alimentare cu energie electrică, lucrările fiind în plină desfășurare. Lungimea extinderii rețelei este de 3,3 km, urmând să fie pusă sub tensiune în toamna aceasta. Valoarea lucrărilor a fost de 1,9 milioane lei, cu finanțare din fonduri locale și din fondurile operatorului.

• Parcare pe str. Republicii, în Bolintin Vale. Pentru decongestionarea centrului orașului au fost realizate lucrări de amenajare a terenului de pe str. Republicii, rezultând o parcare modernă, iluminată nocturn și supravegheată video. Valoarea lucrărilor a fost de 2,2 milioane lei, cu finanțare din fonduri locale și din fondurile operatorului.

• Amenajare sensuri giratorii în Bolintin-Vale, la intersecția str. Republicii cu str. Poarta Luncii și str. Partizani și la intersecția str. Republicii cu str. Palanca. Pentru fluidizarea traficului rutier și amenajarea modernă a intersecțiilor respective, prin asocierea dintre Consiliul Local Bolintin-Vale și Consiliul Județean Giurgiu, cele două intersecții amintite mai sus, au fost modernizate prin realizarea a două sensuri giratorii. Valoarea lucrărilor a fost de 2,1 milioane lei, cu finanțare din fonduri județene și din fonduri locale.

• Modernizare târg săptămânal în Bolintin Vale. Un obiectiv de o mare însemnătate, atât pentru orașul nostru, cât și pentru multe alte localități învecinate, este târgul săptămânal din Bolintin Vale. Am ales împreună cu consiliul local să construim un târg nou, modern, pe amplasamentul celui existent. Am reușit să obținem finanțare din fonduri naționale, iar proiectul va fi implementat de Compania Națională de Investiții. Amplasamentul a fost predat executantului, urmând ca acesta să demareze lucrările în perioada următoare. Valoarea lucrărilor este de 12,9 milioane lei, cu finanțare din fonduri naționale și din fonduri locale.

• Sistem de supraveghere video în orașul Bolintin Vale. Pentru o protecție mai bună a cetățenilor și a bunurilor acestora, a fost întocmit un proiect pentru înființarea unui sistem de supraveghere video modern, care să fie montat în toate localitățile orașului – Bolintin Vale, Malu Spart, Suseni și Crivina. Sistemul va fi compus din aproximativ 500 camere de supraveghere dotate cu infraroșu și cu goarne de avertizare în diverse situații. O parte dintre aceste camere sunt cu identificarea numărului de înmatriculare al mașinilor, iar altele cu funcția de recunoaștere facială. Pentru acest obiectiv avem contract de finanțare semnat, vom lansa procedura de achiziție publică, urmând că lucrările să înceapă cel mai târziu în primăvara anului viitor, iar termenul de finalizare este anul 2023. Valoarea lucrărilor este de 4,9 milioane lei, cu finanțare din fonduri europene și din fonduri locale.

• Înființare sistem de alimentare cu apă și canalizare în satul Crivina. Unul dintre proiectele vitale pentru cetățenii din Crivina este alimentarea cu apă potabilă și rețeaua de canalizare menajeră. Proiectul a fost depus pentru finanțare pe Fondul Național de Investiții, acela care a fost desființat prin OUG nr. 1 din ianuarie 2020, de către guvernul în funcție la acea dată. În momentul de față, căutam soluții pentru obținerea finanțării. Valoarea lucrărilor este de 16,6 milioane lei.

• Reabilitarea și modernizarea străzilor în orașul Bolintin Vale etapa I. Acesta a fost primul proiect major de reabilitare a străzilor din Bolintin Vale, pe care au fost realizate lucrări pentru alimentare cu apă potabilă, canalizare, gaze naturale. Ele însumează aproximativ 11 km, lucrările fiind finanțate prin Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) II. Pe lângă valoarea decontată prin PNDL, contribuția de la bugetul local este una importantă, deoarece trotuarele și canalizația de sub acestea, unde se vor poza rețelele aeriene de energie electrică și fibră optică, nu sunt eligibile. Valoarea lucrărilor este de 14,9 milioane lei, cu finanțare din fonduri naționale și din fonduri locale.

• Înființare sistem de alimentare cu apă potabilă în satele Malu Spart și Suseni. În satele Malu Spart și Suseni sunt pe final lucrările pentru rețeaua de alimentare cu apă și canalizare. Lucrările au fost finanțate prin Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) I. Valoarea lucrărilor este de 12,5 milioane lei, cu finanțare din fonduri naționale și din fonduri locale.

• Clădire de birouri administrative în orașul Bolintin Vale. Așa cum știm și observăm cu toții, Bolintin Vale este un adevărat centru zonal al nordului județului Giurgiu, aici având puncte de

(continuare în pag. 23)

(urmare din pagina 22)

lucru mai multe instituții deconcentrate ale statului. Aceste puncte de lucru sunt găzduite de mai multe clădiri din domeniul public, care în viitorul apropiat vor fi reabilitate și este obligatoriu să fie eliberate. Având în vedere cel puțin aceste considerente, am promovat și implementat un proiect prin care dintr-o ruină am construit o clădire modernă de birouri. În această clădire vor funcționa atât instituțiile enumerate mai sus, dar și poliția locală pe care urmează să o înființăm, starea civilă precum și un birou al consiliului local cu sală de ședință modernă. Implementarea proiectului a fost posibilă printr-o finanțare ce ne-a fost aprobată prin Programul Național de Dezvoltare Locală (PNDL) II. Valoarea lucrărilor este de șase milioane lei, cu finanțare din fonduri naționale și din fonduri locale.

• Înființare piață agroalimentară în orașul Bolintin Vale. Piața agroalimentară este o construcție tip „hală metalică" parțial deschisă, cu posibilitatea de închidere cu panouri culisante. Valoarea lucrărilor este de 1,9 milioane lei, cu finanțare din fonduri locale.

• Construire capelă mortuară în orașul Bolintin Vale. Consiliul local a dezbătut și aprobat implicarea sa în construirea unei capele mortuare în orașul nostru. A fost transferat către Parohia nr. 1 Bolintin-Vale, dreptul de folosință al unui teren situat în domeniul public al orașului, pentru construirea capelei. Finanțarea lucrărilor se face prin alocări de la bugetul local și din donații. Pentru anul curent, consiliul local a aprobat alocarea unei finanțări de 300.000 lei, din care a virat până în prezent către parohie 150.000 lei. Valoarea lucrărilor este de 950.000 lei, cu finanțare din fonduri locale și donații.

• Extindere rețele de alimentare cu apă potabilă și canalizare menajeră în oraș Bolintin Vale. Deoarece rețelele de alimentare cu apă potabilă și canalizare menajeră din Bolintin Vale au fost executate la un necesar din 2008, atunci când s-a întocmit studiul de fezabilitate și ținând cont de dinamica dezvoltării orașului din ultimii ani, a fost necesar să implementăm un nou proiect de extindere a acestor rețele. Astfel, am finalizat realizarea extinderii rețelelor pe Programul de Dezvoltare Locală (PNDL) II, iar o parte din străzile care au beneficiat de extinderea rețelelor, au fost și asfaltate. Prin aceasta investiție s-au extins rețelele de alimentare cu apă și cea de canalizare menajeră pe aproximativ 12 km de străzi din localitatea Bolintin-Vale, construindu-se și 13 stații de pompare ape uzate. Valoarea lucrărilor este de două milioane lei, cu finanțare din fonduri guvernamentale și din fonduri locale.

• Centura ocolitoare a orașului Bolintin Vale. Proiectul a stagnat o perioadă îndelungată (aproximativ patru ani) din cauza situației juridice incerte a terenului de pe amplasamentul propus, acesta aflându-se la limita administrativă provizorie dintre orașul Bolintin Vale și comuna Florești-Stoenești. La sfârșitul anului trecut procesul de grănițuire s-a finalizat, iar granița s-a stabilit ca fiind autostrada A1, dovedindu-se că terenul aflat în litigiu de atâția ani ne aparține de drept. În momentul de față, suntem aproape de final cu planurile parcelare în tarlalele adiacente centurii, iar după finalizarea și aprobarea acestora vom începe demersurile pentru realizarea exproprierilor pe culoarul noului drum. Varianta cea mai bună de finanțare va fi cea din fonduri europene, având șanse reale de a o obține în perioada viitoare de programare. Analizând documentele premergătoare construirii ghidurilor, am constatat că vor fi eligibile drumurile de centură care leagă drumuri județene și se racordează la drumuri europene. În cazul nostru, centura leagă DJ 601 de DJ 412 A și se racordează la drumul European 81 (autostrada A1). După realizarea noii centuri ocolitoare, intenționam să dirijăm traficul greu de pe strada Palanca pe noul drum, fără a mai permite accesul acestuia pe strada Partizani și strada Poarta Luncii, decongestionând astfel centru orașului. Valoarea preconizată a lucrărilor este de aproximativ 25 milioane lei, cu finanțare din fonduri guvernamentale și din fonduri locale.

• Modernizare drumuri județene în interiorul orașului Bolintin-Vale, investiții implementate de Consiliul Județean Giurgiu: *Reabilitarea DJ 601* (a fost asfaltat drumul care pleacă din Bolintin Deal, străbate Bolintin-Vale pe str. Palanca, str. Partizani, str. Poarta Luncii și Malu Spart pe str. Primăverii); *Reabilitare DJ 401 A* (s-a modernizat strada Palanca de la intrarea dinspre autostrada A1, până la intersecția cu str. Partizani; *Reabilitare DJ 412D* (investiție a Consiliului Județean Giurgiu prin care se modernizează drumul care leagă Malu Spart de comuna Bucșani și care trece pe lângă mănăstirea Bunavestire. O parte din traseul acestui drum județean reprezintă, parțial, centura ocolitoare a satului Malu Spart, conform Planului Urbanistic General); *Reabilitare DJ 412 A* (s-a modernizat drumul județean care leagă Malu Spart de comuna Ogrezeni). Valoarea lucrărilor executate pe porțiunile de drumuri județene, doar pe tronsoanele care străbat orașul Bolintin Vale, este de 21,6 milioane lei, cu finanțare din fonduri guvernamentale și din fonduri județene.

• Întărirea capacității administrative a Primăriei Orașului Bolintin Vale. Proiectul reprezintă un parteneriat transfrontalier între Primăria Orașului Bolintin Vale și Primăria Municipiului Strazhitsa din Bulgaria, finanțat prin Programul Interreg V-A România-Bulgaria, prin care s-a urmărit dezvoltarea capacității de cooperare și a eficienței instituțiilor publice într-un context de cooperare transfrontalieră. Astfel, în cadrul Primăriei Orașului Bolintin Vale a fost realizată Registratura electronică, ajutând la o comunicare mult mai bună între cetățeni și administrația publică. Proiectul a avut o valoare totală nerambursabilă de 1,4 milioane lei, cu finanțare din fonduri europene, naționale și din fonduri locale.

• Servicii Integrate și Nediscriminare pentru Comunitatea de Etnie Romă din Bolintin Vale. Proiectul își propune să reducă numărul de persoane de etnie romă aflate în risc de sărăcie și excluziune socială și contribuie la scăderea ratei de abandon școlar pentru comunitatea marginalizată „Palanca" din oraș Bolintin Vale, jud. Giurgiu, Regiunea Sud-Muntenia prin înființarea și subvenționarea a șapte afaceri, crearea unui spațiu instituțional inovativ – Centrul comunitar integrat pentru copii, adulți/părinți și vârstnici și oferirea de servicii specializate integrate pentru 560 de persoane (203 femei). Proiectul are o valoare totală de 7,5 milioane lei, cu finanțare din fonduri europene și fonduri locale.

• Achiziții programe software pentru digitalizarea serviciilor publice. Achizițiile au fost necesare pentru facilitarea modalităților de accesare a serviciilor publice, respectiv pentru soluționarea online a cererilor primite de la birourile executorilor judecătorești, eliberarea certificatelor fiscale online, dotarea agenților fiscali cu aparate mobile de încasare interconectate. De menționat că, începând cu 1 ianuarie 2017, cetățenii au posibilitatea de a-și plăti online contribuțiile la bugetul local prin intermediul aplicației Ghișeul.ro.

Trebuie să subliniez faptul că am prezentat doar o parte dintre proiectele realizate sau aflate în diferite etape de implementare. Ele ating o panoplie vastă de probleme, pe care le-am dorit rezolvate în folosul concetățenilor mei bolintineni. Amănunte puteți afla și accesând www.bolintin-vale.ro.

Red.: *Suntem convinși că niște proiecte de asemenea anvergură implică depunerea unor eforturi la fel de mari în ceea ce privește asigurarea finanțării, întocmirea proiectelor, urmărirea realizării lor, rezolvarea situațiilor neprevăzute etc. Nu sunt chestiuni pe care să le rezolve o singură persoană, prin urmare ați avut alături de dvs. o echipă și către acești oameni se îndreaptă curiozitatea noastră. Care sunt oamenii dvs. ? I-ați găsit în Primărie atunci când ați preluat funcția sau echipa a fost formată de dvs. ? Remarcați în mod special pe cineva ?*

D. T.: La acest capitol mă consider un om norocos ! Este foarte adevărat ceea ce ați afirmat referitor la conjugarea eforturilor mai multor persoane pentru a realiza lucruri importante, care necesită un volum mare de muncă, atenție sporită și profesionalism.

Răspunsul nu este cu „sau", ci cu „și" ! Pe unii dintre colegi i-am găsit în primărie, iar pe alții, acolo unde era necesar a completa cu personal, am recrutat alții noi. Aș menționa aici că munca în administrația publică, ca și în alte domenii de activitate, nu este ceva care se învață doar la școală și apoi vii și aplici la locul de muncă. Funcționarul public se formează în ani mulți de experiență. Am reușit să împletim aptitudinile celor pe care i-am găsit în primărie cu cele ale noilor veniți. Și așa vă răspund și la întrebarea referitoare la faptul dacă pot sau nu să remarc pe cineva în mod special. Sigur că da, remarc în mod cu totul și cu totul special ECHIPA ! Important este că la această dată formăm o echipă închegată, care, pe lângă atribuțiile din fișa postului, muncește cu drag pentru un obiectiv măreț: acela de a-și lega fiecare numele de schimbarea la față a Bolintinului. Continuăm schimbarea, continuăm reconstrucția !

Red.: *Dincolo de transformările vizibile, de proiectele de infrastructură și din construcții, presupunem că sunt altele care nu au aceeași vizibilitate. Ne puteți vorbi despre realizările/ proiectele care sunt mai greu de perceput din afară, dar care au avut impact asupra comunității bolintinene ?*

D. T.: Ceea ce nu se vede în mod direct, dar oamenii mi-au spus că simt o schimbare în bine, este tot ceea ce am implementat în organizarea administrativă de la nivelul primăriei.

Introducerea mijloacelor digitale, moderne, în majoritatea proceselor pe fluxul administrativ, a crescut randamentul funcționarilor publici, dar și o percepție în bine a cetățenilor referitor la serviciile oferite de primărie. Aș da doar câteva exemple: înrolarea primăriei pe platforma Ghișeul.ro; înființarea posturilor de încasatori mobili, dotați cu un terminal prin care pot interoga situația fiscală a contribuabililor direct în sistemul electronic de evidentă și pot face încasări la domiciliul celor care nu se pot deplasa la sediul primăriei și nu au posibilitatea să plătească prin Ghișeul.ro; eliberarea de certificate fiscale online; implementarea cu o finanțare europeană nerambursabilă a unui sistem electronic de management al activității la nivelul primăriei; arhiva electronică etc. Cred că este bine să amintesc aici și înființarea site-ul primăriei, www.bolintin-vale.ro, prin accesarea căruia cetățenii pot avea acces la informații publice, pot interacționa în mod direct cu reprezentanții primăriei.

Red.: *Calitatea unui edil rezultă nu numai din ceea ce face, ci și prin ceea ce îi determină pe alții să facă. Aici avem în vedere toate aspectele vieții de zi cu zi: comportament, respect al normelor de conviețuire, investiții în proiecte edilitare și particulare, dezvoltare economică și socială, modernizare... Întrebarea noastră surprinde un aspect particular al acestei panoplii de probleme, dar nu este obligatoriu să vă limitați la acesta. Ați reușit să atrageți investitori în localitate ? Ce ați întreprins și ce planuri aveți în acest sens ?*

D. T.: Un calcul simplu ne arată că dacă noi vom continua să dezvoltăm orașul așa cum am început (și vom continua !), vor crește cheltuielile de funcționare. Vom avea nevoie de mai mulți bani pentru a putea ține în stare de funcționare obiective cum ar fi Școala Veche, sălile de sport, bază sportivă, școli etc. Aceste fonduri suplimentare trebuie să fie atrase la bugetul local, iar cea mai sănătoasă creștere este aceea adusă de investițiile private. Pentru aceasta, în anul 2017 am introdus în intravilan cu destinație construcții industriale aproximativ 300 hectare de teren, în proximitatea autostrăzii București-Pitești și la ieșirea din Bolintin Vale către Bolintin Deal. Adiacent acestor zone am extins rețelele de utilități, cum ar fi alimentare cu apă potabilă, canalizare, gaze naturale. Un indicator al atingerii previziunii noastre, aceea că vom atrage investiții în Bolintin Vale, este faptul că la această dată sunt în procedura de autorizare mai multe obiective private care vor fi demarate în această zonă. Pentru o parte dintre aceste investiții private au fost depuse cereri de finanțare pentru obținere de fonduri europene.

Red.: *Inerente, am putea zice, pentru oricare edil, sunt neîmplinirile unor deziderate, nemulțumiri pentru felul în care s-au derulat sau finalizat altele. Vă rugăm să ne oferiți câteva exemple de acest gen din activitatea dvs. din ultimii patru ani.*

D. T.: Dacă mă refer la obținerea de finanțare a unor proiecte vitale pentru comunitatea noastră, am două exemple cu gust amar. Primul ar fi acela al proiectului pentru modernizarea și reabilitarea Liceului Tehnologic „Dimitrie Bolintineanu", pentru care am întocmit un studiu de fezabilitate, care prevedea o sumă necesară pentru implementare de aproximativ șase milioane de euro. Doar că suma alocată pentru axa prioritară pentru un astfel de obiectiv a fost mai puțin de patru milioane de euro, pentru obiective asemănătoare din toate localitățile din cele șapte județe care compun Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud Muntenia. Am fost neplăcut surprinși, atât eu cât și ceilalți colegi primari din regiune care aveam proiecte pentru reabilitarea liceelor din localitățile pe care le reprezentăm. A trebuit să căutăm o soluție alternativă, astfel am împărțit proiectul în două și am depus o cerere de finanțare pentru reabilitarea energetică a clădirilor liceului, care presupune intervenție completă asupra acestora. Va fi necesar pentru restul proiectului, compus din dotări, teren de sport în aer liber, amenajarea curții liceului și împrejmuire, să găsim o altă finanțare.

Al doilea exemplu este cel a proiectului de reabilitare și modernizare a străzilor din Bolintin Vale. Acest proiect a urmat unuia demarat anterior, care viza modernizarea altor 11 km de străzi și a cuprins străzile din Bolintin Vale pe care au fost lucrări de alimentare cu apă potabilă, canalizare, gaze naturale, străzi a căror stare tehnică este una deficitară. Străzile care beneficiază de modernizare pe acest proiect, însumează aproximativ 22 km. Având în vedere abrogarea actului normativ care restricționa valoarea lucrărilor într-un mod în care era imposibil să putem realiza tot ceea ce ne-am propus cu asigurarea calității lucrărilor, acest proiect este unul prin implementarea căruia localitatea noastră va deveni cu adevărat urbană. A fost rezolvată întreaga tramă stradală (sistem rutier nou, canalizare pluvială, piste pentru cicliști, trotuare pietonale, canalizație pentru trecerea rețelelor aeriene în subteran), rezultatul fiind cel scontat. Finanțarea proiectul s-a realizat prin Fondul Național de Investiții, numai că finanțarea a fost anulată de guvernul aflat în funcție în ianuarie 2020. Pentru a continua implementarea proiectului, am găsit soluții alternative și continuăm realizarea lui, doar că ritmul de lucru este încetinit.

Tot la neîmpliniri aș aminti și nedemararea demersurilor privind reabilitarea termică a blocurilor. La deschiderea axei specifice pentru acest tip de intervenție, prin Programul Operațional Regional, am constatat că fondurile nerambursabile reprezentau 60% din valoarea lucrărilor, 15% primăriei și 25% proprietarilor. Ne-a fost foarte clar că un procent de 25% din valoarea lucrărilor reprezintă foarte mult pentru proprietari, marea lor majoritate neputând suporta un asemenea cost.

(continuare în pag. 29)

JURNAL DE ȘANTIER (III)
Restaurarea monumentului istoric „Școala Veche”

Ne face o deosebită plăcere să vă ținem la curent cu evoluția lucrărilor de restaurare a monumentului istoric Școala Veche din Bolintin Vale. Ele se derulează în ritmul prevăzut, ba chiar cu un ușor avans, însă fără a se face niciun rabat de la calitate. Restaurarea înaintează văzând cu ochii, sub privirile curioase ale localnicilor, care nu evită să-și afișeze mândria în fața unui lucru bine făcut, mai ales când este în beneficiul lor. Desigur, pentru buna desfășurare a lucrărilor, trebuie să remarcăm atât competența autorităților locale, pe domnul primar Daniel Trăistaru, cât și pe executant, firma Rasub Construct.

Aducând în discuție numele primarului orașului, gândul ne poartă spre un altul, la fel de grijuliu cu zestrea edilitară a localității, anume Constantin Șt. Bolintineanu. Subiectul pe care vi-l supunem atenției în rândurile următoare este, desigur, Școala Veche, care a avut multe de pătimit în istoria ei seculară.

Trecuseră vreo două decenii de la darea ei în folosință, iar clădirea avea nevoie de o reparație generală, pe lângă care primarul Constantin Șt. Bolintineanu ar fi dorit să facă și o serie de modernizări, ba chiar o extindere, căci numărul elevilor crescuse între timp.

Cele două documente inedite pe care le publicăm surprind „bătălia” dusă de alesii bolintinenilor cu autoritățile centrale pentru a-și putea repara școala. Era o chestiune de principiu, arzătoare și în zilele noastre: cine să plătească ? Statul, care „preluase întreținerea școlilor din comune în schimbul unui procent de 17% din veniturile realizate”, sau comuna ?

Primul document, din 19 mai 1911, conține o intervenție a primarului Constantin Șt. Bolintineanu la prefectul județului Ilfov, Ilie I. Niculescu-Dorobanțu, prin care prezintă punctul de vedere al Bolintinului din Vale în chestiunea reparării „Școlii Vechi”.

„Domnule Prefect,

Sunt patru ani de când Onor. Minister al Instrucții, substituindu-se în drepturile firești ale comunei, a luat asupra sa obligația de a întreține școlile în schimbul unei subvenții de 17% sau lei 2.800 anual, ce prelevează – numai în acest scop – din veniturile comunei. În această lungă scurgere de timp Ministerul nu a luat nicio măsură de întreținere a celui mai măreț edificiu școlar ridicat de comună pe chiar vatra căminului Poetului Bolintineanu, singurul local susceptibil de întreținere imediată din 4 ce are comuna, în care funcționează școala cu acest nume scump amintirilor noastre de redeșteptare. Așa că, micile degradări suferite în acest interval, din ce în ce mai mult, luând proporții mari care au atacat fondamentul și acoperișul, au făcut ca astăzi localul să ajungă într-o completă ruină care amenință să nu mai poată adăposti cursurile școlare și locuința dirigintelui.

Autoritatea comunală, cu durere în suflet, nu a încetat domnule Prefect să atragă atenția Ministerului prin revizoratul școlar și chiar direct și pentru a dovedi că accentuările noastre stăruitoare erau îndrituite, am provocat constatări tecnice din partea serviciului tehnic al județului, care în anul 1909 a stabilit că reparația degradărilor de până atunci ar fi costat lei 6.000, iar în anul 1910 degradările atinsese costul de 12.000 lei. Negreșit că astăzi ele au depășit suma de 15-20.000 lei !

Ne este foarte posibil, domnule Prefect, să tragem concluzii din această situație nenorocită pentru comunitatea noastră față de responsabilitatea, neacoperită, ce autoritățile centrale și-au asumat, luând asupra lor sarcina centralizării unor atribute de care nu-și poate da seama în mod conștient.

Fapt cert că noi, care am făcut atâtea sacrificii pentru a dota cu localuri de școală cel mai isolat centru din populația noastră, suntem amenințați astăzi, sub auspiciile autorităților centrale, care dispun de mijloacele noastre, să fim reduși în situație mai rea decât în timpul când eram fericiți că ne putem adăposti școala prin vreun bordei părăsit.

Crezând că trebuie pus capăt acestei triste perspective, am sesizat Consiliul, care în ședința de la 19 mai curent a luat deliberațiunea consemnată în procesul verbal no. 24, pe care am onoare să-l prezint Dv. deodată cu aceasta.

Dându-vă seama că Onor. Minister nu a cheltuit pentru școalele din acest centru decât jumătate subvenția predată de el din veniturile comunei, prima soluție ce a văzut în mod natural Consiliul a fost ca să ceară restituirea sumelor rămase economie în lada Ministerului din subvenția acestei comuni, care se ridică la suma de 6.000 lei, cu care să poată împiedeca, deocamdată și urgent, prăbușirea acoperișului.

Dându-ne însă seama că pentru aceasta va trebui să întreprindă o luptă cu puteri nu egale, s-a gândit la Dv., care ați dat probe de solicitudinea ce aveți pentru propășirea instituțiilor Țării, însărcinându-mă să vă rog ca să acordați comunei un ajutor suficient în acest scop, din fondurile disponibile ale județului, în vedere că fondurile comunale, sdruncinate de subvențiile ce i se cer de către Stat, sunt epuizate prin lucrările ce a întreprins în acești din urmă ani cu clădirea a 3 mari Sub-primării, abator și alte edilități neapărat trebuincioase vieții de astăzi.

Primar, (ss) Constantin Șt. Bolintineanu.”

(Biroul Județean al Arhivelor Naționale Ilfov, Fond Prefectura Județului Ilfov, 54/1911, f. 146-147.)

Fiind amenințați de forurile superioare cu blocarea tuturor proiectelor de investiții în comună dacă nu se vor conforma hotărârii Consiliului Județean și Prefecturii de a se repara Școala Veche numai pe banii comunei, fără nicio contribuție a Statului, primarul Constantin Șt. Bolintineanu și consilierii comunali cedează în final șantajului și acceptă contractarea unui împrumut pentru realizarea necesarei reparații, în lipsa căreia edificiul risca să nu mai poată fi folosit.

„Proces Verbal

Ședința Consiliului de la 26 februarie 1912 sub președinția d-lui Constantin Șt. Bolintineanu, Primar.

Răspund la apelul nominal d-nii Consilieri Ilie Fănică, Dumitru Pavel, Tudor Niță, Dinică Marin, Radu N. Ivan, Nae G. Badea și delegații Duță Dumitru și Marin D. Rotaru, cu care complectându-se numărul cerut de lege, dl. Primar declară ședința deschisă.

Se dă citire procesului verbal din urmă și se aprobă, după care întrându-se în ordinea zilei:

Se supune comunicarea d-lui Administrator al Plășii, registrată la no. 704, prin care Prefectura Județului, cu ordinul no. 1406, refuză aprobarea încheierii no. 33 prin care s-a dispus exproprierea terenului necesar pentru mărirea oborului și târgului săptămânal până ce Comuna nu va aviza la mijloacele necesare pentru repararea școlii «deoarece Consiliul Județean a refuzat orice ajutor pe motiv că Comuna să contracteze împrumut de la Județ». Concomitent cu această comunicare se supune Consiliului și ordinul d-lui Prefect, no. 1885, registrat la no. 601, pe lângă care înaintează un deviz de reparațiunile trebuincioase a se face localului școlii Poetu Bolintineanu, care se ridică la suma de lei 19.700, cu adăogire că «închierea Consiliului no. 24/911, fiind supusă Consiliului General Județean, aceasta în ședința de la 5 februarie corent a dispus să se acorde acestei comuni cu preferență suma de lei trebuincioasă sub formă de împrumut, rambursabil prin anuități».

Consiliul, deși își dă perfect seama că lucrează contra dispozițiunilor legii organice a comunelor rurale coprinse în art. 10, de principiu, combinat cu art. 155.8 de aplicațiune, a căror spirit și economie s-a învederat și s-a statornicit în fine cu subvențiunea salvatoare dată prin legea recent votată în ședința Camerei Deputaților de la 15 februarie 1912, totuși cumpănind interesele sale vitale și obligat de a ieși din impasul în care este pusă comuna;

Considerând că dacă administrația instituții publice, contrar legiuitorului și cu toată solicitarea Consiliului nu a făcut timp de 5 ani și nu voește nici astăzi, lucrări de întreținere școlilor, cu toată aspra sancțiune legală din 15 februarie 1912, deși în acest scop prelevează din fondul comunei subvenția de 2.835 lei anual, Comuna nu poate lăsa mai mult timp în ruină desăvârșită și prin urmare sub amenințarea de disparițiune a unui edificiu înălțat de ea cu mari sacrificii pentru instrucția generațiilor chemate a duce mai departe ființa Statului din ce în ce cu mai mari greutăți;

Considerând că dacă ar mai continua în stăruința să convingă administrația instrucții publice că este de datoria ei să facă aceste reparațiuni și că-i este interzis de sesiunea legală de la 15 februarie 1912 de a impune Comunei cheltuieli peste cota stabilită de lege, evoluția economică a Comunei este pusă la grea încercare prin amenințarea ce apasă de a nu i se aproba exproprierile absolut indispensabile pentru ecstinderea și consolidarea activității comerciale imprimată târgului său săptămânal;

Recunoscând solicitudinea cu care dl. Prefect urmărește îmbunătățirea gospodăririi și edilității comunelor rurale din direcțiunea sa, pentru care-i aduce mulțumiri;

Luând act de oferta binevoitoare ce Onor. Consiliu general al Județului – după intervenirea d-lui Prefect negreșit – a făcut comunei de a-i pune la dispoziție, din fondurile sale, sub formă de împrumut, suma necesară reparațiunei edificiului școlar căzut în ruină;

În unanimitate, încuviințează în principiu contractare la Casa Județului un împrumut suficient pentru repararea școalei Poetu Bolintineanu, care face obiectul deliberațiunii sale, cu speranța că, într-un viitor apropiat, Onor. Consiliu General al Județului, convingându-se că comuna nu are mijloace ca să aquite regulat anuitatea cu care se vede nevoită a se angaja, va binevoi să transforme un împrumut într-un ajutor nerambursabil.

În același timp și pentru a se putea ficsa suma împrumutului, Consiliul crezând că este de datoria și de interesul său să profite de ocazia acestor reparațiuni ca o cale pentru a complecta – cu un mic adaos de cheltuieli – numărul trebuincios de saloane de studiu pentru a face loc populației școlare care în număr urcă, pe atât este respinsă din sanctuarul luminei din cauza lipsei de local suficient, mai înainte de a ficsa cifra împrumutului, autoriză pe dl. Primar să combine devizele alcătuite în anii 1907 și 1910 pentru a vedea dacă adaosele studiate atunci se poate îngloba în devizul reparațiilor de astăzi fără a mări prea mult suma.

Pentru acoperirea anuității ce se va ficsa să plătească comuna pentru amortizarea împrumutului care se va contracta, Consiliul:

Renunțând la intima sa dorință de a înființa o școală profesională de industrie casnică, pentru a îndruma aptitudinile industriale ce se desvoltă pe zi ce trece, hotărăște ca fondul de 5.000 lei alocat la art. 6 al bugetului de cheltuieli ecstraordinare, care încă nu este omologat pentru exercițiul 1912/13, să se afecteze pentru acoperirea următoarelor cheltuieli:

a) lei 2.000 pentru amortizare prin anuități a împrumutului care se va contracta cu destinație ca să se repare școala Poetul Bolintineanu;

b) lei 2.000 pentru plata exproprierilor hotărâte a se face în scopul măririi oborului și târgului săptămânal, dacă parte din expropriați nu vor voi să primească schimbul ce li s-au propus;

c) lei 1.000, împreună cu ceia ce va mai rămâne neafectat din articolele a și b de mai sus, pentru a se forma un fond inalienabil pentru înființarea în viitor, când Comuna va dispune de mijloace suficiente, a unei școli profesionale de industrie casnică pe care împrejurările nu-i permite a o ridica astăzi după cum ar fi dorit.

Primar, (ss) Constantin Șt. Bolintineanu.”

(Biroul Județean al Arhivelor Naționale Ilfov, Fond Prefectura Județului Ilfov, 64/1912, f. 103-104.)

Romanița-Maria Ștențel

Pornind de la un cuvânt... „ACASĂ”

Unul „mititel”, cu doar trei silabe „în corpul lui fonetic”. A-CA-SA. Dar câte sensuri și înțelesuri de tot felul are el. Fiecare avem chiar în ADN-ul nostru pe acel „acasă”, de care aflăm pe rând, la diferite vârste. Atunci amintirile despre ACASĂ vin ca o cascadă !

Iată și gândurile mele în cartea „HORA DOMNIȚELOR” despre acasă al meu.

„Acel ACASĂ a fost mereu „Cuza34", locul nașterii dar și al copilăriei, al timpului de școlăriță dar și al timpului vacanțelor ! Vară sau iarnă, vacanțele mele erau la oraș, în modernizată, unde se turnase chiar asfalt ! Într-o mică curticică, dar aici aveam și „oaza” mea de verdeață, o mică grădiniță, cu trandafiri, regina nopții, o tufă de... smochin dar și un falnic apărător de arșița verii: un plop mareee, uriaș mi se părea, pe atunci. Plopul meu vara... ningea, căci bobițele din ciorchinii săi, se coceau, ca strugurii, și dădeau un puf, puf alb, ce zburdă prin văzduh, precum fulgii de nea ! Mie îmi plăcea dar era cam nesuferit pentru cei cu alergii ! Vacanțele mele n-au fost la bunici, la țară, căci eu nu prea i-am mai cunoscut, și râdeam amândoi căci amintirea lor e foarte vagă: bunicul patern avea, ca un bun oltean, un cămeșoi de noapte luuung, când îl îmbrăca venea spre mine și mă speria cu binecunoscuta vorbă: „bauuu-bauuu”. Râdeam amândoi și această imagine îmi este foarte dragă !

Am avut și vacanțe de vară mai ales la rudele mele „găzarii”, cum spunea șoptit mama, rudele de la Ploiești. Aici mă trimitea deseori ca să schimb peisajul, dar mie mi-a plăcut mult, eram bine hrănită, îngrijită, aveam o grădină și aici, dar cel mai mult îmi plăcea sus, pe acoperișul bucătăriei unde își întindea ramurile un generos dud-alb, cu cele mai dulci „fructe” ale copilăriei mele ! Mâncam dude și citeam pe rupte, pe la 12-14 ani acolo am citit cărți voluminoase, edițiile anilor 50: *Războiși pace*, *Ana Karenina*, *Pe Donul liniști*t, și altele, la fel de valoroase, lecturi care mi-au prins bine în anii de școală.

Cred că au fost minunate și vacanțele la bunicii de la țară, i-am invidiat pe cei care mi-au povestit despre raiul din acele locuri, dar am și eu o amintire, hazlie-și-nu-prea de la o vacanță la țară.

Într-o vară am fost cu prietena mea Irina în satul bunicilor ei, în Ardeal, la Drăușeni, o comună frumoasă, cu oameni gospodari, case mari, cu porți de lemn, cu semne ale bunăstării locuitorilor de aici. Noi, fete-cochete, de la oraș, de, nu ne amestecăm cu alți copii, și ca să ne dea „peste botoșei”, cum se zice celor fuduli, ce ne-au făcut ? !

Lumea așa cum este

Vasile Szolga

UNDEVA ÎN UNIVERS

Undeva în univers exista un sistem solar asemănător cu cel în care trăim noi și o planetă unde înflori o civilizație asemănătăare cu cea de pe Pământ. Diferența era că oamenii (hai să le zicem așa pentru că semănau cu noi) erau de două feluri: unii erau roșii (adică pielea lor era roșie, evident unii mai roșii alții mai palizi adică rozalii) și ceilalți erau albaștri, și anume aveau pielea albastră (mi-aduc aminte de un film în care ființele asemănătoare oamenilor de pe acea planetă erau de asemenea albaștri dar, nu e vorba de acea planetă). În istoria lor cele două tipuri de ființe au trăit separat pe continente diferite dar, odată, demult, în negura timpului, cei roșii îi cuceriră pe cei albaștri și evident îi făcură sclavii lor (așa se întâmplă mereu când unii sunt mai puternici decât ceilalți, îi vor subjuga și-i vor pune să-i slujească – vezi și istoria omenirii care este de fapt istoria războaielor în care cei tari îi cucereau pe cei slabi și-i înrobeau). Cu timpul și civilizația de pe această planetă se mai democratiză și cei care fuseseră robi deveniră „egalii” celor care îi înrobiră.

Odată, însă un jandarm roșu (am să-i spun așa căci nu știu care era termenul pentru păzitorii ordinii pe acea planetă), mai plin de zel, arestă un criminal albastru iar în timpul arestului acesta muri. Atunci se produse declicul care le aduse în memorie albaștrilor că cei roșii au fost stăpânii lor și, se răsculară. Evident că lor li se alăturară și „democrații” roșii care pentru a arăta cât de democrați sunt se ploconiră în fața celor albaștri. Ba mai mult, în curând vopseaua albastră dispăru de pe piață deoarece mulți roșii se vopsiră în albastru. În curând jocurile de echipe: fotbalul, baschetul și altele, dispărură deoarece toți echipierii erau albaștrii și cu echipamente albastre. Jocul de șah, de table sau de dame, de asemenea dispărură deoarece toate piesele erau acum albastre nici o piesă nu mai putea fi roșie deoarece ar fi însemnat jignire la adresa celor albaștri. Din vocabularul lor, prin lege, sub amenințarea unor pedepse grave pentru folosire, se elimină cuvântul „roșu”. Criminalului albastru i se ridicară monumente, i s-au scris ode, ca și când ar fi fost un erou și chiar se dădu lege ca numai albaștrii să fie aleși în funcții de conducere. Cei roșii cerură cercetătorilor și savanților să descopere metode ca să-și poată schimba culoarea pielii și uite așa dintr-o lume bicoloră acea lume se transformă într-una monocoloră.

Curând, situația întreagă pe acea planetă deveni albastră și nu știu dacă acea lume s-a mai redresat vreodată.

Virtual

Această rubrică conține texte selectate dintre cele publicate pe pagina de Facebook a revistei „Sud”.

SĂ NE IUBIM PE ARIPI DE COCOR

de Mugurel Pușcaș

Iubita mea, hai pe poteci vernale,
Să pribegim prin ai iubirii zori,
Melancolii confuze, hibernale,
Se vor topi pe aripi de cocori.

...Vom alerga pe pajiști înverzite,
Din fluturi îți voi meșteri cercei,
Ți-oi așeza în păr cununi vrăjite
Din toporași, zambile, ghiocei.

În crânguri cu prodige ambiente
Ne va-ncânta tril viu de ciocârlii,
Ale amorului rafinamente
Trupuri de jar domol vor potoli.

Cânt și răsfăț !... Ce tandră reverie !
Aripi de foc ne-or răsări pe trup,
Ne va-nsoți în zbor, în feerie,
Un roi de-albine colcăind din stup.

...Frumoaso, ne așteaptă cu savoare
Amor vernal, alint, polen și zbor,
O simbioză fluture și floare...
Să ne iubim pe aripi de cocor !

(din viitorul vol. *Lutul de aur*)

PSALMUL LA-MPLETITUL COZII

de Dumitru Ichim

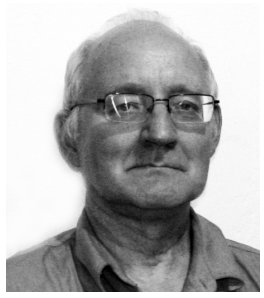
E tot ce-mi mai rămâne, hodorogita droșcă
S-oprească-n vârf de munte, odihnei de apus...
Singurătatea Mare, ca-n jocul de matroșkă,
Ascunde încă una și-n vorbe – altfel de spus.

Tu te scufunzi în tine, da'n toate ești chemare,
Capricios faci drumul cu cât mai mult cunosc.
Blestemul ce-a fost mării, nu mi-l ogoi c-o zare,
Ce skunk frumos fu stihul ce-l vrui parfum de mosc !

Pot două paralele, în infinit, iubirii,
Să cadă în răscumpăr din lege și gând slut ?
Ori punct să înflorească, precum fac trandafirii,
Eternul, citind florii, din ghimpii torși– sărut ?

Cât te iubesc, Lumino, când vânător, când pradă !
Hai, împletește-mi frica, în trei, ca pe o coadă.

In Memoriam
Miron Kiropol

Jean Yves-Conrad

(Bucarest, 29 septembre 1936 – Paris, 18 juin 2020) – Poète, traducteur et peintre Division 106, l. 6, t. 12-78-CQ-2020

Miron Kiropol (Chiropol) est né à Bucarest le 29 septembre 1936.

Après avoir publié ses premiers poèmes en 1963 dans le magazine *Contemporanul*, il publie trois volumes de poésies: *Le Jeu d'Adam* (*Jocul lui Adam),* en 1967, *La Transfiguration* (*Schimbarea la față*), en 1968, et *Rosarium,* en 1969, qui sera interdit par le régime stalinien roumain. En septembre 1968, alors qu'il participe à un colloque de poésie en Belgique, il décide de quitter son pays. Son dernier livre sera censuré et plus tard mis au rebut parce qu'il avait pris la décision de demander l'exil du fait du choc créé par l'invasion de la Tchécoslovaquie. Plus lucide que d'autres, il était convaincu que rien ne changerait en Roumanie et a la chance d'être soutenu par des personnalités telles que Pierre Emmanuel ou Vintilă Horia. Après un court intermède espagnol, il s'établit définitivement en France, à Paris: « *L'exil a commencé pour moi avant l'exil, il a commencé dans ma patrie même... Je lui dois l'application pour le tragique et l'humour noir. Je lui dois le plaisir du vagabondage et de ne jamais me sentir étranger et seul en n'importe quel lieu où me jette le destin*. » Dans ce pays, qui lui accorde l'asile politique, il gagne sa notoriété avec des poèmes écrits en français. Durant les années 1990, il publiera en roumain en débutant par le volume primé *Această pierdere* [Cette perte] (1992).

La France lui accorde l'asile politique. Chez Kiropol, le poète est le désir inassouvi d'un spectre. « *Il cherche l'aube pour devenir cendre* », a écrit Kiropol. Miron Kiropol, qui ne met rien au-dessus des mots, « *car Dieu nous a parlé, il n'a pas peint ni même joué de la musique* ». Il maroufle, ponce, fabrique ses pigments et expose régulièrement depuis son exil en France il y a cinquante ans. *« L'écriture m'a sauvé de trop jouer avec la couleur. Je maltraitais tout. Elle m'a conduit vers une autre peinture, plus proche de l'homme* ».

Au fil du temps, il devient poète et écrivain de langue française en éditant dans les années '80 six volumes de vers et, en 1991, un volume de prose mémoriale très spécial philosophico-poétique, *Diotima [Diotime]*. En 1983, l'éditeur de poésies Guy Chambelland lui dédie un numéro spécial de sa revue « *Pont de l'épée* ». Tout au long des années 1990, il publie quelques recueils fondamentaux dans la langue où il avait commencé à publier ses poèmes et à laquelle il ne renonça jamais, le roumain: *Această pierdere* [Cette perte] (1992), puis une version en roumain du premier volume de *Diotima* [Diotime] (1997), contenant le double des pages de l'édition française du second volume (1998), ainsi que *Făt-Frumos din lacrimă* [Le prince charmant de la larme] (I-II, 1994-1996), épopée en plusieurs volumes qui vont comprendre entre 10 et 15.000 vers. Il traduit en roumain Eugenio Montale, Cecco Angiolieri, Dino Campana, Salvatore Quasimodo et du lyrique hollandais contemporain. Parallèlement, il a traduit en français Ion Caraion, Mircea Dinescu, Cassian Maria Spiridon, Florentin Palaghia. En 1992, il reçut le prix de l'Union des Ecrivains roumains et celui de l'Académie roumaine et, en 1997, lors du premier Festival International de Poésie d'Oradea, il reçut un prix pour l'ensemble de son œuvre. De même, lors de la 3e édition des Jours de la revue, il reçut le prix pour l'ensemble de son œuvre de la part du magazine *Convorbiri literare* [Conversations littéraires].

Miron Kiropol, salon du livre, Paris, 2013

Parmi ses œuvres, on peut compter: *Sur le visage rédempteur*, Paris, 1972; *Dieu me doit cette perte*, Paris, 1983; *Auguste nostalgie du sang*, Paris, 1986; *Chasteté régnante*, préface de Lucian Raicu, Paris, 1987; *Le Rang johannique*, 1989; *Apophtegmes de l'amour*, Paris, 1989; *Diotima*, vol. I, *Les morts s'en mêlant*, Paris, 1991 avec une édition roumaine, Oradea, 1997, vol. II: *Scara lui Iacob* [L'escalier de Jacob], Oradea, 1998; *Această pierdere* [Cette perte], Bucarest, 1992; *Făt-Frumos din lacrimă* [Le Prince charmant de la larme], II, Bucarest, 1994-1996; *Augusta nostalgie a sângelui – Auguste nostalgie du sang*, édition bilingue, Oradea, 1997; *Solitudinea lui Eros* [La Solitude d'Eros], Bucarest, 1998; *Ceea ce sferele gândesc despre noi* [Ce que les sphères pensent de nous], Jassy, 1999; *Metopă* [La métope] avec une préface de Ioan Țepelea, Timișoara, 2001; *Ioana d'Arc*, [Jeanne d'Arc], Botoșani, 2001; *Povestea deviaționistului*, I [L'Histoire du déviationnisme, I], Jassy, 2003; *Aur în sită [L'or dans le tamis],* 2014; *Cuvinte strigându-și cenușa [Des mots qui crient la cendre], 2019.*

Il sera aussi un grand traducteur: Les poètes français du 16e siècle, Bucarest, 2000; George Bacovia, Plumb-Plomb, édition bilingue, Jassy, 2001; Comment lire Eminescu en français, Bucarest, 2001; Mircea Dinescu, Trente-deux poésies, avec une préface de Lucian Raicu, Paris, 2001; Jean Keats, Poezii [Poèmes], Bucarest, 2001.

Miron Kiropol est décédé à Paris le 18 juin 2020.

(București, 29 septembrie 1936 – Paris, 18 iunie 2020) – Poet, traducător și pictor Parcela 106, 1.6, t. 12-78-CQ-2020

Miron Kiropol (Chiropol) s-a născut la București la 29 septembrie 1936.

După ce a publicat primele poeme în 1963 în revista „Contemporanul", îi apar trei volume de poezii: „Jocul lui Adam" în 1967, „Schimbarea la față", în 1968 și „Rozarium" în 1969, ultimele două fiind interzise de regimul totalitar în chiar anul apariției lor. În septembrie 1968, când participă la un festival de poezie în Belgia, se hotărăște să-și părăsească țara. Ultima sa carte va fi cenzurată și apoi scoasă din librării din cauza deciziei autorului de a cere azil politic în urma șocului produs de invazia în Cehoslovacia a trupelor rusești. Mai rațional decât alți creatori, era convins că nimic nu se va schimba în România și, în plus, are șansa de a fi susținut de personalități precum Pierre Emmanuel sau Vintilă Horia. După o scurtă perioadă petrecută în Spania, se stabilește definitiv în Franța, la Paris. „Exilul a început pentru mine de fapt înaintea exilului, a început chiar în patria mea. A trebuit să apelez la conceptul tragic și la umorul negru. Am prins gustul vagabondajului și capacitatea de a nu mă simți niciodată străin și singur în oricare loc m-a dus destinul". În această țară, unde i s-a acordat azilul politic, își va câștiga notorietatea prin poemele scrise în limba franceză. Începând din anii '90 va publica în limba română mai întâi volumul premiat „Această pierdere" (1992).

Așadar, Franța îi acordă azil politic. Pentru Kiropol, poetul înseamnă dorința nepotolită a unui spectru. „El caută lumina pentru a deveni cenușă", scria el. Miron Kiropol, nu pune nimic mai presus de cuvinte, „căci Dumnezeu ne-a vorbit, el nici nu a pictat, nici nu a cântat". El însuși fabrică culorile și are periodic expoziții încă de când a plecat în Franța în urmă cu 50 de ani. „Scrisul m-a salvat să mă joc prea mult cu culoarea. Am tratat greșit totul. Scrisul, așadar, m-a condus spre un alt gen de pictură, mult mai apropiată de om".

De-a lungul timpului, devine poet și scriitor de limbă franceză, publicând prin anii '80 șase volume de versuri, iar în 1991 un volum de proză memorialistică cu tonalități filozofico-poetice, „Diotima". În 1983 editorul de poezii Guy Chambelland îi dedică un număr special în revista sa „Podul sabiei".

Pe parcursul anilor 1990, el publică și câteva antologii fundamentale în limba în care începuse să-și publice poemele și la care nu renunțase niciodată, româna: „Această pierdere" (1992), apoi o versiune tot în română a primului volum din „Diotima" (1997), conținând dublul paginilor ediției franceze a celui de-al doilea volum (1998) precum și „Făt-Frumos din lacrimă" (I-II, 1994-1996), epopee în mai multe volume care vor include între 10 și 15.000 de versuri. Traduce în română din opera lui Eugenio Montale, Cecco Angiolieri, Dino Campana, Salvatore Quasimodo și din lirica olandeză contemporană. În paralel, a tradus în limba franceză din creațiile lui Ion Caraion, Mircea Dinescu, Cassian Maria Spiridon, Florentin Palaghia.

În 1992 i se decernează premiul Uniunii Scriitorilor din România și cel al Academiei Române, iar în 1997, cu prilejul primului Festival Internațional de Poezie de la Oradea, este răsplătit cu premiul pentru întreaga sa activitate artistică. De asemenea, la a treia ediție a zilelor revistei, primește premiul pentru întreaga sa operă din partea publicației „Convorbiri literare".

Printre creațiile sale pot fi enumerate: „Asupra feței mântuitoare", Paris 1972; „Dumnezeu îmi datorează această pierdere", Paris 1983; „Augusta nostalgie a sângelui", Paris 1986; „Castitatea domnitoare", prefațată de Lucian Raicu, Paris 1987; „Rangul iohanic", 1989; „Maxime despre dragoste", Paris 1989; „Diotima" vol. I; „Morții se unesc", Paris 1991 cu o ediție în limba română, Oradea 1997, vol. II; „Scara lui Iacob", Oradea 1998; „Această pierdere", București 1992; „Făt-Frumos din lacrimă" II, București 1994-1996; „Augusta nostalgie a sângelui", ediție bilingvă, Oradea 1997; „Solitudinea lui Eros", București 1998; „Ceea ce sferele gândesc despre noi", Iași 1999; „Metopă", cu o prefață de Ioan Țepelea, Timișoara 2001; „Ioana d'Arc", Botoșani 2001; „Povestea deviaționistului" vol. I, Iași 2003; „Aur în sită", 2014; „Cuvinte strigându-și cenușa", 2019.

A fost totodată un traducător apreciat: „Poeții francezi ai secolului al XVI-lea", București 2000; George Bacovia „Plumb – Plomb", ediție bilingvă, Iași 2001; „Cum să-l citim pe Eminescu în franceză", București 2001; Mircea Dinescu „Treizeci și două de poezii", cu o prefață de Lucian Raicu, Paris 2001; Jean Keats „Poezii" (Poeme), București 2001.

Miron Kiropol a murit la Paris, la 18 iunie 2020.

(Traducere din limba franceză de Constanța Crudu)

S-a rătăcit un poet, rămâne poezia. In Memoriam Dumitran Frunză

Gabriel DRAGNEA

L-am cunoscut în octombrie 2000 la Festivalul-concurs de literatură „Dimitrie Bolintineanu" din valea orașului Bolintin, cu un juriu format de scriitori de o înaltă ținută culturală: Horia Gârbea, Liviu Ioan Stoiciu, Teodor Vîrgolici și Constantin Carbarău. Cu o atitudine ușor rezervată, blând la vorbă, bun sfătuitor în ale poeziei, poetul Dumitran Frunză, oriunde era invitat, era o prezență deosebită, ieșind în evidență prin seriozitatea discursului și atenția pe care o acorda tuturor oamenilor care îl înconjurau. A fost un poet care știa cât de necesară este contribuția seniorului în orientarea și sprijinul tinerilor talentați care își manifestau dorința și ambiția de a pătrunde în lumea literară, atitudine cum rar mai poate fi întâlnită în prezentul mediu literar, tot mai ermetizat, în care refuzurile din partea revistelor sunt exerciții de renunțare.

Dumitran Frunză, Gabriel Dragnea și Cristean Petre Argeș - Festivalul Bolintineanu, octombrie 2000

Poetul Dumitran Frunză este autorul a 14 cărți de poezie, dintre acestea amintind următoarele volume de versuri: *Viața în lucru* (1966), *Echilibru* (1974), *Mișcarea sentimentelor*, *Umbra focului* (1975), *Înveșmântat cu păsări* (1990), *Vremea nesomnului* (1997), *Clopotul frigului* (2000) sau *Viața în labirint* (2003). Cu adevărat plecarea la ceruri a acestui poet este o pierdere nu doar pentru familie, ci și pentru prietenii scriitori și pentru cititorii poemelor sale: „*Ne strecurăm prin sumbre canioane,/ fără ieșiri, alcătuiți din plâns;/ urlând ne împresoară lighioane,/ cu aburi verzi otrăvitorul spânz.// Când ai să vii cu umbra ta frumoasă,/ voi smulge un izvor din rădăcini;/ sub streașină, la cea din urmă casă,/ va bate lung un clopot de lumini.*" (*Ziduri negre*, din vol. *Clopotul frigului*).

Maria Tudor

POEME RISIPITE

1.
Iubirea mea, ai urmărit vreodată timpul
Cum se strecoară într-un răsărit de soare,
Cum din topitul aur își ia nimbul
Și se întoarce-apoi în noi, mai viu, în fiecare ?

Și treaz de stai, pe boltă urmărindu-l
Până-n amurg, când a muri el pare,
Vezi cum zenitul și nadirul fac cu schimbul
Și nu mai știi de-apune sau răsare…

Credeam acum o clipă, o oră sau mai mult
C-am poposit cuminte într-un splendid apus
Că, din privirea-mi calmă, veștede frunze curg,

Dar, când pe firul vremii cuvintele-ți ascult
Cum mă-nveșmântă în culoare și tumult,
Tresar uimită că răsar din nou pe boltă sus.

2.
Câmpiile răsuflă sub copite,
În coama unui murg m-am prăvălit
Și trec prin toate clipele uimite
Într-un amurg de mare risipit.

Așteaptă-mă, lângă un plop, iubite,
De sete înzăuat și răscolit,
Câmpiile răsuflă sub copite
Și-n coama unui murg le-ai învelit.

Vai, ce galop bizar se adâncește
În zarea cotropită de amurg…
Prin frunze tremurate-un plop doinește
Și clipele uimite curg.

3.
O, timpul de-aș putea să nu-l măsor,
Să nu-mi petrec prin el nici pașii, nici privirea,
Aș fi doar, printre ierburi, un izvor
Egal cu clipa și nemărginirea…

Și de-ar fi fost iubirea mea să n-o măsor
Să nu-mi fi sfâșiat în colții ei suflarea,
Aș fi doar valul, pururi călător
Pe care-l cheamă și-l alungă marea…

Și de-aș putea ființa ta să n-o măsor,
Să nu-mi hrănesc cu ea nici pașii nici privirea,
M-aș mai putea ascunde într-un nor
Și doar o lacrimă din el mi-ar fi iubirea.

4.
Am zăbovit pe-un țărm demult, când vara
Prin soarele topit se ascundea
Și timpul își purta prin ochii mei povara
Și eu îl tot rugam în loc să stea…

Dar universul își rotea toți sorii
Și n-a trimis în cale-mi nici o stea…
Iar stolurile stranii de prigorii
Treceau ușor peste privirea mea…

Pe țărmul alb de sare curge vara,
Cu aurul topit mă învelea
Și marea-și poartă-n versul meu povara
Dar îi răspunde doar tăcerea mea.

5.
Mi-a bătut azi-noapte, în fereastră, marea,
A simțit ce dor mi-era de ea…
Tremura-n adâncurile-i zarea,
Inima în piept i se zbătea.

Eu stăteam în gânduri nemișcată
Așteptam să urce valurile ei
În mareea cosmică-nspumată
Când se sparge luna în scântei.

Și simțeam sub tălpi cum apa suie
Și cum gleznele-n fiori le învelea…
Și credeam că joacă de-a zidirea-i,
Când la mijloc valul ajungea.

Dar pieptu-mi fremăta sub apă,
Fața-mi încă-a glumă surâdea
Când zidarul trase toată marea
Și cu ea ușor m-acoperea…

6.
Tăcerea cade voal pe ochii mei,
Podea de marmură e depărtarea,
Miresme aurii se scurg din tei
Și dorul meu se leagănă în vals cu marea.

Un abur sunt și tu – un nor de sare,
Tot ce-i pământ în noi a dispărut,
Aripa unei păsări crește-n zare
Și pe un val adie un sărut.

Învăluit într-un crâmpei de soare,
Iubirea mea, te risipești în florile de tei,
Și când m-aduni în gânduri și-n culoare,
Tăcerea cade voal pe ochii mei.

7.
Înainte de ochii mei erau frunzele
Născând în arbori verdele cel mai adânc.
Și din înalt, stelele, ascunsele,
Se lăsau, blând șuvoi, pe pământ…

Înainte de ochii tăi era marea
Născând în cer răsărituri de soare adânci
Și din înalt, în flăcări culoarea
Se lăsa, blând șuvoi, peste stânci…

Înainte de mine, de tine, timpul era plin de stânci, plin de stele
Neștiute de oameni, prin cosmos lunecând șuvoi…
Oare tu, oare eu, am luat o clipă din ele
Și clipa s-a făcut veșnicie în noi ?

8.
Când inima răsare și soarele apune,
Culorile se nasc și se ridică,
Atunci pământu-ntreg e o minune
Și umbrele, splendoarea nu i-o strică.

Când inima apune și soarele răsare,
Culorile nebune se-aprind prin nori văpaie,
Atunci pământu-ntreg se urcă-n zare
Și dorul curge-n lume ca o ploaie.

O, inimă a mea, putea-vei oare
Să porți în zbaterea-ți suavă și plăpândă
Iubirea, când răsare viu din mare,
Iubirea, când apune tremurândă ? !

9.
Iubirea mea înveșmântată în sonete,
Născute pe un țărm de mare, în amurg,
Când vin sirenele cântând să se îmbete,
De norii purpurii din cer curg.

Iubirea mea purtată printre stele,
Născută pe un tărâm din gândul meu
Când dănțuiesc prin noapte neliniștite iele
Și-n dansul lor sălbatic m-am prins cu-amar și eu.

Iubirea mea drapată-n dulci cuvinte,
Născută printre tainice culori
Când timpul nu mai are nici „după”, nici „nainte”
Și viața nu mai ai cum s-o măsori...

10.
Dulcea mea iubire de departe,
Te-a durut vreodat-un nor ?
Sau o floare albă presată-ntr-o carte ?,
Sau un fir de iarbă crescut pe răzor ?

Dulcea mea iubire de aproape,
Te-a durut vreodată o pasăre-n zbor ?
Te-a durut vreodată marea sub pleoape,
Cerul pe sub frunze, ochiul pe sub dor ?

Dulcea mea iubire rătăcită-n mine,
La fereastra zării stau ca clipa-n veac...
Pe câmpii - fugare tropote străine
Caută și vremii și-ntrebării leac.

11.
Zăpada stă-n troiene mari pe stradă,
De dorul tău, m-am troienit și eu,
Deasupra cerul iernii stă să cadă,
De-atâta dragoste e alb și greu.

Doar ochii-mi ard a sete înlăuntru
Și răsuflarea are foc în ea,...
De-atâta drum și dor până la tine,
Zăpada din troiene se topea.

Debut

Laura Nicolau

RUGĂCIUNE DE ALBASTRU

Se apropie unda ploii de pământ
Și umbra de nour îmi îngenunchează pleoapa.
Aștept o prevestire de belșug
Într-un târziu de înnorat albastru

Pe muchia soarelui stau picături de ploaie
Gata să înroureze goana frunzelor
Explozia de verde ancestral
Tremurând se învăluie în ploaie

Rugăciunea de flori în patima verii uitată
Reamintită în oglindirea micului potop
Rostită-ncet transformă mica lacrimă-n deluviu.

MOARTEA LEBEDEI

Pasărea a uitat că trebuia să trăiască și a murit
Ca o frunză ruginie lin a coborât către moarte
Aripile albe au adormit somnul inocent de copil
Lebăda a uitat să existe în viață și a ales moartea
Trupul ei pe lac – lacrimă tremurândă pe obrazul unei fecioare
A obosit să se odihnească-n tăcere
Și atunci glasul ei s-a ridicat o dată,
O singură dată
Exist și am să pier !
Cântecul ei la granița dintre viață și moarte
Străbate adâncurile, străbate înalturile,
E cântecul alb al lebedei la moartea lebedei albe.

Prof. Dr. Constantin Miu

ROMÂNISMUL în concepția lui Nichifor Crainic

1. Încercări de a defini **românismul** găsim la Blaga în studiile *Orizont și stil*, *Spațiul mioritic*, precum și la Constantin Rădulescu-Motru, în cartea sa *Românismul – catehismul unei noi spiritualități*. Studiul lui Crainic – *Mistificarea românismului* (publicat în cartea „ORTODOXIE ȘI ETNOCRAȚIE" (Editura Albatros, București, 1997) – este prilejuit de opiniile lui C. Rădulescu-Motru în lucrarea amintită. Acolo, **românismul** era definit drept **o nouă spiritualitate pe înțelesul tinerilor**. Cea mai mare parte a studiului amintit este o încercare de a demonstra că **noul românism** este cu totul deosebit de cel vechi, adică de naționalismul secolului al XIX-lea. Acesta e considerat în integralitatea lui ca o **imitație străină** și, ca atare, trebuie încriminat. Nichifor Crainic pretinde că **noul românism** este definit de către C. Rădulescu-Motru „în conformitate cu noua spiritualitate a Europei". Directorul revistei *Gândirea* se declară de acord cu Rădulescu-Motru, care consideră că „etnicul constituie natura noastră proprie, prin care ne deosebim de celelalte neamuri. El este esența românismului".

Idealul mișcării naționale din epoca celor doi scriitori urmărea „înțelegerea etnicului într-o vocație istorică". Idealul acesta – opinează Nichifor Crainic – înseamnă „dominația etnicului în cultură, în viața de stat și în viața socială; idealul generației tinere este etnocrația." (s. n.). Dar, ce înțelege Nichifor Crainic prin **etnocrație** ? Răspunsul este fără echivoc: **reducerea influenței străinilor**. Ideea aceasta – vom vedea – este dezvoltată în studiul *Spiritul autohton*.

În concepția lui C. Rădulescu-Motru, **vocația românismului** presupune reorganizarea statului și a școlii: „Secolul nostru e secolul naționalismului totalitar. El vrea o aderență totală între stat și națiune." Însă, în aceeași lucrare, vom constata că adeptul **statului totalitar** se va îndrepta spre o altă „normă": În conformitate cu noua spiritualitate a Europei, statul român va trebui să se așeze pe adevărata temelie: pe populația țărănească." (s. n.). La întrebarea pentru ce motiv Constantin Rădulescu-Motru renunță la modelul statului totalitar, Nichifor Crainic răspunde că un asemenea tip de stat ar duce la xenofobie și la antisemitism. Directorul *Gândirii* consideră că tineretul este îndepărtat de la idealul mișcării naționaliste, care are ca obiectiv principal realizarea proporției numerice, ținând cont de elementul etnic, în industrie, comerț, finanțe, profesiuni liberale, cultură. **Mistificarea românismului**, în cartea lui C. Rădulescu-Motru constă tocmai în îndreptarea luptei pentru „idealul cooperației sătești".

2. Studiul *Spiritualitate și românism*, semnat de Nichifor Crainic, e „răspunsul" la lucrarea lui C. Rădulescu-Motru – *Catehismul noii spiritualități*. Propunând reforma statului românesc, în sensul deplasării accentului de pe caracterul orășenesc pe cel țărănesc și eliminarea principiului religios, în speță ortodoxismul, C. Rădulescu-Motru (un neo-marxist *avant la lettre* – n. n.) polemizează cu gruparea gândiristă. Adresându-se tineretului și îndeosebi învățătorilor, autorul *Catehismului noii spiritualități* îi sfătuiește pe aceștia (locul lor a fost luat, în zilele noastre, de ONG-iștii sorosiști – n. n.) să renunțe la ortodoxie, deoarece aceasta este incompatibilă cu „noul naționalism". Dacă acest îndemn ar fi fost rostit în zilele noastre, argumentul renunțării la ortodoxism ar fi fost **globalismul** ! Nimic nou sub soare ! – n. n.

La observația lui C. Rădulescu-Motru că tradiția ar avea la noi caracter static, Nichifor Crainic afirmă: „Spiritualitatea românească e modul istoric cum s-a răsfrânt spiritul și gândul în fapta poporului român. Aceasta e ceea ce se numește specificul național (…) Acestei spiritualități i-am spus de cele mai multe ori **tradiționalism dinamic**, spre a-l deosebi de paseismul promovat de sămănătoriști ori specificul național, susținut de Ibrăileanu." (în revista *Manuscriptum* – număr omagial – 1995, p. 236). Încercarea lui N. Crainic de a demonta opiniile considerate – pe bună dreptate – eronate ale lui C. Rădulescu-Motru despre ortodoxie și românism merge mai departe: „Caracterul ortodox cu care neamul nostru apare pe lume se întipărește pentru totdeauna în manifestările lui istorice culminante. Putem să-i atribuim istoriei noastre o îndoită tendință: de intensitate și de expansiune. Tendința de intensitate se caracterizează prin procesul de formație a individualității etnice și prin atracția diferitelor fragmente ale neamului nostru, unele către altele, pentru a închega unitatea națională. Tendința de expansiune e afirmarea personalității religioase a poporului nostru în voința de a respira în largul ecumenic al ortodoxiei."

3. Un deziderat pentru gruparea intelectualilor care au publicat în paginile revistei *Gândirea* (printre care: Ion Barbu, Vasile Băncilă, Lucian Blaga, Dan Botta, Alexandru Busuioceanu, Mateiu I. Caragiale. Radu Gyr, N. I. Herescu, Gib Mihăescu, Ovidiu Papadima, Victor Papilian, Ioan Petrovici, Ion Pillat, Adrian Maniu, V. I. Popa, Ion Marin Sadoveanu, Dumitru Stăniloae, Paul Sterian, Al. O. Teodoreanu, Ionel Teodoreanu, Sandu Tudor, Tudor Vianu, Pan M. Vizirescu, V. Voiculescu, G. M. Zamfirescu și mulți alții) a fost lupta pentru **spiritul autohton**. Opinia lui Nichifor Crainic este aceea că omul de cultură îți arogă o anumită **libertate de mișcare a spiritului**: de a fi totdeauna cu ființa neamului său (s. n.). În virtutea ei, artiștii, în general, și poeții, în special, trăiesc sentimentul de proprietate morală a tot ceea ce e autohton. Ca atare, spiritul autohton – admite Nichifor Crainic – „afirmat pe cele mai înalte culmi ale geniului național, devine un bun comun al neamului, care se regăsește solidar în sentimentul de proprietate asupra pământului și asupra patriei." De aceea, **chipul spiritual al neamului nu poate fi cunoscut decât în oglinda propriei culturi.** Această imagine – spune directorul revistei *Gândirea* – „are o îndoită însușire: pe de o parte e veridică, întrucât conține trăsăturile fundamentale și permanente ale ființei etnice, iar pe de alta, e ideală, deoarece înfățișează aceste trăsături într-o lumină de o frumusețe suprafirească." Exemplificarea lui N. Crainic este următoarea: Ileana Cosânzeana are chipul oricărei codane blonde, de la noi, dar are și o strălucire de vrajă veșnică, așa cum fiecare fată ar vrea să fie, și cum o visează orice flăcău.

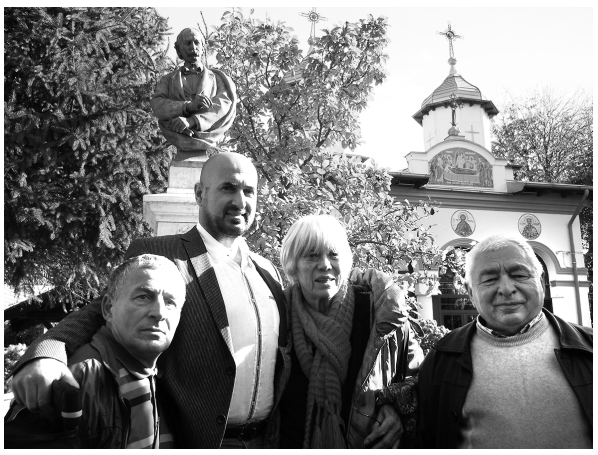
4. Prin **transfigurarea românismului** (concept ce dă titlul eseului cu același nume, apărut în cartea *Puncte cardinale în haos* – Editura Albatros, București, 1996), Nichifor Crainic înțelege „schimbarea la față a poporului nostru, sub puterea luminii dumnezeiești a creștinismului". Referindu-se la istoria poporului român, Nichifor Crainic socotește că **aceasta nu oferă vreun moment de barbarie păgână** anterior creștinării și nici un moment al decăderii categorice din sfera creștinismului. Dacă în literatura română se manifestă tendința de a evoca păgânismul spiritual al dacilor (aici, recunoaștem aluzia lui Crainic la expresionismul blagian și avem în vedere „ZAMOLXE" – piesă de teatru în trei acte, subintitulată „Mister păgân"), directorul *Gândirii* opinează că elementele documentare nu sunt suficiente, spre a ne elucida **în privința adevăratei lor fizionomii religioase**. Pentru că – spune Crainic – modul nostru de a ne manifesta în istorie „este în egală măsură românesc și creștin". Cuvântul **lege** înseamnă **etnicitate** și **creștinism**. Termenul acesta de **lege**, concentrând în sine fuziunea existențială a spiritualului cu naționalul, are un **înțeles dogmatic**, în sensul că se referă la credința ortodoxă, „un înțeles etnic, căci românul se identifică cu această credință, și un înțeles moral, întrucât reprezintă disciplina tradițională a vieții noastre." (s. n.). Nichifor Crainic conchide în acest studiu că „Ortodoxia e dată pentru toată lumea (universalitatea credinței – n. n.), dar poporul nostru s-a realizat în lumina ei, cu conlucrarea Celui de Sus, specificându-se față de alte popoare, chiar de aceeași credință, prin dezvoltarea maximă a acelei trăsături fundamentale a naturii sale etnice, care e generozitatea eroismului și a milosteniei." (s. n.).

FORUM LINGVISTIC: Femininul cuvântului POET, în franceză și în română

Convorbire cu Linda Bastide, ex-vicepreședintă a Societății Poeților Francezi, membră a PEN Club Francez, membră a Chartei Autorilor, Laureată a Academiei Franceze.

Elisabeta Bogățan (E. B.): Doamna Linda Bastide, sunteți o personalitate de mare importanță pentru viața literară din Franța, ale cărei volume de poeme și romane au primit premii importante . De aceea mă adresez dumneavoastră, într-o problemă puțin deconcertantă. Acum câțiva ani mi-ați spus, în mod ferm, că sunteți total contra formei „poetesă" ca feminin al cuvântului „poet", căci forma ***poetesă*** are o anumită nuanță peiorativă. Ați susținut forma ***poetul*** sau ***poeta***.

Vreau să subliniez că, prin comparație, româna a avut mereu formele *poet – poetă* și că, în ultimul timp, a fost împrumutată din franceză forma *poetesă*, mai rar folosită, percepută cu aceeași nuanță puțin peiorativă, dar considerată uneori mai *la modă*. De exemplu, într-o zi, într-o discuție cu o personalitate literară din România, poet și critic literar, mentor cultural și organizator de festivaluri / colocvii literare, am întrebat de ce folosește termenul *poetesă* vorbind de unele debutante în poezie, întrucât acest termen are o nuanță peiorativă. Răspunsul său a fost destul de dur: dar e normal, căci acele poetese nu se ridică la înălțimea spirituală necesară pentru un adevărat poet.

La Monumentul lui Dimitrie Bolintineanu, 2016: Ștefan Crudu, Vasile Grigore, Linda Bastide, Niculae Stoica

În consecință, eu am folosit și folosesc forma poetă, sau, mai general, poet. Dar observ că forma *poetesă* este totuși folosită în mediile literare.

Am consultat marele „Dicționar Larousse" unde am găsit *poétesse* (poetesă) definit ca *femme poète* (femeie poet) și notația: „FOLOSIRE. Această formă feminină este normală și bine formată. Ea este totuși mai puțin folosită decât *poète* (poet), (n.m. pentru a vorbi de o femeie) sau *femme poète* (femeie poet)".

Am continuat să consult informațiile date pe internet.

Astfel am găsit, pentru dicționarul CNRLT: „**La poète ou la poétesse ?** (Poeta sau poetesa ?). Să începem cu o problemă de terminologie: trebuie să spunem poeta sau poetesa ? Acest feminin din urmă este format absolut regulat. Cuvântul este vechi, întrucât este atestat încă din 1422 sub forma *poëtisse* după CNRLT. Totuși, chiar acest dicționar afirmă că femininul sufixat tinde să ia o coloratie peiorativă. La fel, *peintresse* (pictoresă), *cheffesse* (șefesă) și *ministresse* (ministresă) s-au dat ca niște termeni folosiți în glumă. De fapt, Marie-Claire Bancquart preferă să se spună «**la poète**» (poeta). Apoi, îi revine fiecăruia și fiecăreia să vadă." (https://litteratureportesouvertes.wordpress.com/2018/05/01/la-poesie-au-feminin). (s.n.) Și câteva note, la același link: „La poète Marie-Claire Bancquart (Wikimedia Commons, libre de réutilisation). Întrucât eu vorbeam momentan de Marie-Claire Bancquart, să începem cu ea. Profesor emerit al Universității din Sorbona, specialistă în special în Anatole France și Maupassant, Marie-Claire Bancquart este autorul unei opere critice considerabile, alături de care se află un număr important de volume de poezie."

„Marele Dicționar al Academiei Franceze", ediția a 9-a, precizează: „**POÉTESSE** (poetesă) s.f. din sec. XV, *poëtisse*; sec. XVI, *poëtesse,* apoi *poétesse*. Derivat din *poète* (poet). Femeie poet. *Sapho este o poetesă ilustră. Anna de Noailles recuza termenul de «poétesse»* (poetesă)*, pe care ea îl considera condescendent*." (s.n.)

(https://academie.atilf.fr/9/consulter/PO%C3%89TESSE ?options=motExact).

În această recuzare a Annei de Noailles, simțim nuanța posibil peiorativă a cuvântului „condescendent" care este subliniată și de unele dicționare: amabilitate, respect, dar față de un inferior: „Care este *îngăduitor, amabil, protector*; care manifestă bunăvoință sau se comportă cu superioritate față de cineva; pl. *-ți, -te.* /„fr. ***condescendant.*** („DEXI - Dicționar explicativ ilustrat al limbii române", Ed. ARC & GUNIVAS, 2007)".

Sau chiar: „(peior.) bunăvoință cu aer de dispreț, aroganță, superioritate. („ fr. *condescendance*)", în Dexonline.net.

Linkul „Études littéraires" (*Studii literare*) dă: „Langue française «Poète ou poétesse ?» (*Limba franceză „Poet sau poetesă ?*").

Pentru a răspunde la întrebarea dumneavoastră,da, *Julia, mare poet italian, tocmai și-a publicat ultima carte* este o frază corectă. Dar putem avea de asemenea, mai puțin șocant gramatical, *Julia, mare poetă italiană, tocmai și-a publicat ultima carte*". (s.n.)

Și încă: „Apoi, rămâne faptul că conotațiile formei «poetesă» sunt diferite de cele ale formei «poetă». Este regretabil, dar așa este. (s.n.). De aceea mi se pare preferabil să se utilizeze *poet*, fie la masculin, fie la feminin. Cele două folosiri sunt de altfel relevate în TLFi" (https://www.etudes-litteraires.com/forum/discussion/37385/poete-ou-poetesse).

Mă opresc aici pentru moment. Văd că se confirmă această concluzie: deși forma *poetesă* este corectă gramatical, ea are conotații diferite, în raport cu forma *poet*. Nu întotdeauna de dorit.

Având în vedere faptul că limba este, totuși, un organism viu, care se poate schimba, vă mențineți aceeași opinie, că forma *poetesă* nu este acceptabilă ?

Linda Bastide (L. B.): Eu o mențin, și în mod foarte ferm, în ciuda ilustrelor exemple de care îmi vorbiți, și asta din mai multe motive:

1. Există în limba franceză vorbită de azi – și care este cea a cititorului lambada care nu este întotdeauna cultivat – numeroase adjective al căror sens la masculin este peiorativ, și care se termină în «esse» când sunt atribuite femeilor. Exemplu: bougresse (*sodomită*), ogresse (*căpcăună*), pauvresse (*sărăntoacă*), diablesse (*diavoliță*)...

2. Există de asemenea cuvinte care sunt « urâte » la auz pentru urechea sensibilă a poeților: de exemplu « auteure » (*autoare*): este mai valorizant « femme auteur de... » (*femeie autor de...*). Nu ? Cât despre « écrivaine » (*scriitoare*), este de asemenea un caz particular, terminația sa în « vaine » face cuvântul, pentru mine, « vain » (*van*), adică neinteresant și inutil !

3. În schimb, în această lume în care femeile vor, și au dreptate, să fie egale cu bărbații, nu se zice « une médecine » (*o medicină*) pentru o femeie medic...

Suntem de acord, limba evoluează, dar, persist și semnez, eu sunt o femeie poet, autor și scriitor ! Și, cum spuneți dumneavoastră, poate autor cu talent… (glumesc, desigur !).

E. B.: Dar, vă rog, revin. Ați folosit mult de asemenea femininul ***la poète*** (poeta) care, fiind sintetic și mai scurt, este mai accesibil la folosire. Am văzut mai sus că mai multe autorități literare recomandă această formă de feminin. Ce credeți despre asta în prezent ?

L. B.: Mă gândesc că se poate folosi "*la poète*" (poeta), care nu este așa neplăcut finalmente, dar că trebuie să păstrăm "scriitorul Doamna X" sau "D-na X scriitor", "medicul Doamna X" sau "D-na X, medic" ! etc. De fapt trebuie să refuzăm, cum spuneam mai sus, tot ce este urât fonetic sau are o asemănare cu sfârșiturile altor cuvinte vulgare. Cel mai simplu, pentru a contura problema, este deci să se pună numele înaintea profesiei, când e vorba de o femeie.

Să nu cădem în feminism cu orice preț !

E. B.: În concluzie, pentru a „reveni la problema noastră": înțeleg că dumneavoastră sunteți total contra formei *poétesse* (poetesă), care are nuanțe peiorative, acceptați femininul *la poète* (poeta), dar considerați mai elegant să se spună: **Doamna X poet**, sau **femeie poet.**

Vă mulțumesc.

INTERVIU CU DOMNUL DANIEL TRĂISTARU, PRIMARUL ORAȘULUI BOLINTIN VALE

(urmare din pagina 23)

Ne preocupă în continuare acest tip de intervenție, atât pentru protecția mediului, în beneficiul cetățenilor, dar și pentru înfrumusețarea centrului orașului.

Red.: *Cetățeanul european al secolului XXI, așa cum este și cel român, este extrem de preocupat de starea planetei, de ceea ce se definește prin „economia verde sustenabilă”. Este preocupat de păduri și spații verzi, aer curat, poluarea de orice natură, reciclarea deșeurilor etc., judecând mult mai aspru decât în urmă cu un deceniu sau două orice tip de agresiune asupra mediului ambiant. Cunoaștem că în Bolintin Vale sunt probleme cu aruncarea și arderea deșeurilor, depozitarea improprie a unor materiale, tăieri ilegale... Ați identificat și alte probleme de această natură pe teritoriul orașului Bolintin Vale ? Ce măsuri ați luat în timpul mandatului dvs. și cu ce rezultate ? Ați dezvoltat proiecte pentru crearea de noi spații verzi, reciclarea deșeurilor și scăderea gradului de poluare în localitate ?*

D. T.: Așa cum ați menționat, avem probleme cu efectele generate de unii cetățeni certați cu respectarea regulilor de bună conviețuire, care depozitează necontrolat deșeuri în zone mărginașe, dar nu numai, cu arderea anvelopelor și cablurilor, dar aș completa și cu parcarea autovehiculelor personale pe pistele de cicliști și pe trotuarele pietonale.

A schimba mentalități, obiceiuri, metehne etc., este foarte greu, știm asta, dar nu sunt descurajat. Știu, aud spunându-se mereu în jurul meu, că societatea modernă, civilizată s-a născut prin aplicarea de măsuri coercitive. Sigur, nu neg necesitatea de a aplica și asemenea măsuri, dar nu ar trebui să constituie prima alegere. Nu cred că e moral, dar uneori nici eficient. Referitor la ineficiență, vă dau un exemplu: acela al amenzilor acumulate în timp de o persoană care nu are bunuri în proprietate, nu are venituri. La capătul posibilităților pentru a închide cercul coerciției pentru o asemenea persoană se află o hotărâre judecătorească de executare de muncă în folosul comunității. Numai că nu există o obligație pentru cel vizat de a face aceasta muncă și dacă nu se prezintă, primarul are obligația să înștiințeze instanța de judecată, iar aceasta dispune repunerea pe rol a creanțelor. Adică ne duce de unde am plecat. Și este doar un exemplu. Numai dacă ținem cont de ceea ce am exemplificat și tot merită să căutam și alte variante de eliminare sau măcar diminuare a problemelor.

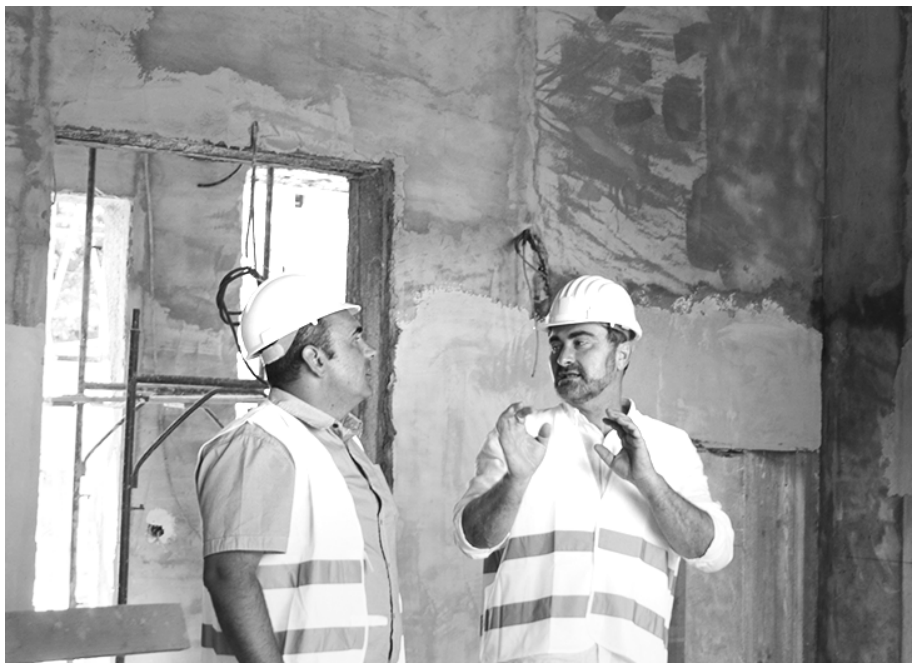
Pentru împiedicarea arderii deșeurilor și aruncării lor necontrolate, avem nevoie de mijloace de monitorizare a locurilor vizate pentru a-i putea identifica pe cei care ne poluează. Pentru aceasta vom demara un proiect, pentru care am primit finanțare europeană, de înființare a unui sistem modern de supraveghere video. Sunt cetățeni care se implică direct în descurajarea celor care nu respectă regulile și cred că ar trebui să se amplifice acest demers. Dacă închidem ochii la tot ceea ce se întâmplă rău în jurul nostru și nu intervenim în niciun mod, ne va fi greu să normalizăm lucrurile. De exemplu, cred că dacă îl rugăm frumos pe vecinul nostru care parchează pe pista de cicliști, să nu o mai facă, pentru că ia dreptul copiilor de a se plimba cu bicicleta, sau, mai grav, îi face să coboare în carosabil unde pot fi accidentați, s-ar putea să înțeleagă. Îmi doresc o viață pro activă a cât mai multor cetățeni, nu în sensul de a crea stări conflictuale, ci de a comunica civilizat cu semenii noștri și de a le arăta ce fac ei și cum ne îngrădesc dreptul de a beneficia de ceea ce s-a realizat din banii noștri, pentru noi toți. Sunt optimist, cred că ar da rezultate.

Pentru a reduce numărul celor care parchează pe domeniul public, necontrolat, dar și pentru a fluidiza traficul, încercăm un proiect pilot pe două străzi (strada 23 August și strada General David Praporgescu) în care am instituit circulația autovehiculelor cu sens unic. Am observat că se procedează astfel și în alte orașe, cu rezultat bun. Vom dezbate și vom analiza, în funcție de reacția cetățenilor, iar deciziile le vom lua în consiliul local.

Red.: *Orașul Bolintin Vale este una dintre localitățile reprezentative, exemplare chiar, din punct de vedere cultural ale României. Este un statut câștigat în urma unor eforturi și investiții deosebite ale acestei comunități. Însăși revista „Sud” își datorează existența sprijinului necondiționat acordat pe o durată de timp remarcabilă – 25 de ani ! – de către Consiliul Local și Primăria orașului Bolintin Vale. Contribuția bolintinenilor la cultura română este cu totul deosebită, pe deplin recunoscută de intelectualii țării și chiar invidiată – în sens pozitiv – de multe alte localități cu o putere financiară și populație mult mai însemnată decât a Bolintinului din Vale. Vă mulțumim pe această cale pentru sprijin și încercăm să ne astâmpărăm o curiozitate: cum este percepută revista „Sud” de dvs. personal și în general la nivelul administrației locale ?*

D. T.: În primul rând țin să mulțumesc aici pentru faptul că primesc, atât eu, cât și consilierii locali, în fiecare lună, fără excepție, numărul curent al revistei „Sud”. Sunt mândru că în Bolintin Vale este o asemenea mișcare culturală, că sunt atâția oameni care participa activ la ceea ce înseamnă Asociația pentru Cultură și Tradiție Istorică Bolintineanu. În revistă își așternă gândurile mari personalități contemporane, ceea ce cred că reprezintă o validare a calității acesteia. Din aceasta nu lipsește îndemnul transmis subliminal, de a ne păstra tradiția, de a ne respecta valorile, de a avea grijă de conservarea trecutului și de a clădi viitorul fără să uităm cine suntem.

Este adevărat că noi toți contribuim cu o parte din fondurile necesare susținerii revistei și vă mulțumesc ca reprezentant al comunității pentru cuvintele frumoase cu care ați introdus această întrebare. Dar, să dăm Cezarului ce este al Cezarului. Întotdeauna, cred eu, orice demers poartă o amprentă. Dacă în trecut amprenta revistei era dl. Constantin Carbarău, acum această amprentă o numesc Vasile Grigore, care pe lângă munca de creație face și o parte importantă din munca administrativă, fără de care revista nu ar trăi. Îi doresc viață lungă publicației noastre, revista „Sud”.

Red.: *Domnule Primar, vă mulțumim pentru gândurile frumoase la adresa realizărilor revistei „Sud” și păstrând discuția în sfera de interes a cititorilor ei, vă rugăm să ne spuneți ce se întâmplă cu un obiectiv a cărui finalizare este așteptată cu nerăbdare, anume „Casa de Cultură” ?*

D. T.: Este un proiect implementat de Compania Națională de Investiții (CNI) SA, care a început cu stângul, executantul inițial nu a îndeplinit clauzele din contractul de execuție pe care l-a avut cu CNI, drept pentru care acesta a fost reziliat. Anul trecut s-a reluat procedura de achiziție publică și a fost desemnat un alt executant pentru realizarea restului de lucrări. Sunt nemulțumit și de ritmul de execuție al acestui nou executant, de aceea am făcut demersuri la CNI pentru a lua măsuri în vederea realizării într-un termen rezonabil a lucrărilor. La data prezentă, sunt muncitori în șantier, lucrările au fost reluate și sper să fie încheiate cât mai curând. Nu pot da un termen de finalizare, deoarece primăria nu este parte în acest contract și nu poate aplica măsuri executantului, ci poate face doar demersuri pe lângă CNI pentru a normaliza situația. Relația primăriei cu CNI SA este una foarte bună, nu o pot acuza de neimplicare, dar este o reală problemă derularea unui contract de investiții atunci când executantul nu dă dovadă de profesionalism. Aceeași CNI SA a derulat și proiectul de realizare a Sălii Polivalente din Bolintin Vale și a fost un real succes, diferența făcând-o tocmai calitatea executantului.

Red.: *Cititorii revistei „Sud”, la unison cu bolintinenii, sunt cum nu se poate mai bucuroși că o construcție de patrimoniu, emblematică pentru identitatea locală – Școala Veche – a intrat într-un ambițios proces de restaurare. Lucrările avansează în ritm alert, iar evoluția lor se poate constata cu ochiul liber. Ce ne puteți spune despre acest proiect și despre derularea lui în continuare ?*

D. T.: Proiectul meu de suflet ! Așa l-am numit, așa l-am simțit, așa este și acum. Și pentru că sunt subiectiv, om fiind, recunosc că Școala Veche îmi ocupă un timp important din cel alocat proiectelor de investiții. Nu a fost simplu să găsim finanțare, dar, după mai multe încercări de aplicare, am reușit să finanțăm proiectul prin Strategia Uniunii Europene pentru Regiunea Dunării (SUERD) și așa cum știți, în momentul de față lucrările sunt în plină desfășurare. Sunt aproape de final lucrările de consolidare ale structurii de rezistență, au fost refăcute părțile din clădire care au dispărut în timp și vor începe lucrările de restaurare. Sunt mulțumit de ritmul lucrărilor, acestea desfășurându-se conform graficului de execuție aprobat. Avem asigurări din partea constructorului că va devansa termenul, astfel încât lucrările să fie finalizate până la jumătatea anului viitor.

Red.: *O altă decizie a mandatului dvs. de primar, pe care o salutăm cu satisfacție, este cea care a adus în proprietatea localității un alt imobil de patrimoniu, clasat pe Lista Monumentelor Istorice: Poșta Veche. Ce vor putea găsi bolintinenii și vizitatorii orașului în această clădire ? Ce planuri aveți cu ea ?*

D. T.: Poșta Veche, o altă clădire simbol din orașul nostru, nu se afla într-o stare tehnică tocmai bună și ne dorim să devină o nouă clădire monument istoric, salvată de la degradare.

În ultimii ani, Posta Veche a fost în patrimoniu privat, proprietatea unei companii private. De aceea nu am avut un plan inițial pentru reabilitarea sa. Dar, odată cu oportunitatea pe care am avut-o prin scoaterea la vânzare a acesteia și știind că avem drept de preemțiune la cumpărare, fiind monument istoric, s-a născut ideea de proiect, de a-i da acestei clădiri funcțiunea care lipsește orașului nostru, aceea de bibliotecă orășenească. La data prezentă, consiliul local a achiziționat această clădire și am depus o cerere de finanțare pentru obținerea de fonduri nerambursabile în vederea întocmirii studiului de fezabilitate pentru modernizare și reabilitare clădire Poșta Veche, în vederea refuncționalizării ei în bibliotecă orășenească.

Red.: *Domnule Primar ne dorim ca în încheierea acestei discuții să ne împărtășiți proiectele dvs. de viitor în ceea ce privește evoluția orașului Bolintin Vale și asupra locului și rostului său, atât în cadrul județului, cât și în ansamblul României și al Europei secolului XXI.*

D. T.: Consider că prin implementarea proiectelor vizate încă de la începutul acestui mandat, prin adăugarea la acestea a celor identificate pe parcursul celor patru ani în care „am mâncat administrație pe pâine”, Bolintin Vale va fi un oraș de care vom fi mândri, respectat de cei din afara sa. Doresc să ajungem la acel nivel la care să putem spune cu adevărat că Bolintin Vale este oraș. După atingerea acestui deziderat, consider că va trebui să desăvârșim ceea ce înseamnă socializare, interacțiunea dintre oameni, clădirea unei stări de bine, a unui climat în care să se reducă cât mai mult învrăjbirea dintre oameni. Știu că este greu, dar trebuie să readucem zâmbetul pe chipurile noastre.

Domnule Primar Daniel Trăistaru, vă mulțumim pentru amabilitatea și mai ales pentru sinceritatea cu care ne-ați răspuns la întrebări. După această discuție, rămânem cu impresia că sunteți „omul potrivit, la momentul potrivit”. Am rămas impresionați de numărul și valoarea investițiilor pe care le-ați pus în operă într-un timp relativ scurt, extrem de scurt dacă ne raportăm la cele mai multe dintre localitățile României. Sperăm, pentru binele bolintinenilor, dar nu numai al lor, să puteți îmbogăți și finaliza, în anii ce vin, „masterplanul” dvs. pentru Bolintin, de al cărui succes depinde viitorul orașului și al comunității sale.

Mersul târgului

Ștefan Crudu

31.05.2020 – ***Foaie verde matostat, uite calu-naripat !***

Fără mare tam-tam s-a redeschis târgul. Zvonuri erau în comunitate, dar nu ești sigur până nu vezi. Și am văzut de ieri cherestegiii care nu veneau de la așa depărtare degeaba. Fuseseră anunțați de administratorii târgului. Dimineața era răcoroasă și bătea și vântul: semne de secetă și pagubă. Am avut loc pentru mașină lângă spoitorii cu fiare. Printre acestea, un tablou (kitsch) cu un cal înaripat. Uitându-mă mai atent, am observat că mânca jar. Alături de tablou era o găletușă de aramă. M-am dumirit: din ea se hrănea. La intrări, afișe recomandau distanțarea socială de un metru. Lume relativ puțină la prima oră, nefiind informată de redeschidere. Surpriza a fost că prețurile erau mici datorită faptului că au venit cu marfă producătorii direcți. Astfel, cartofii noi se vindeau cu 1,5 lei/kg. La începutul săptămânii luasem din piațetă cu 4 lei/kg. Trufanda, dar nici chiar așa. Cei vechi deja nu mai aveau căutare la 2 lei/kg (la începutul pandemiei au avut prețul de 4 lei/kg, când lumea o luase razna, cumpărând în exces, iar speculanții plusau fără milă). În sfârșit, răsaduri de orice fel, cu adevărat de calitate. Ardei de pe brazdă cu 0,2 lei/fir. Dacă-l pui în pământ, îl prinde din urmă pe cel cumpărat acum o lună cu 1,5 lei/cub, care a stat pe loc din cauza frigului și a ploilor reci. A „răsărit” și Didina cerșetoarea cu sacul aproape gol. Nu i-a mers milogeala. Am evitat-o ca să nu-mi poarte ghinion. În zona talciocului, mulți spoitori cu fiare care nu au termen de garanție: clopoței pentru surzi (n-avea limbă niciunul, deși păreau interesanți). La legume, castraveți cu 5 lei/kg, roșii 9-10 lei/kg. Fructe scumpe: cireșe de Moldova 20 lei/kg, căpșuni 10 lei/kg. Flori la ghivece. Carne din belșug (rămăseseră vițeii netăiați). Într-un lighenaș, copite cu piele păroasă pentru ciorbă de burtă (? !). Laptele cu 8 lei/2 litri față de 10 lei, ca în piațetă. Dovadă că în târg totul este mai ieftin. Pui de vârste diferite, dar și găini ouătoare reformate cu 12 lei/buc. (fac ouă, e adevărat, dar au năravuri rău: și le mănâncă ele însele, mânca-le-ar cuțitul). Găini de carne, mari, 40 lei/buc. La întrecere, un iepuroi cu urechi ca de elefant (!), 250 lei. L-a lăsat cu 200 lei, ultimul preț, neadjudecat. Și la grătare (doar trei) se găseau ceva clienți. Gigi pantofarul vânduse o pereche de culoarea vulpii, model malagambist-futurist. După ora 8:30 târgul s-a animat. Telefoanele mobile au anunțat rudele și prietenii care s-au grăbit să prindă târgul deschis.

Cerealele scumpe tare: 2 lei/kg. Urmările secetei care se acutizează pe zi ce trece. Tirizii cu greutăți, cântare clasice pentru cartofi, ca și cele cu arc sovietice care te păcălesc din start, mai ales când cumperi de la ambulanți hipo, de pe drum; cântare electronice cu baterii, cheresteaua la metru cub, cerealele la saci/săculeți, sau la bucată/legătură, iată câteva modalități de cântărire în târgul nostru. La carne, cum spuneam, se vindea bine. Destul cu postul „Pandemiei”. Unele năravuri se mențin: pachete cu carne macră pentru d-nii polițiști sau/și jandarmi (dacă le dai oase, te țin minte). Pungi de plastic cu cireșe sau căpșuni tot pentru ei sau pentru controlorii din târg. Nu-i chiar mare paguba, că o adăugăm în preț. Oricum, poporul este mulțumit de redeschiderea târgului, iar vânzătorii fac ofrande. O zicere auzită azi în târg unde ar fi doi nebuni, unul care cere și altul care dă. Bine că avem ce da. Iar tocmeala e sufletul târgului. Cât despre pandemie, nimeni nu vorbea. Poate la mici, unde se mai filozofează. Întâmplător sau nu, i-am reîntâlnit pe mai toți obișnuiții târgului (cu mască sau fără mască). Deci, ca și mine, au scăpat ! Să fie bine și ce-a trecut, un vis urât !

7.06.2020 – ***Mamă, mamă ! Unde-i plăcere e și durere. De la extaz la dezamăgire.***

Ca și la începutul stării de urgență, când se cumpăra la disperare pentru provizii și acum, după redeschiderea târgului, febra cumpărăturilor revine. Dependența de cumpărături după relaxare s-a dezlănțuit cu putere ca o obsesie impulsivă greu controlabilă. „Merg în târg unde găsesc tot ce-mi trebuie”, gândesc cei mai mulți. Cu orice mijloc, încărcați de speranțe. Până la un punct este firesc. Abundența de mărfuri ce se pot găsi și de unde poți alege și negocia ce-ți place este tentantă.

Punctul comun care generează dorința de a merge la târg este că poți găsi produse proaspete oferite chiar de producători. Și la prețuri convenabile, uneori negociabile. Deși realitatea este de multe ori alta (respectiv calitatea necontrolabilă și condițiile de igienă sub orice critică), plăcerea de a cumpăra este hotărâtoare. Eu aleg, eu plătesc, iau ce-mi place și în final sunt mulțumit. E o stare de bine. Când ajungi acasă însă, de multe ori ești dezamăgit de ce-ai cumpărat, dar plăcerea de a cumpăra astfel revine și recidivezi în duminica viitoare. Fiind și un spectacol complex, în final destinderea este benefică. Cumperi sau nu, spectacolul este gratuit. Nimeni nu are trac, fiecare își joacă rolul. Astăzi, după ce toată lumea a aflat că târgul este funcțional, a fost o aglomerație de nedescris. Diversitate de produse și multe prețuri mici. Cartofii noi de calitate, doar 1,5 lei/kg. Varza nouă, ultima culeasă din solarii unde se plantează seria a doua, pentru toamnă, de tomate, 2 lei/kg. Carnea proaspătă s-a vândut la prima oră. Astfel, emoția (teama) vânzătorilor nu a durat mult. Dar nici control nu a fost. Puii de găină de orice vârstă s-au dat ca pâinea caldă. Fructele românești de sezon – cireșele și căpșunile – au avut iarăși preț mare: 8-10 lei/kg (asta zic eu, care am acasă destule). Puțină lume care purta mască. Printre aceștia, eu și nepotul Vlad bolintineanul, care voia să-și cumpere boboci de rață. Până la urmă a căutat printre fiarele spoitorilor prezenți în număr mare și a cumpărat cu cinci lei un ciocănel de dulgher. A fost recunoscut imediat de aceștia, fiind client fidel care face colecție de scule manuale vechi, deși nu are decât șapte ani. Căutate mult au fost florile în ghivece, vândute de producători.

Bucuria reîntâlnirii a fost generală. Cerealele, 12 lei/dublu. Când vezi că dublul este „lucrat”, adică mai mic decât cel standardizat, te simți păcălit din start, dar n-ai ce face. E secetă și penurie. Încă ne ocolesc ploile. Faza zilei: la un spoitor cu fiare, într-o margine, câteva reviste „Cinema” vechi. Prima expusă ni-i arăta pe soții Ceaușescu, N. și E. Fotografia lui era din cea „într-o ureche” care, după ce s-a interpretat de poporul atent la detalii, a fost retușată. Era anul 1988, când s-au înlocuit tablourile expuse pe pereți în toate instituțiile. Tot aici, în spate, câteva tablouri prezentate lângă lăzile de transport marfă îți atrăgeau privirile. Unul, vechi, dar pictat de un necunoscut, prezenta două odalisce bând cafea. Imagine care acum ar fi catalogată ca fiind realizată „political correct”: una era albă, alta neagră. Cred că Iser s-ar amuza.

Dar n-am plecat cu mâna goală. Am găsit o fotografie foarte veche, de circa o sută de ani, cu un ofițer român de cavalerie pe un cal lipițan. A meritat cei 5 lei dați (ceruse 10 lei). Uitasem de roșii (8 lei/kg pentru salată și 5 lei/kg pentru ciorbă), direct de la producătorul de la ferma model de la Bălășoeni. Acesta, ca să probeze calitatea „bio”, venise cu o familie de bondari polenizatori în mini-stupul special. Bravo lui, să fie urmat. Castraveți 5 lei/kg. Răsaduri diverse, multe. Încă nu-i târziu de plantat pentru că cele puse în grădină încă din aprilie au îmbătrânit și nu s-au dezvoltat din cauza frigului.

28.06.2020 – ***Târgul, ca un joc de alba-neagra.***

Zi foarte frumoasă: cald, senin, soare arzător. De mâine va începe canicula. Târgul, când închis, când redeschis. În voia sorții și a COVID-ului. Mai informați decât acum o lună, oamenii au venit în număr mare de cum au auzit că se redeschide, dovedind că au așteptat cu nerăbdare acest moment. Revederea/reîntâlnirea cu cei cunoscuți a reprezentat o mare bucurie. Mariana lu’ Turcu discuta aprins cu două prietene și le întreba ce părere au despre Bianca din „Puterea dragostei”. Este clar, aici are cu cine să comenteze despre ce a văzut în timpul pandemiei la televiziunile consacrate serialelor turcești (acum și braziliene). Tot e bine că au ieșit sănătoși la cap din case. Deci, târg bogat. Brânzeturi în exces (stocuri din ultima lună). Încă multe răsaduri, de orice fel. E timpul pentru praz și varză de toamnă, pe care le-am luat în tura a doua de vizitare. În topul vânzărilor, roșiile (3-4 lei/kg). Cele de ciorbă, 2 lei/kg. Flori în ghivece și chiar sunătoare frumoasă la snopișor: doi lei, mai mici, un leu. La chinul suferit pentru cules de pe câmpuri în bătaia soarelui merită cu vârf și-ndesat. Cartofi extra: 1 leu/kg. Să ia tot poporul că a fost producție mare și timpurie anul acesta ! Fructe de sezon: vișine 7 lei/kg, cireșe pietroase Napoleon 8 lei/kg, pepeni verzi grecești cu 2,5 lei/kg. Pe la noi, caisele nu s-au făcut deloc din cauza înghețului din primăvară. Au mai fost situații când au fost afectați, dar nici ca acum. Aștept de la cei patru caișii proprii producția de la anul. Cele din import, prea scumpe, nu au niciun gust. Păsăret de orice fel: boboci de rață, gâscă, pui de găină de toate vârstele, găini de ouat. Încă merită cumpărate fiind scoase din necaz, cum se spune. Cumperi acum și le tai de Sf. Maria. Acum putem cumpăra cereale. Și un moment rar: am văzut un mânz pe gratis. Problema care devine acută este cea a parcării atâtor mașini. Deocamdată nu are rezolvare (era perfectă în curtea vechiului S.M.A., dar a fost cumpărată de niște spoitori despre care nu știm ce „muncesc” de învârt niște sume colosale pentru omul de rând).

Am plecat la vânătoare cu o mască și-un condei (cu pastă). Din ce-am observat, eram aproape singurul cu mască de protecție. Ba nu, mai era și familia Vanghelie din Bolintin. Domnule, cât de netemători suntem, mai ales în gloată. Curaj sau inconștiență ?

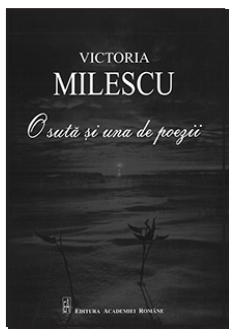
3.07.2020 – ***Mândro, m-aș duce mâine în rai / Dac-aș ști că tu mă lai !***

Ca să nu fiu înțeles greșit, și raiul dar și mândra nu pot fi decât pe pământ. Plusez și mai spun că știu și locul unde se află laolaltă. Pe strada Partizani, un lung șir de zeci de mașini formau un cortegiu mortuar motorizat pandemic. Pseudo-distanțare, de acasă până la biserică. O camionetă plină de coroane din flori ne indica valoarea răposatului spoitor: fratele bulibașei. Jale și întristare, normale. Carul mortuar avea înscris pe tăbliță de înmatriculare la litere: RAI. Întocmai ca la preoți. Referire directă la căile Domnului spre care se va duce sufletul mortului. Întâmplător, spre seară, magazinul de pompe funebre de care aparținea dricul expunea în vitrină un ultim model de coșciug, marca Paris-Roma, cu capac din sticlă, elegant și corespunzător normelor UE de izolare. Costă, dar merită. Singurul inconvenient este că nu ai cum să-i mai pui bani mortului în buzunarul de la piept, pentru plata vameșului, gest pe care-l fac vizibil unii. Dar se va găsi o soluție. De când cu pandemia și restricțiile sale, singura afectată este Mihaela, cea prezentă la toți morții ca să adune banii (monede) aruncați în răspântii la plecarea de pe loc a alaiului mortuar. Ea asigură apoi mărunțișul pe care-l schimbă la magazine în bancnote. De atunci nu prea se mai dă rest în monedă mică. Nu e glumă, vezi la magazinele din centru. Tot mai des primesc bomboane ca rest. De la mintea din urmă la banii „de pe urmă” este o mare diferență. Dă, Doamne, boala-n proști ! N-ar fi nicio pagubă. Amin.

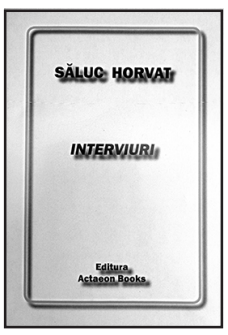
19.07.2020 – ***În așteptarea biciului antivirus.***

O înăbușeală greu suportabilă încă de dimineață pare că vrea să ne spună ceva. Așa a fost și acum o săptămână, iar noaptea de duminică spre luni a plouat bine. Dacă se va repeta ar fi minunat. Târgul a existat și azi. „Covizații” din spital nu sunt de la noi, sunt relocați de unde nu mai sunt locuri. Dacă era măcar unul, târgul ar fi fost închis imediat. A fost mai rarefiat ca și cumpărători. E sezon plin de concedii, vacanțe și deplasări „city-break” de weekend. (Și) de aceea prețurile au fost scăzute. Varza nouă 1,5 lei/kg, cartofii maximum 1 leu/kg, vinetele 3,5 lei/kg, roșiile 2-4 lei/kg, ceapa uscată 2-2,5 lei/kg, usturoiul de vară 12 lei/kg sau 5-10 lei/leg, după preferințe. Fructe diverse, între care cireșe pietroase 3-5 lei/kg, vișine 8 lei/kg. Zarzavaturi proaspete, încă răsaduri de orice fel. Morcovi 3 lei/kg sau 1 leu/leg de 3 buc., ardei capia roșu 6 lei/kg. Bineînțeles că și din import la negustori. Și alte diferite și știute mărfuri care îmbogățesc varietatea ofertelor în târg. De la talciocari am luat o cazma „super” cu 10 lei (ceruse 20) pentru care am adăugat o coadă pe măsură (12 lei). Carnea și brânzeturile se terminaseră la prima oră (e totuși cald). Coadă mare la gogoși. Pepenii roșii cu 1,5 lei/kg. Cerealele s-au scumpit: 40 lei/sac porumb sau grâu. Sacu-i mic, dublul mic, cui să te plângi ! ? Pui de carne măricei, la ofertă, cu 6 lei/buc. Cam prea ieftini ca să nu eziți. Sandocan era prezent, împreună cu toți cherestegiii obișnuiți. Mâine e Sf. Ilie. Aștept să-i aud biciul. E mare nevoie de ploaie pentru porumb. Au fost și flori la un producător bun de gură: mimoza pudica, miozotis (floare de nu mă uita) și altele. Dar și „nu te vom uita niciodată”, cruci gata confecționate care își așteaptă clienții pentru gravare personalizată avant sau post- expiere. Iată, târgul oferă orice și pentru vii și pentru cei duși. Dar despre alternative de acest fel nu mă mai gândesc. Vreau să fiu în pas cu moda. Salve, moritori ? Viața este prea scurtă și târgul ne-o face mai frumoasă.

Biblioteca SUD-ului

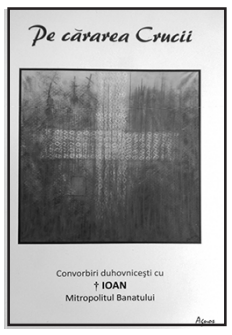
Victoria Milescu, ***O sută și una de poezii***, București, Editura Academiei Române, 2020. *„Stăruind cu adevărat în poezie, valoarea celor treizeci de volume de versuri publicate de Victoria Milescu până în prezent impune cu necesitate conturarea unui profil liric de o tot mai pronunțată singularitate în poezia română de azi. Ordonată și controlată de o conștiință eminamente poetică, substanța poemelor este dată nu atât de reflecția asupra spectacolului concret-senzorial al lumii, cât de modul prin care versurile intelectualizează emoția și dau fervoare acestei lirici însetate de esențe."* (Marin Iancu)

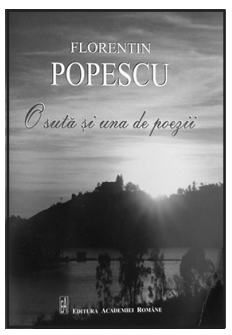
Săluc Horvat, ***Interviuri, mărturisiri, reflecții***, ediție și prefață de Nicolae Scurtu, postfață de Daniela Sitar-Tăut, Baia Mare, Editura Actaeon Books, 2020. *„Lectura atentă a interviurilor și confesiunilor istoricului și criticului literar Săluc Horvat (n. 1935) procură o reală satisfacție intelectuală, deoarece constat, încă o dată, fără niciun fel de dificultate, că profesorul și cărturarul din Nord are vocația dialogului, a expunerii directe și, mai ales, a explicitării oricărui fapt literar și biografic."* (Nicolae Scurtu)

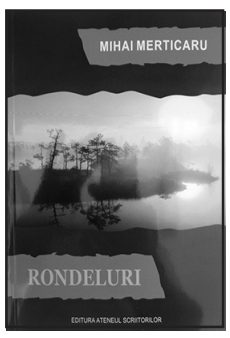
Nicolae Dan Fruntelată, ***Boabe de piper crud***, București, Editura Semne, 2020. *Mărturisesc din adâncul ființei mele, fără niciun fel de emfază ori de laudă de sine – sunt prea bătrân ca să mă mai gâdile asemenea orgolii – că printre darurile care mă bucură cel mai mult sunt cărțile. Nu oricare, ci cărțile fundamentale care, iată, apar tot mai rar, dar păstrează în paginile lor spiritul acestui popor, rezistând încă, miraculos, în istoria ostilă și ticăloasă.*

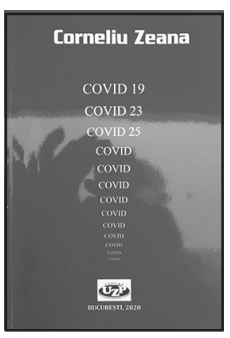
Pe cărarea Crucii. Convorbiri duhovnicești cu ÎPS Ioan, Mitropolitul Banatului, consemnări și prefață de prof. dr. Luminița Cornea, Sibiu, Editura Agnos, 2019. *„În cele ce urmează ne-am propus să evidențiem conexiunea Înalpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan cu graiul românesc. Felul de a se exprima în dulcele grai românesc de la poalele Carpaților i-a adus elogii bine meritate. Ne oprim la un exemplu: la cursurile Universității de Vară de la Vălenii de Munte, ediția jubiliară 2008, după discursul, pe atunci, al Preasfințitului Părinte Ioan, cunoscutul om de cultură Valeriu Râpeanu, privind la bustul lui N. Iorga, s-a adresat ierarhului cu remarca: «Și lui Nicolae Iorga i-ar fi plăcut frumoasa limbă românească rostită de Înaltpreasfinția Voastră.»"* (Luminița Cornea)

Florentin Popescu, ***O sută și una poezii***, București, Editura Academiei Române, 2020. *„Florentin Popescu are o remarcabilă capacitate de diversificare a discursului liric, de mișcare a registrelor de limbaj. Discursul mitologic, evocarea scenelor de luptă, singurătatea oștenilor confruntați cu moartea, peisajele silvestre, murmurul de ape, rătăcirea corăbierilor pe mare și mai ales germinarea, veșnica trecere a naturii prin anotimpuri presupun tot atâtea modalități de expresie adecvată fiecărei stări."* (Romul Munteanu)

Mihai Merticaru, ***Rondeluri***, Bacău, Editura Ateneul scriitorilor, 2020. *„Mihai Merticaru pare a nu-și fi ostoit prea mult, de-a lungul vieții și de-a lungul cărților, dorul de a descoperi mereu câte ceva despre univers, viață, ființă, sine, spațiu lăuntric. Poetul se consideră că este chemat să dea seamă de toate și de fiecare în parte, chiar dacă această cunoaștere pare mai mult un joc al hazardului."* (Eugenia Țarălungă)

Corneliu Zeana, ***Covid 19***, București, Editura UZP, 2020. *Per ansamblu, suprapopularea planetei generează poluare, gaze de seră, distrugeri de sisteme ecologice. Exemplul Chinei, cu impunerea copilului unic, urmat de Brazilia în anumite privințe, nu va deveni contagios prea curând. Epidemia Covid 19 (și cele care urmează) vor schimba radical conceptele politice la nivel mondial. Va semna și parafa Omul un tratat de pace perpetuă cu Natura ?*

Ștefan Vida Marinescu, ***ochiul minții***, București, Editura Semne, 2020. *pe dâmbovița-n jos, supt zodiac, antume/ galerii de ultrași își reintrară-n rol,/ la meciul din nocturnă, când zeul este gol,/ iar gloria dorită fanatic crez rămâne...*

Reviste primite la redacție

Litere, anul XXI, nr. 6 (243), iunie 2020, revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni. Director Tudor Cristea; Redactor șef Mihai Stan; Secretar de redacție Pompiliu Alexandru.

Bucureștiul literar și artistic, anul X, nr. 6-7 (105-106), iunie-iulie 2020. Director Coman Șova; Redactor șef Florentin Popescu.

Actualitatea literară, anul XI; nr. 101, aprilie-mai 2020; nr. 102, iunie 2020, revistă a Unirii Scriitorilor din România editată de AL LUGOJPRESS. Director Nicolae Silade; Redactor șef Remus V. Giorgioni.

Caligraf, anul XX, nr. 217, iunie 2020; nr. 218, iulie 2020, revistă editată de Centrul Cultural Teleorman. Redactor șef Florea Burtan; Secretar general de redacție Stan V. Cristea.

Mozaicul, anul XXIII, nr. 5-6 (259-260), 2020, revistă de cultură editată de AIUS Printed. Director Nicolae Marinescu; Redactor șef Petrișor Militaru.

Pro Saeculum, anul XIX, nr. 3-4 (143-144), 1 aprilie – 30 iunie 2020, revistă de cultură, literatură și artă editată de Centrul Cultural Vrancea. Director executiv Nina Deșliu; Redactor șef Rodica Lăzărescu.

Caietele de la Araci, anul VIII, nr. 1 (13), iunie 2020, publicație semestrială de literatură editată de Muzeul Național al Carpaților Răsăriteni. Redactor șef Luminița Cornea; Secretar de redacție Nicolae Scurtu.

Surâsul Bucovinei, nr. 4 (24), iunie 2020, revistă de istorie, literatură și umor editată de Cenaclul „Nectarie" din Vama – Suceava. Director Sorin Constantin Cotlarciuc; Redactor șef Ioan Mugurel Sasu; Secretar de redacție Luminița Ignea.

Revista poate fi procurată, în București: de la chioșcul de presă din Piața Romană (La Coloane) și de la sediul Editurii RAWEX COMS (Calea Griviței, nr. 403, Bl. R, sector 1); în Bolintin Vale: de la Librăria Traian Chiva și de la sediul redacției.

Cărțile se primesc pe adresa redacției (str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, Giurgiu), iar manuscrisele pe adresa de e-mail: revistasud@yahoo.com.

Revista "SUD" recomandă autorilor sudiști și din alte părți de țară Editura - RAWEX COMS, București, pentru publicarea unor volume de poezie, proză, teatru, eseu etc.

Indiferent de tiraj, pentru debutanți se oferă o reducere de 10%; pentru autorii publicați reducerea este de 5%.

Editor: Raluca Tudor
Telefon editură: 0720 773209
Consilier editorial: Vasile Grigorescu
Telefon revista "SUD": 0786 455702

Alte convorbiri duhovnicești cu †Ioan al Banatului (XVI)

„Hristos, și pe mine, și pe tine, ne-a găsit în brațele maicilor noastre.”

Luminița Cornea (L. C.): Înaltpreasfințite Părinte Mitropolit, în duminica a doua după Rusalii, aceea numită *Chemarea primilor Apostoli*, v-ați început predica afirmând că într-adevăr este *Duminica chemării* dar nu numai a apostolilor, ci a duminicii când Hristos ne cheamă pe toți. Dangătul clopotelor bisericilor este glasul lui Hristos care, în fiecare duminică dimineață, nu ne spune să ne lăsăm mrejele și corabia, ci ne spune să ne lăsăm, pentru o clipă, casele, să ne lăsăm grijile pământești și să venim la El. Astfel, într-un mod minunat, ne-ați îndemnat să mergem de fiecare dată la sfânta liturghie de duminica. Vă rog să ne spuneți un cuvânt de învățătură în legătură cu *Sfânta Evanghelie* citită în duminica *Chemării primilor Apostoli* (Matei 4, 18-23). Redau prima parte a pericopei evanghelice: „*Pe când umbla pe lângă Marea Galileii, a văzut doi frați, pe Simon ce se numește Petru și pe Andrei, fratele lui, care aruncau mreaja în mare, căci erau pescari. Și le-a zis: Veniți după mine și vă voi face pescari de oameni. Iar ei <u>îndată</u> lăsând mrejele, au mers după El*” (Matei 4, 18-20).

Îps. Ioan: În Sfânta Evanghelie a duminicii la care vă referiți există un cuvânt cheie, repetat de două ori, adverbul *îndată*, un cuvânt care este țintă și pentru noi.

Deci Hristos se întâlnește mai întâi cu Simon, căruia Hristos îi va pune numele Petru, și cu fratele său Andrei. Sfântul Apostol și Evanghelist Matei dă amănuntul acesta că ei își aruncau mrejele, deci erau la lucru, își desfășurau viața lor de pescari. Din aceasta trăiau. Ei lasă corabie, lasă mrejele, ce le va fi legat de țărm, și de atunci au plecat după Hristos, *îndată*. Ce zicem noi când auzim dangătul clopotului sau când soț/soție ne cheamă la sfânta biserică ? Știți ce se aude prin multe și multe familii ? *Altă dată – voi vedea eu când. Ne vom mai vedea.* Credincioșii care se află duminica dimineața în sfânta biserică au venit *îndată* ce au auzit dangătul clopotului.

Hristos îi cheamă pe acești apostoli să-i facă *pescari de oameni*. Astăzi, se aleg învățători dintre cei care termină universități. Știți motivele pentru care nu s-a dus la o școală înaltă ? Unul din răspunsuri se află în *Faptele Sfinților Apostolilor*, cap. 2, 17-19; 25-26.

L.C.: Vă rog să-mi permiteți să citez versetele indicate de Înaltpreasfinția Voastră: „*Iar în zilele din urmă, zice Domnul, voi turna din Duhul Meu peste tot trupul, și fiii voștri și fiicele voastre vor proroci și cei mai tineri ai voștri vor vedea vedenii și bătrânii voștri vise vor visa. Încă și peste slugile Mele și peste slujnicele Mele voi turna în acele zile din Duhul Meu, și vor proroci*” (cap. 2, 17-18); „*Căci David zice despre El: Totdeauna am văzut pe Domnul înaintea mea, căci El este de-a dreapta mea, ca să nu mă clatin. De aceea s-a bucurat inima mea și s-a veselit limba mea; chiar și trupul meu se va odihni întru nădejde*” (cap. 2, 25-26).

Îps. Ioan: Cine și de către cine, în ce context au fost rostite aceste versete ? Aceste cuvinte au fost rostite de profetul Ioil, cel de la Fapte 17-19, iar celelalte, de la 25-26, de David în *Psalmi*. Aceste versete au fost rostite de Sfântul Apostol Petru în ziua Cincizecimii, când s-a pogorât Duhul Sfânt în chip de limbi ca de foc peste apostoli și-au început să grăiască în limbi și unii dintre miile care erau acolo au spus că sunt beți și Sfântul Apostol Petru spune: nu, e dimineață, nu-i judecați că sunt beți ! Iată ce spune profetul Ioil și ce spune David în *Psalmi* ! Iată de ce s-a dus Hristos la acești pescari, la Petru pentru că știa aproape pe de rost tot textul Sfintei Scripturi, a Vechiului Testament. Cine știe astăzi, pe de rost, toată *Psaltirea* ? ! Sfântul Petru nu avea studii universitare dar putea să rostească pe de rost atâtea versete și din cartea lui Ioil. Ce școală sfântă trebuie să fi avut pescarul din Galileea ! Iată de ce Hristos s-a dus la pescari !

Și ce mai știm noi despre Sfinții Apostoli Petru și Andrei ? Știm că Sfântul Andrei, în mod cert, a fost unul din ucenicii Sfântului Ioan Botezătorul. Sfântul Apostol Andrei se afla în preajmă la botezul Domnului nostru Iisus Hristos. Iată pe cine a ales Mântuitorul ca apostoli ! Nu s-a dus la școala rabinică din Ierusalim, ci s-a dus pe malul Mării Galileea.

Acești frați, Petru și Andrei, nu o dată au coborât din nordul Țării Sfinte, din Galileea, și s-au dus la Betabara, pe malul Iordanului unde boteza Ioan. Ei nu se îngrijeau doar de hrana pentru familiile lor, ci căutau viața veșnică, căutau adevărul.

O ! Cât de mulți filosofi ai lumii antice erau în vremea aceea ! Ce căutau filosofii încă de atunci ? Căutau adevărul. Și iată, de data aceasta, Adevărul îi caută pe cei doi frați și pe ceilalți încă doi. Adevărul, scris cu A mare. Ce spune Hristos despre sine ? Spune: „*Eu sunt Calea, Adevărul și Viața !*” Binecuvântat să fie *Adevărul* care ne-a aflat, ne-a căutat și pe mine și pe frățiile lor, cititorii, și ne-a găsit nu într-o corabie, dar ne-a găsit. Unde credeți că ne-a găsit ? Hristos, și pe mine, și pe tine, ne-a găsit în brațele maicilor noastre. Brațele mamelor noastre au fost corabia. Cum își leagănă mamele pruncii în brațe ?

L.C.: Extraordinar ! Chiar așa, exact, seamănă legănarea pruncilor de către mame, în brațe, cu mișcările unei corăbii pe valuri.

Îps. Ioan: Da, seamănă cu o corabie legănată de valuri. De acolo, și în mod cu totul deosebit, îi spune Sfântul Apostol Pavel lui Timotei că din pântecele maicii tale te-am ales. Cred că de acolo... Acolo, ne-a căutat *Adevărul* pe mine și pe tine. Dacă veți răsfoi marile enciclopedii ale lumii antice, veți vedea viețile și gândirile și frământările multor filosofi ai lumii antice care căutau adevărul și nu l-au găsit. Dar n-am găsit în nicio enciclopedie a filosofiilor antice, nu i-am găsit pe Petru și pe Andrei care căutau Adevărul și L-au găsit. Binecuvântat să fie Dumnezeu că *Adevărul* pe noi ne-a găsit și cu El dorim să călătorim în veșnicie.

L.C.: Înaltpreasfințite Părinte, vă rog să ne vorbiți și despre ceilalți doi apostoli frați, Iacob și Ioan. Vă rog să-mi permiteți să citez versetele din pericopa evanghelică menționată care se referă la ei: „*Și de acolo, mergând mai departe, a văzut alți doi frați, pe Iacov al lui Zevedeu și pe Ioan, fratele lui, în corabie cu Zevedeu, tatăl lor, dregându-și mrejele, și i-a chemat. Iar ei, <u>îndată</u>, lăsând corabia și pe tatăl lor, au mers după El*” (Matei 4, 21-22).

Îps. Ioan: Ceilalți frați Iacov și Ioan se aflau în corabie cu tatăl lor, Zevedeu. Își dregeau, reparau mrejele, se pregăteau de pescuit. Și-a trecut Hristos pe lângă ei și le-a spus celor doi frați: *Veniți după Mine !* Și spune Sfântul Evanghelist Matei că *îndată* au lăsat mreaja și pe tatăl lor și au plecat după Hristos.

Întrebați-mă ce aș fi făcut eu dacă eram cu cei doi fii ai mei în corabie și-ar fi venit un străin să-mi ia fiii ! Repede, afundam mâna în apă și o umpleam cu pietre și aș fi dat cu ele după Hristos. L-aș fi alungat cu pietre de la corabia mea. Cum îndrăznește să vină să-mi ia lumina ochilor și brațele ? ! Aceștia sunt copiii: lumina ochilor și brațele părinților, atunci când ajung la bătrânețe și trebuie ajutați. Iată Zevedeu n-a făcut așa. Sfântul Apostol Matei nu ne spune sub nicio formă că Zevedeu s-ar fi certat cu Hristos, acuzându-l că îi ia lumina ochilor și brațele tăriei vieții lui.

Sfântul Ioan și-a pus capul pe pieptul lui Iisus, iar cetele îngerești, heruvimii, serafimii, numai îl înconjoară pe Dumnezeu, pe tronul Sfintei Treimi. N-am auzit, n-am găsit nicio scriere că vreun înger și-a pus capul pe pieptul lui Iisus. N-am auzit niciodată spunând Iisus despre îngeri că sunt „frații mei” sau că sunt „prietenii mei”. Despre mine și despre tine am auzit că a spus Hristos: *aș vrea să fii prietenul meu !* Ați dori să fiți prietenul lui Hristos ? Spuneți !

Să le spuneți tuturor cu care vă întâlniți, peste tot, că n-aveți o dorință mai mare în lumea aceasta decât să fiți prietenii lui Hristos. Iată familie binecuvântată de Dumnezeu: tatăl, mama și fiii lor. Salomeea, mama celor doi frați, o mamă care a dat doi apostoli lui Hristos ! Să știți că Salomeea, mama celor doi apostoli, Iacov și Ioan, nu plânge sub un smochin în Rai pentru fiii ei. I-am zis: *totuși, de ce plângi* ?
Și mi-a spus: *Plâng pentru tine pentru că încă nu păsești cu multă râvnă pe urmele fiilor mei și a lui Hristos.*

O ! Binecuvântată maică Salomeea, roagă-te și, cât mai ai lacrimi, mai plânge pentru noi, să ne întoarcem cu toții pe calea Mântuirii !

A consemnat Luminița Cornea

Sud

Director fondator: Constantin Carbarău
Seniori editori: Ion Andreiță, Nicolae Dan Fruntelată, Victoria Milescu, Florentin Popescu, Nicolae Scurtu
Redactor șef: Vasile Grigore
Redactor șef adjunct: Gabriel Dragnea
Secretar general de redacție: Ștefan Crudu
Colectiv de redacție: Constantin Bărbuță, Constanța Crudu, Marian Grigore, Corneliu State, Alexandru Cazacu, Ciprian Necșuțu, Gianina Mehedințu
Prelucrare imagini: Mircea Paraschiv

<u>Redacția și administrația:</u>
Str. Partizani, nr. 41A, Bolintin Vale, jud. Giurgiu
tel.: 0720350555
revistasud@yahoo.com

ISSN 1224-7367
PREȚ 10 lei

RAWEXCOMS
Editura RAWEX COMS SRL
ralucatudor2000@yahoo.com; 0720 773209

Tipar: Venus Printing Solutions, Iași

Revista Sud publică opiniile colaboratorilor săi oricât de diverse ar fi acestea. Responsabilitatea pentru conținutul fiecărui text aparține, în exclusivitate, autorului.